HERMANN SUDERMANN

Scris în 1889, romanul *Puntea pisicilor* i-a adus celebritatea prozatorului şi dramaturgului german Hermann Sudermann (1857-1928). Apreciată drept una dintre marile creaţii ale literaturii universale, cartea a cunoscut, în decursul vremii, peste 80 de ediţii, fiind tradusă în Franţa, Belgia, Olanda, Danemarca, SUA, precum şi în România.

ISBN 973-21-0752-9

Biblioteca Pentru Toţi

serie nouă 33 (1563)

HERMANN SUDERMANN Puntea pisicilor

HERMANN SUDERMANN

Puntea pisicilor

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
SUDERMANN, HERMANN
Puntea Pisicilor / Hermann Sudermann ; trad. de Teodora Popa-Mazilu.- București : Editura Minerva, 2005
ISBN 973-21-0752-9

I. Popa-Mazilu, Teodora (trad)

821.112.2-31=135.1

Noua serie a colecției „Biblioteca pentru toți"
apare datorită cooperării dintre Ministerul Culturii și Cultelor,
Uniunea Scriitorilor din România, *MEGApress holdings S.A.*

MINERVA S.A.
Redacția și sediul social:
B-dul Metalurgici nr. 32-44, cod 041833, sector 4, București,
O.P. 82 – C.P. 38
Tel.: (021) 461.08.08, 461.08.10; Fax: (021) 461.08.09

Tipărit la MEGApress holdings S.A.

HERMANN SUDERMANN

puntea pisicilor

roman

Traducere de
Teodora Popa-Mazilu

BIBLIOTECA PENTRU TOȚI • 2005
EDITURA MINERVA • București

Coperta colecţiei: DANIEL NICOLESCU
Ilustraţia copertei: KARL BLECHEN, Construirea Punţii Diavolului, (detaliu)

Redactori: IOAN LUCA, ANA MUNTEANU
Tehnoredactare computerizată: LIVIU PERŢEA

TABEL CRONOLOGIC

1857 – S-a născut, la Matziken, în Prusia Orientală, cel care avea să devină cunoscutul romancier şi dramaturg Hermann Sudermann . Tatăl său avea, în satul Heydekrug, o mică fabrică de bere.
Urmează clasele primare la *Şcoala reală din Elbing.*

1871 – Obligat de constrângeri financiare, abandonează şcoala şi devine ucenicul unui chimist. Pentru a putea găsi banii necesari continuării studiilor de filosofie şi istorie la *Universitatea din Königsberg,* pleacă, pentru o vreme, la Berlin, unde se angajazează ca meditator al unor copii de oameni înstăriţi.

1881-1882 – Este editor la *Deutsches Reichsblatt.*

1887 – Se impune ca dramaturg, cu piesa *Onoarea.* În acelaşi an, îi apare şi romanul psihologic *Doamna Sorge*, care însă nu se bucură, de mare succes.

1889 – Scrie *Puntea pisicilor*, romanul care i-a asigurat celebritatea. Apreciată drept una din marile creații ale literaturii universale, cartea a apărut în peste 80 de ediții, fiind tradusă în Franța, Belgia, Olanda, Danemarca, Suedia, SUA și România.

1893 – Scrie *Magda*, care devine cea mai cunoscută piesă de teatru a autorului.

1903 – Scrie piesa *Socrate, fratele furtunii*.

Până în 1908 – Scrie numeroase opere dramatice: *Distrugerea Sodomei, Înfruntarea fluturilor, Focurile Sfântului Ioan, Cântecul cântecelor, Regina, Ioan Botezătorul* și *Bucuria de a trăi*.

1908 – Apare, în BPT, romanul *Moara părăsită* (traducere în limba română de Haralamb G. Lecca).

1909 – Apare, în BPT, *Stane de piatră,* piesă în 4 acte (traducere și prefață de Emil D. Fagure).

1911 – Apare, în BPT, tragedia *Ioan Botezătorul*, (în traducerea lui Ilarie Chendi și C. Sandu).

1928 – Hermann Sudermann moare, în urma unei pneumonii.

PUNTEA PISICILOR

CAPITOLUL I

În sfârşit, se încheiase pacea. Lumea cu care corsicanul se jucase vreme de peste cincisprezece ani începuse a-şi mai veni în fire. Lovită, schingiuită, sângerând încă din mii de răni, acoperită de câmpurile de luptă ca de nişte plăgi deschise, preschimbată jumătate în cimitir şi jumătate în ruină, lumea, sau mai bine zis ceea ce rămăsese din ea, începuse a-şi mai veni în fire. Numai că omenirea abia dezrobită nu bănuia încă nimic din propriu-i dezastru. Dacă pământul din care răsărea pâinea fusese udat cu sângele celor căzuţi, poate că avea să dea o recoltă mai bogată; dacă gloanţele şi baionetele îi răriseră rândurile, ei bine, cei rămaşi vor putea să se mişte mai în voie în spaţiul rămas gol. De pe stânca Gibraltarului şi până la Capul Nord se înălţa către cer un uriaş strigăt de bucurie. De funia fiecărui clopot atârna câte un ştrengar care trăgea de ea cu sârg, din fiecare cămăruţă răsuna câte un cântec de slavă. Numai cei îndoliaţi îşi ascundeau jalea, dar lacrimile lor erau primite de pământ cu aceeaşi indiferenţă cu care acesta primise şi sângele celor căzuţi. Sub frumosul cer de mai se semnaseră la Paris tratatele de pace. În bălţile de sânge înfloreau acum crinii, iar din ascunzători apăruseră stindardele cu diafana floare albă stropită de

sânge. Burbonii ieşeau din tainiţele unde îi alungaseră trăsnetele lui Robespierre şi, ştergându-şi ochii împăienjeniţi de lacrimi, începeau să domnească la fel cum domniseră şi mai înainte. Cu singura deosebire că învăţaseră totuşi un cuvânt nou din dicţionarul lui Talleyrand*: legitimism. Restul lumii era mult prea ocupat cu sine însuşi, împletind ghirlande pentru arcurile de triumf şi închinând cupe în cinstea păcii, pentru a mai da vreo atenţie acestei triste farse. Căci, arşi de febra aşteptării, toţi ochii erau îndreptaţi spre Apus, de unde trebuiau să sosească eroii, cei încununaţi cu lauri, cei care pentru glia sfântă, pentru cei dragi, pentru dreptate, îşi oferiseră sufletul şi trupul gurilor de foc ale corsicanului, urmărindu-l în văgăunile cele mai ascunse până când îl văzuseră prăbuşindu-se înlănţuit la picioarele lor. Mândrii stejari ai Prusiei înfrunziseră din nou, abia aşteptând să fie desfrunziţi pentru cununile învingătorilor care şi începuseră să sosească. În grupuri vesele, degajate, treceau mândria, floarea patriei, feciorii nobilimii care plecaseră voluntari la război, cu caii şi cu armele plătite de ei. Drumul lor prin ţinuturile germane se transformase într-o cavalcadă triumfală; oriunde se iveau, călcau pe trandafiri. Cele mai frumoase fecioare râvneau să fie iubite de aceşti viteji, pe care îi îmbiau cu cele mai bune şi mai vechi vinuri. În urma lor, peste

*Talleyrand - Périgard, prinţ de Benevent, diplomat francez (1754-1838)

câmpiile germane începea a se revărsa un torent de cazaci. Cu un an înainte, când apăruseră călare urmărind îndârjiţi rămăşiţele lovite de moarte ale „Marii Armate" napoleoniene, ţările germane îi sărbătoriseră ca pe nişte eliberatori; primarii burgurilor li se alăturaseră în cortegii solemne; în cinstea lor fuseseră compuse imnuri, iar ochii albaştri şi sentimentali ai germanilor scânteiaseră de bucurie la vederea tătarilor crunţi şi nespălaţi. Şi azi erau sărbătoriţi, dar dorul localnicilor trecea dincolo de ei, ca şi când cazacii ar fi fost doar umbrele celor pe care îi aşteptau să vină. În sfârşit, apărură şi fiii poporului german, cei care nu aveau alt bun decât viaţa lor pe care o oferiseră patriei. Erau precedaţi de sunete zgomotoase de trompetă, iar în urma lor se târau leneşi nori deşi de colb.

Nu erau nici înalţi, nici impunători, cum şi-i închipuiau în imaginaţia lor cei rămaşi acasă, nici cu fruntea încununată de diademe de roze, nici cu mantalele aruncate pe umerii lor mândri, aidoma togelor romane. Nu! Erau tăcuţi, posomorâţi, morţi de oboseală, murdari, zdrenţăroşi, plini de păduchi, cu bărbile năclăite de praf şi de sudoare. Aşa se întorseseră acasă glorioşii fii ai patriei! Palid şi ofilit, ca după o lungă boală, câte unul îşi trăgea cu greutate piciorul rănit; altul, privind în jur ca o fiară hărţuită, ţinea pumnii încă strânşi de voluptatea uciderii. Doar ici şi colo dacă mai strălucea lumina curată a unor ochi umeziţi de lacrima unui simţământ omenesc; doar ici

și colo se mai împreunau pe patul armei două mâini într-o fierbinte rugă de mulțumire. Oricum ar fi arătat, erau însă bineveniți cu toții. Căci pe nici unul meseria de războinic sângeros și împietrit nu-l schimbase până într-atât încât să nu simtă în străfundul sufletului său suflul unor timpuri mai curate ce urmau să vină; nici unul nu se schimbase atât de mult încât lacrimile calde ale celor care-l așteptau să nu fie sorbite ca o licoare binefăcătoare. Sigur că patimile biciuite nu puteau fi potolite pe moment. Trebuia timp pentru ca pumnul care mânuise sabia să se obișnuiască din nou cu coarnele plugului sau cu uneltele meseriei, căci nimeni nu putea uita chiar atât de repede viața aspră din bivuacuri, chiar dacă stătea în fața flăcărilor care ardeau liniștite în vetrele de acasă. Așa cum se întâmplă după fiecare război, odată cu anul 1814 și în Țările Germane începu o eră agitată. Acest an, care răzbate până la noi ca un cântec de slavă, ca un tunet de orgă și un dangăt de clopot, s-a dovedit a fi un an din cale-afară de frământat. În ținuturile unde mai înainte domnise veselia deșucheată a ocupanților se dezlănțuise bestia din om. Acolo unde mirosul de sânge de pe câmpurile de luptă și ruinele căminelor arse ațâțau ura crâncenă a celor rămași, acolo unde lașitatea și mai ales trădarea își croiseră drum, nu se auzea alt cuvânt decât „răzbunare"! Se părea că torentul de sânge vărsat de cei bravi în numele iubirii de patrie nu fusese suficient pentru a spăla rușinea

celor care trecuseră de partea dușmanului. Nimeni nu bănuia că Vulturul corsican, acum prizonier în colivia lui din insula Elba, începuse a apuca cu ciocul fierul gratiilor pentru a le rupe și că un nou torent de sânge avea să se reverse înainte ca acest corsican să se îndrepte spre odihna veșnică.

CAPITOLUL II

Într-una din ultimele zile ale lunii august a acelui an ciudat, în chioșcul de vară al unei gospodării țărănești înstărite, un grup de bărbați tineri ședeau în jurul unei mese pe care se aflau căni pântecoase pline cu bere și sticle cu rachiu. Fumul de tutun care se strecura prin capacele pipelor învăluia fețe aprinse ale băutorilor în nori albaștri-cenușii. Erau tineri întorși de curând din lupte și care se desfătau istorisindu-și amintirile. Războiul parcă-i sălbăticise, fețe lor cinstite se aspriseră, acoperite de semne și cicatrici. Doi sau trei dintre ei mai aveau brațul în bandaj. Nici unul nu se hotărâse să atârne în cui haina de vânător cu șnururi negre. Toți erau țărani tineri și liberi din satul Heide care, deși locuiau fiecare în altă parte a acelui loc, se simțeau totuși foarte legați între ei. Câțiva se mai aflau încă sub tutela paternă. Alții, prin ceea ce moșteniseră de la părinți, erau independenți și stăpâni pe bunurile lor. Nu fuseseră niciodată clăcași și nici în obște. Marile prefaceri pe care legile lui Stein le aduseseră cu

un an mai înainte nu le afectaseră cu nimic situaţia materială. În primăvara care trecuse, când chemarea regelui se făcuse auzită prin ţară, aceşti ţărani, mândri ca nişte fii de nobili, se înrolaseră voluntari, cu caii şi cu armele lor, în rândurile vânătorilor, deşi pentru asta fuseseră nevoiţi să vândă şi ultimul bob de sământă. Numai unul dintre ei, acela care şedea tolănit în singurul fotoliu din odaie, un zdrahon rupt şi murdar, singurul care avea în faţă o sticlă de vin roşu, părea să aparţină unei alte categorii sociale. Avea o faţă palidă, cu trăsături fine, cu ochi căprui posomorâţi, umbriţi de gene lungi şi negre, care atunci când se lăsau în jos aruncau umbre adânci pe obrajii înguşti. Cu toate că arăta a fi cel mai tânăr dintre toţi – nu părea să aibă decât cel mult douăzeci şi doi de ani – s-ar fi zis că şi-a încheiat socotelile cu bucuriile vieţii. Dârzenia şi energia îi dominau fruntea brăzdată de cute, iar în găvanele ochilor i se citea o mâhnire adâncă. Era îmbrăcat cu o haină cenuşie, prea strâmtă în umeri, cu o cămaşă groasă în carouri, mototolită şi cu nasturi de os. Singurul efect militar pe care-l avea era un chipiu de campanie cu crucea Landwehrului, chipiu pe care şi-l dăduse spre ceafă din pricina vizierei grosolane de piele care-l apăsa pe rana de-abia închisă ce-i brăzda fruntea înaltă, cicatricea ivindu-se dintre şuviţele negre de păr ca o dâră roşiatică. Toţi ochii erau îndreptaţi spre el şi fiecare dorea să-l audă vorbind.

Alături de acest băiat melancolic stătea un tânăr

solid, ceva mai vârstnic – probabil gazda – care îl privea mereu cu o ciudată îngrijorare. Tâmpla dreaptă îi era acoperită de un plasture alb. Chipul acestui tânăr, surâzător şi îndrăzneţ, era rotund şi îmbujorat, încadrat de o bogată chică blondă ce-i cobora până în jos, spre ceafă.

– Dar tu nu bei deloc, locotenente? îl întrebă el pe tânărul melancolic, împingând sticla mai aproape de el. Văd că nu eşti obişnuit cu berea noastră, iar cu rachiul şi mai puţin. Ştii că nu suntem bogaţi, dar o sticlă cu băutură tot vom avea, ca să-ţi punem zilnic dinainte, atât cât vei mai sta la noi, iar dacă va fi cazul, chiar până la sfârşitul vieţii tale! Nu-i aşa, băieţi?

Cei din jur veniră plini de însufleţire cu cănile lor de lut şi ciocniră cu paharul de vin roşu al tânărului locotenent. O undă de bucurie se ivi pe chipul întunecat al tânărului.

– Ştiam eu, spuse el, că mă veţi face să mă simt ca la mine acasă. Altfel nici n-aş fi venit!

– Cu atât mai bine! strigă cel care era gazda. Doar de asta ne-am legat fraţi de cruce, atunci, în biserică, înainte de prima bătălie, în orăşelul acela blestemat al cărui nume îl uit mereu!

– Dannigkow, răspunse tânărul cel posomorât, căruia cei din jur îi spuneau locotenent.

– Ei, Doamne, răspunse gazda, cum te-ai fi gândit să ne ocoleşti? Oare de aceea te-am ales comandantul nostru, urmându-te pretutindeni cu ochii închişi? Ne-au

unit sângele şi moartea, Baumgart. Lasă-i dracului pe toţi şi rămâi cu noi!

– Nu vorbi prostii, amice, zise locotenentul, sorbind puţin din oglinda purpurie a vinului.

Dar prietenul său nu se dădu bătut.

– Nu-ţi vom pune nici un fel de întrebări. Ne-am obişnuit de mult să te socotim o enigmă. Când stăteam în jurul focurilor din bivuac, amintindu-ne despre părinţi şi despre casă, despre dragoste şi despre beţiile noastre de odinioară, tu tăceai strângând din buze, aşa cum faci şi acum. Dacă vreunul dintre noi îndrăznea să te întrebe cine eşti şi cu ce te ocupai înainte de război, te ridicai şi plecai. Aşa că am renunţat să te mai întrebăm ceva, gândindu-ne că poate aveai ceva pe suflet. La urma urmelor, asta nu era treaba noastră! Ai fost un camarad bun şi destoinic, ba mai mult decât atât, cel mai brav şi mai viteaz dintre toţi. Dacă ai fi poruncit unuia dintre noi: „Du-te şi taie-ţi mâna dreaptă pentru mine!", apoi acela s-ar fi dus şi ţi-ar fi împlinit fără crâcnire porunca. Am dreptate, băieţi?

Din toate piepturile răsună un strigăt de aprobare.

– Terminaţi, spuse tânărul locotenent, mă faceţi să intru în pământ de ruşine cu laudele voastre.

Dar cel care era gazda continuă:

– E adevărat că uneori am fost şi nemulţumiţi de tine. Ştii când... În timpul armistiţiului, la puţină vreme după ce ne unisem cu lituanienii sub zănaticul acela de Platen. Într-o seară ai ordonat să ne adunăm, apoi ne-ai

spus: „Băieţi, trebuie să vă părăsesc. Nu întrebaţi de ce, dar vă rog să mă credeţi că nu pot face altfel. Landwehrul are nevoie de ofiţeri. Nu-i nici o onoare de a trece de la Vânătorii voluntari în Landwehr, totuşi trebuie să mă duc acolo!" N-a fost aşa, Baumgart?

Tânărul locotenent dădu afirmativ din cap. De o parte şi de alta a gurii i se adânciră două cute de amărăciune.

– Am văzut că te podidiseră lacrimile, fiindcă altfel te-am fi întrebat: „Asta e mulţumirea pentru dragostea şi încrederea pe care ţi-am arătat-o? Ţii să ne părăseşti tocmai acum, când vrem să le arătăm celor din regimentul Platen ce înseamnă o adevărată urmărire a francezilor?" Aşa că te-am lăsat să pleci, deşi ne sângera inima. N-am mai aflat nimic despre tine, deşi ne-am interesat peste tot. Putem să te asigurăm însă, că luni întregi am vorbit în fiecare seară despre tine, străduindu-ne să aflăm ce te-a determinat să pleci dintre noi, cine eşti de fapt şi multe alte întrebări de felul acesta. Ajunsesem să vorbim atât de des despre tine, încât soldaţii care ni s-au alăturat mai târziu şi care nu te cunoşteau se plictisiseră de veşnicele noastre discuţii despre tine. Ba chiar, la un moment dat, ne hotărâsem să te urmăm şi să trecem şi noi la neisprăviţii ăia din Landwehr. Aşa că vezi cât de mult am ţinut noi la tine! Iar acum vrei să ne întorci spatele după numai câteva zile? De la Marna şi până dincolo de Vistula, drumul pare cumplit de lung pentru

acela care-l face singur, iar rănile tot te mai supără din când în când. Aşa că, odihneşte-te, locotenente, şi povesteşte-ne şi nouă cum ţi-a mers la bărboşii ăia şi cum s-a întâmplat de-ai căzut prizonier. Mai mult ca sigur că s-a petrecut ceva cu totul neobişnuit!

Şi tânărul care era gazdă îşi privi cu mândrie crucea de fier care atârna de brandemburgurile vestonului său, pe care o primise ca răsplată fiindcă odinioară scăpase luptând vitejeşte împotriva unui pâlc de husari francezi.

Pieptul tânărului locotenent din Landwehr era lipsit de decoraţii, fiindcă, spre sfârşitul campaniei, când se revărsase un adevărat torent de medalii asupra glorioşilor luptători, locotenentul se afla în captivitate. Acesta era, de altfel, şi motivul pentru care se simţea profund nedreptăţit şi, într-un fel, şi oarecum ruşinat.

Îşi trase chipiul pe frunte şi, împingând cu o mişcare bruscă scaunul înapoi, ca şi când nu l-ar mai fi putut suporta, spuse:

– Vă mulţumesc pentru gândurile voastre bune, dar trebuie să mă duc la Königsberg, ca să mă prezint comandantului meu.

– O să-l cauţi mult şi bine, spuse unul care-şi purta braţul drept într-o eşarfă neagră, un tânăr cu părul creţ şi ochi negri strălucitori. Nu ştii că întregul Landwehr a fost demobilizat?

– A fost desfiinţat chiar şi Statul Major! adăugă un altul.

– Atunci va trebui să-mi încerc norocul la Comisia Centrală, răspunse locotenentul Baumgart. Am mult mai multe motive decât oricare dintre voi ca hârtiile mele de demobilizare să fie în perfectă ordine. Nu vreau să se spună despre mine că am şters-o pe furiş din rândurile armatei. Credeţi că pot face mâine rost de un cal cu care să ajung la Königsberg?

Vorbele lui dezlănţuiră o adevărată furtună de proteste. Camarazii strigară, se adunară cerc în jurul său şi-l apucară de mână, ca şi când tânărul s-ar fi grăbit să plece chiar în clipa aceea.

– Rămâi măcar până la serbarea pe care vrem s-o dăm în cinstea ta, spuse Karl Engelbert când larma iscată îngădui să i se audă rugămintea.

– În onoarea mea? Ei, nu, aţi înnebunit, zău aşa!

– Degeaba protestezi, răspunse Karl. Afacerea a şi fost pusă la punct încă de acum trei zile. De îndată ce ai sosit la noi l-am trimis pe Johann Radke cu o listă a vânătorilor voluntari care locuiesc prin împrejurimi, căci avem aici oameni din şapte, opt regimente. Trebuie să se ducă în primul rând la Schranden, unde locuieşte Merkel, cel înrolat în Corpul de Armată Platen, dar care mai târziu a trecut şi el în Landwehr. Numai că la el trecerea asta a avut un scop, căci cei din Landwehr îi asiguraseră gradul de locotenent.

Auzind acest nume, Baumgart tresări în mod vizibil, dar se stăpâni imediat şi, aplecându-se puţin, cuprinse cu pumnii strânşi speteaza scaunului pe care

stătea, ascultând tăcut ceea ce povestea bunul său prieten despre sărbătorirea ce urma să aibă loc. Cum orice rezistență fățișă i se păru zadarnică, își ținu gura; dar, în străfulgerarea neliniștită a ochilor săi, se citi clar ideea de evadare.

Camarazii săi, al căror sânge înfierbântat nu-și găsise încă liniștea, profitau de orice prilej pentru a înlătura monotonia zilelor lungi când neavând ce face, se plictiseau de moarte. Așa că începură să vorbească plini de importanță despre întoarcerea trimisului lor care era așteptat să sosească înainte de prânz de la Schranden, aflat la o depărtare de vreo cinci mile.

– Sunt curios, spuse Peter Negenthin, cel cu mâna în bandaj negru, ce au făcut cei de la Schranden cu „patriotul" lor castelan...

Locotenentul Baumgart tresări.

– Ehei! Cred că i-au așezat de mult cocoșul negru pe acoperiș! răspunse unul. Se pare că de cinci ani stă singur ca o cucuvea printre zidurile arse și înnegrite de fum ale castelului!

– Dar de ce nu-și reclădește castelul? întrebă un altul.

– Pentru simplul motiv că țăranii din sat ar snopi în bătaie pe oricine ar îndrăzni să lucreze pentru el. O dată și-a tocmit niște lucrători cu ziua tocmai de prin părțile mazuriene. Credea că dacă nu înțeleg nemțește vor putea lucra nestingheriți; dar când au intrat în crâșma satului s-a iscat o încăierare pe

cinste, încât polonezii speriați au luat-o la sănătoasa. De atunci, castelanul n-a mai încercat să-și refacă așezarea.

– Oare din ce trăiește?

– Ce ne privește pe noi? N-are decât să și crape de foame!

În toiul hohotelor de râs iscate de vorbele nemiloase ale acelui tânăr patriot, intră asudat solul mult așteptat, un tânăr chipeș, bine clădit, cu păr bălai care strălucea ca un acoperiș nou de paie, cu fața aspră, arsă de soare și roșie ca racul.

Înainte de a începe să vorbească, apucă ulcica grea de lut din mijlocul mesei și, cuprinzându-i cu palmele mari pântecele voluminos, își lipi buzele de marginea ei cu atâta putere până când, râzând cu hohote, camarazii săi i-o smulseră de la gură. Le spuse scurt că făcuse treabă bună, deci petrecerea prietenilor săi era asigurată.

Se mai ciondăniră totuși o vreme în privința locului unde urma să aibă loc cheful. Cei din Schranden, în frunte cu locotenentul Merkel, doreau ca zaiafetul să aibă loc la ei.

– De ce? Pentru că cei din Schranden nu-și mai vin în fire de bucurie! Sunt băutori strașnici și-s gata în orice clipă de petrecut și dănțuit. De ce? Fiindcă s-au jurat ca baronul lor, trădătorul de patrie care i-a făcut de ocară pe vecie, i-a umilit și i-a batjocorit în ochii lumii, să fie lăsat – atunci când și-o da sufletul – să

putrezească lângă gard, ca un câine al nimănui, căci asta e pedeapsa trădătorilor de patrie!

– Cum? Nu cumva a murit câinele?

În toiul larmei, se auzi deodată un zgomot puternic ca de lemn rupt. Pumnii tânărului locotenent Baumgart strânseseră cu atâta putere speteaza scaunului, încât lemnul foarte vechi se rupsese. Palid și cu ochii larg deschiși, îl fixa pe cel ce vorbea, fără să observe spătarul stricat. Veselul Radke continuă nestânjenit:

– Se pare că țărănoii îl supăraseră cumplit. Atât de cumplit, încât în clipa în care au vrut să-i distrugă Puntea Pisicilor, l-a lovit damblaua! Ce te uiți așa la mine, locotenente? Ai auzit vreodată de Puntea Pisicilor?

Fără să rostească un cuvânt, Baumgart continua să-l privească. Rămăsese ca împietrit cu dinții înfipți în buza de jos.

– Ei bine, Puntea Pisicilor este drumul pe unde, la 1807, baronul trădător i-a condus pe francezi drept în spatele armatelor noastre. Dacă n-ai auzit de Puntea Pisicilor, apoi de lupta groaznică de la Schranden... sunt ferm convins că ai auzit, fiindcă e trecută în toate calendarele.

Locotenentul dăduse de câteva ori din cap în semn afirmativ, fără să rostească un cuvânt, ca unul care e sortit pe veci la o resemnare neputincioasă.

– S-a prăbușit ca un copac retezat în fața sătenilor,

continuă Johann Radke. Când l-a văzut că-și dă sufletul, iubita lui, fata tâmplarului din sat care trăia cu el, s-a aruncat peste trupul lui și l-a cuprins în brațe. Altfel, cine știe de ce ar mai fi fost în stare țărănoii ăia în furia lor nestăpânită.

– Și acum nu vor să îngăduie să fie înmormântat? întrebă blândul Karl Engelbert dând contrariat din cap. Cum poate îngădui Biserica un asemenea sacrilegiu? Doar suntem creștini, nu păgâni, ce naiba!

Johann râse disprețuitor.

– Cei din Schranden sunt foarte legați între ei și, dacă nici unul nu vrea să se murdărească ducându-l la groapă pe trădătorul de patrie, nu înseamnă că sunt păgâni!

– Dar dacă fapta va ajunge la urechile autorităților?

– Ei, asta-i! Autoritatea în Schranden este bătrânul Merkel și dacă el nu-i îndeamnă să-l îngroape, puteți fi siguri că nimeni n-o va face!

Un geamăt de durere și de suferință îi făcu pe toți să amuțească. În picioare, alb ca varul, tânărul locotenent Baumgart stătea cu pumnii strânși, jumătate amenințând, jumătate implorând. De pe buzele sale vinete, pe care și le mușcase adânc, se prelingea o șuviță subțire de sânge. Un murmur extrem de slab ieși dintre ele, dar cei care îl auziră înțepeniră de spaimă:

– Destul, șopti el, destul... Baronul e tatăl meu!

CAPITOLUL III

Luna ajunsese în înaltul cerului revărsând asupra câmpurilor adormite lumina ei albăstrie și liniștită. Pâlcurile de sălcii purtau diademe de lumină, iar de pe mestecenii zvelți, cu ramuri albe care mărgineau într-un șir nesfârșit șoseaua dreaptă și lată, se prelingea un fel de lumină ce făcea ca drumul să se piardă departe, în zare, împrejmuit de un fel de gard argintiu.

Pretutindeni, tăcere. Păsările amuțiseră de mult. Pretutindeni domnea liniștea sfârșitului de vară, pacea adâncă a tuturor făpturilor răspândite peste holdele bogate. Dintr-o margine de șanț, se auzea un greiere.

Cu o desagă aruncată peste umăr și cu un toiag în mână, un drumeț singuratic pășea pe drum, fără să ia aminte la farmecul peisajului scăldat în razele lunii, cu ochii ațintiți în pământ.

Tânărul era locotenentul Baumgart, ce se îndrepta spre casă spre a-și îngropa părintele hulit de toți. Gazda voise să-i dea căruța lui, dar, cum rugămințile îi fuseseră zadarnice, îl însoțise pe jos o bucată de drum, asigurându-l la despărțire că frăția de sânge jurată odinioară rămânea aceeași, în ciuda păcatului cumplit al părintelui său și că putea conta atât pe el, cât și pe prietenii săi, atunci când va fi la ananghie. În loc ca aceste cuvinte să-l mângâie, ele îi sunaseră în urechi ca un fel de batjocură. Vorbele: „în ciuda păcatului cumplit al părintelui tău", sunaseră ca o insultă pe care însă

o primi fără să riposteze, fiindcă dezonoarea cu care tatăl său îi pecetluise fruntea nu-i îngăduia să reacționeze în nici un fel.

Adâncit în cele mai negre gânduri, tânărul locotenent revăzu cu ochii minții toate cele petrecute. Nu-l iubise niciodată pe tatăl său. Baronul era un om brutal, violent, care-i biciuia pe țărani și de a cărui bună sau proastă dispoziție se cutremura întreaga casă. Își privea fiul ca pe un cățel căruia – când era bine dispus – îi îngăduia să-i muște carâmbii cizmei, pentru ca în clipă următoare să-l arunce cât colo cu o lovitură de picior. Omul acela mărunt, ciolănos, cu fața palidă încadrată de o barbă neagră ca smoala, cu ochii mici, cenușii și răutăcioși, fusese pentru el o viziune de coșmar. Pe mama sa nu apucase s-o cunoască; se prăpădise sărmana la puțină vreme după ce-l născuse pe el, în urma unei lungi suferințe. Țăranii spuneau că o chinuise îngrozitor, atât cu dragostea, cât și cu mânia lui.

În galeria boltită, întunecoasă, unde pereții groși de piatră răsfrângeau atât de sinistru ecoul pașilor, unde până și în timpul celor mai călduroase veri te apuca tremuratul, atârna portretul ei, ultimul dintr-un lung și fantomatic șir de tablouri. Portretul înfățișa o femeie delicată, cu buze subțiri, lipsite de sânge, cu pleoapele pe jumătate închise, o femeie distrusă de slăbiciune și de descurajare. Câte ore nu petrecuse băiețașul năpăstuit de soartă în fața acelui trist portret,

așteptând ca pleoapele acelea lăsate să se ridice măcar o dată pentru ca asupra vieții sale fragede și singuratice să se reverse măcar un strop din căldura dragostei materne! Dar, deși se rugase cu lacrimi fierbinți, așteptând cu inima palpitând acea clipă a deșteptării, stelele ochilor continuau să rămână pradă marii odihne, continuând să-și îndrepte strălucirea lor ciudată în jos, până când, disperat, izbucnind în chinuitoare hohote de plâns, copilul se smulgea din fața portretului și fugea afară.

Lângă portretul mamei atârna altul, la fel de vrednic de atenție ca și primul: portretul unei femei cu bucle negre, uimitor de frumoasă, gata să urce pe cal. Pe umărul stâng îi atârna un dolman de catifea roșie, împodobit cu găietane de aur, garnisit cu blană de nevăstuică. În mâna dreaptă, pe care era trasă o mănușă fină, ținea o cravașă ridicată ca și cum s-ar fi pregătit să lovească pe cineva. O voință demonică strălucea fulgerând din acei ochi care priveau în zare, îndrăzneți și autoritari, așteptând ca tot ce se afla în preajmă să se supună milei și îndurării sale.

Astfel arătase bunica locotenentului în tinerețea sa. Cu scandalurile și înjurăturile ei birjărești, cu bastonul său necruțător, cu paharul de lichior și tutunul ei, înveninase ca o vrăjitoare în mod sinistru cele mai îndepărtate amintiri ale tânărului de astăzi. Bunica aceasta strălucitoare fusese piaza rea a casei lor, căci în tinerețe trăise la Curtea polono-saxonă unde fusese

sărbătorită și răsfățată ca o regină. Odată cu laptele pe care-l dăduse fiului ei să-l sugă, îi transmisese și dragostea pentru Polonia, așa încât acest nobil cu nume german își trădase neamul și sufletul, trecând de partea Poloniei sortită pieirii. Și, deși se însurase cu o fată germană, nu rezistase ispitei de a da primului și singurului său fiu un nume polonez, pe care băiatul fusese nevoit să-l poarte într-o vreme de patriotism înflăcărat, împovărându-l și făcându-l să se simtă stânjenit.

Dar ce mai însemna nevinovatul nume de Boleslav în comparație cu marea, umilitoarea rușine pe care tatăl său – în dragostea nemărginit față de Polonia – o aruncase asupra urmașilor săi?

Acum murise și pe morți se spune că „nu trebuie să-i vorbești de rău"; dar chiar în acea clipă îi apăru în fața ochilor, în toată grozăvia sa, stigmatul infamiei pe care avea să-l poarte cu sine oriunde se va duce și de care nu putea să-l scape nici o forță din lume. Oftând și blestemând, tânărul își ridică brațele către cerul luminos, smălțuit de stele, ca și cum ar fi cerut socoteală tatălui său ascuns undeva, în adâncul unor lumi îndepărtate.

Cuprins de fiorii febrei, tânărul Boleslav se așeză pe marginea șanțului, în iarba umezită de rouă, ascunzându-și fața în mâini. O clipă crezu că va plânge, dar pleoapele sale rămaseră fierbinți și uscate. Povara care-l aștepta de-acum încolo i se păru cu mult

mai copleşitoare. Se gândea cât de înfricoşător de negru şi de trist avea să i se pară peste puţin locul copilăriei sale, scăldat odinioară în strălucitoarea lumină a viselor. Căci, deşi fusese orfan de mamă, cândva strălucise şi pentru el luminosul soare al copilăriei.

Colindase liber ca un haiduc sau ca un vânător din Arkansas câmpiile, pădurile şi codrii Boemiei, fără să mai ţină seamă de orele de masă, fiindcă nimeni nu se interesa de el. Când vântul de mai se strecura printre crengile înflorite şi fluturii galbeni zburau din floare-n floare, se trântea pe spate în iarba proaspătă, privind cerul albastru atât cât îi poftea inima. Nimeni nu-l oprea; dacă voia să iasă împreună cu ciobanul şi oile sale, ieşea liniştit potolindu-şi foamea cu o bucată de pâine neagră a acestuia, potolindu-şi setea în primul pârâu cristalin ieşit în cale.

De jur împrejurul castelului situat pe o colină de unde se vedea până departe, peste dealuri, şerpuia un râu vesel şi strălucitor, cu maluri înalte, acoperite cu tufişuri dese şi cu lacuri tocmai bune pentru scăldat.

Acolo întâlnea mai întotdeauna pe câte cineva. Ori pe rândaşii care duceau caii la spălat, ori pe tăbăcarii care puneau pieile la muiat, pe băieţii ce veneau la pescuit sau pe fetele ce dădeau năvală la scăldat. Seara, când soarele dispărea dincolo de trunchiurile de anini, din pădurea apropiată ieşeau sălbăticiuni care, coborând de pe dâmburile înalte,

veneau la râu să se adape. Atunci rămânea ca o stană de piatră timp îndelungat, căci la cea mai mică mişcare animalele speriate o luau la goană dispărând fără urmă. Când luna se înălţa pe cer, întinzând pe apă o plasă de argint, când pâlcurile de anini păreau prinţese în voaluri albe, iar pe mal slujnicele îşi îngânau cântecele lor nostalgice, nimic nu era mai plăcut decât să te îngropi în culcuşul moale de iarbă şi frunze şi, scăldat în lumina de cristal a lunii, să visezi până la revărsatul zorilor.

Boleslav îşi luă mâinile de pe faţă, privind cu ochi sticloşi împrejur. Razele lunii poposiseră pe câmpiile dalbe. În acel peisaj plin de pace numai umbrele pomilor se mişcau straniu şi ameninţător. În depărtare răsună brusc un ţipăt de durere, întocmai ca al unui copil. Un pui de iepure rătăcit printre brazde îşi chema mama, fără să-şi dea seama că fiecare strigăt îi atrăgea pe cei care aveau să-l ucidă.

Primejdiile prin care trec bietele făpturi ale pământului îl făcură să se cutremure. Se ridică şi plecă mai departe spre ţinta sa nefericită.

Amintirile îşi reluară cursul.

Se gândi la vremea când bătrânul preot îl luase la şcoală şi locuinţa albă dintre nuci îi devenise o a doua casă părintească. Trebui să pună capăt ştrengăriilor, căci tâmplele încărunţite ale acelui slujitor al Domnului făceau elevii să fie extrem de disciplinaţi. Erau zece sau doisprezece copii de târgoveţi şi de meseriaşi

mai înstăriţi, băieţi şi fete laolaltă, care nu aveau de-a face cu copiii de ţărani. Aceştia creşteau întocmai ca nişte vietăţi domestice pe lângă casa omului, căci învăţătorul ales de baron pentru ei nu era bun de nimic, fiind un beţivan fără pereche. Ziua în amiaza mare, în loc să fie în clasă cu elevii, el se tăvălea prin cârciumi.

Dintre colegii săi, mai deosebit era Felix Merkel, fiul cârciumarului din sat, un băiat zvăpăiat care încă de la vârsta de zece ani purta cizme, trăgea la ţintă şi cu pumnii săi zdraveni ţinea la distanţă pe toată lumea. Boleslav, cu doi ani mai mic, era plin de admiraţie faţă de acel omuleţ înfumurat şi guraliv; deşi mai molatec şi mai potolit, nu-i îngăduia totuşi fiului de negustor să nu ţină seama de faptul că el era fiu de nobil respectat de toţi ceilalţi, ba chiar şi de Merkel.

Încetul cu încetul, Felix deveni îndrumătorul său în toate manifestările impuse de curiozitatea adolescenţei. Învăţă să înoate, să vâslească, să prindă păsări, să facă artificii, să împuşte iepuri, ba chiar află cum se pot fura seara sau în timpul slujbelor de la biserică fructe din grădinile ţăranilor. Cu toate că fructele pe care le putea culege din propria sa grădină erau mult mai mari şi mai gustoase, nu se îndura totuşi să nu-i facă pe plac lui Merkel. Pe urmă însă îl cuprindea o ruşine chinuitoare şi de multe ori ducea înapoi dimineaţa ceea ce furase seara. Întâlni, cu acest prilej, multe chipuri întunecate, căci pumnul tatălui

său apăsa greu asupra bieţilor ţărani obligaţi să muncească pe degeaba pe moşia stăpânului. Era deci cât se poate de firesc ca ura semănată de tatăl său să dea roade bogate în viitor!

Amintirea celor cu care copilărise, mai ales a fetelor, se risipise în ceaţa trecutului. Doar una singură îi rămăsese vie în minte. Făptura ei strălucea precum o stea în adâncul inimii sale, o stea ce scânteiase mereu în mintea lui şi pe care nu putuseră să i-o stingă nici măcar luptele crâncene prin care trecuse. Dimpotrivă, imaginea ei îl însoţise în bătălii şi nu-l părăsise atunci când, grav rănit, simţea cum se îndreaptă încet, încet, către tărâmul morţii. Setea lui năvalnică de puţină fericire se contopise tot timpul cu dorul arzător pentru fiinţa iubită. Uneori chiar trăgea nădejde că fapta josnică a tatălui său nu-i închisese chiar toate porţile bucuriei. Nici el nu ştia cum înflorise în inima sa această dragoste care într-o bună zi îl năucise cu parfumul şi cu căldura ei.

Blonda şi pura copilă a preotului, care nu îndrăznea să sară peste vreun şănţuleţ, chiar când acesta era fără strop de apă, care în jocurile lor nu lăsa pe nimeni să-i atingă măcar o cută a rochiţei de teamă să nu i-o murdărească, în copilărie fusese pentru el o străină.

Când rămâneau singuri şi Elena îi arăta minunăţiile camerei sale ca de păpuşă, unde până şi cârpele de praf erau brodate şi purtau într-o colţ

inițialele ei, când inimile lor încercau să se apropie, în astfel de momente, se purta brutal și violent. Atunci, supărat și rușinat, stătea cât mai departe de ea până când, după câteva zile, zâmbetul ei blând îi dădea de înțeles că-l iertase. Supus, se apropia din nou de ea, căci în zâmbetul Elenei era ceva serafic care-l atrăgea ca un magnet. Prietenului său Felix nu-i era pe plac această prietenie. O tachina mereu pe Elena spunându-i să-i lase amicul în pace, dar ea avea un fel inimitabil de a-și ridica năsucul și de a-l privi din cap până în picioare, încât Felix, burzuluindu-se, îi adresa uneori niște cuvinte care o făceau să izbucnească în lacrimi.

La doisprezece ani, Boleslav părăsi casa părintească, fiind luat de rudele mamei sale, care – făcând parte din înalta nobilime prusiană – se oferiseră să se ocupe de educația lui. Tatăl său a fost cât se poate de mulțumit să scape de el, căci felul său de a trăi după moartea soției sale nu era câtuși de puțin indicat să fie privit de ochii unui copil inteligent și curios.

Din călătoriile sale în capitală, baronul aducea întotdeauna femei deocheate la castel și nu puține din florile abia înmugurite de pe domeniul său fuseseră aduse cu de-a sila în patul seniorului. E drept că nu făcea aceste fapte păcătoase în văzul tuturor, dar nu-i plăcea să-și impună nici un fel de îngrădiri morale. Și, la urma urmelor, era dreptul său de senior să dispună cum voia de viața slugilor sale, drept care nu mira pe nimeni, decât pe băiatul care fusese martorul multor

escapade amoroase ale tatălui său și a multor reproșuri înlăcrimate din partea victimelor.

Numai că la acel castel blestemat se mai întâmplau și alte lucruri ce nu trebuiau văzute de ochii copilului.

Veni clipa când strigătul de război al lui Napoleon ridică poporul polonez fărâmițat și înlănțuit. Manifestările leșului reînviat se observară numaidecât: limba poloneză începu să se audă pretutindeni, întinzându-se tot mai mult către ținuturile germane ale Prusiei Orientale.

La castelul Schranden erau găzduiți tot mai des străini misterioși, înalți, mlădioși, cu chipuri supte, parcă cioplite în piatră, care treceau în goană cu trăsurile prin sat, dispărând apoi din nou în ceață și noapte.

Poșta aducea destul de des plicuri mari, sigilate cu peceți rusești și cabinetul de lucru al tatălui său rămânea uneori închis săptămâni întregi.

Baronul devenise mult mai închis și mai tăcut și arsurile biciului de pe spinările slugilor începuseră să se rărească. Aceasta a fost epoca în care Boleslav a plecat la rudele mamei sale din Königsberg.

Pentru el au urmat ani liniștiți de studii și de educație supravegheată îndeaproape. Văduva fostului cancelar – care-i era mătușă – îi ținea loc de mamă. Tânărul era primit cu plăcere în cele mai nobile case din oraș.

Scenele și făpturile de acasă începuseră să pălească. Vizitele ocazionale ale tatălui îi arătau cât de străin îi devenise acesta. Apoi veni acea iarnă îngrozitoare în care furia războiului trecu peste vechile provincii prusiene și cadența marșurilor triumfale ale lui Napoleon răsună între Vistula și Memel.

În șanțurile inutile ale Königsbergului au încercat să-și găsească adăpost o mulțime uriașă de oameni, fugind speriată din calea dușmanului care înainta vijelios. Fiecare casă din oraș era plină de oameni, iar pe străzi ardeau focurile bivuacurilor soldaților.

În bătăile neîntrerupte ale tobelor, în sunetul trâmbițelor și în gemetele de durere ale răniților, i-a fost dat lui Boleslav să-și trăiască primul vis de dragoste.

Împlinise șaisprezece ani și pe buza de sus începuseră să-i apară tuleiele unei mustăcioare mătăsoase. Cunoștea pe de rost odele scrise de Horațiu pentru Chloe și Lidia, precum și tot ceea ce se petrecuse între Schiller – care de-abia murise – și iubita sa, Laura.

Într-o seară de ianuarie, pe când se întorcea de la gimnaziul „Kneiphof" traversând Piața Palatului, unde se vânzoleau o droaie de ordonanțe rusești și prusace, văzu brusc doi ochi mari, albaștri, îndreptați către el, întrebători și galeși. Boleslav simți cum i se aprind obrajii, dar când îndrăzni să se uite înapoi, ochii dispăruseră.

În seara următoare îi întâlni din nou. Abia în a treia seară avu curajul să-i privească atent și observă că acei ochi minunați erau ai unei fetișcane bălaie, cu un năsuc delicat și niște buze palide, fine, suav arcuite, care-i zâmbeau încurajator. Această imagine îi amintea brusc de cineva, o fată pe care o mai văzuse, dar nu mai știa nici unde, nici când. În timp ce-și frământa mintea ca să-și aducă aminte, obrajii fetei se învăpăiară și buzele ei delicate șoptiră:

– Boleslav, tu ești?

Abia acum își aduse aminte cine era fata.

– Elena! strigă el uimit, Elena, tu?

Dacă ea nu s-ar fi arătat mai circumspectă, ar fi strâns-o la piept acolo, în plină Piață, în fața tuturor acelor femei decăzute care zâmbeau și a soldaților beți și gălăgioși. Mergând alături, o cotiră pe o stradă laterală. Ea îi spuse că, la apropierea dușmanului, tatăl său o trimisese la oraș de teamă să nu i se întâmple ceva; că locuia la o mătușă bătrână care ținea o pensiune pentru fetele de preoți nemăritate și că se simțea foarte bine. Își petrecea timpul învățând limba franceză și muzica, fiindcă dorea să-și ajute tatăl la catedră, având presimțirea că nu se va mărita niciodată.

Îi povesti toate aceste lucruri lui Boleslav în felul ei liniștit și blând, privindu-l dintr-o parte, cu un zâmbet cald. În sufletul său, Boleslav nutrea pentru această fată o puternică admirație.

Despre tatăl ei nu putuse să-i spună nimic; ultima dată când îl întâlnise era foarte deprimat. Nu mai avea nici o ştire de acasă de destul de multă vreme, fiindcă satul fusese ocupat de duşmani şi nici o veste nu putea să ajungă până la ea. Îi mai spuse că se întâlnise cu Felix Merkel, care era acum practicant la un negustor de cereale şi că arăta ca un filfizon. Băiatul ăsta avea s-o sfârşească rău, din moment ce începuse încă de pe acum să fumeze şi să poarte şaluri turceşti!

La despărţire, Elena îi îngădui lui Boleslav să vină vineri pe la mătuşa sa s-o vadă, fiindcă vinerea era zi de vizită pentru fetele care stăteau la ea în pensiune.

După ce se despărţiră, băiatul o privi îndelung cum se îndepărta, cu paşi mărunţi şi legănându-se uşor din şolduri.

În vinerea următoare, sună la poarta pensiunii. N-o găsi pe aleasa inimii lui printre crini şi trandafiri, aşa cum îşi închipuise, ci printre ghivece cu flori de fucsia şi geranium, ale căror frunze palide o încadrau romantic. Lumina serii de iarnă se strecura prin ferestrele îngheţate, aruncând pe chipurile celor doi tineri reflexe trandafirii. Bucuria acestei vizite o făcu pe mătuşa fetei – o domnişoară bătrână, urâtă şi ştirbă, cu o aluniţă desenată cu creionul şi cu un moţ de păr pudrat – să roşească şi să facă pe sfioasa. Întrecându-se în complimente, oferi nobilului vizitator ciocolată într-o frumoasă ceaşcă englezească, după care dispăru de parcă o înghiţise pământul.

Au urmat apoi un întreg şir de vineri fericite. Soldaţii plecau la luptă, se întorceau, dar el nu mai vedea şi nu mai auzea nimic. Uneori, ridicând ochii spre cer, i se părea că pluteşte în acea necuprinsă albăstrime şi că lumea din care se trăgea el îşi avea începuturile dincolo de firmamentul acela de azur.

Reveni în lumea reală într-o duminică după-masă, când uşa tăcutei sale mansarde unde locuia aplecat peste cărţile sale, fu deschisă cu zgomot şi un tânăr înfipt, pe care nu-l cunoştea, îşi făcu apariţia.

– Ura, tinere! strigă acesta, întinzând braţele. Te caut de aproape un an ca pe o floare rară! Noroc cu Elena, blonda şi pioasa copilă, care mi-a spus cum pot să dau de tine.

Da, era chiar Felix, zăpăcitul, zvăpăiatul Felix cu şalul turcesc care-i fâlfâia pe umeri.

Boleslav îl îmbrăţişă cu multă bucurie. De când locurile natale îi redeveniseră dragi datorită Elenei, inima lui se apropiase din nou de prietenul de odinioară.

Acesta, trântindu-se pe pat şi întinzându-se peste pernele moi de piele, privea uimit odaia plăcută care i se părea de un bun gust desăvârşit.

– Dar tu trăieşti aici ca în paradis, strigă el. Oh, ce n-aş fi dat să mă fi născut şi eu fecior de boier!

Din ziua aceea, Felix veni tot mai des în refugiul tăcut al lui Boleslav. Aici găsea mâncare bună, se iniţia în maniere alese şi împrumuta de la Boleslav bani şi

cărţi de citit. Cum Felix se purta foarte dezinvolt, sub influenţa lui, caracterul timid şi tăcut al lui Boleslav deveni mai deschis, mai îndrăzneţ. Încercase de nenumărate ori să-i mărturisească taina inimii sale lui Felix, dar, negăsind cuvintele potrivite, renunţase. Asta până într-o zi când neastâmpăratul Felix i-o trânti pe şleau:

– Dacă-ţi închipui că n-am observat că eşti îndrăgostit lulea de Elena, te înşeli, amice! Blonda şi inocenta fecioară din Schranden!

Boleslav, căruia tot sângele îi năvăli în obraji, îi interzise pe un ton tăios să mai adauge vreun cuvânt despre fată. Deşi nu-i prea conveni, Felix tăcu. Îi mărturisi apoi lui Boleslav că el dorea din tot sufletul să intre în armata engleză „pentru a se răzbuna pe tiranul francez care-i supusese patria". Dar iată că într-o bună zi Felix trecu pe lângă el fără să-l salute, schiţând doar un gest dispreţuitor din umeri. Uluit, Boleslav privi după el cum se îndepărta nepăsător.

În aceeaşi seară îi scrise o scrisoare în care îi cerea explicaţii.

Înainte însă de a primi răspuns la scrisoare, cineva îi aduse un pachet cu cărţile sale şi un bilet în care se spunea:

„Distinsului nobil domn Boleslav von Schranden

Îţi aduc la cunoştinţă că, după evenimentele petrecute la Schranden, socot că este sub demnitatea mea de a mai fi prieten cu dumneata. Îţi trimit cărţile

împrumutate, iar, după ce voi mai strânge cureaua, urmează banii pe care mi i-ai dat.

Preasupusul dumitale servitor,

Felix Merkel"

Boleslav avu senzaţia că-l înjunghiase cineva pe la spate. Câteva zile nu mai îndrăzni să iasă din casă. Până la urmă îşi luă inima-n dinţi şi se hotărî să se ducă până la Elena, nădăjduind că fata poate ştia unele lucruri. Ea îl mângâie cu zâmbetul ei cald, dar îi mărturisi că nu ştia despre ce anume putea fi vorba. În scrisoarea pe care o primise cu o săptămână în urmă de la tatăl ei, acesta nu-i vorbise decât despre acea bătălie cumplită care avusese loc în pădurea din spatele castelului Schranden, bătălie în care soldaţii prusieni fuseseră căsăpiţi fără milă de francezi. De altfel, acest lucru fusese scris şi în gazetă. Singura modalitate de a afla ceva era să-l întrebe pe Felix. Şi, deşi fetei nu-i prea plăcea să stea de vorbă cu acest tânăr zeflemitor, se dusese totuşi să se plimbe pe malul râului Pregel, unde obişnuiau să-şi petreacă timpul practicanţii de la firmele mari de expediţie. Înfrigurat şi temător, Boleslav o aştepta pe podul din apropiere.

– Face pe deşteptul! spuse fata când se întoarse. Toţi practicanţii ăştia sunt la fel: nu ştiu altceva decât să-ţi facă imediat curte! spuse ea indignată. Să ştii, Boleslav, că de când Felix şi-a pus în minte să treacă în oştirea engleză şi să ajungă căpitan, s-a cam

scrântit la cap! Şi apoi face atâta paradă de patriotismul lui, ca şi când ar fi singurul care-şi iubeşte ţara…

– Ce mă interesează pe mine patriotismul lui? Află că şi eu îl urăsc cu tot atâta disperare ca şi el pe sângerosul ăsta de Bonaparte!

Elena tăcu strângându-şi haina pe care i-o bătea vântul.

– În ce mă priveşte, rosti ea, află că eu n-am să fac niciodată caz de astfel de lucruri…

– Pentru numele lui Dumnezeu, despre ce fel de lucruri e vorba?

În sfârşit, află…

– Te rog, dragul meu Boleslav, să nu pui la inimă ceea ce-ţi voi spune acum. Oamenii din sat vorbesc cum că tatăl tău i-ar fi călăuzit, în timpul nopţii ceţoase, pe francezi, peste Puntea Pisicilor, drept în spatele prusacilor; şi că Regina, fata aceea a tâmplarului, o ştii tu, fata aia cu plete lungi şi negre ca noaptea, cu care ne duceam împreună la şcoală, ar fi făcut unele mărturisiri; că, din porunca domnului baron, ea ar fi fost cea care i-a condus pe francezi în pădure. Acum oamenii din Schranden strigă că tatăl tău e un trădător şi vor să-i pună cocoşul negru de tablă pe acoperiş…

Deci aşa stăteau lucrurile.

În clipa aceea, lui Boleslav îi pieriră brusc şi setea de viaţă, şi curajul de a învinge, aşa cum pier florile

gingaşe de măr sub palele puternice ale vântului de mai. O, ce ruşine nimicitoare!

Mai dură o vreme până ce ştirea trădării îşi croi drum în mod oficial, până la Köningsberg. Dar, chiar în primele luni ale acelei solii vestitoare de nenorocire, firea liniştită a lui Boleslav începu a se schimba. Ameţit, cu priviri nesigure, pălind mereu, ori de câte ori venea vorba despre Schranden, Boleslav abia se târa, tresărind la fiecare cuvânt adresat pe neaşteptate.

Veni apoi ziua când profesorii începură să nu se mai uite la el şi camarazii să-l evite; ziua când mătuşa sa, pretextând că nu se simte bine, nu-i mai îngădui s-o sărute seara, la culcare; ziua când, în dosul uşilor încuiate se ţineau consilii de familie, când servitorii începură să nu-l mai asculte, când, unul câte unul, trecând pe lângă uşa lui, scuipau zgomotos.

Boleslav văzu astfel târându-se spre el viermele rece şi lipicios al ruşinii şi al dispreţului; îl urmărea cum se apropie tot mai mult, pregătindu-se să-i sugă sângele, să-l ucidă, şi el stătea împietrit şi se holba la el fără a avea curajul să strige, să întrebe, să se disculpe.

Şi pe Elena o pierduse. Sigur că nu din vina ei. Fata îi mai îngădui o vreme să vină vinerea s-o vadă, străduindu-se să fie veselă şi să-i mai schimbe gândurile. O pierduse, fiindcă el însuşi se schimbase atât de mult, încât îşi privea iubita prin acelaşi văl ţesut din ruşine şi neputinţă prin care-i privea şi pe ceilalţi.

Adevărul e că din ziua aceea blestemată când Boleslav aflase adevărul din gura Elenei, fata îl privea cu o milă aproape jignitoare. Pe scurt, Boleslav ajunsese să se simtă din ce în ce mai stingherit în preajma ei.

Într-o zi, în locul ei, îl primi la pensiune mătuşa cea urâtă, care-i spuse, bâlbâindu-se, că preotul – nepotul ei – socotise că prietenia dintre tânărul nobil şi fiica sa trebuia ruptă, poftindu-şi fata să părăsească imediat oraşul Köningsberg şi să se întoarcă acasă. Spunând acestea, îi înmână o scrisoare sigilată cu ceară albastră, care conţinea următoarele rânduri:

„Dragul meu Boleslav,

Tata îmi porunceşte să te ocolesc şi eu trebuie să-l ascult. Rămâi cu bine. Te voi iubi până la sfârşitul vieţii.

A ta, Elena"

Două rânduri aşternute în fugă sunt o hrană neîndestulătoare pentru un adolescent îndrăgostit. Dar putea el să ceară ceva mai bun? Nu era oare şi aşa prea multă iubire şi credinţă în jurământul fetei, atunci când toţi fugeau de el, dezonoratul fiu al unui trădător de ţară?

Dacă n-ar fi fost atât de tânăr şi de timid, orgoliul şi energia poate că l-ar fi ajutat să treacă peste această mâhnire care parcă-l paralizase, dar în deznădejdea sa copilărească nu îndrăznea să-i ceară tatălui său măcar explicaţii, darămite socoteală.

Însă apariţia neaşteptată a acestuia îl trezi din amorţeală.

Se apropia de şaptesprezece ani şi peste câteva luni s-ar fi putut înscrie la Universitate, dacă tatăl său nu l-ar fi compromis pentru totdeauna. Buna sa mătuşă, care până atunci evitase să discute cu el pe faţă despre acea faptă ruşinoasă a baronului, care se răsfrângea într-un fel şi asupra ei, aduse vorba, pe ocolite, despre oportunitatea plecării sale.

În alte împrejurări, atât plecarea lui, cât şi graba ei l-ar fi revoltat. Acum însă nu mai simţi decât o adâncă amărăciune, nedorind altceva decât să se ascundă undeva unde nici o privire omenească nu l-ar mai fi putut ajunge.

Şi iată că în această stare sufletească se trezi într-o bună zi faţă în faţă cu tatăl său.

Supărat, baronul venise să obţină dreptate împotriva ţăranilor săi revoltaţi, dar toate uşile i se închiseră în nas. Spumegând de furie, întreaga sa fiinţă păru că arde de o ambiţie disperată.

Văzându-l pe omul acesta mic de statură, îndesat, cu ceafa ca de taur, cu ochii cenuşii şi răi, cu obrazul roşu şi umflat, pe Boleslav îl năpădi brusc frica din copilărie.

Îşi adună toate puterile, dar întrebarea pe care dorea să i-o pună muri la jumătate pe buzele sale:

– Tată, e adevărat ce spune lumea că...

În ochii cenuşii se aprinse o flacără sălbatică.

– Ei, ce spune lumea?

– Că ai dat ordin ca francezii să fie trecuți peste Puntea Pisicilor...

– Şi dacă ar fi aşa, mă, țâncule? Dacă am vrut să răzbun poporul polonez călcat în picioare de hoardele de hoţi ale prusacilor? Nu te zgâi aşa la mine, haimana! Ceea ce am făcut a fost o datorie sfântă de om de onoare! Cei legaţi în lanţuri m-au implorat, cei chinuiţi au strigat „Scapă-ne!". Dar nu i-am putut salva. De ajutat însă, iată că am putut să-i ajut în numele celui care trece ca un înger al răzbunării peste Europa! Da, i-am ajutat, am putut să-i ajut nimicindu-i pe tâlharii care mi-au căzut în mână.

Vorbind astfel, statura lui mică păru că se înalţă. Din ochi îi scăpărau fulgere, demonul fanatismului, care-l făcea să semene atât de bine cu mama lui plecată de mult dintre cei vii, părea că-l îmbrăcase într-o mantie de foc.

Cutremurându-se, Boleslav se trase înapoi, simţind dintr-o dată că între el şi omul din fața sa se rupseseră toate firele care-i legau.

– N-au decât să cleveteascǎ până n-or mai putea, continuă baronul, află că mie nu-mi pasă nici de dracul! Nu vor avea curajul să se atingă de mine cât timp leul corsican îi ţine bine în ghearele sale. Şi la urma urmei cine va putea dovedi această faptă? Dacă proasta aia de Regina nu s-ar fi speriat de tatăl ei, oricine ar putea admite că acel colonel Latowa era un

om destul de deştept ca să găsească şi singur drumul prin pădure. Dar proasta aia s-a dat de gol, mi-a căzut pe cap, iar ţăranii nu mai pot fi ţinuţi acum la respect nici cu biciul. Dacă e adevărat ce scrie prin gazete, că banda aia de nemernici vor primi mână liberă de la Rege, mă vor rupe în bucăţi fără multă vorbă! Aşa că ai toate şansele să mă moşteneşti foarte repede, drăguţule!

Acestea au fost ultimele cuvinte pe care i le-a mai adresat tatăl său, căci discuţia, care avea loc în odaia sa, a fost întreruptă de apariţia mătuşii. Bătrâna şi nobila doamnă se prefăcu a nu vedea mâna roşie şi noduroasă a baronului şi, stăpânindu-şi cu greu scârba, îi spuse că dorea să discute cu el ceva între patru ochi.

Nimeni nu-i aduse la cunoştinţă ceea ce hotărâseră cei doi în privinţa soartei sale. Se trezi în stradă, şi abia atunci se întrebă încotro s-o ia.

După un drum lung şi plin de peripeţii, găsi o moşie mică, undeva în Lituania, unde, dăruindu-se pe deplin muncii, deveni, cu timpul, un bun şi priceput agricultor.

Anii trecură unul după altul. Boleslav a fost obligat să lupte din greu pentru fiecare bucată de pâine, o luptă plină de nemulţumiri şi neajunsuri, dar curată, fără a-şi păta cu nimic cinstea. Renunţase la numele părintesc. Dacă ar fi putut scăpa şi de amintirile sale aşa cum ai dezbrăca o haină murdară, ar fi fost poate mai fericit.

Iubirea de patrie, de pământul drag, unde văzuse lumina zilei, începu a pune stăpânire din ce în ce mai puternic pe inima lui, chinuindu-l, biciuindu-i sângele, izgonindu-i somnul.

În tot acest timp nu ajusese până la el decât o singură veste, şi anume incendierea castelului din Schranden, care la 1807 dobândise un renume atât de trist. În sfârşit, tătăl său îşi ispăşise pedeapsa! Dar, ce folos, dacă patria zăcea încă sub cizma cotropitorului!

Atunci veni sfârşitul Marii Armate pe câmpiile înzăpezite ale Răsăritului, după care Prusia îşi ridică din nou fruntea.

Boleslav întrevăzu în sfârşit calea pe care o avea de urmat: să spele cu propriul său sânge păcatul părintelui vinovat!

Nimeni nu mai recunoscu în vânătorul voluntar Baumgart, care intră în Königsberg în 5 martie 1813, pe tânărul baron Boleslav von Schranden care – ruşinat de numele pe care-l purta – fugise în lume cu cinci ani mai înainte. Printre cei care azi îl salutau plini de entuziasm, erau mulţi dintre prigonitorii de odinioară.

Tânărul se alipise unei cete de ţărani curajoşi, prin glasul cărora suna glasul patriei pierdute. deveni prietenul, conducătorul lor, până când o figură cunoscută odinioară apăru lângă el şi-l goni ca pe un ocnaş.

Laşul Felix Merkel nu şovăi să-şi trădeze prietenul de odinuoară şi mai ales pe tânărul comandant de acum care-i conducea în luptă.

Ceea ce s-a întâmplat mai apoi se topise ca un vis întunecat de sânge şi fum, din care nu se auzea decât zgomotul infernal al exploziilor şi al salvelor de puşcă şi răcnetele de moarte ale camarazilor săi.

– Mai trăiesc? Încă mai trăiesc?

Această întrebare a fost primul salut al luminii recâştigate după ce, în sfârşit, îşi venise în simţiri din zbaterea de luni de zile între a fi şi a nu fi.

Se pare că pentru el nu se ascuţise încă nici o sabie franceză, nu se turnase încă nici un glonte care să-l dea gata. Ispăşirea deplină către care năzuise îi era interzisă. Îl aştepta oare o alta mai grea, acum, când pornise, în lumina zorilor, spre întunecatele păduri ale meleagurilor sale?

CAPITOLUL IV

Deşi era abia opt dimineaţa, soarele dogorea puternic când Boleslav, ieşind din pădurea părăginită, văzu desfăşurându-se în faţa sa locurile copilăriei. De zece ani nu mai călcase pe acele meleaguri.

Dând curs primului impuls, ridică ameninţător pumnii către satul care părea că doarme în faţa sa, cu toate acele căsuţe mici şi albe, cu grădinile înverzite, cu trâmbele de fum ce se înălţau spre cer şi cu turla bisericii strălucind albastră în lumina dimineţii. Undeva departe, se întindeau pâlcurile mari de pomi, negri cu franjuri galbene, din parcul castelului. Dar

castelul? Castelul care încununa vârful colinei şi ale cărui turnuri gemene dominau până departe ţinutul, unde dispăruse? Mirat, îngrozit, se dădu doi paşi înapoi, dar îşi aminti brusc: „Da, cum de-am uitat? Într-adevăr, l-au ars!" Nu se gândise doar de atâtea ori, cu o amară satisfacţie, la răzbunarea aceasta îngrozitoare care nimicise moştenirea părinţilor săi? Acum însă, văzând ruinele arse din faţă, îl năpădi o ură năprasnică.

– Ticăloşilor! strigă el, ridicând din nou pumnii către căsuţele vrăjmaşilor săi.

Vrăjmaşi? Da, vrăjmaşi! Căci cei care-i omorâseră tatăl şi-i distruseseră castelul nu putea fi altceva decât vrăjmaşi! Se răzbunaseră pe cel care trădase, se răzbunaseră în fel şi chip, până îl doborâseră, dar de ce trebuiau să-i distrugă şi casa, care acum ar fi trebuit să fie a lui? Ce vină avea el? Poate că tatăl său îşi trădase patria, dar fiul trădătorului o apărase cu preţul vieţii sale. Acest lucru nu conta în ochii ticăloşilor din sat? În fond, toţi deveniseră supuşii lui, împreună cu acea pădure părăginită, cu ruinele negre ale castelului, cu cioturile arse ale copacilor care se ridicau din ţărână ca nişte mâini mutilate cerând răzbunare! Ciudat! Nu-şi iubise niciodată tatăl care nu-i inspirase decât frică şi silă, dar iată că acum sângele acestuia, care clocotea şi în vinele sale, nu-i dădea pace! Se agita şi fierbea împotriva nelegiuirii săvârşite faţă de familia sa. Cu

ochii scăpărând de mânie, apucă tremurând tocul de piele ce-i atârna pe coapsă, din care se vedeau lucind mânerele zimţate ale celor două pistoale.

– Vor să-l lase neîngropat? scrâşni el, apucând unul din pistoale. Ei, hai s-o vedem şi pe asta!

Şi, cu un râs amar, porni cu paşi siguri către satul ce părea pustiu. Scăldat în razele puternice ale soarelui, modesta aşezare se aştemea în faţa lui de-a lungul şoselei. Urmele netede ale căruţelor luceau pe pământul gras, semănând cu nişte dungi de sticlă. Şanţurile, prin care altădată se scurgeau apele, acum erau pline cu cioburi de sticlă şi cu cioturi de mături. În dreapta şi-n stânga, sub teii şi castanii îmbrăcaţi în frunze ruginite de toamnă, zăceau căruţele cu coviltirul acoperit cu paie ale ţăranilor, care mai toţi erau supuşii castelului, dar care de curând fuseseră scutiţi de obligaţii prin noi legiuiri, devenind liberi. Ici, colo, se ivea câte un gard vopsit în culori vii, ce părea că desparte averea proaspăt dobândită de restul omenirii. În general însă, noua stare de lucruri lăsase totul aşa cum fusese şi mai înainte. În grădiniţele din faţa caselor se înălţa aceeaşi floare a soarelui, iar între ferestre atârnau, la fel ca odinioară, rufe la uscat. Doar cârciumile sporiseră. Boleslav numără trei, în vreme ce înainte singura cârciumă, „La Vulturul Negru", satisfăcea cerinţele întregului sat.

În preajma bisericii se aliniau căsuţele albe ale meseriaşilor liberi, „cetăţenii", cum li se spunea acum

şi care plăteau castelului o dare pentru pământ, având în schimb dreptul să lucreze grădinile de zarzavat după bunul lor plac. În sat se mai aflau acum doi fierari, cu firmele lor şi cu grămezile de zgură bătătorite de zecile de picioare care intraseră şi ieşiseră din prăvălie. Mai apăruseră, de asemenea, câţiva cizmari, un rotar, un împletitor de coşuri şi... Se opri brusc, privirea îndreptându-i-se spre o colibă dărăpănată, cea mai amărâtă din întregul şir de căsuţe, având deasupra uşii o firmă veche, murdară, cu litere aproape şterse: „Hans Hakelberg, tâmplarul satului". Un coşciug vopsit în verde, care domina de pe suportul său grădina sălbăticită, era o firmă cât se poate de grăitoare pentru toţi cei care nu ştiau carte.

De această firmă era legat în amintirea lui Boleslav un ciudat tablou care îi apăru în minte la vederea coşciugului. Văzu o fetiţă mică şi murdară, cu ochii mari, negri şi înlăcrimaţi şi cu o avalanşă de bucle lungi, negre şi încurcate căzându-i pe obraji şi pe umeri; fetiţa se sprijinea cu mâna stângă de uşorul uşii, iar cu dreapta strângea la piept colţul unui şorţuleţ cu pătrăţele albastre, în timp ce o ceată de derbedei, răcnind, o loveau cu pietre şi cu beţe. Deşi pe atunci nu era nici el mai mare decât fata, la apropierea sa ceata tăcu, făcându-i loc speriată. Doar era fiul puternicului castelan care, spunând numai un cuvânt tatălui său, le putea aduce fericirea sau necazul.

– Ce se petrece aici? întrebase el, când fetiţa chinuită alergase lângă el şi cu faţa plânsă şi cu ochii învăpăiaţi îşi desfăcuse un colţ al şorţului, spunând: „Uite ce vor să-mi ia!" În şorţ avea un pui de vrabie care căzuse din cuibul său. „Dă-mi-l mie!", spuse el, căci îi plăceau păsărelele. Ea desfăcu supusă şorţul şi el luă puiul de vrabie, fără să spună un cuvânt. De atunci el nu se mai gândise la acea fetiţă.

Deci aceasta era fata despre care lumea vorbea că ar fi arătat francezilor drumul spre pădure, fata cu care taică-său ar fi trăit până în ultima sa clipă.

De ce-o scăpase atunci? De ce nu-i îndemnase pe golanii aceia s-o ucidă? O lovitură de piatră în tâmplă ar fi pus capăt de timpuriu acelei existenţe blestemate.

Porni mai departe. Ici, colo, câte o făptură nespălată privea curioasă prin ferestrele mici; ici, colo, mai lătra câte o javră, dar el îşi continua netulburat drumul.

Casa preotului, cu veranda ei arcuită, cu răsadurile de flori şi tufişurile de aluni din împrejurimi arăta tot atât de curată şi de liniştită ca şi odinioară. Se gândi la Elena, pe care n-o mai văzuse de mult. În stânga acelei case, o potecă cobora spre râul care despărţea domeniul tatălui său de sat. O luă într-acolo. Acum îi apăru în întregime priveliştea îngrozitoare a distrugerii pricinuite de foc. În locul hambarelor şi grajdurilor, de partea cealaltă a râului, acum se înălţa doar un lung şir de ruine, de ziduri crăpate, de stâlpi arşi, totul înecat în mărăcinişuri şi buruieni. Prin

crăpăturile zidurilor se vedea curtea castelului, îngropată în maldăre de moloz, năpădită de ierburi, iar sus, pe colină, castelul, încadrat de crăcile uscate ale ulmilor, o ruină uriaşă, cu zidurile pe jumătate năruite, profilate fantastic pe cer.

Braţele tânărului căzură ţepene de-a lungul trupului; din pieptul său ieşi un geamăt adânc, un geamăt care cerea răzbunare.

Se târî cu greu de-a lungul malului spre podeţul care era singurul drum de acces către insula unde se afla castelul, căci întreg domeniul fusese înconjurat de un canal plin cu apă, pe vremea străbunilor săi.

Podul era intact. Cu grinzile lui fumurii, putrezite, atârna ca un vestigiu al timpurilor trecute peste stâlpii grei şi înnegriţi de vreme, de ale căror picioare se spărgeau gâlgâind valurile apei. Lanţurile ruginite erau întinse. Un gol de două, trei picioare, nu prea mare pentru a putea fi sărit, despărţea meterezele malului de marginea podeţului.

Boleslav sări pe mal şi intră pe poarta uriaşă, ale cărei canaturi ferecate atârnau pe jumătate arse.

Deodată auzi la picioare un ţăcănit scurt, metalic, asemănător destinderii unui arc. Se opri speriat, şi abia atunci văzu o capcană pentru vulpi îngropată în pământ şi acoperită atent cu buruieni. Destinzându-se, dinţii lungi şi ascuţiţi ai maxilarelor de fier se strânseră puternic. Scăpase ca printr-o minune de acea capcană care l-ar fi costat câteva săptămâni bune de suferinţă.

Atent, cercetând drumul cu bastonul, trecu prin curtea pustie unde se aflau câteva căruţe sfărâmate, împrăştiate printre ruine şi câteva doage putrezite ale unor butoaie de rachiu, abia ţinându-se în câteva cercuri ruginite.

Din ce în ce mai îndurerat, Boleslav se îndreptă spre colina unde se afla castelul. Drumul era acoperit de buruieni înalte cât omul. Mai găsi două capcane care-şi arătară colţii lacomi. Acesta era singurul semn de viaţă pe care îl observase până acum.

Castelul, cu golurile ferestrelor căscate şi zidurile prăbuşite, se arătă ochilor săi în tot dezastrul. Grămezile de moloz, tencuiala şi cărămizile năpădite de buruieni, formau o redută naturală de jur împrejurul temeliilor. Scările şi veranda se îmbrăcaseră într-un frunziş atât de des, încât părea de nepătruns. În desimea acelui frunziş, se vedea totuşi o tablă albă pe care fusese scris de mâna tatălui său: „Atenţie, nu intraţi!“

Văzând semnul acesta al omului căruia îi datora zilele şi pe care venise acum să-l înmormânteze, simţi un fior de-a lungul spinării. Încă puţin şi se va afla în faţa cadavrului tatălui său! Dar unde putea fi? Unde locuise când încă mai trăia? Căci prin mormanul de ruine nu se mai vedea nici uşă, nici fereastră, nici o urmă de viaţă omenească.

Întorcându-se, ocoli agale faţada cu dărâmăturile arse ale turnului pe ale cărui contraforturi din piatră

iedera de un verde întunecat părea să întruchipeze o fărâmă de viaţă, o viaţă palidă şi ştearsă ca şi razele palide ale soarelui de iarnă. Parcul cu copacii săi curioşi şi cu boschetele sale de nepătruns se întindea aidoma unui amfiteatru. Abia acum observă Boleslav, pe peluză, o femeie tânără, aflată în locul unde fusese odinioară statuia zeiţei Diana şi unde acum rămăsese doar un soclu stingher şi câteva bucăţi de marmură răspândite prin iarbă. Femeia era înaltă, zveltă, cu o pădure de păr negru inelat; îmbrăcată într-o cămaşă albă şi o fustă de lână roşie, săpa cu nădejde pământul.

Boleslav se apropie încet de ea. Femeia săpa mai departe, fiindcă nu-l văzuse. Piciorul ei gol apăsa pe muchia cazmalei, împingând-o cu putere în pământ. Săpând aproape fără efort, ea îngâna un cântec compus doar din două note, una subţire, alta profundă, care se asemuia cu dangătul unui clopot. Cămaşa – o cămaşă simplă de pânză, ţesută în casă – îi alunecase de pe umeri, lăsând să i se vadă liniile pline şi frumoase ale cefei. La zgomotul lui, sări speriată şi rămase în faţa lui Boleslav pe jumătate despuiată. Doi ochi mari, negri, de o frumuseţe neasemuită, mărginiţi de gene lungi, priviră mânioşi în sus spre el.

– Ce cauţi aici? întrebă ea, apucând cazmaua mai strâns, ca şi cum ar fi vrut să se slujească de ea ca de o armă. Apoi cu o mişcare nepăsătoare a mâini stângi, îşi ridică marginea cămăşii peste sânii pietroşi.

– Ce cauţi aici? repetă ea.

El tăcea. Deci aceasta era creatura care făptuise trădarea! Desfrânata căreia, în loc să-i răspundă la întrebare, ar fi trebuit s-o gonească cu pistolul, pentru a nu întina pământul pe unde calcă el. Între timp, ea păru a se fi convins din înfăţişarea lui că avea intenţii paşnice.

– Nu are nimeni voie să intre aici! continuă ea. Pleacă! Şi fii mulţumit că nu ţi-ai prins piciorul în vreo cursă!

Înaltă, îl înfrunta hotărâtă, gonindu-l. Dar privirile lui întunecate o speriară; privind temătoare, îşi descoperi obrajii rumeniţi de soare învăluiţi până atunci în mătasea grea şi neagră a părului ei lung şi-şi pipăi trupul cam golaş pe care abia acum părea să-l observe.

– Du-mă la cadavrul stăpânului tău, spuse el.

Ea tresări, se uită o clipă cu ochii larg deschişi la el, apoi i se aruncă la picioare.

– Stăpâne milostiv, stăpâne milostiv! izbucni ea în hohote nestăpânite de plâns.

Boleslav simţi cum degetele ei îi căutau mâna ca să i-o sărute şi o împinse cât colo.

– Arată-mi cadavrul, spuse el, şi pe urmă cară-te!

Ea se ridică încet, dădu la o parte cazmaua cu piciorul şi porni înainte spre interiorul parcului. La marginea boschetului de care se apropiau, se întoarse spre el şi îi spuse cu frică:

– Vedeţi că aici e o cursă pentru lupi!

El se feri. Dacă fata nu i-ar fi spus, ar fi călcat drept în ea.

Regina dădu la o parte ramurile tufişului prin care trebuiau să treacă şi le ţinu cu braţele până ce putu la rându-i să le apuce, căci altfel crengile – foarte elastice – l-ar fi izbit peste faţă.

O casă mică, doar cu un singur cat, cu un coş înalt, înconjurat de geamuri de seră sparte şi de grămezi de pământ, se ivi în mijlocul unui luminiş. Era fosta locuinţă a grădinarului, unde Boleslav se jucase adesea în copilărie. Era singura care mai scăpase de foc. Se vede că incendiatorii nu găsiseră drumul până aici.

– În locul ăsta e o mină, spuse din nou fata, arătând spre o ridicătură de pământ care ar fi putut fi luată drept un muşuroi proaspăt răscolit de soboli. Regina adăuga ca pentru ea:

– Cine calcă în acest loc e un om mort!

El se aplecă, scoase fitilul şi capsa din pământul afânat, aruncându-le departe, unde explodară cu un zgomot asurzitor.

Ea se uită la el îngrozită, ca şi cum această faptă ar fi fost o crimă. Apoi deschise uşa care dădea către un coridor întunecos.

Casa nu avea decât două încăperi. În stânga, fusese pe vremuri locuinţa grădinarului; în dreapta, laboratorul său.

Din prima cameră, a cărei uşă era pe jumătate deschisă, venea un miros pătrunzător de cadavru.

Luându-şi inima în dinţi, Boleslav intră. În mijlocul odăiţei strâmte şi întunecoase, zăcea pe o brancardă un trup acoperit cu un cearşaf.

– Lasă-mă singur! spuse el, fără să se întoarcă.

Apoi, dădu linţoliul la o parte. Capul înţepenit al baronului, cu perii lui ţepoşi, îl privea cu ochii săi sticloşi căzuţi în orbite. Între sprâncene i se săpaseră cute adânci. Pe obrajii scofâlciţi se vedeau câteva smocuri de păr negru; restul bărbii încărunţise. Nasul scurt şi gros se subţiase, iar împrejurul buzelor – care nici în moarte nu se deschiseseră – stăruia o cută pe care, cu cât o priveai mai mult, părea că începe să mişte şi să tremure.

Boleslav îşi împreună mâinile şi rosti o rugăciune. Lacrimile care îi cădeau una după alta se spărgeau pe faţa de ceară a celui mort.

– Vina ta e acum vina mea! Dacă eu nu te voi apăra, n-o va face nimeni pe acest pământ.

Apoi aşternu cearceaful peste mort. Când se întoarse, zări obrazul frumos şi oacheş al femeii lipit de picioarele mortului.

– Ce cauţi aici? se răsti el.

Ea tresări şi, îngenunchind, ridică umărul stâng, pregătindu-se să primească loviturile cu care fusese obişnuită. Ochii mari şi negri îl priveau pătimaşi de sub perdelele pletelor lungi.

– Nu m-a izgonit încă nimeni de lângă el! spuse ea.

– Ei, bine, te gonesc eu! se răsti Boleslav.

Abia atunci Regina se ridică și plecă.

Având impresia că se înăbușă, Boleslav deschise un ochi al ferestrei. Apoi privi în odaie. Era îngustă și destul de sărăcăcioasă, umplută până la refuz cu cele mai ciudate obiecte, așa cum fuseseră ele salvate din incendiu. O masă cu picioare aurite lângă niște scaune vechi, împletite, un pat țărănesc cu polog, lângă console strălucitoare de marmură, o oglindă venețiană pe jumătate spartă, lângă colivia unui cintezoi. Dar, mai ales, un tablou, acel tablou strălucitor al frumoasei femei poloneze care fusese bunica lui; de la ea li se trăsese toată nenorocirea. Ochii negri și trufași priveau cutezători în depărtări, iar în mâna albă purta nelipsita cravașă cu care își îngenunchia slugile. Numai diamantul de pe mâner, care înainte strălucea ca o stea, acum părea că se stinsese, căci vopseaua de pe el se cojise, descoperind pânza cenușie. De asemenea, rama, artistic sculptată, înfățișând o ghirlandă de trandafiri aurită, era toată crăpată.

„Probabil a fost primul obiect pe care femeia asta l-a salvat în timpul incendiului", își spuse Boleslav și, dacă nu l-ar fi împiedicat prezența răposatului său tată, ar fi luat tabloul de pe perete și l-ar fi călcat în picioare.

Într-un colț se afla panoplia cu o seamă de arme noi și scumpe. Printre vechile arme atârnau acum pistoale și săbii încovoiate de diferite feluri. Deasupra

era agățat un plan al insulei pe care se aflase castelul, unde fuseseră însemnate locurile pe care se găseau cursele de lupi puse pentru nepoftiți, precum și mine, artificii etc. Făcând o scurtă socoteală, Boleslav constată că erau peste o sută.

Boleslav fu scuturat de un fior. Bietul taică-său nu fusese destul de nenorocit cu viața pe care fusese obligat s-o ducă în ultimii ani! Căci trăise ca un animal de pradă fugărit de toți! Mai pusese și capcanele acelea îngrozitoare care îi amenințau viața la fiecare pas. Era de ajuns să uite de o grenadă și era un om mort!

Când dădu să iasă din odaie, se lovi de trupul Reginei, care se ghemuise pe prag. Cu un strigăt de durere, care semăna cu schelălăitul unui câine călcat pe labă, ea sări în sus. Pe moment îl cuprinse o milă care-l părăsi înainte de a apuca să rostească vreo vorbă.

– De ce te-ai așezat aici? se răsti el.

– Fiindcă aici e locul meu! răspunse ea privindu-l cu aceeași ochi pătimași și totodată umili.

– Cum adică? Pe prag dorm numai câinii!

– Și eu tot acolo am dormit, spuse ea.

– Te numești Regina Hackelberg? întrebă el.

– Da, milostive stăpân.

– Tu i-ai condus pe francezi peste Puntea Pisicilor?

– Da, milostive stăpân.

– De ce ai făcut acest lucru?

– Pentru că așa mi s-a poruncit să fac…

– Cine ți-a poruncit?

Ea plecă ochii în jos și tăcu.

– De ce nu răspunzi?

– Fiindcă m-a oprit el să spun.

– Care el?

– Milostivul stăpân.

– Atunci spune așa!

– Da, milostive stăpân!

– Mie să-mi spui „domnule“ și nu „stăpân“. Eu nu sunt stăpân!

– Da, milostive domn!

– Domnule, la dracul, spune simplu: „domnule“!

Tresărind fricoasă, Regina pricepu în sfârșit și o rază de bucurie îi lumină fața.

– Da, domnule, spuse ea, dând din cap.

– Mie să-mi spui totul, ai înțeles? Nu la mine s-a gândit stăpânul când ți-a poruncit să taci.

– El a spus că s-a gândit la toți.

Boleslav își mușcă buzele. De ce să mai stăruie? Această ființă fusese folosită ca unealtă fiindcă era proastă și destul de lașă pentru a îndeplini totul fără crâcnire.

– Câți ani aveai când au intrat francezii în sat?

– Cincisprezece, domnule, răspunse ea lăsând ochii în jos.

Un simțământ de milă se trezi în el, dar o bănuială întunecată i-l întunecă din nou.

– Ai fost plătită pentru această faptă? șuieră el printre dinți.

– Da, domnule, răspunse ea liniștită.

– Cât ți-a plătit?

– Nu știu, domnule.

– Cum, nu te-ai tocmit?

Ea păru că nu-l înțelege.

– Tata mi-a luat toți banii! răspunse ea; a spus că sunt bani cu păcat. Să tot fi fost un pumn de aur…

– Ce-ai căutat tu la castel în timpul ocupației francezilor?

O roșeață vie îi învăpăie fața. O amintire îndepărtată păru a fi trezit în ea o urmă de rușine.

– Am ajutat la cusut…

– Dar cum ai intrat în castel?

– Tata m-a trimis să-l întreb pe milostivul stăpân dacă nu are nimic de cusut. Mi-a spus să-mi câștig pâinea…

– A, așa deci… După o lungă tăcere, Boleslav spuse pe un ton mai blând: Du-te și îmbracă-ți haina, Regina!

Ea își pipăi pieptul cu mâna și-și strânse cu putere cămașa la gât.

– Ei, ce mai e?

– Păi, n-am haină.

– Cum adică? Stăpânul tău nu te-a îmbrăcat?

– Ba da, dar ieri mi-au rupt hainele de pe mine.

– Cine?

O sclipire de ură crâncenă izbucni în ochii ei.

– Ei, cine! Cei din sat, cine alții?

Pe Boleslav îl cuprinse un sentiment ciudat de mirare și de satisfacție. Mai era cineva care-i împărtășea ura, cineva care fusese trimis de soartă în lupta care avea s-o ducă cu cei din sat.

– Cei din Schranden te dușmănesc?

Ea râse batjocoritor.

– Ăia? Păi, aruncă cu pietre în mine oriunde mă zăresc. Uita-așa bolovani! și, cu mâinile îndepărtate, indică mărimea proiectilelor.

– De când aruncă cu pietre?

– Păi, de șase ani!

– Și nu te-au lovit niciodată?

– Ba da, câteodată m-au mai lovit. Iată, priviți!

Și, lăsând să-i alunece cămașa, îi arătă semnul de pe umăr, acolo unde înflorea sânul alb, semn care colora în vânăt tonul cald al pielii catifelate.

– Dar acum iau mereu albia cu mine!

– Care albie?

– Albia de spălat. O țin deasupra capului și pe spate când încep să arunce.

Pe Boleslav îl cuprinse groaza aflând că acea făptură ducea o viață mai grea decât un câine.

– De ce ai rămas aici, dacă schrandezii vor să te omoare? Lumea e mare, puteai pleca, spuse el.

Ea păru că nu înțelege.

– Unde să plec? Eu aici m-am născut, spuse ea.

– Atunci, de ce pleci de pe insula asta unde cel puțin ești sigură de viață?

– Păi, ce să fac? Să mor de foame? întrebă ea. Nu mă duceam bucuroasă în vale. De cele mai multe ori trebuia să trec noaptea peste Puntea Pisicilor și să mă duc tocmai la Bockeldorf, care se află la distanță de trei mile. De acolo cumpăram făină și carne și tot ceea ce dorea milostivul stăpân, cu preț dublu. Dimineața eram înapoi. Uneori, însă din cauza viscolului ori a revărsărilor nu mă puteam duce. Atunci trebuia să mă duc în sat. Dar aici costa și mai multe parale și uneori nu căpătam nimic altceva decât bătaie. Atunci luam și eu ce puteam și de unde puteam.

– Adică furai, nu-i așa?

Ea dădu din cap, așteptând să fie lăudată. Făptura aceasta atât de frumoasă era totuși atât de sălbăticită, încât nu mai putea deosebi binele de rău.

– Dar ieri de ce te-ai dus jos, în sat? întrebă el din nou.

– Ieri... Păi, doar milostivul stăpân trebuie îngropat. E timpul, domnule! Numai cu lacrimi nu intră în mormânt! Trebuia să mă gândesc și la treaba asta, nu?

– Dar ce, tu l-ai plâns? întrebă el, contrariat.

– Da, l-am plâns. Sau poate nu trebuia?

– Zi mai departe...

– Ei, și-atunci mi-am luat albia și m-am dus la preot. Dar preotul mi-a spus să nu-i pângăresc casa și

atunci m-am dus la negustorul Merkel, căci el – după cum știe domnul – este și primarul satului. Acolo m-au văzut soldații...

– Care soldați?

– Cei care s-au întors de la război.

– Așa... Și mai departe?

– Mai departe au început să strige: „Omorâți-o! Omorâți-o!“ Na! Și-atunci a început vânătoarea. Tata striga și el, deși era beat turtă. E îngrozitor cât poate să bea bătrânul ăsta! Și pietrele au început să zboare în jurul meu. Apoi au sărit femeile și m-au ținut pentru ca bărbații să mă poată bate. Am apucat însă albia cu amândouă mâinile și am tras și eu în capetele lor, uite-așa...

Și, ridicându-și brațele puternice deasupra capului, Regina le lăsă să cadă ca niște ciomege. Trupul ei tânăr de femeie care se împlinise atât de desăvârșit, semănând cu o frumoasă statuie antică, începu a se mlădia când într-o parte, când în cealaltă. Ușurința cu care își etala goliciunea dovedea totala inocență a acestei făpturi simple care nu socotea că e rușine să-și arate sânii superbi dintre zdrențele care o acopereau.

– Ascultă, fato, zise Boleslav, n-ai o basma mare, un șal?

– Am o cârpă de lână, domnule.

– Du-te și pune-o pe tine și nu mai umbla așa despuiată.

Regina se strecură tăcută pe ușa în dreptul căreia se afla și reveni după câteva clipe cu un șal roșu, decolorat, pe care și-l încrucișase pe piept, înnodându-l la spate. Acum, când observase că Boleslav se cam supărase, începu a se rușina de brațele ei goale pe care, oricât s-ar fi străduit, nu avea cu ce le acoperi. Le duse la spate, iar ea se retrase în cel mai întunecat ungher al coridorului.

– Deci, te-au oprit să-ți îngropi stăpânul...

– Nu, dar nimeni n-a spus nimic, răspunse ea. Când am văzut cum stau lucrurile, n-am mai întrebat nici eu nimic.

– De ce n-ai mai întrebat?

– Fiindcă, de îndată ce-au început să zboare pietrele în jurul meu, mi-am zis că nu va veni nimeni să-l ia și că va trebui să-l îngrop singură.

– Tu singură?

– Dacă l-am cărat eu singură de pe Puntea Pisicilor până în casă, mi-am zis că pot să-l și îngrop singură!

– Unde, în cimitir?

– La cimitir? Glumiți, domnule! Credeți că aș fi putut trece vie prin sat cu milostivul stăpân? Nu, îl voi îngropa în grădină. Tocmai îi săpam groapa, când a sosit domnul. O groapă mare și adâncă. Poate sta acolo tot atât de bine ca și în cavoul său de piatră!

Boleslav șopti un cuvânt de laudă. Această credință de câine a Reginei – care, fără a ezita, ar fi fost gata să moară pentru stăpânul său – merita, în orice caz, o

răsplată. Sigur că îi va da și niște bani. Îndată ce-l va îngropa pe tatăl său, o va ruga să plece, redându-i libertatea. Până atunci însă va mai putea rămâne.

Sigur că nu era ușor să îngropi un mort. Iar tatăl său trebuia cu orice preț să se odihnească lângă ai săi, în cripta de piatră a baronilor von Schranden. Nu se poate să nu mai existe autoritate în Prusia. Domnul von Schön, care era rudă cu mama sa – un om care ținea la ordine și autoritate – sigur că l-ar fi putut ajuta. Când se hotărî să plece își aminti că la fiecare sută de pași va fi de o sută de ori în primejdia de a fi ucis. Fără femeia aceasta, pe care o disprețuia, era neputincios ca un copil.

– Du-mă la pod, spuse el, și până mă întorc scoate toate capcanele din drum!

– Da, domnule!

Dar rămase pironită locului.

– Ce mai aștepți?

– Cer iertare, dar domnul a fost pe drum toată noaptea și am crezut că...

– Ei, ce ai crezut?

– Poate că domnul este obosit și flămând și...

Femeia avea dreptate, de obosit ce era, abia se mai putea ține pe picioare. Dar simți o groază nespusă când se gândi să primească o bucată de pâine din mâinile acelei femei! Mai ușor ar fi primit-o din mâinile dușmanilor săi.

CAPITOLUL V

La cârciuma „La Vulturul Negru“ se aflau în acea dimineață, la o gustare, câțiva săteni și feciori de bogătani din Schranden. Acești permanenți amici de chiolhanuri își începeau această îndeletnicire predilectă încă de dimineață și o țineau până spre miezul nopții. Toate aceste chefuri erau de obicei prezidate de tânărul Felix Merkel, care devenise un bărbat chipeș, cu umeri lați și o mustață răsucită trufaș în sus. Cu toată indolența și grosolănia lui, avea totuși un fel destul de plăcut de a se purta cu oamenii. După ce se încheiase pacea nu părăsise armata, cum era de așteptat, ci își luase un concediu pe timp nelimitat, întorcându-se acasă, unde voia să reflecteze în liniște dacă să rămână mai departe în armată sau să-l ajute pe taică-său la cârciumă, fiindcă, practic, Felix nu avea nici o meserie. Împlinise douăzeci și patru de ani și până la această vârstă cutreierase diferite țări în cele mai neașteptate condiții, trăind în tot acest timp din banii tatălui său.

Se înrolase, ca și Baumgart, la Vânătorii voluntari, trecuse ca și el în Landwehr, ajunsese locotenent și purta, ca semn al bravurii sale, Crucea de Fier pe pieptul scos țanțoș în afară. Deocamdată, nu se gândea să părăsească satul, unde toată lumea îl privea ca pe un erou. Bea zdravăn, se lăuda cât putea cu faptele sale de arme și ațâța lumea împotriva

baronului trădător. Datorită acestor ațâțări ale sale, localnicii din Schranden stricaseră Puntea Pisicilor, închizându-l astfel pe baron în insula sa. Fără să-și închipuie că baronul va cădea lovit de dambla chiar pe puntea stricată de ei, schrandezii se întorseseră fericiți de ceea ce făcuseră, înapoi în sat. Acum era de la sine înțeles că trebuia împiedicată cu orice preț înmormântarea trădătorului. Animați de acest gând de care se simțeau nespus de mândri, încinseseră un chef strașnic care durase trei zile în șir. Fiindcă primarul era de partea lor și preotul părea a închide ochii, nu se temeau că fapta lor ar putea fi pedepsită. Nimeni nu se gândea că cineva le-ar putea strica planurile, căci fiul castelanului... Doamne, cine știe pe unde o fi acum fiul castelanului!

– Iată că vine unul cu chipiul Landwehrului pe cap, zise Felix Merkel privind prin deschizătura jaluzelelor spre Piața care, toropită de căldura soarelui de după-amiază, părea tristă și prăfuită.

Zgomotul încetă. Nerăbdători, bețivanii așteptară intrarea străinului. Tânărul Merkel își întinse picioarele jucându-se nepăsător cu decorația sa. Ușa se deschise și un val de lumină umplu pentru o clipă camera întunecoasă și răcoroasă.

Fără a-i saluta pe cei prezenți, străinul se duse la tejgheaua unde o slujitoare moțăia în fața unui ciorap pe care-l împletea și întrebă dacă putea vorbi cu primarul.

– Păi dom' primar e la câmp, răspunse femeia.

Primarului îi plăcea – când pleca el – să-l lase pe fiul său să aibă grijă de cârciumă fiindcă observase că berea se consuma de două ori mai repede când nu era el de față. Căci Felix avea un fel special de a-i îndemna pe clienți la băutură, care nu prea i se potrivea lui. „E un câine cine nu-și bea paharul până la fund!" sau „Cei ce mă părăsesc lăsându-mă cu butoiul de bere la jumătate, înseamnă că mă vor părăsi și în fața inamicului!" De teamă să nu-l supere, țăranii din Schranden îl ascultau și banii curgeau gârlă în tejgheaua cârciumarului.

Faptul că străinul care intrase nu-l salutase, îl supără foarte tare pe Felix, care-i întoarse brusc spatele.

– Pot să-l aștept pe primar? întrebă străinul.

– Sigur, asta-i doar odaia clienților, răspunse servitoarea.

Străinul se așeză în colțul opus, cu spatele la cheflii, puse desaga pe masă și-și sprijini capul în mâini. Domnului Felix, căruia îi plăcea să fie admirat, nu-i plăcu purtarea străinului. Îl mânia mai ales faptul că acesta nu ceruse nimic de băut.

– Amalia, întreabă-l pe domnul dacă nu dorește să bea ceva, strigă el tare spre tejghea.

Străinul se făcu că nu aude. Amalia se duse la masa lui și-i îndrugă câteva vorbe despre calitatea deosebită a berii din Schranden.

– Mulţumesc, nu beau nimic, zise el fără să ridice privirea.

Domnul Felix îşi muşcă vârful mustăţii. Purtarea acestui ţopârlan merita pedepsită. Ridicându-se şi agitând cana cu capac zise cu glas tare:

– Dragii mei consăteni, precum şi toţi ceilalţi de faţă, bătăliile glorioase ale Prusiei au intrat în istorie. Cei mai mulţi dintre noi au sângerat pe câmpurile de onoare sau şi-au oferit piepturile gloanţelor inamicului. Cine-şi iubeşte ţara să bea cu mine pentru gloria şi onoarea ei!

Toţi ridicară, cu urale, cănile la gură, când un „Staţi!" tunător al locotenentului îi întrerupse:

– Văd aici pe cineva – strigă el – care pare că nu vrea să ia parte la această datorie de onoare!

Şi, cu paşi zornăitori, se îndreptă spre masa străinului.

– Domnul meu, se răsti el, nu doriţi să beţi pentru gloria patriei?

Dar acesta întorcându-se pe jumătate, răspunse:

– Doresc să fiu lăsat în pace!

– Cum? Porţi semnul Landwehrului pe chipiu şi refuzi?

Dar un gest brusc al străinului spre tocul de piele al pistolului îl amuţi. În clipa următoare văzu ţevile duble ale unui pistol de luptă lucind în mâna sa, îl văzu pe străin ridicându-se şi privi – trăgându-se înapoi – faţa palidă, întunecată, din care porneau două fulgere

cum nu mai văzuse niciodată, îndreptându-se spre el. Felix înţelese că se afla în faţa unui om hotărât să meargă până la capăt.

– Uită-te bine la mine, Felix Merkel, spuse prietenul de odinioară, e bine să ştii că nu vreau să am de-a face cu tine. Dar dacă tu sau vreunul din cei care sunt cu tine veţi îndrăzni să vă apropiaţi prea mult de mine, vă voi doborî ca pe nişte câini.

– A, domnule baron, zise Felix cu o plecăciune adâncă. Atunci nu mă mir că Prusia...

Dar zgomotul trăgaciului îl făcu să-şi înghită vorbele.

– Bagă de seamă, Felix Merkel, sunt ofiţer ca şi tine!

Acest dublu avertisment îşi făcu efectul.

– Ei, n-are rost să te superi, spuse Felix făcând o plecăciune şi întorcându-se la locul său, în timp ce pintenii cizmelor sale sunară mai discret.

În clipa următoare intră în odaie bătrânul Merkel. Faţa sa proaspăt rasă, rotundă ca o lună, strălucea de bunăstare şi de bună dispoziţie. Plin de demnitate, cum se cuvenea de altfel să fie un primar, trecu pe lângă paharele şi cănile pline de pe tejghea. Pe vesta de atlas pătată, atârna lanţul greu al unui ceas mare de aur, iar de ceas erau prinse un cap mic de negru şi o inimă de chihlimbar.

– Domnul doreşte să-mi vorbească? întrebă el cu o adâncă plecăciune întreruptă de îndată ce observă că

străinul nu are nici un pahar în fața sa.

„Unuia care nu consumă nimic", își zise el, „ce nevoie am să-i fac plecăciuni?"

Cei din Schranden stăteau la pândă. Felix se ridicase ca și cum ar fi așteptat clipa potrivită pentru a se năpusti.

– E baronul cel tânăr, tată, Boleslav von Schranden, spuse el râzând sarcastic.

Bătrânul Merkel se dădu trei pași înapoi. Zâmbetul îi împietri pe buze, iar mâinile mari și cărnoase ce pipăiau închizătoarea lanțului încremeniră brusc.

– Pot să stau de vorbă între patru ochi cu dumneata? întrebă Boleslav.

– Desigur, domnule baron... Cum binevoiește domnul baron...

Și cu un gest larg deschise o ușă laterală ce dădea spre camera de oaspeți. O sofa acoperită cu o pânză ruptă și câteva scaune largi așteptau musafiri de vază. Dulapul zăbrelit, plin cu pipe, avea pe el un carton mare pe care scria: „Aici se consumă numai vin!"

Înainte ca bătrânul cârciumar să închidă ușa după Boleslav, le făcu celor din prima cameră un semn discret ca și cum ar fi vrut să-i liniștească. Apoi – printre pleoapele pe jumătate închise – aruncă spre fiul de nobil întors acasă o privire cercetătoare care-l satisfăcu pentru că zâmbi din nou, de data asta, nepăsător și indiferent.

– Ia te uită ce mare s-a făcut domnul baron, zise el. Păcat că nu l-ați mai găsit pe stăpânul bătrân în viață. Ați venit prea târziu ca să mai puteți închide ochii răposatului.

Se opri brusc apucând inima de chihlimbar, căci privirile lui Boleslav care-l străpungeau începură să-l neliniștească.

„Nu cumva să am de-a face cu vreun nebun, cu vreun vântură-lume care să sară asupra mea!" își zise cârciumarul.

– Dar n-am venit totuși prea târziu, ripostă Boleslav, ca să împiedic fapta rușinoasă pe care vreți s-o săvârșiți, opunându-vă la înmormântarea creștinească a tatălui meu. Pentru o treabă ca asta ai merita să te pedepsesc aici, pe loc!

– Domnule baron, strigă înfricoșat cârciumarul, îndreptându-se spre ușă.

– Rămâi, strigă Boleslav ațînându-i calea. Asta-i recunoștința pe care o arăți casei mele a cărei milă te-a făcut ceea ce ești azi?

Negustorul – care odinioară fusese slugă la castel, apoi comisionar, prilej cu care își agonisise o avere frumoasă – își ascunse sub un fals aer de nevinovăție furia pe care o simți clocotindu-i în sânge.

– Dragă domnule baron, zise el cu un prefăcut aer de bunătate părintească, vă iert insultele proferate față de mine, făcându-vă cea mai sinceră mărturisire ca să vedeți și dumneavoastră cât de prietenește m-am purtat.

– Îţi interzic orice prietenie faţă de mine, tună Boleslav. Mie să-mi răspunzi doar ca primar al satului Schranden!

– Oamenii de aici, din Schranden, sunt groaznici, domnule baron. Mereu îi spuneam acest lucru răposatei mele neveste pe care aţi cunoscut-o, domnule baron, că doar v-a ţinut adesea în braţe: „Mariana, aceşti oameni din Schranden vor fi cândva pricina morţii mele, căci după ce apucă să le intre o prostie în cap nu le-o mai scoţi nici cu carul cu boi!“ Acum le-a intrat în cap să nu îngăduie ca milostivul nostru stăpân să fie îngropat creştineşte, şi vă rog să mă credeţi că nici Dumnezeu, nici dracu şi nici dumneavoastră domnule baron, nu-i veţi putea împiedica. De ce? Pentru că dricul aparţine obştei şi ea nu-l dă. Gropar nu va vrea nimeni să fie. Dacă nu mă credeţi, duceţi-vă prin sat şi întrebaţi. Dacă veţi găsi pe cineva, într-un sfert de ceas va fi bătut măr, căci schrandezii nu ştiu de joacă. Şi apoi mai e domnul preot care are cuvântul cel mai greu în sat. Duceţi-vă la el şi vedeţi ce spune. Dar vă pot asigura nu numai că nu va fi de acord să-l îngroape, dar nu va vrea să tragă nici măcar clopotul. Cât despre coşciug, ce să mai vorbim!

– Vom vedea, răspunse Boleslav a cărui ambiţie creştea cu cât privea mai mult prin această urzeală de răutate şi viclenie.

– Da? Vreţi să vedeţi? spuse bătrânul Merkel cu un aer de triumf. Dorinţa vi se va împlini, domnule baron!

Deschise uşa spre odaia de alături de unde se auzea o mare gălăgie şi în care se părea că între timp se adunase o jumătate de sat.

– Să vină Hackelberg, strigă el apoi şi împinse repede uşa, căci de ea se şi prinseseră câteva degete cu intenţia de a o deschide larg. Dacă nu s-ar fi îmbătat criţă aseară, domnule baron, v-ar spune chiar el părerea sa.

Ochii îi străluceau de o bucurie prost ascunsă. Apoi faţa grăsană îşi schimbă brusc trăsăturile, luminată de un zâmbet părintesc şi îndurerat.

– Mi-aţi respins prietenia, domnule baron, m-aţi jignit ofensându-mi părul alb, dar nu v-o iau în nume de rău. Sunt convins că n-aţi fi făcut-o dacă aţi fi ştiut că – cu riscul vieţii, atunci când ţărănoii de dincolo nu mă vedeau, căci dacă m-ar fi văzut m-ar fi omorât – l-am salvat de la înfometare pe răposatul dumneavoastră tată. Întrebaţi-o pe domnişoara.

– Care domnişoară?

– Păi supusa şi fidela domnişoară Regina, iubita răposatului domn baron. E o adevărată perlă, tinere domn, merită s-o păstraţi lângă dumneavoastră. De câte ori nu i-am dat pe întuneric pâine şi cârnaţi afumaţi şi câte un săculeţ cu cafea, şi asta când? Pe vremea când eu însumi mâncam terci din cauza blocadei.

– N-ai fost plătit, nu ți-a dat bani?

– Ba da, nu pot să neg... Deși un om de treabă nu-și riscă viața decât pentru răsplata Celui-de-Sus. Și apoi să știți că nu mi-a plătit tot, a mai rămas un rest...

– Te rog să faci socoteala și să-mi spui cât îți datorez; vei primi totul până la ultimul ban.

– Nu e nici o grabă, domnule baron, am încredere în dumneavoastră. Dacă vreți să ascultați sfatul meu, al unui om bătrân și cu experiență, duceți-vă liniștit acasă, săpați o groapă în dosul castelului și înmormântați-l acolo pe răposatul dumneavoastră tată. Apoi refaceți pajiștea frumos, pentru ca nimeni să nu știe unde l-ați îngropat și, înainte de ivirea zorilor, luați-o pe domnișoara Regina de braț și plecați acolo unde...

Tăcu observând că degetele lui Boleslav se opriră pe tocul pistolului. În sfatul aparent înțelept al vicleanului primar se ascundeau o batjocură și o umilință greu de suportat de tânărul baron. În timp ce urechile sale receptau vorbele bătrânului, în mintea lui se ivi brusc o idee care-l străbătu ca o flacără.

Înmormântarea tatălui său ar fi fost prima și cea mai neînsemnată parte a operei pe care trebuia s-o săvârșească. N-o să plece din Schranden noaptea, pe ceață. N-o să plece ca un răufăcător renunțând la moștenirea strămoșilor săi. Nu. Va rămâne și va rezista în ciuda tuturor acestor hiene ce rânjeau, privindu-l cu ochii lor mici strălucind lacomi,

așteptând cu nerăbdare clipa în care se vor arunca asupra pradei. Să lupte cu ei. Asta era ispășirea pentru păcatele tatălui său. Dar fapta criminală a acestor câini turbați care-i dărâmaseră castelul și-i distruseseră domeniul nu cerea și ea răzbunare? Ce vină avea el, care luptase cu trup și suflet pentru apărarea patriei – și care, grav rănit, fusese cât pe-aci să plătească cu viața eroismul de care dăduse dovadă – că tatăl său fusese un ticălos? Adunătura asta de tâmpiți chiar nu era în stare să facă o deosebire între tată și fiu? Sau se răzbunau acum pe bătrânul baron care le cășunase destule necazuri? Cum putea să fugă ca un laș când pe ruinele castelului său era scris peste tot cuvântul „RĂZBUNARE"? Mâniat, se apropie de primar și privindu-l drept în luminile ochilor, întreba:

– Cine a dat foc castelului Schranden?

Fața grasă a primarului tresări. Simți brusc o arsură în creier ca și cum l-ar fi străpuns un fier roșu. Se căzni să-și revină, ca să poată răspunde, dar chiar în acea clipă zgomotul din cârciuma de alături se preschimbă în vacarm. Se îndreptă spre ușă spre a trage zăvoarele, dar aceasta fu smulsă din țâțâni și înăuntru se năpusti, urmat de o ceată de țărănoi sălbatici care se înghesuiau amenințător – un ins mărunt, jerpeli și îndobitocit, cu păr țepos și negru care-i cădea în lațe murdare pe umeri, cu barba căruntă nerasă și cu ochii roșii de bețiv care priveau tâmp de

sub pleoapele vinete şi fără gene. Agitând pumnii în aer, beţivul strigă:

– Unde-i blestematul ăla? Vreau să-l sugrum cu mâna mea!

Dar, când văzu statura înaltă a lui Boleslav ridicându-se în faţa sa, amuţi, apoi începu să bombăne doar pentru sine. În spatele lui se ridica un zid viu de fiinţe furioase, asmuţite asupra lui Boleslav la fel ca asupra unei sălbăticiuni. „Sunt singur împotriva tuturor acestor fiare bete şi lipsite de judecată!"

– Tu eşti tâmplarul Hackelberg? întrebă, ţinându-l în şah cu privirea. Îşi aminti de chipul acestei zdrenţe omeneşti, din vremea când el, Boleslav, era un copil. Îl trezise o dată din somn cu ţipetele lui, când taică-său poruncise să fie biciuit, pentru că avea obiceiul să vâneze pe furiş prin pădurea castelului.

– Tu lucrezi coşciuge aici în sat?

– Nu mai lucrez decât două coşciuge, răspunse el cu voce cleioasă de beţiv, privind drept înainte cu ochii săi înceţoşaţi. Nu mai lucrez decât două: unul pentru mine şi unul pentru sărmana mea copilă, batjocorită de baron!

Spectatorii râdeau pe înfundate fiind obişnuiţi cu comedia asta. Când murea cineva în sat, îl luau pe tâmplar şi-l închideau într-o magazie împreună cu o sticlă de rachiu şi cu materialele de care avea nevoie şi nu-i dădeau drumul decât atunci când lucrarea era gata.

De altfel, acest Hackelberg era un individ destul de primejdios, şi cei din Schranden – care ştiau acest lucru – nu-l scăpau niciodată din ochi. Era tot timpul supravegheat, şi dacă vorbele sale erau ascultate cu interes de localnici, de îndată ce tâmplarul se obrăznicea, schrandezii erau totdeauna gata să-i taie ghearele. Îi îngăduiau să stea lângă ei în cârciumă, îl îmbătau criţă, îi luau apărarea sau îi închideau gura când se dădea în spectacol dând impresia că acest nefericit personifica însăşi conştiinţa lor vinovată, carnea şi sângele lor stigmatizate din păcate, întrupându-i pe toţi în făptura lui decăzută de beţiv.

– În afară de tine, cine mai face coşciuge în sat? întrebă Boleslav. Cei de faţă izbucniră în râs. Hackelberg păru a se trezi din somnolenţă; în ochii săi apăru o sclipire morbidă şi, întinzând pumnul către Boleslav, întrebă răstit:

– Ce vrei, domnule, de la mine? Un coşciug? Pentru cine? Pentru ticălosul care şi-a trădat patria şi care mi-a batjocorit copila? Uită-te bine la mine, domnule! Încă n-am ajuns chiar atât de jos!

Desfăcându-şi cu bruscheţe cămaşa la gât lăsă să i se vadă pieptul păros.

– Da! Recunosc! Recunosc că sunt un nemernic bun să se pişe câinii pe mine. Asta a făcut din tâmplarul Hackelberg răposatul domn baron. O cârpă, o zdreanţă, un bătrân nenorocit! Mi-a luat copila, m-a lipsit de lumina ochilor mei!

– După câte am auzit ţi-ai dus singur fata la castel, i-o tăie Boleslav.

– A făcut din copila mea o desfrânată, continuă tâmplarul prefăcându-se că nu-l aude. Ba mai mult decât atât, după ce a biciuit-o, a silit-o să-i conducă pe francezi, peste Puntea Pisicilor, în pădurea din spatele castelului unde se aflau ai noştri. Ei bine, de atunci, eu nu mai am fată. Am blestemat-o… I-am spus: „Ticăloaso, tu nu mai eşti carne din carnea mea şi sânge din sângele meu!“

„Dar banii trădării ţi-au plăcut şi i-ai vârât imediat în buzunar!“ voi să-i strige Boleslav, dar se abţinu fiindcă ar fi însemnat să recunoască vina tatălui său în faţa acelei haite de lupi flămânzi.

În clipa aceea strigătele privitorilor deveniră atât de puternice încât acoperiră cuvintele tâmplarului.

– Ei bine, ce v-am prezis, domnule baron? întrebă negustorul Merkel cu cel mai mieros zâmbet al său.

Boleslav se lăsă pe spătarul sofalei, privind cu dinţii strânşi ceata beţivanilor care se apropia din ce în ce.

„Dacă unuia îi va veni ideea să ridice pumnul“, îşi zise Boleslav, „ceilalţi mă vor ucide. Trebuie să-mi păstrez sângele rece!“

– Ia lăsaţi-mă să trec, oameni buni, zise el croindu-şi drum cu coatele printre ei.

Poate că privirea lui ca de oţel, sau poate că strălucirea crucii Landwehrului de pe chipiu i-a

determinat pe bătăuşi să se tragă deoparte. La fiecare pas pe care-l făcea aştepta să primească, din spate, lovitura care avea să-l ucidă. Dar nu se întâmplă nimic. Izbuti să iasă din crâşmă viu şi nevătămat. Pe Merkel nu-l mai văzu. În urma lui, ceata tropăia, vociferând.

Când ajunse în faţa grădinii parohiei, ale cărei ziduri scăldate în soarele de amiază sclipeau albe în faţa sa, simţi o apăsare pe inimă.

„În mâna bătrânului preot stă ultima mea speranţă. Oare mă va izgoni şi el din prag?“ se întrebă Boleslav. „Vai, Doamne, dar Elena? Ce face, cum mă va primi? Nu se va trage speriată înapoi când mă va vedea apărând astfel, prăfuit şi înrăit, urmat de haita câinilor de schrandezi?“

Şi chiar aşa s-a întâmplat. O mână delicată a tras repede spre ea uşa verandei. Cu privirile înceţoşate, Boleslav urcă maşinal treptele terasei, închizând încet uşa în urma lui. Cei din Schranden, care blocaseră veranda, îşi lipeau nasurile de geamuri spre a vedea mai bine. Unul din geamuri se sparse din cauza celor care se împingeau. Atunci se auzi dinăuntru vocea aspră a bătrânului preot. Cu un baston greu şi noduros în mână apăru pe verandă. Nările nasului său de vultur tremurau ca şi când ar fi simţit în aer coasa morţii. Sub sprâncenele albe şi stufoase, ochii îi străluceau în mod ciudat.

Personajul acesta cu plete albe, înalt, drept, neînfricat şi neîndurător era bătrânul preot Götz din

Schranden, cel care în martie 1813, cu crucea în mână şi cu un toboşar în urmă, intrase din casă în casă, chemând pe enoriaşii săi pe câmpul de luptă.

Schrandezilor le era o teamă cumplită de furia lui; când văzură bastonul greu învârtindu-se deasupra capetelor lor, fugiră care încotro, bulucindu-se să iasă mai repede pe poartă.

– Adunătură de haimanale! Ceată de beţivani, strigă el după ei închizând uşa de sticlă. Lasă că veniţi voi duminică la biserică! Vă arăt eu, derbedeilor!

Apoi se întoarse spre Boleslav, măsurându-l din cap până în picioare. Ochii săi rămaseră pironiţi pe chipiul Landwehrului pe care tânărul îl ţinea în mână.

– Ai făcut războiul? întrebă el.

– Da.

– Dacă n-aş vedea crucea de deasupra cozorocului aş întreba: pentru sau contra Prusiei?

Boleslav – ale cărui gânduri erau încă stăpânite de imaginea luminoasă a Elenei – nu sesiză din prima clipă ironia, dar când îşi dădu seama, se înfurie. Numai că bătrânul preot nu era omul care să se lase intimidat şi, în timp ce privirile lor se încrucişau scăpărând scântei, strigă:

– Boleslav von Schranden, am dreptul la această bănuială sau nu?

Nemaiavând ce spune, Boleslav îşi coborî ochii, neputând să înfrunte privirea de inchizitor a fostului său profesor. Acesta deschise uşa camerei sale de lucru

– unde între dulapuri pline cu cărţi şi rafturi cu pipe, atârnau pe pereţi săbii şi arme de foc – şi spuse:

– De hatârul uniformei pe care o porţi, îţi îngădui să intri în casa mea. Dar te rog spune pe scurt ce ai de spus.

Apoi, punându-şi bastonul într-un colţ şi strângându-şi halatul înflorat peste trupul slab, începu să se plimbe prin cameră încoace şi încolo.

Boleslav nu-şi găsea cuvintele. Stătea ca un vinovat în faţa acestui om ale cărui vorbe păreau tot atâtea bucăţi de oţel topit care-i ardeau sufletul. Îşi dădu brusc seama cât de greu era să ia pe umerii săi tineri şi cinstiţi povara vinei tatălui său.

– Domnule preot, începu el timid, vă rog să uitaţi pentru o clipă că port numele de Schranden.

Bătrânul râse amar.

– Ceri cam mult, tinere, foarte mult!

– V-aş ruga să nu vedeţi în mine nimic altceva decât un fiu care vine să-şi înmormânteze tatăl, datorie sfântă pe care n-o pot îndeplini din pricina haitei de beţivi din stradă. Am venit la dumneavoastră, părintele bisericii creştine, să vă întreb dacă veţi îngădui un asemenea sacrilegiu în parohia dumneavoastră.

– Acest lucru nu se va întâmpla niciodată în parohia mea, spuse bătrânul. Sunt pus aici să-i aduc Domnului sufletele celor care mor. Deci fiecare va avea parte de înmormântarea care i se cuvine!

– Şi totuşi cei din sat au încercat...

– Ia stai puţin... Despre cine e vorba?

– Despre tatăl meu.

– Despre baronul Eberhard von Schranden?

– Da, despre el.

– Dar omul acesta a murit acum şapte ani, tinere!

– Domnule preot...

– De şapte ani este exclus din comunitatea celor vii! De şapte ani putrezeşte în mormânt! Scuteşte-mă de amintirea lui!

– Domnule preot, v-am fost elev. M-aţi învăţat cine este Dumnezeu. Am fost întotdeauna un om cinstit şi curajos. Acum însă regret credinţa mea, domnule preot. Acum văd că toate vorbele dumneavoastră nu au fost decât simple înşelăciuni!

Bătrânul preot îl privi drept în ochi. Maxilarele îi tremurau, nările îi fremătau.

– Fiule, spuse el, arăt eu ca unul care spune minciuni?

Boleslav tăcu încruntat şi, cu toate că lupta din răsputeri, simţi totuşi ceva din respectul de odinioară trezindu-se în el faţă de bătrânul profesor.

– Fiule, continuă preotul, ar fi de ajuns un singur cuvânt ca să te dau pradă haitei de afară, dar ţi-o spun încă o dată, de hatârul uniformei pe care o porţi, te iert. Căci am să-ţi dovedesc ceea ce am spus mai adineauri.

Se duse la unul din dulapuri unde – într-un lung şir de hârţoage – se afla registrele comunei; scoase

unul dintre ele şi-l deschise la o pagină care purta data de 1807.

– Citeşte, fiul meu...

Şi Boleslav citi: „La opt martie a murit Eberhard, baron von Schranden, ex memoria hominum extinquatur!"

Pe verso erau desenate trei cruci.

– Ăsta e un fals, strigă Boleslav.

– Da, fiul meu, răspunse solemn bătrânul, e un fals vădit şi premeditat, un sacrilegiu al progesiei mele, şi dacă mă vei reclama autorităţilor voi fi suspendat şi trimis la închisoare, unde-mi voi sfârşi restul zilelor. Acum fă ce-ţi dictează inima. Soarta mea e în mâinile tale.

Un fior de groază cutremură fiinţa lui Boleslav. Cunoştea dorinţa aprigă de sacrificiu din propria sa jertfă pentru libertatea şi fericirea patriei sale, pentru a înţelege ce-l împinsese pe bătrân să-i facă o astfel de destăinuire.

– Cu aceste trei cruci l-am îngropat acum şapte ani pe omul care – cu toată grosolănia şi viciile sale – fusese până atunci prietenul meu. Cel care mai pomenea numele lui era dat imediat afară din casa mea. Apoi a venit noaptea în care flăcările castelului luminau ca ziua pereţii casei mele. Atunci am sărit din pat, m-am aruncat în genunchi şi m-am rugat lui Dumnezeu pentru iertarea acelora care puseseră focul, căci focul a fost pus, doar a izbucnit din toate cele patru colţuri deodată. De fantoma care mai bântuia

printre ruinele castelului Schranden n-am mai ştiut nimic. Şi acum, vii tu pe neaşteptate, fiule, şi-mi spui că fantoma ar fi fost o fiinţă vie care a murit acum câteva zile, aşteptând o înmormântare creştinească. Dar în baza acestui registru eu refuz să cred acest lucru. Eu nu îngrop pe nimeni de două ori. Dacă mă denunţi voi fi condamnat, asta se înţelege de la sine. Dar tu ştii că sunt gata să suport orice pedeapsă. Acum fă ce vrei! Îngroapă cadavrul, dă-i toate onorurile pe care le crezi demne de el, dar pe mine te rog să mă laşi în pace!

Şi aşezându-se în fotoliul său cu perne verzi, îşi sprijini capul albit în mâinile păroase, rămânând cu ochii pironiţi la registrul deschis.

„De la acest cap de fier nu mai am nimic de sperat", îşi zise Boleslav. „Ar fi o nebunie să mă las în seama unor speranţe zadarnice că inima lui ar putea fi înduplecată prin rugăminţi."

– Deci astea sunt milostenia şi iertarea pe care le predici, părinte, strigă el cu lacrimi de disperare în ochi.

Bătrânul se ridică încet şi-şi puse mâna pe umărul lui Boleslav.

– Am să-ţi răspund doar pentru chipiul pe care-l porţi. Acum un an şi jumătate au trecut pe aici, venind din Rusia, adevărate hoarde de francezi în zdrenţe, flămânzi, degeraţi, cerşind o bucată de pâine. Cei din Schranden au apucat coasele şi ciomegele vrând să-i ucidă, şi poate că ar fi fost îndreptăţiţi să o facă. Eu însă le-am deschis larg uşile bisericii, le-am aprins focul pe lespezile reci, am poruncit să li se dea câte o supă fierbinte şi să li se aştearnă paie pentru noapte. Căci deşi sunt duşmani – le-am spus celor din Schranden – au totuşi feţe de oameni ca şi voi şi poartă pe umeri crucea păcatelor marii dureri a omenirii care a fost purtată odinioară şi de Mântuitorul nostru. Duceţi-vă pe la casele voastre şi rugaţi-vă Domnului să vă păzească de o astfel de nenorocire. Aşa că vezi, fiul meu, că pot să fiu şi bun. Dacă poruncesc eu, nimeni n-o să fie îngropat prin unghere ascunse, nici măcar un sinucigaş. Dacă unui om sărman i-a mers rău în viaţă, măcar să-şi afle liniştea. Înţeleg să fiu bun pentru toţi, numai pentru tatăl tău, nu. Căci cine-şi trădează patria, acela batjocoreşte toate legile cereşti şi pământeşti, îşi batjocoreşte mama care l-a născut şi-şi necinsteşte copiii pe care i-a făcut. Cam cât de mare îţi închipui tu, fiule, că e păcatul săvârşit de tatăl tău? Cele câteva sute de tineri nevinovaţi din Pomerania, îngropaţi acolo, în pădure, nu le mai pun la socoteală, gândindu-mă că poate ar fi căzut în război. Pe mormintele lor iarba a crescut înaltă, iar familiile lor poate că i-au şi uitat. Dar vino încoace, continuă el apucându-l de mână pe Boleslav şi trăgându-l spre fereastră, ce vezi acolo, lângă gardul grădinii? O haită de fiare sălbatice, însetate de sânge, dar care totuşi sunt mult prea laşi ca să se repeadă asupra ta când vei

păşi printre ei. Asta a făcut din schrandezi fapta josnică a tatălui tău! Şi acum uită-te la mine, fiule! Am fost pus aici să propovăduiesc dragostea şi iertarea, dar eu predic ura şi răzbunarea. Cuvintele mele ar trebui să fie dulci ca mierea, dar în locul lor iată că din gura mea sar vipere şi scorpioni. Asta a făcut din mine fapta necugetată a tatălui tău! Aici, în Schranden, nu vei mai găsi nimic curat, nimic bun, căci otrava răspândită de tatăl tău sălăşluieşte în noi şi în copiii noştri, dacă nu cumva şi-n copiii copiilor noştri, câtă vreme ţinutul acesta va mai fi înfierat de isprava nevrednică a tatălui tău. Blestemat fie numele său, în vecii vecilor, Amin!

Ameţit, înfricoşat, Boleslav se întoarse şi plecă. Pe coridor tresări, căci i se păru că în dosul unei uşi întredeschise auzise foşnetul unei rochii.

„Doamne", îşi zise el, „fă Doamne să n-o întâlnesc! Nu aici, nu azi, nu acum, fiindcă am impresia că tot ce am avut mai bun şi mai frumos în mine s-a prăbuşit ca un castel de cărţi de joc! În clipa asta îmi simt sufletul murdărit şi pângărit!"

„Dacă toţi oamenii ăştia au devenit nişte bestii", gândi el mai apoi, în timp ce se apropia de ceata schrandezilor, „pot să devin şi eu bestie!" Şi puse mâna pe pistol. Dar, deşi vociferau şi înjurau în spatele lui, nimeni nu avu curajul să-l atace. „O adunătură de laşi. Bătrânul preot a avut dreptate", îşi zise el, văzându-şi de drum.

Când ajunse la podeţ, unde-l aştepta ghemuită Regina, o hotărâre aprigă, disperată, încolţise şi crescuse în el. Dacă va fi nevoie va lupta cu armele pentru a dărui tatălui său ultima sa odihnă.

– Vrei să câştigi ceva azi? o întrebă el pe tânăra femeie care la apropierea lui sărise în sus, roşindu-se.

Regina îl privi o clipă gânditoare şi mirată. Apoi, ca şi cum abia atunci ar fi înţeles despre ce era vorba, dădu negativ din cap.

– De ce nu? se răsti Boleslav la ea.

Fata începu să tremure.

– Ce să fac cu banii, domnule? Tot mi-i vor lua!

– Cine?

– Oamenii! Vă rog, domnule, nu-mi daţi bani!

„Trebuie să fie nebună", îşi spuse Boleslav.

– Şi apoi, bani sunt destui aici, continuă ea uitându-se speriată în jur. În pivniţă e un dulap plin cu bani, ştiţi, acolo unde sunt butoaiele cu vin. De acolo luam întotdeauna atât cât îmi trebuia pentru milostivul stăpân. Mie nu-mi trebuie nimic, domnule. Cel mult o haină nouă.

– Bun! Vrei să câştigi o haină nouă?

– Nu trebuie s-o câştig, domnule. Când mă voi duce data viitoare la Bockeldorf – căci domnul va trebui totuşi să şi mănânce – o să-mi iau o haină.

„Probabil că tot aşa gândeşte şi animalul de pe lângă casă", îşi zise Boleslav; „trăieşte fără frământări, îşi îndeplineşte treaba, apoi mănâncă ce i se dă."

– Atunci vrei, fără să câştigi nimic, să faci în noaptea asta un drum pentru mine?

– Dacă domnul doreşte, sigur că vreau!

CAPITOLUL VI

A doua zi sătenii din Schranden fură surprinşi de o vizită care le pricinui o profundă dezamăgire. Pe la cinci după-amiază sosiră două căruţe mari, ţărăneşti, fiecare cu câte şase bărbaţi tineri în tunici militare de vânători voluntari, cu chipiuri pe cap şi cu puşti atârnate pe umeri. În prima căruţă se afla şi o femeie tânără care – în clipa când caii cotiră spre Piaţa Bisericii – sări sprintenă şi o luă la goană, cât putu de repede, spre castel.

Cei din Schranden o recunoscură numaidecât pe iubita răposatului baron, dar curiozitatea lor fu atât de puternică încât nu se mai gândiră s-o urmărească.

În faţa cârciumei „La Vulturul Negru" căruţele se opriră. Ferestrele se deschiseră şi înainte ca străinii să apuce să coboare, îi întâmpină o larmă asurzitoare de bun-sosit.

– Ura, flăcăi din Heide! Ura, strigă Felix Merkel, care împreună cu escadronul lui Sellenthin luptase de multe ori cot la cot cu aceşti tineri.

În timp ce striga, agita o cană spumoasă cu bere la fereastră. Tatăl său deschise repede uşa spre camera oaspeţilor unde nu se consuma decât vin, căci nutrea

nădejdea că acei flăcăi înstăriţi vor pune la bătaie bani frumoşi. Dar drept răspuns la entuziasta primire, cei sosiţi nu manifestară decât o tăcere posomorâtă. Fără să le dea vreo atenţie gălăgioşilor de la ferestre, ei scoaseră o seamă de unelte de lucru, fierăstraie, ciocane, topoare şi sape, apoi deshămară caii să se mai odihnească.

Schrandezii începură a se frământa neliniştiţi.

– Ce dacu, vi s-a pus un nod în gât? strigă Felix Merkel din fereastră. Unde l-aţi lăsat pe dragul vostru locotenent Baumgart?

Dar nici de data asta nu primi vreun răspuns.

Schrandezii crezură că străinii le joacă vreo farsă şi începură să râdă în hohote. Atunci, Engelbert, care părea a fi şeful grupului, se apropie de fereastra unde stătea ţanţoş Felix Merkel, şi după ce-l salută milităreşte, spuse:

– Cu voia dumneavoastră, domnule locotenent, noi n-am venit aici să petrecem! Noi astăzi suntem gropari!

– Bine, dar aici, în Schranden, zise Felix Merkel râzând, n-aveţi pe cine îngropa! Dar brusc se schimbă la faţă.

– Cu voia dumneavoasră, domnule locotenent, totuşi noi am fost chemaţi la o înmormântare!

– De către cine?

– De fostul nostru locotenent Baumgart!

– Prostii! Aici nu există nici un locotenent Baumgart!

– Ba, domnule locotenent, comandantul nostru se află aici.

– Şi mă rog, unde se află flăcăul?

– Îl veţi recunoaşte după numele său de naştere. Odinioară se numea domnul von Schranden!

Cana din mâna lui Felix căzu spărgându-se cu zgomot la picioarele lui Engelbert stropindu-i acestuia pantalonii. În cârciumă se auzi zarvă mare, ca şi cum s-ar fi încins o încăierare, apoi ferestrele fură închise cu zgomot. Când Johann Radke, împins de sete, vru să urce scările prăvăliei, cineva îi trânti uşa în nas.

– Doar n-o să ne lăsăm goniţi de beţivanii ăştia, mârâi întunecatul Peter Negenthin încleştându-şi pumnul bandajat.

– Vrei să-ţi calci jurământul? spuse încet Engelbert apropiindu-se de el. Întoarce-te la căruţă! După cât se vede vom avea de furcă serios cu potlogarii ăştia de aici!

– Cui i s-a uscat beregata poate să bea şi apă, spuse Johann Radke.

Engelbert îşi luă arma de pe umăr.

– Porniţi căruţele! Înainte marş, comandă el.

Convoiul porni. Un pâlc de localnici, ţinuţi la respect de arme, păşea în urmă apropiindu-se de castel. Pe pod îi primi Boleslav. Era atât de mişcat, încât de bucurie că-şi revede vechii prieteni nu putu articula nici un cuvânt de mulţumire. Engelbert îi strânse mâna tăcut, iar Boleslav îl îmbrăţişă.

– Ştiam eu că veţi veni, murmură el. Ştiam că mai am prieteni şi că nu mă veţi lăsa în colţii acestor lupi!

Dar nimeni nu răspunse. Împietriţi şi tăcuţi ca un zid, soldaţii stăteau drepţi. Engelbert rupse primul tăcerea.

– Ne-ai chemat, am venit, dar timpul nostru este măsurat. Spune-ne ce avem de făcut!

Timp de o clipă Boleslav se simţi stingher auzind vorba aspră şi repezită a acestui tânăr pe care-l iubea cel mai mult dintre toţi camarazii săi. Putea oare să se îndoiască de el? Nu, din moment ce venise.

În cuvinte confuze, agitate, le povesti ce suferise tatăl său de la cei din Schranden şi cum toate aceste suferinţe se abătuseră asupra lui care era complet nevinovat. Apoi le spuse şi de ce îi chemase. În acest timp, ascunsă după un morman de moloz, cu trupul ghemuit, Regina îi pândea pe cei din sat.

– Sunt aici, au ajuns, le strigase exaltată şi totuşi sfioasă, alergând prin curte ca o menadă.

În prima clipă Boleslav n-o recunoscu. Era îmbrăcată cu o rochie de culoare deschisă, peste care purta o jachetă ce-i acoperea pieptul agitat, iar pe cap avea un fel de tulpan legat sub bărbie, cum purtau mai toate fetele ţăranilor.

– Astea mi le-au dat ei să mă îmbrac, spuse ea ca o scuză, observând privirile lui mirate.

Mai târziu, o văzu cutreierând printre ruine. Tulpanul îi căzuse peste ceafă, buclele negre i se revărsaseră

peste faţa pârguită de soare, dar ea râdea de una singură ca o nebună. Boleslav se căi că trebuise s-o arate pe această smintită prietenilor săi şi se hotărî s-o plătească imediat ca să nu-i mai dea prilejul să se întâlnească cu ei.

– Ce faci aici, fato? se răsti el la ea.

Regina tresări.

– Nimic, domnule, răspunse ea lăsând ochii în jos ca o vinovată.

– De ce râzi?

– Mă bucur, domnule.

– De ce?

– Că m-am întors acasă.

Oh, nenorocita! Ce-o lega pe ea de acest petic de pământ care nu-i adusese decât ruşine şi umilinţă şi din pricina căruia va suferi îndoit de acum înainte? I se povestise odată despre pisicile părăsite de stăpânii casei unde au crescut şi care preferă să moară de foame sub acoperişul fără zid, decât să plece din locul în care au deschis prima oară ochii. Ce va face el dacă nu va putea goni această specie de pisică? În acel moment sigur că ar fi fost o cruzime din partea lui s-o gonească. Va aştepta până mâine, dar acum să dispară din ochii lui!

– Pleacă de aici, porunci el. Să nu te mai văd ieşind în calea mea sau a străinilor care au venit.

Lăsând umilă capul în jos, Regina dispăru după grămada de moloz, unde se ascunse tremurând de frică să nu fie văzută.

Schimbând o privire cu prietenii săi, Engelbert spuse:

– Am adus cu noi toate sculele necesare; dacă ne dai nişte scânduri în scurt timp sicriul va fi gata!

– Nu va fi chiar un coşciug de cavaler, adause Peter Negenthin, dar oricum, va fi ceea ce ne trebuie!

– Vă mai amintiţi, spuse Boleslav, de acel sicriu pe care l-am făcut pe întuneric pentru tânărul conte Dohna? Ne-au fost de ajuns două ore, cu toate că nu ne vedeam nici mâna!

Dar vorbele sale nu găsiră ecou.

– Să rămână cineva la cai, spuse Engelbert. Noi ăştialalţi vom căuta scânduri. Până diseară trebuie să fie totul gata pentru ceremonie!

Gândindu-se cu ce şi-ar fi putut cinsti prietenii, Boleslav îşi aminti de vinul din pivniţă care scăpase de foc. Tot acolo erau şi rezervele de hrană ale casei: pâine, carne afumată, dar din păcate totul era prea puţin pentru a-şi putea ospăta prietenii.

– De mâncare am atât de puţin, încât aş putea spune că n-am nimic, zise Boleslav, dar dacă vreţi câte un gât de vin înainte de a începe lucrul, asta am!

Prietenii nu ziseră nimic. Doar Engelbert găsi o scuză:

– Lasă, vinul ne înmoaie şi lucrul trebuie făcut repede. Şi, aplecându-se, ridică un buştean pe jumătate ars care zăcea printre dărâmături, şi-l privi cercetător.

– Uitaţi-vă! Ăsta-i foarte bun! Să nu tăiaţi partea arsă căci poate fi vopsită.

Mergând împreună cu Boleslav mai alese încă două, trei grinzi. Deodată în faţa lor apăru o fiinţă care dispăru într-o clipă printre pereţii arşi. Boleslav strânse pumnii, căci o recunoscuse pe Regina.

– Iartă-mă, spuse el, că n-am trimis un sol mai vrednic, dar n-am avut pe altcineva mai de soi.

Engelbert vru să-i răspundă, dar nu putu rosti nici o vorbă.

– Tu i-ai dat lucrurile alea să se îmbrace?

– Da, răspunse Engelbert căruia îi revenise glasul. Trezit de lătratul furios al câinilor, am ieşit în toiul nopţii afară şi am găsit-o în faţa porţii leşinată şi aproape goală.

– Cum, era întuneric?

– Era două noaptea. Grinda asta e bună, luaţi-o băieţi; a făcut cinci mile în şapte ore. N-aş fi crezut că e cu putinţă un asemenea lucru. Zăcea la pământ fără cunoştinţă şi se lupta să tragă aer în piept. Ţinea strâns în pumn biletul pe care i-l dăduseşi. A vrut să se ridice dar a căzut grămadă. Am adus nişte rochii, i-am frecat tâmplele şi i-am dat să bea un păhărel...

În ceasurile care au urmat, schrandezii care alergau furioşi şi agitaţi de-a lungul râului, auziră pe insulă ciocănituri şi râşcâituri de fierăstraie, ceea ce nu le spunea nimic bun. Nu după mult apăru şi bătrânul Hackelberg cu o puşcă pe care de obicei o

ascundea într-o căpiţă de paie de teamă să nu-i fie luată, cum mai păţise o dată, când se apucase să tragă după lilieci, plângându-se că se ţineau în stoluri după el. Cu această armă avea obiceiul să vâneze pe vremuri pe furiş, dar din cauza beţiei, atârnase puşca în cui, renunţând la acea mănoasă îndeletnicire.

Cu vorba sa tărăgănată, tâmplarul începu să-i învrăjbească pe oameni.

– Schrandezi, onoarea vă obligă să luptaţi împotriva trădătorului! Sunt un părinte nenorocit, mi-a răpit copila!

– Dar baronul a murit, omule! Ce mai vrei?

– A murit? Foarte bine! Eu zic să-l împuşcăm şi pe fiul său.

În timpul acesta, Felix Merkel alerga de colo-colo prin cârciumă, ca un mistreţ rănit. Îi cunoştea destul de bine pe flăcăii din Heide pentru a şti că, odată porniţi, nu se mai opreau până nu duceau totul cu bine la capăt. Se gândi să provoace o încăierare, o vărsare de sânge. Şi pe urmă? Pe urmă, ce? Mânia autorităţilor tulburate nu se va abate asupra lui, ca autor moral? Dar, pe de altă parte, putea îngădui acestui tânăr baron, pe care – deşi nevinovat – îl ura din tot sufletul, să triumfe asupra obştei?

Între timp, Merkel-bătrânul era preocupat de cu totul alte griji. Mai înţelept şi cu experienţă, socoti că cel mai bun lucru era să pună capăt acelei stări de

încordare, drept pentru care ieşi în pragul uşii şi strigă mulţimii cu bunăvoinţa sa obişnuită:

– În calitate de primar al vostru nu pot îngădui să faceţi atâta tămbălău în Piaţa publică. Ia căutaţi-vă o încăpere în care să face scandal cât vreţi!

Că „încăperea" era o aluzie la odaia de consumaţie a „Vulturului Negru" putea pricepe oricine, căci cinci minute mai târziu consumaţia era în toi.

Felix îşi trecea agitat degetele prin părul creţ şi privea ţintă la paharul său.

„Nici un prusac cinstit, mai ales unul care poartă sabie, n-ar putea să admită o asemenea faptă", îşi spuse el. Şi începu să vorbească mulţimii înflăcărate.

Efectul nu se lăsă prea mult aşteptat. Beţivanii se strecurară unul câte unul pe uşă şi se întoarseră destul de repede, înarmaţi fiecare cu ce găsise: unul cu o puşcă veche, altul cu o coasă ruginită, al treilea cu un topor.

– Aşa-mi place să vă văd, oameni buni. Îndrăzneţi şi hotărâţi, strigă bătrânul Merkel, în timp ce, cu ochii săi de Argus, număra cănile goale.

Între timp se întunecase. Cele două lumânări galbene de pe tejghea fumegau în zăpuşeala din odaie.

Deodată, câţiva tineri care stăteau la pândă lângă pod dădură năvală strigând: „Vin, vin!"

Toţi se repezită spre uşă. Felix Merkel dădu fuga în camera sa spre a-şi încinge sabia, dar nu se mai întoarse.

– Înainte! se bâlbâia bătrânul Hackelberg. Răzbunaţi-o pe biata mea copilă!

Afară, în Piaţa luminată de razele palide ale lunii, se adunase toată suflarea satului: femei cu copii de ţâţă, babe, moşnegi etc. Masa întunecată şi tăcută, de piatră, a bisericii, privea şi ea grotescul spectacol. La fel de întunecată şi de tăcută era şi casa parohială. Bătrânul preot se ţinuse de cuvânt: nu voia să vadă şi nici să audă nimic din cele petrecute.

Stăpânite de aceleaşi imbolduri, grupurile se îndreptară spre cimitirul aflat la o oarecare depărtare, în dosul ultimelor case, chiar la capătul şoselei. Acolo era singurul loc în care puteau fi opriţi cei ce se apropiau.

– Unde este Felix Merkel? întrebă mirat unul din schrandezi.

– Chiar, unde este Felix Merkel? repetară toţi întrebarea.

– Iată, vin cu sicriul! strigară câţiva.

Coşciugul cu cel mort se apropia tot mai mult. Lumina tremurătoare a faclelor lumină mulţimea adunată. Şase soldaţi purtau sicriul pe umeri, învârtind în acelaşi timp în mâna liberă nişte ghemotoace aprinse de răşină, cu ajutorul cărora sileau lumea să se dea înapoi. După ei veneau alţi şase soldaţi cu armele încărcate. În frunte, cu chipiul pe cap, cu mâinile crispate pe trăgaciurile celor două pistoale încărcate, Boleslav croia drum rămăşiţelor pământeşti ale tatălui

său. Lipsiţi de un conducător care să le spună ce să facă, schrandezii priveau neliniştiţi în dreapta şi-n stânga. Când Boleslav dădu piept cu ei, vrură să-l oprească. Dar un „Stai!“ milităresc scurt, aşa cum auziseră adesea în timpul campaniei de-abia terminate, le pătrunse în urechi. Picioarele lor, datorită unei vechi şi îndelungate discipline, se supuseră imediat, în pofida voinţei lor. Văzând tresărirea care zguduise zidul de oameni, Boleslav avu o idee salvatoare.

– Staţi pe loc, comandă el din nou. Care din voi a fost soldat? Cine a luptat pentru a-şi elibera patria?

Un murmur străbătu rândurile. Totuşi câteva glasuri ripostară.

– Regele v-a trimis acasă fiindcă s-a făcut pace, continuă Boleslav. Credeţi că-i va fi pe plac dacă va auzi că aţi tulburat pacea dinăuntrul ţării sale? Nu-i va fi! Va spune că aşa se poartă polonezii, nu prusacii! Aşa că faceţi loc, oameni buni, să trecem!

O ezitare străbătu mulţimea care începu să se destrame, lăsând liberă intrarea în cimitir. Din spate, noii sosiţi împinseră gloata spre mijloc, barând din nou drumul. Din nou se auziră voci, râsete ironice şi răutăcioase, iar pe umerii unui ţăran din faţă se văzu gura rotundă, neagră, cu marginile sclipitoare ale unei puşti îndreptate asupra sa, iar în dosul ei doi ochi de beţivan, negri şi perfizi.

În aceeaşi clipă în spatele său răsună un ţipăt strident; o făptură luminoasă şi sprintenă ca o panteră

trecu iute pe lângă el aruncându-se în grămada schrandezilor, care se despărţi din nou. În spaţiul rămas liber, Boleslav văzu două fiinţe tăvălindu-se pe jos: o femeie tânără care doborâse un bărbat, încercând să-i smulgă din mână ţeava strălucitoare a unei puşti. Era tâmplarul Hackelberg şi fiica sa. Fata urmărise cortegiul fără a fi zărită, căci de când dispăruse în dosul ruinelor, Boleslav n-o mai văzuse. Vrând să vadă ce se va întâmpla, mulţimea se opri curioasă. Folosindu-se de această clipă de învălmăşeală, Boleslav se îndreptă împreună cu soldaţii săi spre poarta cimitirului. În spatele lor se auzi un foc de armă care se descărcase în timp ce tatăl şi fiica se luptau pe viaţă şi pe moarte.

– Păziţi intrarea, le strigă Boleslav celor şase soldaţi care urmau coşciugul, în timp ce el şi ceilalţi şase care duceau sicriul îşi continuară drumul printre morminte.

Karl Engelbert, care comanda ariergarda, postându-se primul în poarta ameninţată, gata să apere intrarea cu trupul său, văzu în semiîntunericul care se lăsase odată cu dispariţia faclelor, cum mulţimea se năpustise asupra celor doi care se băteau.

Tânăra scoase câteva ţipete ascuţite. Probabil că beţivanii tăbărâseră asupra ei. Mai mult ca sigur că aveau de gând s-o ucidă.

– Daţi-i drumul, tună Engelbert, năpustindu-se cu pumnii şi cu picioarele asupra bătăuşilor.

În clipa următoare, făptura care, cu câteva clipe mai înainte se afla la câţiva paşi de moarte în mijlocul haitei, trecu în goană pe lângă el şi se ascunse în şanţul uscat din marginea cimitirului apoi, fugind de-a lungul gardului, dispăru ca o umbră în noapte. Răcnind, schrandezii începură să alerge după ea.

– Şi înmormântarea? strigă unul.

– S-o ia dracu, răspunse altul aruncând priviri furişe spre cei şase soldaţi cu care văzuseră că nu era de glumit. Se pare că pentru ei era mult mai plăcut să vâneze o biată fată fără apărare decât să-şi rişte pielea. Cât ai bate din palme, schrandezii se răspândiră care încotro, fugind ca potârnichile.

Tâmplarul Hackelberg vrând să facă şi el la fel, se ridică încet, dar de beat ce era se clătină, apoi se prăbuşi într-un şanţ unde rămase lungit, sforăind de zor.

CAPITOLUL VII

Ultima lespede de piatră care acoperea mormântul căzu scârţâind în lăcaşul ei. Ernst Eberhard von Schranden se odihnea în sfârşit lângă strămoşii săi. Tinerii care făcuseră pe groparii se descoperiră rostind o scurtă rugăciune. Capătul de lumânare se stinse luminând cu ultimele pâlpâiri feţele întunecare ale celor care se rugau. Apoi tinerii părăsiră capela fără a se mai uita la Boleslav. Acesta îşi acoperise faţa cu

mâinile aşteptând cu resemnare ceea ce avea să urmeze. Paşii care se îndepărtau îl făcură să tresară. Porni după ei, trântind în urmă uşa grea de fier a cavoului. Ieşind din nori, luna arunca o lumină puternică peste mormintele aliniate ca pe un fost câmp de bătălie. Îşi ajunse din urmă prietenii la poarta cimitirului. Tot acolo îi întâlni şi pe ceilalţi şase soldaţi care nu mai aveau ce păzi căci – în afară de câteva grupuri mici de femei şi bătrâni – şoseaua era goală. În depărtare se mai auzea larma mulţimii care părea că încă o mai fugărea pe Regina.

– Dacă o vor prinde, Dumnezeu s-o aibă în pază, şopti Karl Engelbert împreunându-şi mâinile.

Câţiva tineri se apropiară de el şoptindu-i ceva. Adâncit în gânduri, Boleslav nu observase că rămăsese din nou singur pe şosea, cu toate că în timpul mersului trecuse când pe lângă unul, când pe lângă altul dintre prietenii săi.

Prima parte a misiunii sale fusese îndeplinită. Se gândi cu spaimă că abia de acum încolo începea pentru el partea cea mai grea a lucrurilor. Ruinele pustii trebuiau trezite la o nouă viaţă, câmpurile înţelenite acoperite de buruieni trebuiau schimbate într-o mare de holde aurii, clădirilor distruse trebuia să le dea o nouă strălucire, numelui pătat de fapta ruşinoasă a tatălui său trebuia să-i redea onoarea şi respectul. Apoi, la capătul acestei lupte încrâncenate, trebuia să păşească înaintea iubitei la care acum nici

nu îndrăznea să se uite; da, trebuia să păşească înaintea acelei făpturi feciorelnice, pură şi timidă, căreia avea să-i spună: „Am ispăşit păcatul tatălui meu! Crezi că pot fi demn de tine?“ Da, îl aştepta o luptă grea, pe care trebuia totuşi s-o câştige cu orice preţ. La un moment dat, i se păru de-a dreptul caraghios să viseze la astfel de lucruri; dar oare unde dispăruseră prietenii săi? Doar îl ajutaseră atât de sârguincioşi să înfăptuiască un lucru ce i se părea aproape cu neputinţă de înfăptuit. Nu va putea, oare, împreună cu ei, să rupă blestemul care îl lega de sat şi să şteargă urmele nefaste ale păcatului săvârşit de tatăl său?

Între timp drumul cel mare al satului se isprăvise şi el şi foştii săi camarazi de arme ajunseră la podeţul unde erau trase cele două căruţe. Caii deshămaţi ronţăiau lacomi paiele pe care le trăgeau cu botul printre şipcile căruţelor. Fără să se odihnească nici o clipă, cei doisprezece tineri începură să înhame caii. Speriat, Boleslav se trezi brusc din gânduri.

– Cum, vreţi să plecaţi? strigă el. Nu se poate! Nici n-am apucat să vă mulţumesc pentru binele pe care mi l-aţi făcut! Credeam că-mi veţi face cinstea să beţi cu mine un pahar cu vin acum când totul s-a terminat şi...

Dar n-apucă să-şi isprăvească vorba. Peter Negenthin, cel cu mâna bandajată, făcând un pas înainte, îi spuse rece:

– Ne pare rău, dar nu vrem şi nu putem să ciocnim cu tine nici un pahar cu apă...

Boleslav se trase înapoi clătinându-se ca şi cum Negenthin l-ar fi lovit în obraz. Atunci Karl Engelbert, ieşind din ceată, îi spuse liniştit:

– Îmi pare rău, dragă locotenente, că ai aflat atât de brutal care e de fapt atitudinea noastră faţă de tine. Tu, Negenthin, puteai foarte bine să-ţi fi ţinut clanţa. Dar acum, fiindcă tot ai apucat să afli unele lucruri, e mai bine să ştii tot. Ne-ai chemat, am venit, deşi unii dintre noi au spus că nu e bine ce facem, fiindcă ţi-ai luat alt nume cel de Baumgart, şi nu ţi-ai păstrat numele adevărat de von Schranden. Am venit totuşi fiindcă odinioară, înaintea luptei de la Dannigkow, am jurat că, dacă ne vei conduce la victorie şi vom scăpa, dacă vei fi vreodată la ananghie te vom ajuta. Dacă atunci când vom trece prin sat lumea ne va scuipa pentru ce am făcut, va trebui să tăcem şi să înghiţim ruşinea, căci am îngropat un trădător de ţară.

– De ce nu mi-aţi spus toate aceste lucruri înainte? întrebă Boleslav. Dacă vreţi să mă scuipaţi, scuipaţi-mă, deşi ştiţi că eu am luptat cinstit, cot la cot cu voi, iar, pe de altă parte, oricât de mare şi de grea a fost crima bătrânului, a fost tatăl meu şi nu-l puteam lăsa neîngropat!

– Nu te mai amărî atât, spuse cu blândeţe Engelbert. Vei avea de dus în spate o cruce grea, dragul meu prieten! Acum însă, după ce noi ne-am făcut datoria, te

vom ruga să ne socoţi dezlegaţi de acum încolo de orice legământ faţă de tine, cu toată dragostea pe care ţi-o purtăm...

– Gata, strigă Boleslav, de teamă ca nu cumva să audă şi alte cuvinte mai grele. Dorinţa voastră va fi întru totul satisfăcută, căci nu vă voi mai chema niciodată în ajutor! De aceea, nici n-am să vă mulţumesc. Dumnezeu vă va răsplăti pentru tot binele pe care mi l-aţi făcut! Acum, după ce am aflat adevărul din gura voastră, regret enorm că n-am aruncat leşul tatălui meu în râu şi după el trebuia să mă fi aruncat şi eu. Acum însă n-are rost să mai despicăm firul în patru. Vă rog doar să-mi daţi voie să vă ajut şi eu la înhămat fiindcă în alt mod nu vă pot mulţumi! Voi, dragii mei prieteni, ştiţi bine că sunt nevinovat şi că nenorocirea asta care m-a lovit e mai grea ca moartea!

– Lasă, Boleslav, zise cu glas blând Engelbert, ne doare şi pe noi sufletul... fiindcă te iubim şi te preţuim, frăţioare, dar, vezi, trebuie totuşi să recunoşti că...

– Recunosc, dragă Engelbert, recunosc, nu mai este nevoie de nici o lămurire. Aţi văzut şi voi cu ochii voştri cum un părinte descreierat îşi poate nenoroci fiul!

– Rămâi cu bine, Boleslav!

– Mergeţi cu bine, prieteni!

Boleslav se uită trist, rezemat de un gard, la

prietenii care plecau. Engelbert se mai întoarse o dată spre el, strigând:

– Dacă va mai scăpa cu viaţă, n-o uita pe Regina! Ei trebuie să-i mulţumeşti, nu nouă!

– Bine, spuse Boleslav.

– Adio!

– Adio şi drum bun!

Bicele pocniră, căruţele trecură uruind peste scândurile podului, dispărând ca nişte năluci în lumina palidă a lunii. Boleslav rămase singur. Era atât de singur, cum nu mai fusese niciodată. Ce putea să facă? O luă, cu paşii grei, spre deal. Buruienile ce se târau pe pământ se agăţau de picioarele sale. Ruinele castelului îl priveau de sus ca un gigant întunecat, iar prin ochiurile goale ale ferestrelor luna îşi arunca razele părând a-l pironi cu privirile ei fantomatice. O oboseală grea, ca de plunb, i se lăsase în mădulare. Să adoarmă şi să nu se mai trezească. Oare ce au vrut să spună tinerii săi prieteni când şi-au luat rămas bun de la el? Pajiştea pe care cântase odinioară Regina era puternic scăldată de lumina lunii. Locul unde începuse să sape groapa se ivi ca o pată mare, neagră. Dacă ar fi îngropat mortul aici şi şi-ar fi văzut de drum, poate că în lumea de dincolo de zare s-ar fi ivit şi pentru el zile mai fericite. Acum însă era prea târziu pentru regrete. Rămăsese singur şi părăsit de toată lumea.

Nu-şi va mai găsi niciodată vreun prieten şi nu va mai putea privi cu fruntea sus în ochii nimănui. Într-un

fel, se simțea eliberat de tot ceea ce te înlănțuie: eliberat de dragoste, de speranță, de milă, singur cu năpasta și cu rușinea lui. Mâhnit din cale afară, se tot învârtea de colo-colo prin curtea căsuței grădinarului. La marginea unui boschet se împiedică de ceva moale și rotund care-l opri să înainteze. Era trupul unei femei cu capul înfundat în tufiș și cu mâinile întinse. Regina! Da, era chiar Regina!

– Ce faci aici? Ridică-te, spuse el.

Nici un răspuns, nici o mișcare. Unde o întâlnise ultima oară? A, da, jos, în fața cimitirului, când țeava armei... Și brusc îi reveni în minte amintirea acelei clipe cumplite. Pentru el se aruncase asupra criminalului ei tată, pentru el înfruntase moartea la care îl osândiseră schrandezii.

Și el cu ce o răsplătise? Trecuse pe lângă ea fără s-o bage în seamă, lăsând-o în ghearele fiarelor însetate de sânge fără să-i treacă prin minte s-o scape. Chiar dacă ar fi fost cea mai decăzută ființă din lume și tot n-ar fi meritat un asemenea tratament.

– Hai, Regina, scoală-te!

Se aplecă, încercând s-o ridice; dar capul îi atârna moale, fără viață. Uitându-se la mâinile lui, văzu că erau pline de sânge. Cald și umed, părul i se lipise de tâmple. Dacă a murit? Nu, nu se poate! Cum adică? Jerfită pentru el? Asta ar fi însemnat o nouă nenorocire pe capul lui! Nu! Fata asta – nu-i venea să-i spună „femeia asta“, pentru că era încă foarte tânără și

deosebit de atrăgătoare – fata asta trebuie să trăiască pentru a-și putea plăti datoria față de ea. Cu o mișcare bruscă îi sfâșie cămașa punându-și urechea pe sânul rotund și rece. Domnul fie lăudat, inima îi bătea! Când se ridică văzu ochii ei larg deschiși îndreptați asupra lui. Speriat, Boleslav îi lăsă capul să-i cadă din nou în frunziș. Ea gemu ușor. Lovitura ușoară a capului de crengi o duru, dar avu darul de a o trezi din leșin. Se sprijini încet într-un cot privindu-l mută și întrebătoare.

– Ridică-te, Regina, îi spuse el.

Glasul lui o făcu să tresară. Vru să se scoale, dar lipsită de putere căzu înapoi. „Lasă-mă aici“, păreau să-l implore ochii ei speriați.

– Ridică-te! Am să te ajut...

– Trebuie să plec? întrebă ea, ferindu-se de atingerea lui.

Teama și nesiguranța păreau să fi revenit din nou în minunații ei ochi negri.

– Ai vrea să rămâi la mine?

– Ah, stăpâne, ce întrebare!

– Dar aici ai s-o duci rău!

– O, nu, domnule! Milostivul stăpân mă bătea în fiecare zi. Așa că sunt obișnuită.

– Dar poate că în altă parte ai trăi mai bine.

– Unde, în altă parte? O nouă teamă se întipări pe chipul ei.

– Oriunde! O femeie ca tine, harnică și supusă, frumoasă și de nădejde găsește repede de lucru...

Ea dădu din cap.

– N-aş ajunge prea departe... Dacă mă goniţi, domnule, mă voi culca în şanţul din marginea drumului şi voi rămâne acolo până voi muri de foame.

CAPITOLUL VIII

Abia în zilele care urmară văzu ce mult i-ar fi lipsit această fiinţă sărmană şi cât de multă nevoie avea de ea. Căci se târa pe pământul strămoşilor săi ca un naufragiat aruncat pe un tărâm pustiu. Totul era atât de schimbat în jurul său! Nimic din ruinele afumate nu-i amintea de superbul castel unde-şi petrecuse copilăria. Chiar şi parcul unde cunoscuse odinioară fiecare pom, fiecare tufiş, căpătase acum o înfăţişare străină datorită faptului că se sălbăticise.

„Bun, şi acum ce se va întâmpla?" se întrebă el. Întrebarea deveni din ce în ce mai insistentă, căci puţinele provizii de pâine şi de carne afumată din pivniţă erau pe sfârşite. Orgoliul nu-i îngăduia să discute astfel de amănunte cu Regina. Fata îşi vedea, fără zgomot, de treburi prin casă căci părea să-şi fi dat seama că era în interesul ei să-şi facă prezenţa cât mai puţin simţită.

Dimineaţă, când Boleslav se întoarse de la râu, unde se scăldase, găsi patul cu pologul de flori roşii făcut, podeaua presărată cu nisip curat şi cu cetini de brad parfumate, iar pe masa cu placa aurită, al cărei

picior rupt era sprijinit cu o cărămidă, aburea o ceaşcă de cafea, iar lângă ea câteva felioare subţiri de pâine de casă.

Sila de a mânca ceva făcut de mâna ei dispăruse de mult. La început ezitase să rupă pâine frământată de Regina, dar baia rece de toamnă îi făcuse o foame de lup.

La prânz găsi o supă gustoasă, pâine, câteva bucăţi de carne prăjită şi o sticlă cu vin, iar seara, prin cine ştie ce mijloace ingenioase, găsi o mâncare şi mai gustoasă.

Astfel ştiu Regina, cu cele câteva alimente pe care le mai găsi prin cămară, să aibă, o bucată de vreme, grijă de tânărul ei stăpân. Uneori, Boleslav o vedea trecând pe la fereastră cu oale şi crătiţi pe care probabil că le spăla jos la râu. Când se întorcea, se uita mai întâi atentă prin tufiş, să vadă dacă drumul era liber. Dacă Boleslav stătea în uşă sau la fereastră, dispărea grabnic înapoi.

Regina făcea toate aceste treburi gospodăreşti în sera din luminiş.

Într-o dimineaţă, văzând-o coborând spre râu, intră în seră. Se trezi într-o cămăruţă cu tavanul aplecat şi nişte ferestre de seră. Geamurile verzi, afumate, prinse în legături de plumb, erau în marea lor majoritate sparte, iar prin spărturi pătrundea din belşug când ploaia, când soarele.

Pe jos nu se aflau nici scânduri, nici cărămidă, ci era lipit cu pământ gras, negru, de grădinărie, ce părea

a fi un zăcământ de turbă. De-a lungul pereţilor se ridicau stelaje de scânduri de care se servise odinioară grădinarul pentru ghivecele sale cu flori şi pe care acum se aflau câteva vase de bucătărie. Într-o aliniere fără cusur, Boleslav văzu înşirându-se pe acele rafturi, într-o ordine perfectă, oale, castroane şi farfurii, sclipind de o curăţenie desăvârşită.

Lângă ieşire, sprijinită pe butuci de lemn, cam la două picioare deasupra pământului, se afla o uşă arsă la ambele capete, probabil o rămăşiţă de la incendiu. Pe ea se găsea un strat de paie, iar peste paie erau aşternute câteva pături aspre, din acelea care se pun de obicei pe spinarea cailor. Acesta era patul Reginei!

„Doamne, până şi câinii trăiesc mai bine decât ea!“ îşi zise Boleslav.

Lângă peretele opus se afla o sobă grosolană de cărămidă pe care se ridica un fel de horn făcut din scânduri chiar de mâna ei pentru a îndepărta fumul din vatră, numai că fumul se sinchisea prea puţin de horn şi ieşea pe unde se nimerea.

Deci fata asta şedea pe lutul rece şi negru, sub tavanul acela scund şi afumat şi nu râvnea la ceva mai mult! Acesta era raiul ei şi izgonirea din el însemna pentru ea moartea!

„Sărmana şi nefericita fiinţă“, îşi zise mişcat Boleslav.

Într-o seară, Regina dispăru. Tocmai se pregătea să vorbească cu ea despre provizii. O strigase, dar nu

primise nici-un răspuns. Bucătăria era goală. În parc, printre ruine, lângă pod, în întreaga insulă, nici urmă de Regina. Nu se putea să nu-l fi auzit, căci strigătul lui răsunase destul de puternic în noapte. În mintea lui Boleslav se iscă o bănuială: dar dacă, sătulă de munca de slugă de peste zi, fata căuta noaptea mângâierea în braţele vreunui iubit? Era doar destul de pricepută în astfel de lucruri şi destul de ispititoare pentru a dezlănţui dorinţele vreunui fante de mahala. Poate că mulţi din ţărănoii din vale aruncau cu pietre în acest trup de zeiţă fiindcă nu puteau să-l posede. Simţi brusc cum îl năpădeşte scârba.

– Dacă mâine nu se va putea dezvinovăţi, o alung, zise el cu glas tare. O alung ca pe un câine!

Frământat de astfel de gânduri se culcă. Dar nu putu adormi fiind chinuit de tot soiul de întrebări în privinţa viitorului. Dacă o va alunga, va trebui să plece şi el în aceeaşi zi.

Către ora şase dimineaţa îl trezi un zgomot uşor la uşă. Se îmbrăcă repede, pregătindu-se s-o mustre numaidecât. Dar când intră în bucătărie, o văzu stând lângă vatră aplecată deasupra unui braţ de surcele în care sufla cu toată puterea.

– Bună dimineaţa, stăpâne.

El tremură de o furie nestăpânită.

– Unde ai fost azi-noapte? se răsti la ea.

Cuprinsă de frică, Regina se ascunse după un colţ al vetrei.

– Hai, vorbeşte. Dă-i drumul!

– Ştiţi, domnule, murmură ea, am crezut că nu veţi băga de seamă lipsa mea înainte de a vă scula!

– Aşa? Dacă eu nu ştiu, crezi că poţi umbla creanga toată noaptea?

– N-am avut încotro, se bâlbâi ea înfricoşată; nu mai aveam nimic de mâncare şi domnul a mâncat până acum numai carne afumată.

Boleslav pricepu imediat.

– Deci ai fost după alimente?

– Da, domnule. Am cumpărat carne proaspătă de viţel, ouă, unt, cârnaţi şi multe altele. Am dus totul în pivniţă.

– De unde le-ai cumpărat?

– O, domnule, am fost tocmai la Bockeldorf. Cunosc acolo un negustor – acela face rost din timp de toate şi când bat noaptea, îmi deschide uşa din spate – care nu-mi vinde nici scump. Domnul Merkel ia pentru fiecare pfund de carne un taler şi, pe deasupra, mă mai şi înjură.

– Şi aceste şase mile le-ai făcut astă-noapte pe jos şi cu atâta greutate în spinare?

Mirată de întrebare şi încă speriată, Regina se uită la el:

– Credeam că ştiţi, stăpâne, doar v-am mai spus o dată!

– Dar nici un bărbat nu e în stare de o treabă ca asta! Doar ştiu de la război cât poate suporta un om!

– Eu pot suporta mai mult decât un bărbat, am braţele puternice, domnule, spuse ea zâmbind mulţumită. Altfel nu v-aş fi de nici un folos.

– Ce vrei să spui, Regina? întrebă el cu blândeţe.

– Vă cer iertare… Am plecat fără voie, dar mi-am zis că stăpânul se va bucura când va găsi dimineaţă ouă proaspete.

– Ei bine, Regina, spuse el întorcându-se mişcat, eşti o fată foarte harnică.

Apoi ieşi ducându-se la râu spre a-şi face baia. Când se întoarse găsi odaia curată, dar nu mai găsi cafeaua.

„Probabil că e sfârşită de oboseală", îşi zice el şi se hotărî să aştepte. Dar cum după baie îl pătrunsese frigul, simţi nevoia de o băutură fierbinte. Intră deci în bucătărie, pe vârful picioarelor, pentru a-şi face un ceai. Dar Regina nu dormea. Stătea pe marginea patului, cu faţa în mâini, nemişcată. Când Boleslav se uită mai atent văzu cum printre degete i se prelingeau lacrimile.

– Ce ai, Regina, de ce plângi? o întrebă el.

Ea nu-i răspunse, ci începu să suspine amarnic.

– Ţi-am făcut vreun rău? Spune. Nu te-aş fi certat dacă aş fi ştiut unde ai fost…

Ea îşi lăsă mâinile în jos, privindu-l cu ochii înlăcrimaţi.

– Ah, domnule, suspină înecată în lacrimi, nimeni nu mi-a vorbit vreodată aşa cum îmi vorbiţi dumneavoastră!

– Dar ce ţi-am spus? întrebă el mirat, dar totodată şi supărat.

– Păi mi-aţi spus că sunt o fată harnică, zise ea hohotind de plâns.

Dând din cap, Boleslav se uită lung la ea. Până acum nu-l interesaseră sufletele oamenilor şi habar n-avea ce taine pot ascunde. Nu ştia că şi în necinste poate exista simţământul cinstei. Zâmbind, îi puse o mână pe umăr, spunându-i:

– Fii liniştită, Regina! Ce ţi-am spus, ţi-am spus sincer, din suflet! Şi acum, fii drăguţă şi fă-mi şi mie ceva de mâncare.

– Îmi îngăduiţi să vă aduc mâncarea în cameră? întrebă ea încă suspinând.

– Vrei să vin eu să mi-o iau?

– Nu, dar am crezut că nu-mi îngăduiţi să intru în odaia dumneavoastră.

Zicând acestea, se duse repede la sobă şi, cu obrajii încă scăldaţi în lacrimi, se apucă să-i pregătească masa lui Boleslav.

De atunci ea nu se mai feri să intre în odaie când el se afla acolo. Ochii ei îl pironeau plini de teamă pentru a-i ghici dorinţele, dar de vorbit Regina nu cuteza să vorbească.

Tot răscolind prin pivniţă, Boleslav găsi, într-o zi, acolo unde se aflau banii şi sticlele cu vin, nişte teancuri mari de hârtii răvăşite, într-un talmeş-balmeş de nedescris: toată corepondenţa tatălui său, dovezi şi

documente de tot felul. Ceea ce îi căzu, chiar din prima zi, în mână fu – nici mai mult, nici mai puţin – decât un testament prin care o mătuşă a sa îi lăsase lui Boleslav von Schranden, singurul fiu al iubitei sale nepoate, întreaga sa avere – „pentru a-i uşura amarul“, spunea ea, pe care va trebui să-l îndure toată viaţa. La început, Boleslav nu se bucură prea tare. Dar, după ce îşi dădu seama că, în felul acesta, dobândise o armă puternică în tot ceea ce urma să facă de-acum încolo, începu să preţuiască valoarea testamentului. După ce se gândi o vreme, îşi dădu seama că, timp de câteva luni, nu va putea urni lucrurile din loc. Pentru a ţine la respect mulţimea nedreaptă cu el, rea şi sălbatică din fire, avea nevoie de o armată de oameni. De unde s-o adune dacă nimeni din împrejurimi nu voia să intre în slujba sa? Sigur că, pe bani, putea obţine orice. O simbrie întreită ar fi fost o ispită chiar şi pentru cei mai înrăiţi schrandezi, care acum se băteau cu pumnul în piept şi scuipau în urma lui. Numai că pentru aşa ceva nu avea încă mijloace suficiente. Suma de bani pe care o găsise în pivniţă şi care, la prima vedere, părea să fie destul de însemnată, se dovedi cu totul neîndestulătoare pentru a începe construcţia castelului. Era cu totul vreo patru mii cinci sute de taleri, probabil vreun rest pe care tatăl său izbutise să-l mai salveze din flăcările care mistuiseră totul.

Sigur că, pentru viaţa amară pe care ar fi fost silit s-o ducă împreună cu Regina, această sumă ar fi ajuns,

dar pentru ceea ce avea el de gând să facă era ca o picătură de apă pusă pe o piatră încinsă.

Înainte de a descoperi testamentul, se gândise îngrijorat să vândă pădurea, mândria lui şi a strămoşilor lui. Acum, după ce găsise testamentul, renunţase la această idee, dar din păcate iarna bătea la uşă, o iarnă aspră şi grea ca toate iernile din Prusia Orientală, care paralizează orice activitate până spre mijlocul lunii aprilie. Aşa că, deocamdată, nu se mai putea gândi nici la reclădit, nici la arat. Când va intra în posesia moştenirii, va putea porni în călătorie cu buzunarele pline, ca să tocmească oameni de pe alte meleaguri. Construcţia ar putea fi astfel ridicată prin luna mai şi poate că tot atunci ar mai fi putut însămânţa şi vreo bucată de pământ. Până atunci însă cum va îndura el monotonia zilelor urâte de iarnă? Cum va răbda s-o ştie pe iubita lui Elena la doi paşi de el, fără speranţa de a o mai putea vedea? Oare îl va mai aştepta? Sau îl va uita, închizându-şi inima, lăsând ca suflul otrăvit al urii din preajma ei să-i distrugă dragostea?

Îşi aminti brusc de icoana Fecioarei din Domul din Köln. Oare Elena mai semăna cu acea icoană? Îşi aminti de irizările cununilor de crini albi şi de trandafiri roşii, de ochii luminoşi şi calzi ai celei pictate pe icoană, dar, vai, ochii iubitei sale îi uitase!

În timpul acesta se pierdea tot mai mult în vraful de hârtii care parcă sporeau cu cât se străduia să

ajungă mai repede la fund. Îngrămădite până peste capul frumoasei sale bunici din tablou, hârtiile strânse în fugă, într-un moment critic, fuseseră trântite una peste alta fără nici-o ordine. Boleslav se strădui să scoată din acea învălmăşeală doar ceea ce era de imediată însemnătate pentru scopul său. Din păcate, lipseau o mulţime de acte şi, mai ales, hârtiile privind tratativele cu ţăranii eliberaţi de sub tutela baronului, cu toate clauzele privind împroprietărirea lor. Sigur că, în ura lor, schrandezii furaseră din pământurile tatălui său cât putuseră. Îl aşteptau, deci, judecăţi interminabile, dar era hotărât să lupte pentru fiecare palmă de pământ. Dar oare autorităţile îl vor asculta sau îi vor întoarce şi lui spatele cum îi întorseseră şi tatălui său?

În aşteptarea acelui moment, Boleslav tria în continuare hârtiile, iar seara rătăcea pe aleile pustii ale parcului, împiedicându-se la tot pasul de mormane de moloz. Nu ocolea decât un singur loc... Puntea Pisicilor. De îndată ce ajungea în preajma ei, inima începea să-i bată nebuneşte şi atunci grăbea pasul pe după tufişurile ce i-o ascundeau vederii. Dar iată că, la un moment dat, se trezi în el o obsesie chinuitoare care nu-i dădea pace: vru să vadă cu proprii săi ochi locul blestemat pe unde trecuse duşmanul!

Într-o noapte, spre sfârşitul lui septembrie, se ivi iar luna plină pe cer. Neliniştit, Boleslav rătăci o vreme pe aleile parcului unde frunzele veştede îi

foşneau sub tălpi, iar vântul trecea gemând prin tufişurile îngălbenite. Cuprins brusc de o mânie nemotivată, Boleslav înfruntă frica superstiţioasă care-l ţinuse până atunci departe de punte şi se îndreptă hotărât spre tufişul care o ascundea. Un povârniş cădea aproape vertical în apa peste a cărei oglindă se aplecau nenumăraţi anini. De jos se auzea murmurul slab al râului în curgerea lui neistovită la vale. Pe mal se înălţa un stâlp. O schelărie solidă, aşezată pe povârniş, era prinsă solid de el, cu legături zdravene de fier. Un stâlp asemănător se vedea şi pe malul celălalt, numai că acela era legat de un trunchi uriaş de stejar care-l susţinea. Între cei doi stâlpi exista un gol de vreo douăsprezece picioare lungime. Cei doi stâlpi se uitau unul la altul, aidoma unor braţe dornice să se cuprindă, dar care n-aveau cum ajunge unul la altul. Poate că într-adevăr, dacă cei doi stâlpi nu s-ar fi întâlnit niciodată, nenorocirea nu s-ar fi întâmplat. Dar, din păcate, se întâlniseră. Căci pe stâlpul de pe insulă se aflau două scânduri late ce puteau fi uşor împinse înainte cu ajutorul unei pene. Ba exista chiar şi o balustradă de lemn susţinută tot de cei doi stâlpi. Deci totul fusese cât se poate de bine orânduit pentru a înlesni nelegiuirea tatălui său. Jos, clipocitul apei se înteţi. Părea că undele înspumate se mâniaseră brusc.

Încet, ca un lunatic, Boleslav păşi pe punte. Jos, sub el, văzu oglinda netedă şi lucitoare din care părea că zboară stoluri de scântei. Dar iată că, pe neaşteptate,

văzu silueta albă a unei femei, cu fusta sumeasă şi cu picioarele în apă. O recunoscu pe Regina care spăla rufe la marginea râului.

„Sigur", îşi zise Boleslav nemulţumit, „trebuia s-o întâlnesc şi aici! Dar n-am să fiu rău cu ea! Văd că fuge cât poate din calea mea, să nu mă supere!"

Cu gândurile aiurea, se aplecă peste balustradă, privind-o. Nebănuindu-i prezenţa, fata – aplecată deasupra apei – îşi vedea de treabă. Cu gâtul întins freca de zor rufele ude, împroşcând în toate părţile cu o ploaie de stropi luminoşi. Din când în când, cânta acelaşi cântec alcătuit din două note, ca şi atunci când o găsise săpând groapa. Când el o credea de mult adormită, ea trudea spălând rufele la râu!

Deodată, fata tresări speriată. Piciorul lui atinsese câteva pietricele care căzură chiar în faţa ei. Bănuitoare, privi pe malul celălalt, temându-se să n-o pândească cineva din sat. Abia peste câteva minute îi veni în minte să privească în sus, pe punte. Văzându-l pe Boleslav, scoase un ţipăt uşor.

– Nu te teme, Regina, nu-ţi fac nici un rău.

Atunci ea se întoarse liniştită la rufele ei.

– Pe unde ai coborât? o întrebă el.

Ştergându-şi faţa cu mâna liberă, răspunse:

– A, pot să mă caţăr foarte uşor!

– Nu ţi-e frig în apă? Vremea s-a cam răcit...

Ea spuse ceva ce el nu înţelese. Apoi o lăsă în pace, deşi era foarte curios să vadă cum va urca

dâmbul cu povara ei de rufe ude. Aşa că rămase pe loc, privind-o. După câteva minute, fata stoarse rufele, le puse într-un coş şi urcă pe mal. Lumina lunii îi aşezase pe capul cu părul pieptănat lins o cunună strălucitoare de argint.

Văzând că el mai era încă sus, intră în tufiş, de unde o văzu căţărându-se ca o pisică sălbatică, de pe craca unui anin pe alta, până ajunse sus. Apoi, netezindu-şi rochia, dădu să se îndrepte spre casă.

– De ce speli la ora asta, Regina? o întrebă cu glas blând Boleslav.

– Fiindcă ziua nu mă lasă nimeni în pace! răspunse ea.

– Cei din sat?

– Da, domnule!

– Dar ce-ţi fac?

– Aruncă cu pietre…

– De acum încolo, dacă-ţi vor mai face ceva, să mă chemi pe mine! Ai înţeles?

Ea nu răspunse.

– Ai înţeles sau nu?

Ea îşi împreună, rugătoare, mâinile.

– Ce este?

– Ah, domnule, să nu trageţi! se tângui ea. Ştiu! Vreţi să trageţi în ei! Şi milostivul stăpân a încercat o dată! Atunci au început şi cei de dincolo să tragă. De aici bubuia, de dincolo bubuia… A fost o minune că n-a fost nimeni lovit. În sfârşit… Dacă s-au obişnuit să

poarte arme, într-o bună zi mă vor ucide, că, ştiţi bine, din când în când, sunt nevoită să plec de pe insulă.

Boleslav n-o auzise niciodată vorbind atât de mult şi atât de inteligent. I se păru ciudată ca în dosul acelei frunţi frumoase, pierdute sub năvala buclelor negre, să sălăşluiască atâtă judecată.

– Ai dreptate, Regina! Pentru binele tău, va trebui să nu-i asmut!

Văzu, în lumina puternică a lunii, o roşeaţă vie colorându-i faţa.

– Pentru mine, stăpâne? Nu prea înţeleg ce vreţi să spuneţi!

– Bine, bine, răspunse el. Ia zi, eşti mulţumită de slujba asta? Nu-ţi lipseşte nimic?

Ea se uită la el şi tăcu.

– Nu trebuie să mi-o iei în nume de rău când mă port mai aspru sau sunt mai repezit. Capul mi-e plin de griji şi nu mă simt bine decât când închid ochii şi adorm sau când mă închid în mine. Aşa că să nu-ţi închipui că sunt supărat pe tine când nu-ţi vorbesc.

Ochii ei se umplură brusc de lacrimi. Prinzându-se cu o mână de balustradă, iar cu cealaltă ţinând coşul cu rufe, se întoarse şi fugi ca o ciută speriată.

„Ciudată făptură“, îşi spuse Boleslav. „Va trebui să mă port cât mai blând cu ea, fiindcă merită!“

Apoi se aplecă peste balustradă, privind îndelung apa de dedesubt.

CAPITOLUL IX

Locotenentul Merkel – mereu pus pe scandal datorită paharelor cu care-şi potolea cam des setea – îi înjură pe schrandezi cum îi veni la gură, fiindcă nu-l împiedicaseră pe Boleslav să-şi îngroape tatăl. Când ţăranii îl întrebară unde dispăruse lăsându-i fără un conducător într-un moment decisiv, Felix le spuse că el era ofiţer şi, ca atare, era obligat să tragă spada numai în slujba regelui. Neobişnuiţi cu logica, schrandezii acceptară raţionamentul făgăduind să îndrepte lucrurile cu prima ocazie. Dar Felix nu se declară mulţumit doar cu atât.

– Tată, spuse el, într-o seară, în timp ce bătrânul îşi număra fericit încasările de peste zi, nu suport ca acest von Schranden să fie ofiţer prusac ca şi mine. Nu pot sta alături de el. Indivizii de teapa lui nu pot face parte din armata noastră! Fiind fiul baronului, poartă pe umeri ruşinea tatălui său! Am să-l provoc la duel şi al să-l dobor!

Înfricoşat, bătrânul scăpă pe jos un pumn de monede de argint care se ascunseră în crăpăturile duşumelei.

– Ai băut cam mult rachiu şi te-ai cam aprins! Du-te la culcare, fiule! Trage un somn bun şi mâine vei vedea altfel lucrurile.

– Tată, strigă bătăios Felix, îmi pare rău că trebuie să ţi-o spun, dar nu prea ai simţul onoarei.

– Ascultă, Felix, continuă bătrânul, îţi trec prin cap toate prăpăstiile, fiindcă n-ai ce face. De ce nu te duci la vânătoare? Pădurile din Schranden sunt la doi paşi, iar iepurii s-au înmulţit atât de mult acolo, încât au ajuns să se calce pe picioare.

– Nu face de mine, tată. Sunt ofiţer! Cum crezi că am să mă ocup de braconaj?

– Atunci mai du-te şi tu pe la preot. Doar ştii că bătrânului îi place să joace şah... Şi mai fă-i şi tu curte fiică-si! Părerea mea e că ar fi o partidă foarte bună pentru tine, dacă preotul te-ar vrea de ginere.

– Dar de ce să nu mă vrea? întrebă încrezut Felix.

– Ştiu eu? Poate că vrea pe altcineva... Vezi, Felix, ar fi cum nu se poate mai bine pentru noi, pentru că oamenii cam vorbesc pe de lături despre felul cum mi-am agonisit averea. Dacă preotul Götz ţi-ar da-o de nevastă pe unica lui fată, căsătoria asta ar mai putea astupa gurile oamenilor. Aşa că du-te şi fă-i puţină curte... Ce te costă?

– Dragă tată, încă nu m-am hotărât dacă s-o iau sau nu de nevastă. De plăcut îmi place, nu pot tăgădui... Numai că e cam slabă... Dar hai să zicem că o punem pe mâncare bună şi se îngraşă. Ştii, însă, are în ea ceva de fată bătrână, ceva ascuţit, colţuros... Dacă vreau s-o cuprind de mijloc, miorlăie ca o mâţă: „Ah, locotenente, o să-mi mototoleşti rochia..." Dacă vreau s-o ciupesc uşor de obraz, numai ce-o auzi: „Ah, locotenente, nu fă asta, am o piele atât de fină..."

Nu ştie să râdă, să glumească, să fie şi ea ca celelalte fete. Asta nu ştie să facă decât fasoane... Dar mă rog, dacă dumneata socoţi că ar fi o partidă bună, sunt gata să mă sacrific, deşi e plicticoasă până la Dumnezeu...

– Aşa, băiatul meu! După cum vezi, ai ce face. Te rog să nu te mai aud vorbind de duel. De altfel, cu cine vrei să te baţi? Cu domnul von Schranden sau cu domnul Baumgart?

Felix tresări. Ghicea cam unde voia să ajungă bătrânul.

– Astea sunt fleacuri, tată! Eu sunt un om dintr-o bucată...

– Stai, Felix, nu te înfierbânta degeaba. Ştii că eu nu-ţi vreau decât binele. Domnul von Schranden n-a fost niciodată ofiţer; deci această persoană nu te interesează. Locotenentul Baumgart este un escroc, căci a ajuns ofiţer folosindu-se de un nume străin, iar acest lucru nu te priveşte câtuşi de puţin.

– Mda, cam ai dreptate, spuse Felix. Nu-i pot face onoarea de a-l provoca la duel. Măcar dacă ar avea bunul simţ să nu-şi mai spună locotenent...

– Cum crezi că ar avea tupeul să-şi mai zică locotenent? întrebă bătrânul, subţiindu-şi buzele. Tu ştii că autorităţile militare habar n-au că el şi-a schimbat numele în armată, săvârşind un fals. Dacă s-ar afla, gândeşte-te ce l-ar aştepta...

Felix pricepu.

– Crezi că ar trebui să...?

– Sigur că ar trebui...

Dar Felix răspunse indignat:

– Îţi amintesc că sunt ofiţer, tată! Ceea ce îmi propui dumneata e de-a dreptul insultător!

– Cum crezi! zise nepăsător bătrânul Merkel.

Dar fiului, atât de sensibil la onoare, îi veni subit o idee.

– Ştii... dacă s-ar putea fără nici o semnătură...

– Dacă n-ar fi semnată, n-ar fi luată în seamă, răspunse bătrânul. Dar lasă că am eu o idee grozavă! Vei iscăli împreună cu ceilalţi şi semnătura ta se va pierde printre celelalte.

În după-amiaza aceleiaşi zile, oamenii care fuseseră în Landwehr fură chemaţi de către agentul primăriei la „Vulturul Negru". Când toate mesele fură ocupate – ţara trimisese la război aproape treizeci de luptători – bătrânul Merkel ieşi de după tejghea, îşi frecă mulţumit pântecele dolofan şi, aruncând o privire fugară fiului său, începu următoarea cuvântare:

– Iată, dragii mei, despre ce e vorba... Sunteţi aici o mână de bravi soldaţi care aţi luptat pentru apărarea scumpei noastre patrii. Aţi fost deseori arşi de sete, dar n-aţi avut un strop de apă, nici măcar din şanţurile drumurilor. De aceea, nu vă ţine nimeni de rău că daţi acum, din când în când, pe la „Vulturul Negru", ca să vă potoliţi setea. Aţi câştigat acest drept prin suferinţele voastre. Hai noroc!

Şi negustorul duse la gură cana pe care şi-o

umpluse din timp pentru momentul acesta. Apoi, făcând slujnicei un semn dicret, își șterse gura cu palma și continuă:

– Eu, ca primar al vostru, n-am fost la război, căci a trebuit să am grijă de familiile voastre, dar inima mea bate pentru patrie tot atât de cald și de cinstit ca și a voastră... Amalia! Grăbește-te, leneșo, și umple paharul domnului Weichert, că s-a uscat de sete, bietul om! (Weichert se apără, dar nu-i sluji la nimic, căci paharul îi fu smuls din mână și umplut ochi.) Așa! Despre ce vorbeam? A, da! Pieptul mi se umple de mândrie când mă uit la fiul meu care a ajuns un ostaș mândru și demn, pe care regele l-a făcut ofițer. Cred că sunt în asentimentul tuturor când strig: „Trăiască ofițerul Felix Merkel! Trăiască, trăiască, trăiască! De trei ori trăiască!“

Schrandezii strigară și ei împreună cu cârciumarul și bătrânul observă cu satisfacție că paharele se goliseră din nou. Pentru a-i da timp Amaliei să le umple, făcu o scurtă pauză, apoi continuă:

– Cu atât mai mare este durerea noastră, când vedem că satul nostru binecuvântat, a cărui rușine ați șters-o prin faptele voastre de arme, este din nou batjocorit de fiul celui care poartă vina tuturor nenorocirilor noastre. Tânărul locuiește pe insula aia blestemată, împreună cu amanta tatălui său, și, ca să vă spun drept, nu prea mi se pare lucru curat ce se întâmplă acolo.

Un rânjet plin de înțeles se lăți pe fețele celor din jur.

– Da, și ceea ce este mai revoltător e că individul face parte din brava și mândra noastră armată. S-a strecurat în rândurile ei sub un nume fals și, prin înșelătorii, a ajuns la rangul de ofițer. Oare cum veți îngădui voi, bravi schrandezi, ca fiul unui trădător să vă privească de sus și să vă poruncească?

– La moarte! La moarte! începură a striga bețivanii de pe la mese.

– Nu, dragii mei, se opuse blând cârciumarul, nu trebuie să vă fie gândul la omor. Eu, ca mai marele vostru, nu vreau să aud astfel de lucruri. Vreau să vă dau un sfat mult mai bun: înalții domni nu bănuiesc cine se ascunde în spatele locotenentului Baumgart, căci în primăvara trecută nu s-au prea cerut acte. Acum însă lucrurile s-au schimbat. Va trebui să se cerceteze cine este acest om lăsat la vatră ca locotenent regal în rezervă. Căci rezerva își are tâlcul ei. Vă mai aduceți aminte ce spunea Johann Radke din Heide, atunci când nici unul din voi nu bănuia ce jivină blândă era celebrul locotenent Baumgart?

Un hohot de râs plin de ură îl întrerupse: râsul lui Felix.

– Se spune că ar fi venit din Franța, pe jos, singur cuc, că a fost rănit, că a căzut prizonier și multe altele. Dar dacă stați și judecați puțin ce credeți că înseamnă toate astea? Înseamnă că nu a fost demobilizat, ci pur

şi simplu a fugit ca un hoţ pe întuneric, tot aşa cum a şi pătruns în armată. Şi ştiţi şi voi cum se numeşte asta pe limba noastră: de-zer-ta-re! Dezertare!

Oamenii începură să strige, aprobându-l pe Merkel.

– Ca patrioţi, oameni cinstiţi şi soldaţi bravi, avem datoria să facem puţină lumină în jurul acestui tânăr, informându-i pe înalţii domni de la Comandamentul General. Datorăm acest lucru patriei, regelui şi, mai ales, nouă. N-au decât să-l împuşte, nouă puţin ne pasă, căci nu avem nimic comun cu el!

În timp ce schrandezii aplaudau furtunos, domnul Merkel scoase o bucată de hârtie din buzunarul vestei.

– Am făcut o petiţie, spuse el, prin care explic înalţilor şi nobililor comisari regali de ce anume avem a ne plânge, bineînţeles dacă şi voi sunteţi de acord. Aş putea să vă dau chiar acum hârtia la semnat, dar atunci ar însemna că este făcută de mine şi nu de voi, şi eu ţin ca voi să cântăriţi cu băgare de seamă cuvintele, şi acolo unde e nevoie chiar să le schimbaţi. De aceea, eu propun să alegeţi o comisie dintre voi, împreună cu care eu şi fiul meu ne vom retrage în odaia oaspeţilor pentru a ne sfătui în linişte; ceilalţi veţi rămâne aici şi veţi aştepta până isprăvim.

Apoi numi cinci flăcăi cu dare de mână, cei mai cheltuitori, de la care putea spera un câştig gras. Cei aleşi aveau nişte mutre cam încurcate, căci îşi dădură seama cam ce li se cerea. Trecură deci pragul odăii în

care „nu se bea decât vin", învârtind în mâini chipiurile şi privind în jur cu nişte ochi blegi. După ce intră şi Felix, bătrânul Merkel strigă din uşă:

– Amalia, adu două sticle de muscat pentru mine şi fiul meu.

Aşa-zisul muscat era un vin preparat de el din rom, zahăr, scorţişoară şi sirop de coacăze, la care adăuga o anumită cantitate de apă, vânzându-l apoi schrandezilor cu un taler sticla.

În cârciumă se lăsase liniştea. Cu frunţile încreţite, cei rămaşi se priveau stânjeniţi, apoi îşi întorceau ochii către uşa închisă. Însă din camera oaspeţilor nu se auzea nici un zgomot. Acolo se dădea o luptă surdă, dar înverşunată între cârciumar şi invitaţii săi. Victoria era nesigură. Dar, după câteva minute, uşa se deschise şi cârciumarul Merkel strigă triumfător:

– Amalia, încă cinci sticle de muscat!

Din odaie se auziră câteva oftaturi adânci. Ca întotdeauna, clienţii pierduseră partida.

Când domnul Merkel se culcă în seara aceea, constată că ziua fusese rodnică pentru el. Fiului său îi ieşiseră din cap gărgăunii periculoşi, soarta ultimului vlăstar von Schranden fusese pecetluită, iar el câştigase opt taleri şi douăzeci şi cinci de groşi.

– Uite aşa se doboară trei muşte dintr-o dată, zise el zâmbind mulţumit; şi împreunându-şi mâinile pe pântece, adormi imediat.

CAPITOLUL X

Venise iarna. Îngheţul fusese precedat de o amorţire tristă, chinuitoare. Boleslav, care crescuse de mic în mijlocul naturii, n-ar fi crezut niciodată că toamna cu cerul ei plumburiu şi apăsător ar putea să-i pricinuiască o stare de rău atât de profundă. Serile începuseră a fi chinuitor de lungi. Singurătatea plutea ca un vultur uriaş pe deasupra capului său şi fâlfâirile aripilor sale sumbre îl izbeau tot mai crunt peste faţă. Ciudat! Toată viaţa fusese singur, dar nu se simţise niciodată atât de trist, atât de abătut. De unde această dorinţă bizară de a se înconjura de oameni, când toţi oamenii îi deveniseră duşmani?

Ca să facă totuşi ceva, se pierdea tot mai mult în haosul de hârtii. Treaba aceasta, lipsită de orice rost, îl ajută totuşi să-şi omoare plictiseala. Îi trebui multă putere de convingere ca să se determine pe sine să creadă că acele hârtii îi vor folosi cândva. Ceea ce îi trebuia, găsise; restul, degeaba mai fusese salvat din foc.

Regina îşi vedea tăcută de micile ei treburi. Intra în odaia lui fără a se uita la el şi făcea tot ceea ce avea de făcut. Când el o întreba ceva, se speria. Cu toate acestea, răspunsurile ei, deşi sfioase, erau limpezi şi cuprinzătoare. Alteori, zile întregi, treceau unul pe lângă altul, fără ca vreunul dintre ei să scoată o vorbă. El o privea mai des, pe furiş, uitându-se cum aşeza

masa şi urmărint-o când trecea prin ogradă, dispărând în dosul tufişurilor. Se întreba, din ce în ce mai des, ce anume era în capul ei, la ce se gândea, căci i se părea cu neputinţă ca întreaga ei viaţă să fie legată numai de persoana lui.

„Legată de mine?", îşi spunea el. „Cum, de ce? Nu mi-e apropiată în nici un fel şi nici măcar n-o plătesc pentru munca ei!"

Încet, încet, Boleslav începu a se simţi ruşinat: accepta serviciile acestei fete cu o totală indiferenţă. Şi doar îşi promisese de nenumărate ori s-o întâmpine mai prietenos, să fie mai vorbăreţ cu ea, ca să simtă mai puţin amarul vieţii pe care o ducea. Dar o jenă de neînţeles făcea cu neputinţă îndeplinirea intenţiilor sale. N-o mai ura, nu-i mai era silă de ea de când o vedea zbătându-se zilnic pentru el. Şi totuşi nu se simţea în stare să-i vorbească deschis. Între el şi ea exista ceva care închidea fiinţa acestei fete într-un cerc nebulos, enigmatic, dincolo de care el nu putea trece. Mai să creadă că spiritul tatălui lui o poseda de dincolo de moarte şi prezenţa lui îi paraliza limba. Oare viaţa desfrânată pe care o dusese îi întipărise pé chip acea graţie molatică, efectul viciului în care cad mai toţi tinerii neştiutori? Adeseori, seara, când îi punea masa sau îi făcea patul, el încerca să înfiripe o discuţie. Dar amuţea brusc, fiindcă nu ştia ce să vorbească cu ea. Cum nu voia să-şi calce demnitatea, nu-i ieşeau de pe buze decât porunci scurte şi vorbe aspre.

De la o vreme, observase cât de mult se schimbase Regina. Nu mai umbla zdrenţăroasă şi sălbăticită, nu-şi mai arăta goliciunea trupului. Jacheta îi era încheiată până sub bărbie, iar în jurul gâtului purta un şal de lână. Rochia îi era curată şi cârpită cu grijă, iar vârfurile jachetei nu-i mai atârnau şleampăte. Părul nu-i mai cădea în laţe ca odinioară, ci acum era pieptănat şi legat cu grijă la spate.

Zilele se răciseră bine, dar ea tot mai umbla în bluza subţire de stambă, peste care îşi lega cruciş o broboadă de lână cadrilată.

Într-o seară, în timp ce se pregătea pentru drumul pe care-l făcea săptămânal şi discuta cu Boleslav cam ce anume trebuia să ia de la magazin, el o întrebă:

– Ascultă, Regina, de ce nu ţi-ai cumpărat până acum o haină groasă de iarnă?

Ea lăsă ochii în jos.

– Aş fi vrut, dar…

– Dar ce?

– N-am ştiut dacă îmi veţi îngădui…

– Cum adică? Doar nu o să te las să îngheţi…

– Da, dar…

– Dar ce?

– Am văzut acolo o haină de stofă albastră, cu garnitură de blană. Negustorul zice…

Boleslav zâmbi. „Slavă domnului", îşi zise el, „că s-a trezit cochetăria din ea! Începe să se umanizeze!"

– Ei, ce spune negustorul?

– Că mi-ar sta bine cu ea şi, fiindcă fac drumuri atât de lungi, trebuie să fiu îmbrăcată cu ceva să-mi ţină cald.

– Păi, tocmai de aceea trebuie s-o iei! zise el surâzând. Ascultă! Să nu care cumva să vii fără haină! Şi acum, la revedere şi drum bun!

Ea scoase un strigăt de bucurie şi se aplecă să-i sărute mâna, dar, atingând-o uşor pe umăr, el o îndepărtă.

Când paşii ei se pierdură în întuneric luă lampa şi se îndreptă spre seră, unde gătea ea. Focul mai ardea încă în sobă, dar în odaie era un frig pătrunzător. Prin găurile acoperişului începuseră să cadă fulgi de zăpadă, căci o ninsoare uşoară de toamnă târzie prăfuia aerul.

„De ce n-o fi dregând ea geamurile?" se miră el şi hotărî ca, a doua zi, pe lumină, să acopere ochiurile sparte cu o scândură. Suindu-se pe unul din rafturi, pipăi atent acoperişul de sticlă. Atunci văzu el de ce Regina prefera să doarmă sub cerul liber. Încheieturile de plumb ale acoperişului se rupseseră şi, la cea mai mică atingere, acesta scârţâia ameninţător. Orice încercare de reparaţie ar fi dus la definitiva lui prăbuşire.

„E o crimă s-o las să trăiască în halul acesta!" îşi spuse el. Îndreptându-se spre odaia sa, scoase de sub cearşaf pernele şi păturile de care nu avea absolută nevoie, le duse pe toate în odăiţa ei şi-i aranjă patul,

peste care puse pătura aspră şi sărăcăcioasă, ca Regina să nu observe cele aduse.

„Se va simţi mult mai bine când se va lungi, obosită, pe patul ei!“ îşi zise satisfăcut, întorcându-se la hârtiile sale.

În dimineaţa următoare, când Boleslav se trezi, pereţii reflectau trist lumina palidă a zăpezii, căci peste noapte pământul se învelise în haina sa de iarnă. După ce se îmbrăcă, o strigă pe Regina, dar nu primi nici un răspuns. Probabil că nu se întorsese. Mai aşteptă o vreme, apoi, fiindu-i foame, se duse să-şi pregătească singur ceva de mâncare. Pe jos, sub ochiurile sparte ale acoperişului, se adunaseră trei grămezi mici de zăpadă. A patra se înălţa pe sobă. O lumină verzuie, ştearsă, umplea încăperea care părea că fusese îngropată sub zăpadă. Luând mătura şi făraşul, Boleslav aruncă zăpada afară. Apoi căutând câteva bucăţi de carton gros le potrivi în ramele ochiurilor sparte în aşa fel încât zăpada să cadă pe ele şi nu în casă.

„Mai mult nu pot face“, îşi spuse el examinând aproape îngheţat încăperea, care se întunecase din cauza cartoanelor. Oftând, se duse la sobă şi aprinse focul. Dar ziua trecu şi Regina nu se întoarse.

„Probabil că ninsoarea o fi reţinut-o la Bockerdorf“, îşi zise el. Îngrijorat totuşi, se apucă de lucru. Apoi, ieşind afară, o luă spre Puntea Pisicilor, pe

unde trebuia să se întoarcă Regina. După un timp, se înapoie, căci venise vremea prânzului, şi, înfulecând grăbit câteva bucăţi de carne rece, se tot uita la ceasornicul din perete ale cărui ace i se părură că abia se mişcă.

Lipsa Reginei începuse să-l intrige. Chiar dacă trecea neobservată, o ştia totuşi în preajmă şi acest lucru îl liniştea.

Încercând să se calmeze, dădu hârţoagele la o parte şi începu să deseneze. Pe dosul unui deviz vechi de cincizeci de ani, schiţă un gard lung pe deasupra căruia se vedea o grădină cu straturi drepte de crini şi trandafiri.

Aruncă hârtia pe sofaua şubredă şi gândurile îi zburară la fecioara blondă ascunsă după acel zid. Când, în sfârşit, auzi paşi în curte, se înserase de-a binelea. Sări în sus şi fugi afară.

Încărcată cu legături şi pachete, ninsă din cap şi până-n picioare, Regina trecu pragul gâfâind. Buclele negre îi erau pline de zăpadă, la fel ca şi faţa unde doar ochii mari şi negri îi străluceau sfioşi.

– Am alergat, domnule, cât am putut, se bâlbâi ea apăsându-şi inima cu mâna. Dar, ştiţi, negustorul nu m-a lăsat să plec înainte de a se face ziuă. Spunea că....

Ezită, uitându-se în jos ca o vinovată. El dădu din cap, zâmbind. Era atât de mulţumit că în sfârşit se întorsese, încât nu-i mai ardea s-o dojenească.

– Găteşte repede ceva cald! spuse el. De altfel, şi tu ai nevoie de aşa ceva!

Speriată şi mirată, Regina se uită la el.

– Ce mai aştepţi?

– Da, dar ştiţi, eu...

Speriată însă de ce avusese de gând să spună, se strecură pe lângă el şi fugi în bucătărie. Când se întoarse cu supa aburindă, el stătea în faţa mesei la care lucra de obicei. Lampa de gaz, cu abajur verde, răspândea în cameră o lumină nesigură. El o privi din umbra abajurului şi rămase uimit. I se păru atât de mândră şi de frumoasă, încât îi pieri glasul. Fata din faţa lui nu mai era servitoarea neîngrijită, zdrenţăroasă şi toantă. Se transformase într-o adevărată doamnă, într-atât de distinse şi de gingaşe îi erau toate mişcările. Până şi liniile feţei erau pline de o graţie desăvârşită. Rochia de lână de culoare închisă şi, mai ales, haina nouă, albastră, cu garnitura ei de blană argintie – caţaveica, precum i se spunea în Polonia – o schimbaseră cu totul.

În timp ce aşeza masa zâmbea ruşinată şi fericită, aruncând din când în când o privire spre el. Când intră în raza de lumină a lămpii, Boleslav îşi coborî repede privirea, prefăcându-se că nu o observase. Până la urmă, trebui să spună şi el ceva.

– Eşti încântată de haina cea nouă?

Ea se roşi toată.

– Oh, e chiar mult prea frumoasă pentru mine, şopti ea.

Când îi făcu patul, descoperi cu mirare lipsa albiturilor. Vru să zică ceva, dar se abţinu. Şopti doar un „noapte bună“ şi ieşi.

„O să fie surprinsă“, îşi spuse Boleslav adâncindu-se din nou în hârţoagele sale. Peste vreo oră auzi în spatele lui un zgomot care-l făcu să tresară speriat. Palidă ca o moartă, cu buzele tremurând şi cu ochii în lacrimi, Regina stătea în prag. Frumoasa ei haină albastră era descheiată la gât lăsând să i se vadă cămaşa de noapte agitată de tresărirea sânilor pietroşi.

– Ei, ce s-a întâmplat, Regina? spuse el blajin.

– Domnule, întrebă ea, abia putând să-şi stăpânească tremurul buzelor, dumneavoastră aţi făcut... patul?

– Fireşte, cine altul?

– Şi de ce aţi făcut acest lucru?

Ochii ei, pironiţi în ai lui, îl priveau cu uimire şi îndoială. Probabil că bunătatea lui începuse să o sperie. Trebuie să-i vorbească mai aspru pentru a-şi stăpâni propria emoţie. Nu-şi închipuise că o va tulbura atât de tare.

– Proastă ce eşti! spuse el. Doar nu credeai că am să te las să îngheţi de frig!

Ea stătea încremenită ca o statuie, în timp ce stropi mari de lacrimi îi alunecau pe obraz. Şi deodată căzu în genunchi în faţa lui şi, luându-i mâinile, i le acoperi cu sărutări.

Cu privirile pierdute, Boleslav coborî ochii asupra

ei, dar în clipa următoare o respinse, poruncindu-i să se ridice.

– Hai, Regina, nu te mai smiorcăi atâta! Du-te să te odihneşti, că o meriţi pe deplin după atâta oboseală!

Ea vru să-şi şteargă lacrimile cu mâneca, aşa cum era obişnuită, dar, văzând garnitura de blană nouă şi curată, le lăsă să-i curgă în voie pe obraz.

– Ah, domnule, murmură ea, nu ştiu ce se întâmplă cu mine! Vă rog să nu mă luaţi în serios! Ştiţi, mai întâi haina asta frumoasă, iar apoi, când eram aproape sigură că o să mă bateţi fiindcă am lipsit toată ziua de acasă, dumneavoastră aţi acoperit găurile din tavan şi mi-aţi făcut patul...

– Ei, spuse el, doar trebuie să ai şi tu un pat ca lumea; nu crezi? Cum ai putut dormi până acum în halul ăsta?

Ea îşi lăsă ochii în jos.

– Înainte..., şopti ea.

– Ei, ce era înainte?

– Înainte dormeam în faţa uşii, aşa cum dorm câinii!

CAPITOLUL XI

Însufleţit de dorinţa secretă de a face dreptate, Boleslav îşi asumă sarcina de a reabilita memoria tatălui său. Această idee îi venise citind câteva scrisori adresate baronului de nişte polonezi. Dacă

va putea dovedi că răposatul fusese nevoit să se supună unei forţe întunecate, contrară tuturor simţămintelor sale nobile, forţă care-i storsese, sub un jurământ impus, o promisiune umilitoare, atunci înlăţuirea tragică a evenimentelor ar fi devenit explicabilă, iar omul hulit – chiar dacă n-ar fi fost iertat pentru fapta sa – ar fi compărut, până la urmă, în ochii semenilor săi ca un fel de martir. Apoi, cu ajutorul acestor acte originale, ar fi putut păşi în faţa oficialităţilor dovedind că Eberhard von Schranden, departe de a fi jucat rolul diabolic care i se atribuia, era de fapt victima împrejurărilor; atunci n-ar mai fi îndrăznit nimeni să ridice mâna asupra acestui surghiunit. Cu cât se adâncea în aceste gânduri, cu atât se simţea mai aproape de mort şi cu atât se convingea mai mult de nevinovăţia lui, confundând-o cu conştiinţa curată a propriei sale nevinovăţii. Inima îi era atât de plină de aceste amăgiri, încât noaptea nu-şi mai găsea somnul, iar ziua bătea ca un zănatic aleile ninse ale parcului. Şi cu toate că în străfundul sufletului său nu nădăjduia să izbutească, nu contenea să se amăgească, dorind cu ardoare să arunce povara îndoielii care-l chinuia. În prejama lui n-o vedea decât pe tânăra femeie care se strecura ca o umbră pe lângă el, copleşită de răul de care se făcuse vinovată.

Dar iată că într-o seară, când singurătatea îl copleşise, Boleslav ieşi brusc din tăcerea lui:

– Ascultă, Regina, cred că ai înghețat lemn acolo, în amărâta aia de bucătărioară.

– Țin focul aprins toată ziua, domnule.

– Și seara, pe întuneric, ce faci?

– Stau la gura sobei și cos, domnule, până îmi amorțesc mâinile.

– Păi vezi să coși pe întuneric?

– Ard așchii de brad care fac flacără mare, domnule.

El tăcu, șovăind și mușcându-și buzele, apoi își luă inima în dinți:

– Ascultă, Regina, poți să vii după masa de seară și să coși aici.

– Da, domnule, zise ea pălind.

– Dacă nu vrei, eu nu te oblig..., adăugă el, părându-i-se că ea nu era chiar din cale-afară de încântată.

– Ba vreau, domnule, vreau...

– Te rog să vii îmbrăcată cum trebuie. De ce nu porți rochia cea nouă?

– E prea bună pentru mine, domnule, răspunse ea.

– Prea bună? Cum așa? Prostii! spuse el. Te rog să porți rochia!

După masa de seară, ea apăru speriată în ușă. În mână avea o bucată de pânză albă. Se opri în prag, până ce el o pofti să intre și să se așeze.

– Cu tine omul trebuie să fie mai ceremonios decât cu nu știu ce cucoană din lumea mare!

Ea zâmbi încurcată.

– Mie frică, domnule, spuse ea șovăind, fiindcă eu nu știu să mă port. Apoi se apucă de lucru.

În seara aceea nu-și mai vorbiră. El se aplecase gânditor peste hârtiile îngălbenite, iar ea lăsa acul să-i zboare pe pânză. Când ceasul bătu ora unsprezece, Regina își strânse lucrul, șopti un „noapte bună, domnule" și se furișă afară pe vârfuri, fără a mai aștepta vreun cuvânt.

Abia după o săptămână se înfiripă din nou o discuție între ei.

– Ce coși tu, acolo, atât de atentă? o întrebă el într-o seară, după ce o privise o vreme dus pe gânduri.

Ea ridică privirea și, după ce-și îndepărtă cu degetele șuvițele de pe frunte, răspunse:

– Cămăși pentru dumneavoastră, domnule!

– Cum, până și de acest lucru ai grijă?

– Păi, cine altcineva să se îngrijească, domnule?

După o scurtă tăcere, el continuă:

– Cine te-a învățat să lucrezi, Regina? Mama ta?

Ea dădu din cap.

– Nu, domnule, mama mea a murit de mult. Abia dacă îmi mai amintesc de ea. Oamenii spun că tata a omorât-o în bătăi!

Gândurile lui zburară la figura palidă și obosită din galeria de tablouri. Ultima ei urmă pierise în timpul incendiului.

– Cum arăta mama ta? o întrebă el.

– Avea păr lung și negru și ochi ca ai mei. Despre

păr îmi amintesc cel mai bine, fiindcă seara mă înfăşuta în el când eram dezbrăcată şi atuncea stăteam aşa, ca într-o mantie şi râdeam, şi când tata...

Dar cu o tresărire de groază, tăcu.

– Dar ce vă interesează pe dumneavoastră, domnule, aceste lucruri?

– Povesteşte mai departe, spuse el nerăbdător.

– Şi când tata venea acasă şi voia să mă bată fiindcă era beat, ea se aşeza în faţa mea strigându-mi să mă ascund în fustele ei, şi chiar asta şi făceam. Şi în rochia ei era ca într-o peşteră – întuneric şi tăcere, iar înjurăturile tatei, le auzeam aşa, ca de departe. Apoi mama a murit. Era într-o duminică, da, într-o duminică. Stăteam lângă gard şi mă gândeam dacă va avea şi ea parte de un coşciug şi dacă va fi verde, ca cel din curte. Atunci, domnule, tocmai treceaţi dumneavoastră spre biserică. Adevărat, atunci eraţi mic, cum eram şi eu; purtaţi o haină albastră cu fireturi argintii, iar la şold aveaţi o sabie mică. V-aţi oprit şi m-aţi întrebat de ce plâng, şi fiindcă eu nu puteam vorbi de frică, mi-aţi dat un măr.

El nu ţinea minte toate astea, dar îşi aduse aminte cum îi luase puiul de vrabie şi-i povesti. Regina ştia toate amănuntele şi ochii îi străluciră luminaţi de imagini fericite.

– De fapt mă mir că mi l-ai dat atât de repede, spuse el.

– Ce era să fac? răspunse ea.

– Să nu mi-l fi dat!

Privirea ei se întunecă.

– Am fost atât de fericită că mi l-aţi cerut, spuse ea încet, căci rareori o fiinţă sărmană are noroc ca un domnişor bogat şi nobil să primească un dar de la ea...

Boleslav îşi muşcă buzele. Într-adevăr, îi ceruse fetei atunci mult mai mult decât îi îngăduiau dreptul şi omenia.

– Apoi, continuă ea, chiar dacă n-aş fi vrut, dumneavoastră eraţi fiul castelanului. Tot ce era al nostru vă aparţinea!

– Ascultă, Regina, spuse el, ai uitat de vremea cât ai trăit în libertate, jos, în sat?

– O, nu, domnule, răspunse ea cu un zâmbet şăgalnic, îmi amintesc perfect de fiul castelanului...

El se trase cu scaunul mai în umbra abajurului.

„O, Doamne“, îşi zise el privind-o, „ce fiinţă minunată a fost pervertită aici, în castelul ăsta blestemat!“ Apoi o rugă să mai vorbească despre ce-şi mai amintea. Regina îi povesti cum o dată îi dăduse brânci în râul, iar altă dată îi dăduse drumul pe apă într-o copaie; atraşi de ţipetele ei, oamenii dăduseră năvală şi, cu chiu, cu vai, abia o salvaseră. Altă dată, când era îmbrăcată într-o rochie albă pe care i-o dăruise administratoarea castelului, el îi mânjise faţa şi mâinile cu var, poruncindu-i să stea nemişcată, ca să semene cu una din statuile din parc. Ea se supusese cu

răbdare, până ce varul începuse s-o usture îngrozitor în colțurile gurii și la ochi, și atunci fugise plângând să se spele.

Toate acestea le povesti cu ochi sclipitori, ca și cum ar fi fost vorba de un basm fermecat.

El își mai amintea câte o poznă, dar de un singur lucru nu-și amintea: că Regina fusese întotdeauna victima lui.

– Dar n-am încercat niciodată să-mi îndrept greșelile? întrebă el cuprins de jenă. Căci se văzu, nu fiul de nobil milos și bun, cum crezuse că fusese, ci tiranul mic și barbar al satului, care abuza de puterea sa împotriva celor de seama lui, fără nici un fel de mustrări de cuget.

– Ba da, domnule. Ne aruncați uneori mere sau nuci, alteori câțiva soldați de plumb rupți sau o mână de nasturi colorați, spunându-ne: „Împărțiți între voi!“. Din păcate, numai cei mari și puternici apucau să ia. Mai ales Felix Merkel, care era cel mai rău și punea mâna pe tot. Noi, fetele, nu ne alegeam cu nimic.

– Ție nu ți-am dat niciodată nimic? întrebă el.

Ea se îmbujoră la față, aplecându-se și mai mult peste lucrul ei.

– Ba da, domnule, o dată! spuse ea încet.

– Ce anume?

Ea tăcea, neîndrăznind să ridice fruntea.

– Dumnezeule, de ce te rușinezi atât?

– Fiindcă o mai am și acum…

– Ei, chiar așa? se miră el cuprins de un sentiment plăcut.

În loc de răspuns, Regina băgă mâna în buzunar și scoase o cutioară cam cât o cutie de chibrituri, împletită din pai și fire colorate. El luă cutia și o privi cu atenție. Înăuntru suna ceva.

– Pot s-o deschid?

– De ce mai întrebați, domnule?

În cutie se afla un inel din mărgele de sticlă albastre, albe și galbene, așa cum își fac de obicei fetele împinse de primul lor instinct de cochetărie. Îl scoase din cutie încercând să și-l pună pe degetul mic, dar nu putu. De-abia îi trecu de unghie.

– Inelul este tot de la mine? întrebă el.

– Nu, domnule! Este de la mama. Ei îi rămăsese mic, și atunci l-am purtat eu, zi și noapte, până s-a rupt. Am înșirat din nou mărgelele pe ață și de atunci îl port mereu cu mine.

– În cutiuța mea?

Ea dădu din cap afirmativ plecându-și privirea.

– Da. Îmi poartă noroc…

El o privi cu un zâmbet de milă.

– Ți-aduce noroc?

– Da, domnule, răspunse ea convinsă. Numai cât mă gândesc la pietrele care zboară după mine și mă ia cu frig…

Vrând să pună inelul la loc în cutie îl scăpă jos, dar nu-l văzu.

– Parcă l-a înghiţit pământul, zise ea mirată, aplecându-se să-l caute.

El îi privi gâtul alb încadrat de cârlionţii negri şi mătăsoşi. Inima începu să-i bată. Cuprins de un fior, se uită la ea cu priviri pătimaşe.

– L-am găsit! strigă ea, ridicându-se în genunchi şi arătându-i inelul.

El ridică mâna pe care şi-o simţi atârnând greu. Izbuti totuşi s-o mângâie timid pe obraz. Regina se înfioră din cap până în picioare. Ochii i se aburiră de lacrimi, catifelându-i privirile visătoare.

– Îţi mulţumesc, Regina! spuse el cu glas voalat.

Ea se întoarse la scaunul ei, apoi în odaie se înstăpâni tăcerea. Lui Boleslav i se păru că făptuise o fărădelege care devenea din ce în ce mai chinuitoare cu fiecare clipă de tăcere. Trebuia să spună ceva!

– Despre ce vorbeam? întrebă el. A, da, spune-mi cine te-a învăţat să coşi.

Ei îi ieşise aţa din ac şi se căznea s-o vâre la loc,dar degetele îi tremurau atât de tare încât nu nimerea urechea acului.

– Am învăţat să cos în casa preotului, răspunse ea cu inima bătând să-i sară din piept. Elena trebuia…

Se opri căci, auzind numele fetei pe care o iubea rostit de gura ei, Boleslav tresări ca lovit de bici. Regina îşi închipui că el se înfuriase din pricina preotului, aşa că adăugă:

– Vorbesc de fata preotului, domnule…

– Bine, spuse el străpânindu-se cu greu. Acum poţi să te duci la culcare.

În noaptea aceea lui Boleslav i se păru că pângărise icoana Preacuratei, fiindcă ochii săi priviseră cu prea multă plăcere gâtul alb şi frumos al tinerei decăzute. De ce o mângâiase? Avea impresia că se murdărise el însuşi prin acea mângâiere. Acum simţea nevoia să se purifice. Dar mai întâi trebuia să ajungă la o înţelegere cu Elena, pentru a se putea înarma împotriva îndoielii care-l chinuia. Era atât de grăbit să-şi pună ordine în gânduri, încât se sculă din pat la miezul nopţii şi, la lumina pâlpâitoare a lumânării, îi scrise Elenei asigurând-o de dragostea şi de credinţa lui şi implorând-o să-i dea de veste dacă-i va mai îngădui – dată fiind situaţia ce se crease – să lupte pentru inima ei împotriva a tot şi a toate.

Cu fiecare rând simţea cum nesiguranţa din sufletul lui se risipea, şi când se culcă din nou se liniştise, ca omul care izbutise să ducă la bun sfârşit o treabă deosebit de anevoioasă.

– Regina, o întrebă el pe fată în seara următoare, n-ai vrea să înmânezi scrisoarea asta Elenei, fără să te vadă nimeni?

Ea se uită o clipă la el cu ochii mari, apoi, coborându-şi privirile, murmură:

– Da, domnule!

– Dar dacă te vor prinde cei din sat?

– Să mă prindă? făcu ea dând dispreţuitor din umeri, aşa cum făcea ori de câte ori venea vorba despre cei din sat.

Nu după mult, o zări trecând ca o umbră prin faţa ferestrei.

Aşteptă ore întregi, dar ea nu se mai întorcea. Îngrijorat, începu să aibă mustrări de conştiinţă că, pentru slăbiciunile lui sentimentale, o silise să-şi rişte viaţa. În sfâşit, abia spre miezul nopţii, auzi uşa de la intrare scârţâind. Clănţănind din dinţi, cu faţa vânătă de frig, Regina se ivi în prag, ţinând în mâini scrisoarea. Boleslav îi spuse să se aşeze jos lângă sobă şi o sili să soarbă puţin vin spaniol. Încet, încet, ea îşi veni în fire şi putu să vorbească.

– Am stat până acum pitită jos, în zăpadă, lângă gardul parohiei. A fost cu neputinţă să mă apropii de ea. Când am plecat, lampa din camera ei se stinsese. Vă rog să nu fiţi supărat, domnule, poate că mâine voi avea mai mult noroc!

El nu mai vru să audă de aşa ceva, dar, în seara următoare, când o văzu în faţa lui, gata de plecare, n-o opri. De data asta, se întoarse cu obrajii aprinşi şi cu sufletul la gură. Doi ţărani care veneau de la „Vulturul Negru“ o recunoscuseră şi fugiseră după ea.

– Mâine, domnule, mâine trebuie să izbutesc!

Şi avu dreptate.

La fel de agitată se întoarse şi în cea de-a treia seară, dar de data asta cu faţa strălucind de bucurie.

Intrând în casă, pe la ora zece, întinse triumfătoare mâinile goale.

– Slavă Domnului, spuse el, fiindcă a patra oară nu te-aş mai fi lăsat să te duci.

Ea începu să-i povestească cu înfrigurare:

– Pe Sultan, care era legat în lanţ, îl cunoşteam, dar pentru orice eventualitate luasem cu mine o bucată de şorici. Apoi, m-am pitulat la uşă privind prin gaura cheii. Pe coridor se afla un dulap mare de bucătărie şi mă gândeam că, atunci când domnişoara Ele va ieşi, va trebui să mă vadă. Şi, într-adevăr, domnule, o rază de lumină mi-a sărit brusc în ochi, apoi am văzut-o şi pe ea la trei paşi în faţa mea. Atunci am şoptit: „Elena!“. Domnişoara m-a văzut şi a ţipat scăpând sfeşnicul. „Elena“, am spus eu, „nu te speria, am o scrisoare pentru tine de la domnul Boleslav“. Atunci începu să tremure atât de tare că m-am şi speriat; nu voia pentru nimic în lume să ia scrisoarea şi se uita îngrozită la mine. Apoi a strigat înspăimântată: „Du-te, pleacă repede de aici!“. De-abia am apucat să-i spun de cutia de scrisori din faţa podului, că a şi închis uşa, încuind-o. Oh. Doamne, oftă ea zâmbind dureros. De atâţia ani, m-am obişnuit ca lumea să se poarte astfel cu mine. De data asta mă bucur totuşi că am reuşit să dau scrisoarea.

Boleslav îşi sprijini capul în palme. Purtarea Elenei îi dădu de gândit. Poate că ar fi trebuit s-o scutească de întâlnirea cu Regina. Era, oare, de mirare

că inima ei curată şi cinstită se strâsese la vederea acelei femei atât de deocheate?

Chiar de-a doua zi, Regina începu să se ducă zilnic până la pod să vadă dacă sosise răspunsul. Dar cutia agăţată de stâlp era mereu goală. Tocmai când starea sufletească a lui Boleslav se mai limpezise, acum începu a se tulbura din nou şi gânduri chinuitoare îi frământau sufletul. Orgoliul său nu-i îngăduia să fie respins de fata pe care o iubea, şi totuşi ceva îi spunea că ea renunţase de mult la el, nevrând să mai aibă de-a face cu un tânăr atât de compromis. Trecură multe zile până când, încet, încet, îşi reveni din acea stare. Când, în sfârşit, neliniştea înfrigurată a aşteptării se destrămă, Boleslav îşi recăpătă treptat pacea şi puterea. Atunci se apucă din nou de lucru, căutând dovezi pentru a-şi dezvinovăţi tatăl.

Din păcate însă, dovezile se contraziceau. Pe lângă scrisorile în care tatăl său apărea ca un dârz patriot prusac, iată că găsi altele în care baronul von Schranden era socotit drept un pionier al luptei poloneze pentru eliberare. Singura delectare, în această luptă fără şanse cu adevărul, erau clipele petrecute, seara, alături de Regina; în prezenţa ei se simţea năpădit de un sentiment ciudat de nelinişte şi de mulţumire care-l cuprindea de îndată ce fata se aşeza pe jilţul din faţa lui. Uneori, înainte de venirea ei, ascultând zgomotul înăbuşit ce venea din bucătărie, îl

cuprindea o frică subită care-l îndemna să strige: „Rămâi afară! Nu mai intra!“ Şi, totuşi, de îndată ce ea intra în odaie, răsufla uşurat.

„Numai singurătatea mă împinge spre ea!“ îşi spunea el adesea.

De multe ori, când Regina stătea aplecată peste lucrul ei, Boleslav se prefăcea că doarme pentru a asculta liniştit, cu ochii închişi, răsuflara fetei. Era un sunet încet, uşor, ce-i pătrundea în urechi ca o muzică. După ce stătea o vreme aplecată, se ridica brusc în sus, întinzându-şi braţele cu pumnii strânşi spre ambele părţi ale spătarului, şi atunci sânii superbi îi ieşeau în relief în toată frumuseţea lor. Se părea că avea nevoie să simtă din când în când tot fluxul acelui ocean de vitalitate care pulsa în ea. Apoi se apleca iar asupra lucrului, cosând liniştită.

După un timp, vizita Reginei ajunsese pentru Boleslav mai mult decât un obicei, devenise ceva indispensabil. Lumina părea mai puternică datorită albiturilor din poala ei iar vântul, care de obicei şuiera ameninţător printre copaci, căpăta o tentă mai blândă, mai liniştită; până şi grinzile putrede ale tavanului parcă nu mai trosneau şi nu mai scârţâiau atât de tare. Subjugat de prezenţa fetei, Boleslav ajunsese să se gândească cu groază la ziua când Regina trebuia să se ducă la Bokeldorf, după cumpărături, gândindu-se într-un mod foarte serios dacă nu trebuia să meargă şi el. Din păcate, această legătură care se înnoda tot mai

puternic purta în ea şi un ghimpe otrăvit. Câteodată, când se uita mai mult la ea, îl cuprindea o dorinţă aprigă să-i răscolească rănile trecutului, mai ales în privinţa legăturilor ei cu tatăl său.

„Ea este singurul complice al acestei trădări, aşa că, o dată şi o dată, tot va trebui să-mi dea socoteală!"

Şi iată că, într-o seară, Boleslav rupse cu o întrebare brutală liniştea ce se dovedise atâta vreme binefăcătoare. Regina se îngălbeni lăsând să-i cadă mâna obosită în poală.

– Iar o să vă supăraţi pe mine, domnule!

– Te rog răspunde la ce te-am întrebat!

Ea îşi căuta cuvintele.

– E atât de mult de atunci şi apoi nici nu prea am darul povestirii.

– Dar la nişte întrebări poţi răspunde.

– Da, şopti ea.

– Cine ţi-a cerut să faci drumul din noaptea aceea?

– Milostivul stăpân…

– Cum s-a întâmplat acest lucru?

– Milostivul stăpân mi-a poruncit să servesc la masă. Apoi mi-a spus să aprind policandrul cel mare, care, de obicei, nu se aprindea. Uniformele aurite ale ofiţerilor francezi sclipeau în lumina lui de toate culorile. Eram ca ameţită când am adus supa în salon. Toţi începuseră să râdă şi arătau spre mine vorbind franţuzeşte.

– Cam câţi erau? întrebă Boleslav posomorât.

– Cinci, dintre care unul avea părul cărunt. Acela era colonel. Când m-am apropiat de el cu supa m-a luat de talie. Eu am pus castronul pe masă şi i-am dat una peste mână. Toţi au început să râdă şi milostivul stăpân zise: „Nu fi proastă, Regina!" Atunci mi-a fost ruşine că milostivul stăpân spune una ca asta şi i-am răspuns că dacă aş fi ştiut că va trebui să îndur o asemenea jignire n-aş mai fi servit. Atunci ei râseră din nou şi colonelul începu să vorbească nemţeşte: „Tu este una frumosa şi brava fetiţa". Şi milostivul stăpân a adăugat: „O fată care vă va fi de mare folos, domnii mei!"

Când, în cele din urmă, am adus lichiorul, colonelul mă trase de ureche şi-mi şopti să vin noaptea la el.

– Şi tu ce-ai făcut? strigă Boleslav.

– Ah, domnule, se rugă ea, de ce mă mai întrebaţi? O făcusem de atâtea ori, încât nu mi-ar mai fi fost ruşine!

– Câţi ani aveai, atunci?

– Cincisprezece, domnule.

– Atât de tânără şi atât de dezmăţată! strigă el furios.

Ea aruncă o privire nespus de tristă.

– Vedeţi, domnule? Am ştiut eu că o să vă supăraţi pe mine. Dar nu mă pot înfăţişa altfel decât sunt…

– Continuă!

– Când m-am dus la milostivul stăpân, la miezul nopţii, acesta era treaz. Plimbându-se cu paşi mari în jurul mesei, m-a întrebat dacă vreau să câştig nişte bani. „Desigur, milostive stăpân, i-am răspuns, eu sunt o fată sărmană...“ Căci într-adevăr eram foarte săracă. Apoi m-a întrebat dacă mă tem de întuneric. Eu am râs şi i-am spus că nu mă tem. Apoi, după ce-mi mai puse două-trei întrebări, vru să ştie dacă aş avea curajul să-i conduc pe francezi, după vreun ceas, peste Puntea Pisicilor, prin pădure. Atunci eu am început să plâng, fiindcă francezii se purtau groaznic în castel, fugeau după servitoare prin toate colţurile şi mi-era frică să nu păţesc ceva.

– Deci tot ţi-a fost teamă! râse ironic Boleslav.

– Da! Şi i-am spus milostivului stăpân că asta n-o pot face. Atunci el s-a înfuriat, m-a apucat de umeri şi m-a zgâlţâit până am căzut grămadă. Apoi mi-a strigat că sunt o fiinţă nerecunoscătoare, că mă va trimite în sat ruşinată, că-i va spune preotului ce poamă sunt şi că preotul îmi va da să fac atâtea mătănii până mi se vor toci genunchii. Spunând acestea, milostivul stăpân m-a apucat de gât şi m-a strâns, m-a strâns, domnule, până am simţit că voi da ortul popii.

– Destul! Ajunge! spuse Boleslav şi, apucând hârtiile, care trebuiau să dovedească nevinovăţia tatălui său, le făcu fărâme.

CAPITOLUL XII

A doua zi dimineaţă, Boleslav luă puşca din dulap şi cutreieră pădurea înzăpezită. Rătăci aproape toată ziua fără să întâlnească vreo făptură omenească. Cerbii şi iepurii nu se prea neliniştiră, căci privirile sale treceau dincolo de ei. Odată cu amurgul se întoarse şi el acasă, obosit şi simţindu-se rău. Pe Puntea Pisicilor o văzu pe Regina stând nemişcată ca o statuie şi aşteptându-l. Când îl zări, făcu o mişcare ca şi cum ar fi vrut să-i iasă înainte, dar, răzgândindu-se, se întoarse şi se îndreptă spre casă. Tăcută, ca de obicei, îi servi cina. În timp ce el mânca privind fix în faţa sa, Regina izbucni brusc într-un plâns violent, cu suspine.

– Ce ai, ce te-a apucat? întrebă el, trezindu-se din amorţeală.

Dar ea fugi fără să-i răspundă. Boleslav se ridică vrând să se ducă după ea, dar, strângând din dinţi, se aşeză la loc. Nu putea s-o ierte fiindcă-i răpise nădejdea de a-l mai reabilita pe tatăl său. Paharul însă trebuia băut până la fund, oricât de amar ar fi fost.

Nu după mult, Regina reapăru, îmbrăcată de plecare.

– Unde pleci? întrebă el aspru.

Ea îşi întoarse capul într-o parte, ca să nu-i vadă ochii plânşi.

– Mâine este ajunul Crăciunului, domnule, şi mâine seară negustorul închide, trei zile, prăvălia.

Ajunul Crăciunului! Ce ciudat suna! Deci, mai existau şi bucurii pe lume! Deci, se împodobeau şi brazi de Crăciun!

– Sigur că vrei şi tu un dar, Regina? întrebă el zâmbind amar.

– Ei, domnule, aici n-am fost obişnuită cu aşa ceva! răspunse ea. Adevărul e că nu mă bucură nimic!

– De ce, Regina?

Ea ezită.

– Vă rog să-mi îngăduiţi să plec! se rugă ea, cu inima strânsă.

– Aş vrea să te mai întreb ceva, Regina...

– Lăsaţi pe altă dată, domnule, fiindcă altfel...

– Bine, du-te!

– Noapte bună, domnule!

– Noapte bună.

Dar o mai chemă o dată.

– Înainte de a pleca, te rog să-mi spui de ce ai izbucnit în plâns adineaori.

– Vă puteţi da şi singur seama, domnule!

– Ei, uite că nu-mi pot da seama!

– Fiindcă mi-a fost teamă că n-o să vă mai întoarceţi!

Apoi se îndreptă spre uşă. Pe urmă, paşii i se pierdură în noapte.

A doua zi, de dimineaţă, Boleslav fu sculat din somn de vâjâitul vajnic al vântului. Vârfurile plopilor se aplecau atât de tare încât aproape că se atingeau. Deşi cerul era senin, pe pământ se fugăreau vârtejuri mari de zăpadă. Nu se vestea prea curând ninsoare. Oricum, în casa rece şi pustie nu era de stat. Boleslav simţi nevoia să iasă afară în bătaia crivăţului.

„Azi, biata Regina va avea de furcă cu vântul ăsta“, îşi zise el în timp ce ace fine de gheaţă i se înfigeau în obraji, tăindu-i răsuflarea. În pădure se simţi parcă mai la adăpost. Acolo vântul lovea mai cu putere doar vârfurile copacilor care gemeau la fiecare atingere. Boleslav mergea întruna, fără nici o ţintă, până când se trezi pe drumul ce ducea la Bockeldorf.

„O să creadă că alerg după ea!“, îşi spuse el înciudat îndreptându-se către tufişurile dese de pe marginea drumului.

„E ciudat“, îşi continuă el gândul, „cum o fiinţă atât de neînsemnată poate pătrunde în gândurile unui om serios, când trăieşte alături de el zi de zi!“

Acum i se păru chiar de temut cât de aproape se simţea de ea cu fiecare zi care trecea, cât de multe din faptele săvârşite de ea le înţelegea, le ierta, ba, chiar mai mult, acum părea să accepte ceea ce altădată respingea ca ceva josnic. Era sigur că acest trai laolaltă n-avea să-i aducă nimic bun. Trebuia să ia măsuri cât mai avea vreme. Primul lucru pe care trebuia să-l facă

era s-o țină cât mai departe de el, iar ea să-și reia locul de slugă. Sărbătorile Crăciunului îi ofereau prilejul s-o plătească chiar mai mult decât merita, ca să se simtă eliberat de orice obligație. Cu acest gest vroia să-și asigure și libertatea de acțiune, și respectul la care avea dreptul de la cea care îi era slugă. Azi va fi ultima zi în care îi va mai îngădui să-i țină de urât. Mai avea încă nevoie de ea și, mai ales, de ceea ce știa ea, căci acum, când vraja fusese ruptă, trebuia să afle tot, mai ales ceea ce se petrecuse în cele două nopți cumplite care stăteau față în față, ca vina cu ispășirea, ca sângele cu focul.

„După ce-mi va destăinui totul, o voi trimite afară, în seră, unde i-e locul. Dacă i-e frig, n-are decât să pună tot crângul pe foc."

Ce mai tura-vura! Nu era de demnitatea lui, un ofițer al Landwehrului prusac, să se preocupe atâta de sărmana ei făptură! Era hotărât să pună capăt acestei situații. Dar iată că un iepure, care trecu glonț pe lângă el, îi schimbă gândurile. Trase și-l nimeri. După ce se rostogoli de vreo trei ori, iepurele încremeni.

„Doamne, ce-o să se mai bucure Regina!" își zise el, aruncând vânatul pe umăr. Se surprinse gândindu-se din nou la ea.

Între timp, cerul se întunecase. Fulgi mari, înghețați, începură să cadă peste copaci. În trosnetul și în vuietul crăcilor sticloase se amestecau și alte

zgomote, sălbatice, stridente, bizare, care pur și simplu te îngrozeau. La un moment dat, rătăcindu-se, Boleslav nu se mai putu descurca decât cu ajutorul busolei.

Când ieși în câmp deschis, viscolul fu cât pe-aci să-l dea jos. Bărbat în toată firea și de-abia se mai putea ține pe picioare. Nori groși de zăpadă întunecau zarea. Acolo unde ar fi trebuit să fie tufărișurile, la nici trei sute de metri, nu se mai vedea nimic.

„De-ar fi ajuns, sărmana de ea, acasă!", își zise el, luptându-se să-și croiască drum mai departe. Pe Puntea Pisicilor, în troienele de zăpadă nu văzu urme de pași. Poate că fuseseră acoperite de zăpada ce cădea întruna. Alergă până la seră, strigând-o pe Regina. Dar nu-i răspunse nimeni. Soba era rece, iar patul, așa cum îl lăsase. Deci fata se afla în mijlocul viforului de care el se temea mai rău ca de schrandezi. Boleslav se simți brusc cuprins de o neliniște chinuitoare. Alergă dintr-un loc în altul, făcu focul, încercă să mănânce, dar azvârli înfuriat cuțitul. După alte câteva minute, toată frământarea i se păru ridicolă. Vreme de șase ierni, Regina plecase pe viscol și pe ninsoare și nu pățise nimic. De ce tocmai azi i s-ar întâmpla ceva?

Pentru a-și omorî vremea, se așeză la masă și scrise o scrisoare de donație. Cifra despre care era vorba era urmată de trei de zero. Regina putea fi mulțumită, fiindcă avea de ce.

Între timp, se întunecase. Deşi limbile ceasornicului arătau abia ora trei după-masă, se lăsase noaptea de-a binelea. Atunci nu mai putu răbda. Trebuia să se ducă şi să-i iasă înainte, măcar până la Puntea Pisicilor. Ajuns aici, se agăţă de balustradă ca să nu fie aruncat în râul îngheţat. Construcţia veche de lemn scârţâia din toate încheieturile. Jos, pe gheaţă, vârtejurile dansau în spirale. Lujere de crini se înălţau până la el, apoi recădeau, transformându-se în moviliţe albe, care erau imediat spulberate de vânt, pentru a face altora loc.

Deodată i se păru că vede, în amurgul întunecat, o umbră care se apropia greoi şi nesigur.

– Regina! În sfârşit! Slavă Domnului!

Vru să alerge înaintea ei, dar ruşinea îl ţintui locului. O aşteptase tot acolo unde îl aşteptase şi ea cu o zi în urmă, frământată de aceeaşi grijă care-l chinuise şi pe el astăzi.

În prima clipă, vru să se ascundă în tufişuri, dar apoi se condamnă pentru acest gând şi-i ieşi înainte pe Puntea Pisicilor.

– Ai avut o zi grea astăzi, Regina, îi spuse el, vrând să-i ia sacul pe care ea îl căra în spinare. Dar fata se feri. De vorbit nu putea vorbi, căci gura şi nasul îi erau înfăşurate într-o basma.

Porniră tăcuţi unul după altul. În pridvor, ea se întoarse scoţându-şi basmaua.

– Vreau să vă rog ceva, domnule, spuse ea gâfâind.

– Ce este?

– Mai rămâneţi afară o jumătate de oră, fiindcă vreau să deretic în odaia dumneavoastră şi să fac focul.

– Dar, mai întâi, trebuie să te odihneşti, fato! spuse el.

– Mă voi odihni mai târziu, domnule.

Intrară în casă, unde ea îşi lăsă în sfârşit sacul jos.

„S-o las să-şi facă treaba în linişte“, îşi zise el îndreptându-se spre ruine, spre a-şi căuta acolo un adăpost. Din pivniţă venea un aer călduţ. Aprinzând o lumânare, Boleslav coborî treptele alunecoase. Se simţea bine şi uşor ca şi cum seara aceea i-ar fi adus cine ştie ce bucurie. Se uită la sticlele cu vin care îl priveau îmbietor din rafturi, cu capacele lor verzi şi roşii.

„Să simtă şi ea că azi e Crăciunul“, îşi spuse el, scoţând din colţul cel mai ascuns câteva sticle pline de praf şi de fire de păianjen. În ele se afla o licoare făcută din strugurii pe care îi pârguise soarele cu un veac în urmă. Îşi aminti vag de ultima sa hotărâre, dar renunţă imediat la ea. Mâine! La treaba asta se va gândi mâine! În noaptea Crăciunului, până şi străinii se apropie unul de altul. În noaptea Crăciunului, nimeni nu trebuie să mai fie amărât sau necăjit.

Supunându-se Reginei, stătu o jumătate de ceas, plimbându-se de colo-colo. Pe pereţi, o crustă argintie de promoroacă arunca mii de scântei. În cele din urmă, cu sticlele sub braţ, ieşi în noaptea viforoasă. Fugind

spre casă, observă cu mirare că obloanele erau trase, fapt ce nu se mai întâmplase niciodată.

„Oare să fi pătruns viscolul prin crăpături?“, se întrebă el. Dar nu-i veni a crede, fiindcă astupase cu mâna lui toate spărturile. De abia când intră în pridvor înțelese. În pragul camerei, îmbujorată de așteptare, Regina îi deschise sfioasă ușa. Pâlpâirea lumânărilor și mireasma cetinei de brad îl amețiră. Pe masa acoperită cu o față de masă albă ca zăpada se lăfăia mândru un pom de Crăciu, împodobit cu lumânări de ceară și cu mere aurite. Toată încăperea strălucea învăluită într-o lumină caldă, solemnă.

Până acum, nimeni nu-i făcuse niciodată un pom de Crăciun. Privise adesea, cu ochii în lacrimi, pe ferestrele altor case, bucuria și pacea dinăuntru. Dar Regina? Unde se ascunsese? Se vârâse în colțul cel mai întunecos al coridorului și îl privea cu o bucurie reținută. El o luă de mână și o trase în odaie.

– Când am ajuns la Bockeldorf, domnule, nevasta negustorului tocmai aranja pomul de Crăciun. Și fiindcă mi-a plăcut nespus de mult, m-am gândit că și dumneavoastră ar trebui să aveți un pom de Crăciun, ca să știți că există cineva pe lumea asta care se gândește și la dumneavoastră. Mi-am făcut o provizie bună de mere aurite și de lumânări curate de ceară și am luat un sac ca să nu vedeți pomul.

– Dar pomul de unde-l ai? întrebă Boleslav.

– L-am tăiat de la marginea pădurii.

– Pe viscolul ăsta?

– Nu mă sperie pe mine puțin vânt, domnule, râse ea disprețuitoare. Vedeți ce frumos luminează? Acum parcă mai seamănă a sărbătoare. Nu-i așa, domnule, că simțiți și dumneavoastră că e sărbătoare?

El aprobă, zâmbind, și murmură câteva cuvinte de mulțumire, căci îi era teamă să nu-și dea în vileag sentimentele de recunoștință.

– Nu-mi mulțumiți, domnule, fiindcă totul s-a făcut cu banii dumneavoastră. Eu sunt o biată fată săracă...

Spunând acestea, Regina își cuprinse capul în palme. El își aminti de scrisoarea de donație pe care i-o dădu, spunându-i:

– Uite, Regina, ca să vezi că și eu m-am gândit la Crăciunul tău!

– Pot s-o citesc, domnule? întrebă ea apucând cu teamă hârtia.

După ce citi îndelung cele scrise, își ridică fruntea.

– Ai înțeles despre ce anume e vorba?

– Am înțeles, domnule, dar nu pot crede ceea ce scrie aici. Și apoi, chiar dacă aș crede, ce să fac eu cu acești bani?

– Să-ți asiguri viitorul, Regina.

– Viitorul... Viitorul meu e asigurat. Mâncare bună am aici, îmbrăcată sunt ca o cucoană... Ce-mi mai trebuie?

– Doar nu putem rămâne veşnic împreună...

Ea scoase un strigăt de spaimă.

– Doar nu vreţi să mă alungaţi, domnule! spuse ea împreunându-şi mâinile.

– Nu e vorba de asta! Dar să zicem că eu aş muri...

Ea dădu gânditoare din cap.

– Atunci aş muri şi eu, domnule!

– Dar dacă va trebui să plec din nou la război?

– Atunci voi merge şi eu ca vânzătoare ambulantă!

– Fă cum vrei, spuse el, dar ia totuşi ceea ce-ţi dau acum.

– Bine, domnule, primesc, spuse ea, dar de Crăciunul viitor am să vă rog să-mi îngăduiţi să vă ofer şi eu un dar.

Şi, fericită, Regina fugi în bucătărie.

Mai târziu, lumânările pomului se stinseră. Dar, din când în când, din podoaba sa aurită, mai cădea câte o scânteie care-şi arunca sclipirea pe masa unde stăpânul şi sluga stăteau faţă-n faţă. Regina fusese poftită de Boleslav să mănânce cu el, dar se simţise atât de stângace încât nu putuse înghiţi nici măcar un dumicat. Farfuriile şi tacâmurile fuseseră strânse. Pe masă nu mai rămăseseră decât sticlele şi câteva pahare. Fata sorbea îndelung vinul vechi şi parfumat; obrajii începuseră să-i ardă. Ochii îi sclipeau ca două diamante negre printre pleoapele întredeschise. O

moleşeală de pisică îi toropea mădularele ostenite.

– Eşti obosită, Regina? întrebă Boleslav. Ea dădu din cap în semn de protest. Jena faţă de el aproape că dispăruse. Şi lui Boleslav flacăra vinului vechi îi aprinsese sângele. Privirile sale erau fascinate de trupul tânăr care se tot răsucea cu gingăşie de naiadă.

Afară, vântul continua să urle. Şuiera cu tot mai multă putere aruncând zăpada în obloane. De altfel, întreaga casă scârţâia şi gemea din încheieturi.

– Mă tem să nu se întâmple ceva! spuse el, ascultând atent.

– Ce o fi, om vedea! răspunse ea visătoare. Domnule, ştiţi ce? Eu cred că nu e bine să fiţi atât de bun cu mine. Toată viaţa n-am avut parte decât de înjurături şi de bătăi, întâi de la tata, apoi de la tatăl dumneavoastră. De oamenii străini nici nu mai vorbesc. Poate că într-adevăr, nici nu meritam ceva mai bun. Dar, dacă mă răsfăţaţi, domnule, am să devin mândră. Şi mândria e un păcat. O să mi se pară că am devenit prinţesă şi o să-mi vină greu să mai muncesc! De fapt, mă şi întreb, uneori, dacă mai sunt servitoare. Câteodată, mi se pare că sunt o prinţesă vrăjită şi că dumneavoastră, domnule, veţi rupe vraja.

El dădu prietenos din cap. O lăsa să plutească în visele ei, căci era noaptea Crăciunului.

„Şi, totuşi“, îşi spuse el, „multe din prinţesele din poveşti au fost doar simple Cenuşărese. Oamenii aruncau cu pietre după ele şi le înjurau.“

– Tu mai crezi în basme, Regina? o întrebă el.

– Nu, domnule, râse ea. Dar, când atât amar de ani ai fost singură şi pe drumuri, trebuie să te mai gândeşti şi la altceva. Când ploaia răpăie şi viscolul urlă – ascultaţi, domnule, ce-i afară şi închipuiţi-vă ce ar fi să te afli acum pe drum! Ei, bine, eu am fost de multe ori pe drum chiar pe o astfel de vreme. Dar niciodată nu m-am speriat de nimic. Dacă ţi-e dat să mori, mori oricât te-ai păzi! Când intram în pădure, mă întrebam: „Ascultă, ţi-ar plăcea să fii regină şi să stai pe un tron de aur?“, sau: „Ţi-ar plăcea să fii bunica Tartorului şi să-i fierbi pe cei din Schranden într-un cazan cu pucioasă? Sau ai prefera să fii o doamnă din lumea mare şi să...“

Dar nu-şi isprăvi fraza.

– Şi să ce? întrebă el.

– Nu spun, fiindcă e o prostie! În sfârşit, n-am decât să aleg. Şi, în timp ce gonesc prin noapte şi prin ceaţă, trăiesc din închipuiri şi, cât ai clipi din ochi, sunt la Brockeldorf de parcă aş fi zburat. Câteodată, chiar mi se pare că zbor cu adevărat. Eu cred că în viaţă totul este ca un basm. Nu-i aşa, domnule?

Boleslav o privi cu uimire şi admiraţie, ca şi cum abia atunci ar fi cunoscut-o. De fapt, era pentru prima oară când îi putea citi în suflet, pe măsură ce vinul îi dezlega limba. Abia acum înţelegea el multe lucruri pe care până atunci nu le prea pricepuse.

– Fericită fiinţă! murmură Boleslav.

– Chiar că sunt fericită! spuse ea, privindu-l galeş. Sunt fericită că stau aici cu dumneavoastră şi mă socotiţi şi pe mine om. Eu cred că aşa trebuie să fie numai în cer. Deşi nu-mi prea vine a crede că voi ajunge acolo. Socot că locul meu e în iad şi, ca să vă spun drept, nici nu-mi pare rău, fiindcă este oricum mai multă veselie. Încă de când eram mică, preotul obişnuia să spună că sunt un drac împieliţat! Eu eram drac şi Elena înger, aşa că totul era în ordine! Nu-i aşa, domnule, că Elena arată ca un înger? Are părul blond, faţa albă şi trandafirie şi ochii albaştri. Şi poartă funde la gât şi miroase tot timpul a săpun de trandafiri.

Boleslav se supără. Ceva îi spunea că îşi va pângări iubita, dacă va mai îngădui acestei desfrânate cherchelite să vorbească despre ea.

– Destul! strigă el răguşit.

Ea îi răspunse cu un surâs visător. Vântul şi oboseala o răpuseseră. Stătea prăvălită pe scaun, cu capul lăsat pe spătar, luptând cu somnul. Părea o bacantă ameţită. În el se frământau valuri care se rostogoleau unul după altul, ca şi viforul de afară.

„Ăsta e efectul vinului“, îşi spuse el şi bău tot paharul. Vru s-o trezească pe Regina şi s-o alunge în bucătărie, dar nu-şi putu lua privirile de la ea. Aşa cum stătea adormită pe scaun, într-o deplină uitare de sine, părea de o frumuseţe uluitoare. Treptat, tumultul din el se linişti.

„N-am spus-o cu răutate“, îşi zise el, apropiindu-se

de ea. „De altfel, e pentru ultima oară când mai stă aici cu mine. De mâine, va simţi că eu sunt aici stăpânul!"

Afară, viforul păru să se fi înteţit. Balamalele scârţâiau, obloanele se cutremurau. „Cum s-o dau afară pe-o astfel de vreme?"

– Regina! strigă el, apucând-o de umeri.

În clipa aceea se auzi o pârâitură, apoi o trosnitură atât de cumplită încât pereţii se cutremurară. Regina ţipă încercât să-l tragă de mână, dar căzu înapoi pe scaun. El ieşi afară pentru a vedea ce s-a întâmplat. În coridor nu era nimic, însă când deschise uşa serei viscolul îl luă pe sus, ca şi cum ar fi fost în plin câmp. De jur împrejur, noapte neagră. Se întoarse şi aprinse o lumânare. Dezastrul care i se înfăţişă acum viu colorat întrecu orice închipuire. Adăpostul mizer de unde Regina conducea toată gospodăria era acum un morman de ruine. Acoperişul se prăbuşise pe jumătate, trăgând după el o parte din zid. Între uşă şi sală, se afla un troian de zăpadă cât un om, acoperit cu scânduri, cărămizi şi cioburi de sticlă.

Doamne, unde va mai sta Regina? S-o lase să doarmă iar ca un câine, pe prag? Ar putea să-şi găsească un culcuş în pivniţă. Din păcate, nu prea avea timp de chibzuit. Trebuiau luate măsuri, şi cât mai repede cu putinţă. Scoase patul Reginei de sub zăpadă, îl scutură cu grijă în coridor şi-l duse în odaia lui, aşezându-l în colţul de lângă sobă, sub pomul de Crăciun. Regina dormea dusă, luminată de

razele palide ale lămpii cu gaz. Se apropie de ea, o strigă, o scutură, dar nu putu s-o trezească. Atunci, o luă în braţe, ducând-o în patul ei. Ea oftă adânc, îl cuprinse cu braţele pe după gât şi-şi lăsă capul pe umărul lui. Inima lui Boleslav bătea nebuneşte. Trupul fierbinte din braţele sale îl înfierbântă brusc, din cap până-n picioare. Respiraţia ei caldă îl ameţea. Părul negru ca abanosul şi moale ca mătasea îl mângâia pe gât.

Când o lăsă pe pat, ea întinse adormită braţele spre el, trăgând spre sine bradul. Boleslav îl puse la loc, aşezându-l ca un paravan între el şi ea, cu gândul de a face a doua zi un paravan adevărat. Apoi, obosit, se dezbrăcă şi se culcă. Stinse lampa, chinuindu-se să adoarmă, dar nu putea. Afară, viscolul continua să sufle scuturând cu o furie neputincioasă uşile şi zăvoarele. Dar Boleslav nu-l auzea. În timp ce asculta atent răsuflarea femeii adormite, propria sa respiraţie străbătea întunericul, gâfâind speriată.

CAPITOLUL XIII

În ziua de Anul Nou, Boleslav găsi în cutia de scrisori de pe Puntea Pisicilor următoarea scrisoare:

„Domniei Sale Domnului

Baron Boleslav von Schranden, Castelul Schranden

Mult stimate domn,

Sunteţi invitat ca, în ziua de 3 ianuarie, ora două,

să vă prezentaţi în faţa noastră, în localul domnului Merkel, comuna Schranden, aducând toate actele doveditoare ale apartenenţei dumneavoastră la Corpul Prusac al Landwehrului.

Comitetul Districtual pentru afacerile Landwehr,
Consilier Regal de Stat,
von Krotkeim"

Boleslav nu înţelese de îndată conţinutul ameninţător, dar faptul că autorităţile îşi îndreptaseră atenţia asupra situaţiei sale militare îl făcu bănuitor. De când luase din nou numele tatălui său, hotărâse ca locotenentul Baumgart să dispară pentru totdeauna. Îşi făcuse datoria, plin de curaj, dispreţuind şi înfruntând moartea fără nici o teamă. Acum, când războiul se terminase, iar el trăgea ponoasele păcatului ruşinos săvârşit de tatăl său, dorea să fie lăsat în pace de toţi birocraţii aceia trândavi.

Treptat însă, începu să-şi dea seama de primejdiile ce-l pândeau. Acum părea că vor să-i răpească şi singurul bun care-i mai rămăsese şi care mai dădea vieţii sale un sens: onoarea trecutului de soldat. Cu puţină rea voinţă, puteau califica procedeul său de a lupta sub un alt nume drept dezertare şi, deci, să fie sancţionat în consecinţă. Fiul baronului von Schranden nu se putea aştepta la milă. Dacă avea să fie arestat pe loc şi înaintat vreunui consiliu de război pe acolo pe

unde mai rămăseseră cantonate rămăşiţele regimentului său, trebuia să mulţumească Domnului pentru mila şi bunătatea sa.

În primul moment, se gândi să fugă, dar imediat respinse ruşinat această idee. Îşi pusese viaţa în primejdie de atâtea ori, încât nu merita ca pentru ceea ce-i mai rămăsese din ea să se strecoare noaptea, prin ceaţă, ca un hoţ, către ţinuturile poloneze.

Dar cu Regina cum va rămâne? Ea nu ştia, sărmana, ce-o ameninţa. Din noaptea aceea de Crăciun, nu mai vorbise cu ea decât strictul necesar. Dar, când o vedea, i se tăia respiraţia şi o greutate apăsătoare – ca presimţirea nenorocirii ce urma să vină – i se aşeza pe piept, doar cât se gândea la soarta ei.

Noaptea se zvârcolea fără odihnă între perne. În colţul ei, Regina nu se mişca, părând că adormea din clipa în care se culca. Dar respiraţia ei era uşor gâfâită şi uneori întreruptă de oftaturi adânci.

În sfârşit, sosi şi ziua în care urma să i se decidă soarta. După ce se zbuciumase toată noaptea, spre ziuă căzu într-un somn toropitor. Dar fu sculat de fumul care intra în odaie de pe coridor, unde instalaseră bucătăria până când vremea avea să se mai îmbunătăţească. Atunci el avea să încerce să repare acoperişul de sticlă.

Era o zi luminoasă, dar geroasă, cu un soare cu dinţi. Pe crăcile copacilor sclipea promoroaca, iar peste întinderile albe de zăpadă trecea un fel de irizare trandafirie.

Înainte de prânz, Boleslav îşi puse în ordine hârtiile. Luă o parte din scrisorile compromiţătoare ale tatălui său şi se pregăti să le arunce în foc, dar se răzgândi. Dacă îl obligau să-şi asume vina tatălui său, nu trebuia să ascundă nimic. Mai bine să se înece în ruşine, decât să-şi clădească viaţa şi onoarea pe minciuni.

Când Regina îi aduse mâncarea de dimineaţă, se gândi o clipă dacă n-ar fi mai bine să-i spună totul. Dar la ce bun să mai dea prilej la scene care i-ar răscoli sentimentele? O scrisoare putea lămuri la fel de bine lucrurile.

„Dacă nu sunt înapoi până la asfinţit – scrise el – *„poate că nu mă voi mai întoarce niciodată. În cazul acesta, întreabă de mine la Wartenstein, la Consiliul de Stat. Acolo vei afla unde am fost dus.*

Într-o astfel de situaţie, te sfătuiesc să părăseşti imediat castelul. Ceea ce ţi-am dăruit îţi va asigura existenţa. Ceea ce îmi va rămâne va fi tot al tău. Rămâi cu bine şi-ţi mulţumesc pentru tot."

Aşeză hârtia în aşa fel încât să n-o găsească decât atunci când va face patul. Apoi se pregăti de plecare. Când trecu pe coridor pe lângă Regina, simţi o dorinţă nebună să-i strângă mâna. Dar se abţinu şi nu-i spuse nimic.

În faţa podului văzu o ceată de ştrengari care-l pândeau să vadă când pleacă şi care fugiră cu mare gălăgie spre cârciumă să dea de veste.

„Ăştia sunt crainicii mei", spuse el zâmbind amar.

În vremea asta, cârciuma lui Merkel era atât de plină de lume că n-aveai unde să arunci un ac. Până departe, în Piaţa bisericii, se unduia o mare de capete, fiecare încercând să prindă un loc cât mai bun. Fiecare voia să vadă cu proprii săi ochi sfârşitul ultimului baron von Schranden.

Trecuseră trei luni de când Merkel trimisese reclamaţia la cea mai înaltă autoritate a provinciei sale. Până şi cei mai încrâncenaţi dintre schrandezi începuseră a se îndoi de succesul isprăvii lor. Dar iată că, tocmai când se aşteptau mai puţin, le sosi – din partea Consiliului de Stat – vestea că, în sfârşit, se fixase termenul de judecată în afacerea von Schranden-Baumgart, termen la care toţi semnatarii denunţului trebuiau să fie de faţă. Schrandezii fură atât de bucuroşi, încât trei zile nu se mai treziră din beţie. Cei care mai păstraseră încă uniforma Landwehrului o îmbrăcaseră ţanţoşi.

La ora unu, sania Consilierului de Stat trase, ca de obicei, la parohie, unde se afla de faţă Merkel cu fiul său. Faptul că nici un jandarm nu însoţea sania îi dezamăgi grozav pe schrandezi. Dar, la urma urmei, ei erau destui pentru a-l pedepsi pe vinovat aşa cum merita!

Cu puţin înainte de ora două, Consilierul de Stat şi preotul se îndreptară spre cârciumă, unde intrară pe

ușa din dos, întâmpinați slugarnic de Merkel-bătrânul și cam rece de Merkel-tânărul, supărat că funcționarii care-l însoțeau pe Consilier nu-i dădeau prea multă atenție.

Consilierul de Stat Krotkeim era un bărbat înalt, foarte slab, pe ai cărui umeri înguști se sprijinea un cap mare, cu o coamă ca de leu. Purta niște favoriți lungi, după moda zilei, încât vârfurile lor cărunte se împreunau în dosul urechilor cu chica deasă și sură. Domnul von Krotkeim era deosebit de bine văzut în cercurile armatei. Cu doi ani în urmă, în calitate de deputat, făcuse parte din celebrul consiliu – Landtag – al cavalerilor, căruia patria îi datora înființarea Landwehrului. Îl salutase pe bătrânul York și contribuise, la Londra, la redactarea adresei trimise ca răspuns mesajului regal. Apoi se întorsese în patrie, pentru a se ocupa personal de administrația districtului său care deveni, în scurtă vreme, exemplu pentru întreaga țară. După aceste izbânzi, fu asaltat de amatorii de succese ieftine și de pătimașii orgoliilor și ambițiilor personale. Ceea ce, la început, fusese o operă de mari jertfe și renunțări se transformă încetul cu încetul într-o trambulină pentru ambiția personală. De altfel, cu mult înainte ca numele de Puntea Pisicilor și fărădelegea legată de acest nume să fi ajuns la urechile sale, Krotkeim trecea drept un dușman înverșunat al baronului von Schranden. Așa că Boleslav nu se putea aștepta la nimic bun din partea lui.

Calm, aproape nepăsător, Boleslav se apropie de ceata care parcă zidise cu trupuri ușa cârciumii. Aruncând pe furiș o privire spre casa parohială, i se păru că la una dintre ferestre se afla o ființă albă, care dispăru repede în umbră. Intrând în cârciumă, se pomeni față în față cu omul cu coama de leu. De o parte și de cealaltă a Consilierului se așezară preotul și cârciumarul Merkel. Felix stătea rezemat de pervazul ferestrei. Nu-i dădu nici o atenție prietenului său din copilărie. În schimb, negustorul îi zâmbi lui Boleslav cum nu se poate mai prietenos; de sub sprâncenele preotului îl țintuiră două fulgere, iar Consilierul își privi calm mâinile sale osoase și albe ca de schelet. Din mulțime, o voce dogită de bețivan aruncă un cuvânt batjocoritor.

– Cel care a vorbit e tatăl fetei cu pricina, îndureratul părinte, îi spuse Merkel Consilierului.

– Domnule Consilier, strigă Boleslav, din moment ce m-ați chemat aici, vă rog să mă apărați împotriva insultelor acestei mulțimi lipsite de judecată!

Consilierul se înclină, strângând din pleoape:

– Liniște, cetățeni! spuse el mângâindu-și barba rară. Pe cei turbulenți îi voi da afară cu biciul!

Apoi luă o mapă verde care se afla pe masă. În spatele său, un omuleț mărunt încerca nervos o pană de gâscă cu coada lungă. Probabil că era secretarul. Apoi începu interogatoriul. Cu o amabilitate rece, Consilierul de Stat îl întrebă:

– Unde aţi locuit în ultimii ani, dacă îmi este îngăduit a vă întreba?

Boleslav înşiră mai multe localităţi.

– Sigur că cuvântul dumneavoastră nu poate fi pus la îndoială, domnule baron, dar puteţi dovedi acest lucru?

– Nu.

– Până la ce dată sunt valabile amănuntele date?

– Până în primăvara anului treispreze.

– Pe urmă?

– Pe urmă am intrat în armată.

– Aveţi dovezi?

– Nu.

– Regret nespus, dar numele von Schranden nu figurează pe liste.

– Am luptat sub alt nume.

– De Baumgart?

– Da.

– Pentru care motiv aţi făcut acest lucru?

Boleslav îşi muşcă buzele.

– Aha! se auzi un glas triumfător dinspre fereastră.

Acest glas îl ajută pe Boleslav să treacă peste momentul greu în care se împotmolise.

– Numele meu adevărat mi-ar fi pricinuit greutăţi.

– De ce?

– Fiindcă fusese pătat de o bănuială împotriva căreia nu puteam lupta.

– Ce bănuială? întrebă Consilierul.

Era limpede că acest om se străduia să-l umilească şi să-l nimicească.

– Doar ştiţi foarte bine despre ce e vorba! mormăi el printre dinţi.

Consilierul de Stat făcu o plecăciune adâncă.

– V-aş ruga totuşi să-mi daţi informaţii exacte.

– Ei, bine, refuz să vi le dau!

Din mulţime se auzi un râs batjocoritor.

– Puneţi-l în lanţuri! Ce mai aşteptaţi? se auzi din nou vocea dogită a celui care râsese.

Consilierul ridică liniştitor mâinile sale lungi şi albe.

– S-a notat refuzul? întrebă el, fără a se întoarce. Cu aceeaşi amabilitate acră, Consilierul continuă: Pot cere relaţii în ce corp de armată s-a înrolat excelenţa voastră?

Boleslav spuse tot ce trebuia, uitând să-i mai amintească pe camarazii lui din Heide. Consilierul frunzărea atent mapa. Îl interesă în mod deosebit amănuntul cu vânătorii voluntari.

– Acolo aţi fost înrolat ofiţer?

– Da.

– Cuvântul dumneavoastră e sfânt, domnule baron, dar aveţi dovezi?

– Nu.

– Să se noteze şi acest răspuns. Şi apoi aţi trecut în Landwehr?

– Da.

– Pentru care motiv?

– N-am vrut să-l întâlnesc pe acest om! spuse Boleslav arătând spre Felix Merkel.

Izbucnind într-un râs plin de răutate, Felix strigă:

– Fiindcă ar fi ieşit la iveală toată înşelăciunea!

Un gest al Consilierului îi închise gura.

– În ce regiment, vă rog?

Boleslav spuse numele comandantului.

Consilierul se aplecă atât de mult peste mapă, încât chica lui îi acoperi faţa lungă şi îngustă.

– Da, acest lucru corespunde într-adevăr cu datele mele, spuse el. Acolo a existat într-adevăr un locotenent Baumgart care a sosit în acel regiment în timpul armistiţiului. În plus, în acel regiment mai existau încă patru ofiţeri cu acelaşi nume. Dar cel la care referiţi dumneavoastră şi-a găsit moartea în luptele de pe râul Marna, între 1 şi 3 martie.

– De unde ştiţi asta, domnule Consilier?

– Aşa scrie în hârtiile mele, domnule baron. Cu ocazia unei misiuni foarte dificile, a fost împuşcat de grenadierii lui Marmont.

Boleslav simţi un val de sânge cald năvălindu-i în creier. Brusc, îi reveniră în minte cele mai tragice momente ale vieţii sale.

– E o eroare! strigă el. Locotenentul Boleslav Baumgart a căzut grav rănit la inamic, dar a scăpat cu viaţă!

– Susţineţi, deci, că sunteţi una şi aceeaşi persoană cu acel ofiţer de ordonanţă, dar mort?

– Cred că m-am exprimat destul de clar!

– Atunci înseamnă că cunoaşteţi perfect împrejurările în care a avut loc această misiune.

– Desigur!

– Vă rog să ne spuneţi ce ştiţi.

– Se adresase un apel către voluntari să ducă un mesaj generalului von Kleist. Cu o zi mai înainte se dăduse o bătălie lângă râul numit Thervuanne, în care generalul şi soldaţii săi fuseseră izolaţi de grosul armatei. Soldaţii mareşalilor Marmont şi Mortier tăiaseră pentru moment orice legătură cu spatele armatei. În afară de asta, se spunea că atacul era condus chiar de Napoleon. Atunci, feldmareşalul Blücher luă subit hotărârea de a se retrage, cred eu, pentru a putea aduce întăriri. Generalul von Kleist trebuia imediat informat de acest lucru, pentru a nu rămâne încercuit. Mesajul trebuia dus noaptea, trecând pe lângă avanposturile inamicului. Dintre voluntari am fost ales eu. Maiorul von Schack m-a dus în faţa felmareşalului, care mi-a înmânat o scrisoare.

– O clipă, vă rog…

Şi citi cu înfrigurare în hârtiile sale. Apoi spuse încet:

– Scrisoarea conţinea, desigur, ordinul despre care aţi vorbit.

– Nu!

– Dar atunci, ce conţinea?

– Scrisoarea avea menirea să-l inducă în eroare pe inamic, în cazul în care aş fi fost împuşcat. Ordinul către general mi-a fost comunicat verbal de feldmareşal şi a trebuit să-l învăţ pe dinafară.

– Vă mai amintiţi cum suna?

– „Voi ataca mâine inamicul în aripa dreaptă, pentru a forţa retragerea. Generalul von Kleist să nu ia parte la bătălie, ci să încerce să ajungă la râul Marna, spre sud, pentru a face joncţiunea cu mine. După retragere, toate podurile vor fi aruncate în aer."

Consilierul dădu din cap.

– Şi apoi, domnule locotenent?

– Apoi am executat ordinul.

– Aţi reuşit, deci, să ajungeţi până la obiectiv?

– Nădăjduiesc, domnule Consilier, că istoria vă va furniza dovezile necesare.

– Mda! Şi cu ce ocazie aţi fost rănit?

– La înapoiere, răspunse Boleslav.

– De ce n-aţi rămas acolo unde vă aflaţi?

– Pentru că-i făgăduisem feldmareşalului să-i aduc răspunsul.

– Puteaţi renunţa la cel de-a doilea risc.

– Puteam să renunţ şi la primul, răspunse Boleslav.

– Aţi căutat gloria!

– Nu! Am căutat, printre altele, să scap de plăcerea acestui interogatoriu!

Consilierul se ridică, dându-şi chica pe spate.

– Îmi permit să vă atrag atenţia, domnule baron von Schranden, că vă aflaţi în prezenţa reprezentantului Regelui.

– Asta e curată obrăznicie! strigă Felix.

– Ştiu că mă aflu în prezenţa celui care vrea să mă distrugă, răspunse Boleslav, privindu-l drept în ochi pe Consilier.

Acesta se uită, zâmbind maliţios, în hârtiile sale.

– Acum ajungem la ultima parte a cercetării mele, zise Consilierul. Este de necontestat că declaraţiile dumneavoastră se întemeiază pe o cunoaştere perfectă a celor întâmplate şi că pretenţia dumneavoastră de a fi una şi aceeaşi persoană cu acel Baumgart care a luptat în Landwehrul silezian sub comanda maiorului von Wolzogen poate fi reală. Dar, pe de altă parte, mi se pare cu neputinţă ca acel Baumgart, care pare să fi fost un ofiţer deosebit de viteaz, să părăsească pe furiş armata în care, grav rănit, se acoperise de glorie, întorcându-i spatele ca un dezertor. Trebuia să ştie că o armată nu se risipeşe ca un stol de vrăbii, mai ales armata Landwehrului! Căci Landwehrul glorios a fost totdeauna în fruntea armatelor germane, remarcându-se prin ordinea, disciplina şi, mai ales, prin curajul său. Baroane von Schranden, sper că locotenentul Baumgart nu s-a făcut vinovat de o astfel de faptă.

Boleslav simţea apropiindu-se catastrofa. Uitându-se

în jur, întâlni numai ochi dornici de răzbunare. Felix Merkel, cu mâna pe sabie, se aplecase înainte, gata să sară asupra sa. În gloata din spate se auzeau înjurături înăbuşite. În faţa lui, mutra plină de osânză a cârciumarului rânjea cu viclenie. Numai bătrânul preot, cu capul între mâini, privea drept înainte.

– Nu este vina mea, domnule Consilier, zise Boleslav, că unii încearcă să mai învie mortul. Să ştiţi că şi-a făcut pe deplin datoria, aşa că socot că ar trebui să fie lăsat în pace!

– Odată ce s-a primit un denunţ împotriva sa... zise Consilierul.

– Un denunţ? strigă Boleslav uimit. Foarte bine! Vă rog să mă arestaţi! Voi da socoteală în faţa Consiliului de Război!

Mulţimea se tot împingea nerăbdătoare înainte. Boleslav, care până atunci stătuse în prag, fu împins către masă, trezindu-se nas în nas cu Consilierul. În spate, simţea ochii lupilor care s-ar fi înfipt cu plăcere în gâtul său.

– Linişte! strigă Consilierul. Cine se atinge de domnul baron va fi arestat imediat! Încă o întrebare, domnule baron. Fiindcă, aşa după cum susţineţi, aţi fost capturat, cum se face că atunci când – mai târziu – s-a făcut un schimb de prizonieri, dumneavoastră n-aţi fost eliberat?

– Fiind grav rănit şi francezii retrăgându-se, m-au părăsit. Am fost găsit de nişte ţărani pe câmp. Apoi am

zăcut luni de zile. Când am fost în stare să-i părăsesc pe salvatorii mei, se încheiase pacea şi nici unul dintre foştii mei camarazi nu se afla prin apropiere.

– Cuvântul dumneavoastră e sfânt, domnule baron, dar puteţi dovedi acest lucru?

– Nu-l pot dovedi cu altceva decât cu urmele rănilor mele, domnule Consilier.

– Hm! Să se noteze acest lucru!

Consilierul tuşi şi, după ce-şi trecu degetele prin coamă, începu:

– Bravi luptători din Schranden! Trebuie să ne socotim fericiţi că trăim timpuri care au cerut atâtea fapte măreţe din partea noastră. Şi de două ori fericiţi că am putut face faţă acestor cerinţe! În mod special acest district şi, din acest district, comuna Schranden! În alte părţi am asistat, din nefericire, şi la lucruri mai triste. Regele şi-a chemat oamenii la luptă, dar nu peste tot i s-a răspuns cu atâta elan ca aici. În districtele Konitz şi Strargard, de pildă, bărbaţii care puteau purta armele au fugit în păduri ori s-au ascuns prin lanurile înalte, pornind o adevărată vânătoare după ei. În alte părţi, au fugit pur şi simplu peste graniţă, ca să nu se înroleze, iar unele companii abia alcătuite îşi răreau mereu rândurile, dezertând cu duiumul. Dar cât de frumoasă, de eroică a fost situaţia în districtul pe care am avut onoarea să-l conduc! Landwehrul districtului Wartenstein a fost echipat şi înarmat complet doar în două săptămâni. Cadrele au fost de două ori

mai numeroase decât ceruse guvernul, iar optzeci la sută dintre ei erau voluntari.

Mulţimea izbucni în urale, iar preotul dădu din cap, zâmbind mulţumit. Ştia el cui i se datora acest lucru!

– Recunosc, continuă Consilierul, că satul acesta a avut de spălat o pată ruşinoasă, care, din păcate, va rămâne legată de-a pururi de numele său. Dar, dacă mila Regelui trece peste asta şi binevoieşte a vedea numai părţile bune ale Schrandenului, aceasta se datorează vitejiei voastre, al cărui conducător – pot spune cu mândrie – că am fost şi sunt. Mila Regelui...

„Ce tot îi dă ăsta cu mila Regelui? Ar putea să mai scurteze pelteaua asta!“, gândi Boleslav.

– Mila Regelui care s-a revărsat peste noi aproape că ne-a strivit cu binecuvântarea sa. Acela care va culege laurii ei să-şi amintească de bravii luptători – dar şi de organizatorul lor – care au semănat fructul gloriei cules acum de el!

Răsfoind printre hârtii, Consilierul continuă:

– Scoateţi-vă pălăriile şi ridicaţi-vă, domnilor! Ăla de colo, din fund, care nu vrea să-şi scoată pălăria să fie dat pe uşă afară fiindcă am să vă citesc un înalt ordin regal, care sună astfel:

„Dacă se va adeveri că baronul Boleslav von Schranden, Castelul Schranden, este una şi aceeaşi persoană cu locotenentul Baumgart din regimentul 15 silezian al Landwehrului şi dacă se confirmă, cum e

firesc la un ofiţer atât de brav, că nu este vorba de dezertare, îl numesc căpitan al Landwehrului meu, îi încredinţez comanda companiei din districtul său şi îi confer drept răsplată pentru marea sa bravură, Crucea de Fier clasa I.

Acest ordin va fi executat de Consilierul de Stat al districtului respectiv, de faţă fiind şi autorii denunţului.

Frederic Wilhelm Rex“

În cârciumă se aşternu o tăcere adâncă. Ţăranii din Schranden rămaseră împietriţi, privindu-se unii pe alţii. Locotenentul Merkel sări jos de pe pervazul ferestrei, trăgând cu putere de Crucea de Fier care strălucea între fireturile tunicii sale. Boleslav simţi cum îi vuieşte capul. Fiindu-i teamă să nu cadă, se ţinu de uşă. Nu simţi nici o bucurie, ci dimpotrivă, îl înecă o amărăciune cumplită. Strânse din dinţi de frică să nu izbucnească în plâns.

Consilierul scoase din buzunarele sale o cutiuţă neagră, pe care o înmână lui Boleslav, cu o plecăciune respectuoasă. Desfăcu încet capacul şi, pe fundul albastru de catifea, Boleslav văzu razele aurii care încadrau cu o coroană de lumină, modesta cruce neagră de fier.

În clipa aceea, o altă cruce, nu chiar la fel cu a sa, zbură prin aer, căzând la picioarele lui Boleslav. Era decoraţia aruncată de Felix Merkel. Păşind în faţa Consilierului, Felix strigă:

– O arunc! Nu-mi mai trebuie! Oricărui soldat ar trebui să-i fie ruşine s-o mai poarte, după ce a primit-o şi acest om!

Înfuriat, Boleslav se îndreptă spre el cu pumnii ridicaţi. Felix Merkel scoase sabia şi se aruncă asupra celui dezarmat. Bătrânul cârciumar se vârî între ei. Consilierul se mulţumi să dea împăciuitor din mâini. Preotul stătea la pândă, căci îi cunoştea bine pe schrandezi şi citea crima în ochii lor.

– Înapoi! tună glasul său în vacarmul dezlănţuit. Cu braţele întinse se repezi la uşă, unde începuseră a se zări faimoasele lor ciomege, gata a fi aruncate în capul osânditului. Întorcându-se, Boleslav se cutremură văzând cât de aproape era de moarte. Preotul se aşeză în uşă, împingându-i cu toată puterea înapoi pe cei care se îmbulzeau.

“Va putea, oare, trupul slăbit al moşneagului să ţină în loc aceste fiare dezlănţuite?" se întrebă Boleslav.

Într-adevăr, slabă apărare! Şi singura, căci nimeni nu se mai sinchisea de Consilier, ale cărui mâini descărnate fâlfâiau pe deasupra capului, ca nişte cârpe mototolite. Degeaba striga el cu voce de scapet că-i va aresta şi-i va biciui pe cei ce se vor deda la excese. Omuleţul din spatele său, după care adunase cu grijă toate hârtiile, se ascunsese înfricoşat sub masă.

Înlăuntrul lui Boleslav răsună brusc o voce: “Cum, ditamai bărbatul şi te laşi apărat de un biet bătrân? Nu

eşti în stare să te aperi singur?“ O hotărâre sălbatică se trezi în el. Această clipă îi fusese dăruită de Cel-de-Sus pentru răfuiala lui cu schrandezii şi ar fi fost o laşitate s-o piardă!

Cu o smucitură, îl dădu pe bătrân la o parte.

– Aici e locul meu, părinte, spuse el, înţepenindu-se pe picioare. Apoi, se apucă de uşorii uşii şi-şi oferi pieptul celor care stăteau la pândă. Ochii săi dominau mulţimea agitată. Respiraţia beţivanilor duhnea până la el, fierbinte şi urât mirositoare.

– Iată-mă! strigă el. Pistoalele le-am lăsat acasă. Dacă vreţi, puteţi să mă omorâţi! Haide! Nu îndrăzneşte nimeni?

Dar nici unul nu avu curajul să vorbească.

– Văd că v-aţi răzgândit, spuse el. Vreţi să vă purtaţi ca oamenii, nu ca fiarele! Atunci am să vă vorbesc şi eu ca unor oameni. Daţi-vă înapoi şi liniştiţi-vă! Aşa! Şi acum vreau să aud şi eu ce doriţi de la mine! Dar nimeni nu răspunse. Nu se auzi decât gâfâitul piepturilor agitate.

– Mă urâţi şi aţi vrea să mă ucideţi! Foarte bine! Dar spuneţi-mi măcar pentru ce! Printre noi se află un reprezentant al Regelui, ai cărui supuşi suntem cu toţii. Este de faţă şi reprezentantul lui Dumnezeu în care credem cu tărie şi eu şi voi! Mă supun deci judecăţii acestora! Acum vreau să-mi spuneţi de ce anume m-am făcut vinovat! De ce tăceţi? Iată, aici, cea mai înaltă distincţie militară aruncată cu silă pe jos de unul care

o socoate nedemnă de el, fiindcă o port şi eu. Spuneţi-vă cuvântul, domnule Consilier! Şi dumneavoastră, domnule preot! Eu nu-mi pot permite să-l judec pe cel care mi-a fost dascăl în copilărie, dar care acum câteva luni m-a dat afară din casă.

Maxilarele bătrânului tremurară, buzele i se mişcară, dar nu se auzi nici un sunet. Boleslav izbucni în râs.

– Probabil că va trebui să fiu propriul meu acuzator! Credeţi cumva că este de datoria dumneavoastră să vă răzbunaţi pe mine pentru ceea ce a făcut tatăl meu? Să vă molcomiţi furia care vă mistuie inimile, lovind în mine, fiindă ea nu-l mai poate atinge pe cel mort? Foarte bine! Sunt gata să iau vina lui asupra mea, numai dacă legea şi dreptatea îmi vor cere acest lucru! De ce nu l-aţi judecat pe el? De ce nu l-aţi târât la eşafod? Domnule Consilier, de ce aţi îngăduit ca aceşti cetăţeni să se răzbune cu atâta cruzime, cu atâta barbarie pentru o faptă pe care eu n-o cunosc şi n-o recunosc, fiindcă în clipa de faţă se află cufundată în întuneric? Cum s-a petrecut ea cu adevărat? Care dintre voi poate să mă lămurească şi pe mine cum s-au petrecut lucrurile, dacă într-adevăr s-au petrecut? Şi ce vină am eu, care am luptat cinstit să-mi apăr patria, fiind gata să-mi dau viaţa pentru ea? M-aţi defăimat şi ne-aţi ostracizat, pe tatăl meu şi pe mine, dezonorându-ne, distrugându-ne bunurile, scoţându-ne în afara legii… Cu ce drept? Întrebaţi, deliberaţi, destrămaţi întunericul, judecaţi şi pe urmă condamnaţi! Dar, totodată, judecaţi şi crima prin care am fost deposedat de tot ce aveam şi care mă sileşte pe mine, un om cinstit şi devotat ţării mele, să trăiesc ca un animal printre ruinele casei mele, crimă care strigă la cer răzbunare! Nu mai vorbesc de faptul că, nevinovat fiind, mă ameninţaţi în permanenţă cu moartea, că m-aţi împiedicat să-mi îngrop părintele la cimitir!

De ce aţi dat foc castelului? Nu v-aţi gândit că mă veţi lăsa pe drumuri, sărac lipit? Cu ce v-am greşit eu, care mi-am dat sângele pentru voi? Această faptă este singura pe care n-o voi lăsa nepedepsită! Nu-mi voi găsi odihna până nu-l voi lua de gât pe autorul acestei nelegiuiri şi, atunci, Domnul să-l aibă în pază! Atât pe el, cât şi pe cei care l-au ajutat!

Mulţimea începu din nou să se frământe. Cei din faţă se trăgeau acum înapoi, pentru a se feri de răzbunarea omului atât de crunt nedreptăţit. Consilierul, vădit impresionat, răsfoia agitat prin acte. Merkel-bătrânul se căznea să-şi convingă fiul să ia înapoi crucea pe care i-o luase de jos. Secretarul pricăjit, care, între timp, ieşise de sub masă, se străduia să-şi şteargă praful de pe genunchi. Numai bătrânul preot continua să stea la pândă. Îşi sprijinea bărbia în pumni, pe masă, şi părul alb şi rar al capului cu creştet pleşuv tremura uşor.

Dacă Boleslav i-ar fi aruncat în clipa aceea o privire şi i-ar fi văzut ochii sclipitori sub stuful alb al

sprâncenelor, s-ar fi oprit aici. Dar nu! El voia să guste din paharul izbândei până la fund.

– Pentru ca fiecare să ştie pe ce parte a baricadei se află dreptatea şi pe care nedreptatea, vă întreb: care dintre voi are ceva să-mi reproşeze? Cui i-am făcut vreun rău? Cine are de ridicat vreo obiecţie împotriva mea?

Atunci, în spatele său răsună vocea bătrânului preot:

– Tâmplarul Hackelberg e aici?

Boleslav tresări. Nu ştia ce-l aştepta, dar presimţea; bine nu-l aştepta în nici un caz.

În mulţime se produse o învălmăşeală. Jumătate îmbrâncit, jumătate târât, apăru în faţă tâmplarul, cu mutra lui de beţivan înrăit.

– Nu te speria, Hackelberg, spuse preotul, nimeni nu-ţi face vreun rău!

Tâmplarul se apropie temător, aruncând priviri cercetătoare spre înalţii domni în faţa cărora se afla.

– Cine este acest om? întrebă indispus Consilierul, de ce îngăduiţi ca un astfel de individ să umble liber?

– Fiindcă nimeni nu vrea să-i mai sporească nenorocirea! răspunse posomorât preotul.

Apropiindu-se de Consilier, negustorul Merkel îi şopti umil:

– Nenorocitul ăsta e tatăl acela demn de plâns, despre care v-am vorbit, excelenţă.

Dar ochii săi priveau plini de îngrijorare către schrandezii din faţă care stăteau gata să-l apuce pe beţivan şi să-l arunce înapoi.

– Nu ai nimic de spus, Hackelberg? întrebă preotul.

– Ce-aş avea de spus, domnule preot? bâigui el, încercând să se ascundă după oameni şi strângându-şi reverele hainei zdrenţăroase peste pieptul gol.

– Nu ai de depus nici o plângere?

– Lăsaţi-mă să plec, se milogi el. Nu am nimic de cerut nimănui!

– Nici acestui om? zise preotul, arătându-l pe Boleslav.

O flacără firavă se aprinse în ochii stinşi ai beţivului. Înţelesese despre ce anume era vorba! Conştient de rolul pe care-l avea de jucat, începu – cu lacrimi în ochi, după obiceiul beţivilor – să se lamenteze.

– Bietul părinte, spuse cârciumarul Merkel, prefăcându-se şi el că-şi şterge ochii.

– Pentru ce toată această comedie? întrebă mirat Boleslav.

– Nu e vorba de nici o comedie, fiule! E vorba de dreptate! răspunse bătrânul preot.

– Mă bucur, răspunse Boleslav, pentru că şi eu am de cerut acelaşi lucru!

În tăcerea ce se instăpâni o clipă, în rândurile mulţimii ce nu încăpuse în cârciumă şi care umpluse

piaţa bisericii se auziră înjurături, râsete şi chiote. Peste toată acea hărmălaie, răsună ţipătul unei femei.

„Doamne“, îşi spuse Boleslav, „te pomeneşti că e Regina...“

Dar nu se mai gândi la ea, fiindcă între timp tâmplarul începuse să urle:

– O, copila mea! Sărmana mea copilă!

– Dar ce s-a întâmplat cu copila ta, omule? întrebă Consilierul, care nu îngăduia să se amestece altcineva în discuţia lui.

– Păi, fata mea a fost batjocorită! Au făcut din ea o desfrânată! Mi-au sfâşiat inima mea de tată... Oh, sunt un ticălos...

– Cred că această jelanie am mai auzit-o, răspunse Consilierul. Atunci când am interogat-o pe fiica ta în legătură cu povestea aceea cu Puntea Pisicilor! Dacă în aceşti cinci ani n-ai mai învăţat şi altceva... Şi, întorcându-se spre preot, adăugă: Mi se pare că haimanalei şi beţivanului ăstuia i-ar şedea mai bine undeva, la răcoare!

Secretarul râse, behăind ca o capră, dar amuţi brusc, speriat de propria îndrăzneală.

– Am să vorbesc eu pentru tine, Hackelberg, spuse bătrânul preot, căci mie mi se vor lua în serios vorbele. Baroane von Schranden, adăugă el întorcându-se spre Boleslav, ai luat în primire moştenirea tatălui dumitale?

– Ce moştenire? Nişte ruine?

– Nu la asta mă refer...

– Dar la ce?

– Mă refer la faptul că ai devenit posesorul unui bun asupra căruia tatăl tău nu avea nici un drept.

Boleslav încremeni. Vru să vorbească, dar din gâtlej nu-i ieşi nici un sunet. Doamne, ce se întâmplase cu el? Unde-i era curajul?

– Ai găsit acolo o femeie tânără şi frumoasă, domnule baron, care a fost amanta tatălui dumitale. Ai găsit-o înjosită, târâtă în noroi şi nelegiuire. Anii de slugărnicie au despuiat-o de orice demnitate omenească. A locuit acolo ca un animal printre animale. De aici înainte, fiinţa aceasta îmi va aparţine mie! Căci mâna mea a stropit-o pe frunte cu apa botezului şi mâna mea i-a întins prima împărtăşanie! Am jurat în faţa Domnului să am grijă de sufletul ei tânăr, de două ori orfan, căci cel care a zămislit-o nu poate să aibă grijă nici de el însuşi!

– Ah, sărmanul meu copil, gângăvi tâmplarul. Nu mai am de făcut decât două sicrie: unul ei şi unul mie...

– Răspund de ea în faţa Domnului şi a oamenilor! continuă preotul, de la tatăl tău n-o mai pot cere, căci el se află în faţa Celui-de-Sus! Aşa că o cer de la tine, Boleslav! Ce-ai făcut cu acel suflet?

– Ce era să fac? Ce puteam să fac? zise el.

– Ai fost cinstit de Regele nostru în faţa întregului sat. Acum gândeşte-te, Boleslav von Schranden, dacă

ai fost tot atât de cinstit sufletește și în fața Domnului! Ai întrebat ce puteai să faci! Ei, bine, pe această ființă păcătoasă trebuia s-o gonești de lângă tine, pentru ca să ispășească păcatul la care a obligat-o tatăl tău. I-ai mântuit sufletul din genunea în care căzuse? Ai încercat s-o redai societății? Sau te pomenești că ai târât-o și mai afund în păcat? Spune-mi, ai trăit cu ea? Se zice că numai o singură încăpere mai poate fi locuită pe insula voastră blestemată. Te-ai gândit vreodată că ceea ce a posedat tatăl tău este de neatins pentru tine după legile dumnezeiești și cele pământești? Ai învățat-o să se roage și să se pocăiască sau ai înecat și mai mult în otravă simțurile ei sărmane și neputincioase?

– Destul! strigă cu glas de tunet Boleslav.

Din gura acestui om al bisericii ieșeau într-adevăr numai vipere și scorpioni! Dar, din păcate, vorbele deșănțate ale popii îi deschiseră brusc ochii. Ceea ce-l făcea să nu doarmă în nopțile lungi și pustii, ceea ce-i făcea sângele să-i clocotească vijelios prin vine, ceea ce-l determina să-și țină răsuflarea ca să audă dacă respirația ei era liniștită sau zbuciumată era dorința pătimașă după trupul ei, după acel trup batjocorit, bătut, călcat în picioare și totuși atât de mândru și de ispititor. Dar, slavă Domnului, păcatul nu existase decât în închipuirea sa! Mai era încă timp de a-l priponi înainte de a păși dincolo de pragul fatal! Palid și oarecum încurcat, privi în jur, unde nu întâlni decât

chipuri schimonosite de ură, pe care licărea triumful. Atunci își reveni.

– Cine îți dă dreptul, părinte, să mă învinovățești de un asemenea păcat? strigă el revoltat.

– Nu te-am învinuit, ci doar te-am întrebat, îi răspunse bătrânul. Și când te-am întrebat ai pălit, domnule baron, ceea ce mă face să mă îndoiesc de protestul dumitale!

Schrandezii încercară să treacă din nou pragul, reîncepând scandalul. Dar întrecând vacarmul vocilor, din curte se auzi un strigăt strident de ajutor.

Nu mai era nici o îndoială. Cea care țipase era Regina.

– Regina! strigă Boleslav, alergând la fereastra care dădea spre curte, unde începuse o vânătoare sălbatică. Femei furioase săreau peste gardurile scunde, peste butoaie și grămezile de bălegar înghețat. Băiețandri cu ciomege în mâini fugeau după ea. Pietrele cădeau ca ploaia din toate părțile.

– Ajutor! Ajutor! se auzi strigătul Reginei.

Boleslav smuci ușa din dos. Fata se repezi, dând năvală în coridorul întunecos. Gloata furibundă o urmărea îndeaproape. Boleslav o trase repede pe fată în odaie, trântind ușa în urma ei și trăgând zăvorul gros în nasul gloatei furioase.

Regina căzu la picioarele lui Boleslav, plângând cu hohote și lipindu-se de poalele mantiei sale. Din mâinile ei căzură două doage sfărâmate, resturile

pavezei sale cu care obişnuia să se apere de pietre. Părul îi era desfăcut, haina ruptă şi frumoasa garnitură de blană de care era atât de mândră atârna în zdrenţe.

– Iată o pereche de îndrăgostiţi încântători! spuse negustorul Merkel, frecându-şi mulţumit palmele. Fericiţi că îi aveau acum pe amândoi în mână, schrandezii păreau gata să isprăvească treaba începută de femeile lor. Apariţia Reginei îi ispitea întotdeauna să arunce cu pietre după ea. Cum o văzură, scoaseră un strigăt de bucurie şi se uitară după proiectile. Două căni de lut zburară în camera musafirilor. Una din ele îl lovi pe tâmplar în umăr.

Consilierul îşi agită zadarnic mâinile osoase. Toată nobleţea sa se prăbuşise în faţa acestor ţărănoi neruşinaţi şi necioppliţi.

– Domnule Consilier, spuse Boleslav arătând spre femeia îngenuncheată la picioarele sale, care se lipise de el aproape leşinată, vă rog să reţineţi şi să consemnaţi această scenă. Dacă socotiţi că nu e cazul să interveniţi, s-ar putea ca eu să am nevoie de dumneavoastră ca martor în faţa justiţiei, contra acestor fiare!

– Merkel! strigă furios Consilierul, eşti primar! Te destitui dacă nu se face imediat linişte! Vreţi să vă închid? Vă trimit pe toţi la închisoare! Toată isprava asta vă va costa trei ani de temniţă! Trei ani încheiaţi! Mâine trimit după jandarmi! Cât mai mulţi, ca să vă potolească!

Se pare că îngerul său păzitor îi inspirase aceste cuvinte, căci nimic nu putea să aibă mai mare efect asupra acelor descreieraţi. Încă de pe timpul războiului, nu mai călcase prin Schranden nici un jandarm. Şi cum de jandarmi aveau frică mai mare decât de Rege, se potoliră ca prin farmec.

Bătrânul preot nu-şi mai lua privirea de la cei doi tineri, ca şi cum ar fi vrut să pătrundă în adâncul sufletului lor.

– Ridică-te, îi spuse Boleslav Reginei. Nu-ţi va face nimeni nici un rău!

– Nu-i aşa, domnule, că nu vă vor duce de aici?

– Nu. Ridică-te!

– Ah, stăpânul meu, iubitul meu stăpân! strigă ea, rezemându-şi fruntea de genunchii săi.

– Ei, Boleslav von Schranden, mai negi?

– Ce să neg? Că această fiinţă sărmană şi nefericită, pe care voi aţi batjocorit-o şi aţi alungat-o cu pietre, şi-a găsit în mine salvatorul ei, fiindcă am fost primul care, după ani întregi, am tratat-o ca pe un om? Să neg că aceeaşi femeie sărmană a fost singura fiinţă de pe pământul ăsta care a ţinut cu mine, când voi toţi m-aţi părăsit? Că datorită acestui lucru mi-a devenit nespus de preţioasă? Ar trebui să fiu o fiară dacă n-aş ţine la ea, după tot ceea ce a făcut pentru mine! Eu n-am obligat-o să împartă singurătatea şi sărăcia cu mine, între ruinele fostului meu castel! Nu i-am prilejuit nici un fel de bucurii! Jur pe sfântul şi bunul

Dumnezeu că între noi nu s-a petrecut nimic neîngăduit! Dacă ea preferă să rămână în slujba mea, decât să se lase ucisă cu pietre de voi, asta e treaba ei! Oricum, nu vă privește pe voi, cei din Schranden, și cu atât mai puțin pe bețivul de tâmplar, care a vândut-o înainte de a împlini cincisprezece ani tatălui meu în schimbul unei sume foarte mari.

– Vino, copila mea; vino la tatăl tău! se smiorcăi zdrențărosul de tâmplar, ațâțat de bătrânul negustor Merkel. Știi că m-am apucat să beau de supărare...

Hackelberg întinse gheara murdară spre ea, dar Regina îl respinse cu o lovitură, cutremurându-se de scârbă.

– Nu vă mai obosiți, spuse Boleslav. Ființa asta oropsită e legată de mine, așa cum sunt și eu de ea, un alt oropsit al soartei.

– Și, totuși, te rog să mi-o dai mie, Boleslav von Schranden! zise preotul, punând mâna pe capul Reginei.

– Ca s-o ucideți mai ușor cu pietre, nu-i așa?

– Îți făgăduiesc că pe viitor nu i se va întâmpla nimic. Am s-o duc la mânăstire, unde să se pocăiască. Nu te opune mântuirii ei, legând-o și mai strâns de păcat!

Boleslav tăcu. Bătrânul nu era un oarecare. Cuvântul său era de granit. Dar ce drepturi avea el asupra femeii care se afla la picioarele sale? Ce putea să-i dea în schimb pentru a-i cere să-și jertfească viața?

Atunci interveni Consilierul, care își mai revenise din spaimă:

– Persoana aceasta a atins majoratul? întrebă el.

După ce făcu o socoteală în gând, preotul răspunse afirmativ.

– Deci, *vis paterna* este fără efect. Nici desfrânarea nu i se poate dovedi, căci altfel ar fi trebuit să fie internată într-o casă de corecție.

Râsul ironic al lui Boleslav îl făcu să tacă.

– Ei, bine, din moment ce e majoră, să hotărască chiar ea! Sunteți mulțumit, domnule baron?

– Eu n-o țin cu de-a sila! spuse Boleslav. Apoi, aplecându-se spre ființa grămădită la picioarele sale, zise. Regina, ai auzit ce ți-a făgăduit domnul preot? Tu știi că viitorul ți-e asigurat. Vrei să te duci cu el?

– Vă rog, domnule, nu vă bateți joc de mine, zise ea cu fața scăldată în lacrimi.

– Atunci vrei să rămâi cu mine?

– Știți foarte bine ce vreau, domnule! De ce mă mai chinuiți?

– Atunci, ridică-te și hai să mergem!

Preotul i se așeză în cale. Era alb la față ca hârtia, iar privirile sale de vultur se înfipseseră în ochii lui Boleslav. Puse solemn mâna pe umărul lui, la fel ca atunci când îi aruncase în față nelegiuirea tatălui său.

– Fiul meu, și pe tine tot eu te-am botezat. Te-am învățat să vorbești cum se cuvine și ți-am deschis ochii asupra creației Domnului. Am ținut la tine ca la

propriul meu copil, ba mai mult, căci tu erai fiul stăpânului meu. Ei bine, află că nu poţi înlătura bănuiala care apasă asupra ta. Citesc în adâncul sufletului tău şi înţeleg totul. De aceea ţi-o cer încă o dată pe această femeie. O cer în numele lui Dumnezeu din cer, care este părintele tuturor celor orfani şi părăsiţi, fiindcă ea nu-şi dă seama ce face rămânând cu tine. Dă-i drumul şi atunci vei rămâne nepătat şi vei putea pleca în pace pe drumul tău!

Regina se ridicase şi, disperată, se agăţase de braţul lui.

– Vino, spuse el. Să nădăjduim că ni se va face loc să trecem.

Şi făcu un pas pentru a trece pe lângă preot. Dar acesta i se puse din nou în cale, întinzând mâinile spre el.

– Atunci eşti vrednic de tatăl tău! Şi aşa cum l-am blestemat odinioară pe tatăl tău, aşa te blestem şi pe tine azi, pe tine şi pe această femeie. Să fii precum Cain pe care Domnul l-a izgonit din preajma sa. Nicăieri să nu-ţi găseşti vreodată un cămin! Să trăieşti pe ruine toată viaţa ta şi, cu tine, această femeie! Şi acum pleacă… Faceţi-le loc, iar cel ce va cuteza să ridice mâna asupra lor să fie blestemat odată cu ei! Amin!

Boleslav izbucni într-un hohot de râs care răsună sinistru în liniştea care se lăsase.

– Vino, spuse el, apucând-o pe Regina de mână.

Lasă-l pe acest bătrân să blesteme, că doar asta e meseria lui.

În faţa sa văzu ca printr-o ceaţă deasă deschizându-se un drum pe care porni împreună cu Regina. Nimeni nu râse, nimeni nu batjocori, nimeni nu se mişcă. O teamă superstiţioasă stăpânea toate acele feţe grosolane, încremenindu-le.

Când ieşi afară, aerul rece al serii de iarnă îi lovi nemilos obrajii. Şi, ca şi cum cineva ar fi alergat înaintea lor, ca să dea de veste celor de afară, mulţimea se dădu tăcută la o parte, făcându-le un fel de cărare pe care amândoi coborâră încet spre râu.

CAPITOLUL XIV

Asfinţitul roşu ca sângele pălise de mult. O bură albăstrie se cernea pe deasupra boshetelor desfrunzite, iar de pe blocurile de piatră cădea o ploaie de cristale sclipitoare.

Sub paşii lui Boleslav, zăpada scârţâia. Aerul îngheţat îi răcorea obrajii încinşi. O trimisese pe Regina înainte, vrând să-şi recapete liniştea şi limpezimea, căci creierul îi fierbea ca un cazan în clocot. Blestemul preotului era o poveste de adormit copii. Duşmanul tatălui său abia aşteptase să-i aplice şi fiului aceeaşi „pedeapsă" cu care-i speria pe bieţii ţărani proşti şi superstiţioşi. Măcar să fi meritat acel blestem… Dar când el se ştia nevinovat, nu era o

blasfemie ce făcuse acel moşneag duşmănos? Şi se mai credea reprezentantul Domnului pe pământ... Ceea ce presupusese unchiaşul acela că ar fi o faptă ruşinoasă pe care, chipurile, ar fi săvârşit-o el, nu-i atinsese conştiinţa nici măcar ca o fluturare de aripi! Abia acum, când înţelesese despre ce anume era vorba, primejdia trecuse! Într-un fel, poate că trebuia să-i fie recunoscător unchiaşului, fiindcă-i deschisese ochii arătându-i prăpastia spre care se îndrepta.

„Ei, şi acum, destul cu povestea asta", îşi spuse el. „Eu sunt stăpânul, iar ea rămâne sluga care are grijă de mine!"

În orice caz, începând chiar de astăzi, atitudinea sa faţă de lumea din afară trebuia să se schimbe. Înalta decoraţie de pe pieptul său îi oferea posibilitatea să treacă peste capetele duşmanilor săi, să se adreseze autorităţilor superioare şi să-şi recapete drepturile şi onoarea. Dacă autorităţile locale lăsaseră incendiul nepedepsit, ei bine, va aprinde el o vâlvătaie care-i va obliga pe criminali să iasă din găurile lor! Sigur că odată cu asta va ieşi la iveală şi fapta reprobabilă a tatălui său. Va fi obligat să-i pângărească cripta unde se odihneşte, dându-i pe faţă trădarea şi terfelindu-şi propriul nume. La acest gând, pe Boleslav îl cuprinse o asemenea furie încât până şi perspectiva sinuciderii i se păru un fleac.

În cele din urmă, intră în casă. Regina aşeza masa. Îşi cususe haina şi îşi pieptănase superbul ei păr negru.

Trăsăturile erau liniştite, ca şi cum nu s-ar fi întâmplat nimic. Numai zgârieturile adânci de pe gât mai arătau prin ce trecuse.

– Ia spune-mi, Regina, o întrebă el, cum de ţi-a venit ideea smintită de a te îndrepta spre cârciuma lui Merkel?

Ea îl privi cu teamă.

– Iertaţi-mă, domnule, spuse Regina, lăsându-şi ochii în jos, am găsit scrisoarea dumneavoastră şi nu mi-am mai dat seama ce fac, căci am văzut roşu înaintea ochilor. Mi-am zis că până la sfârşit voi izbuti eu să vă scap!

– Eşti o proastă! spuse el zâmbind şi, în sufletul său, simţi ceva ce trebuia imediat înăbuşit. Ia adu nişte vin! zise el, aşezându-se la masă.

– De care, domnule?

– Din cel mai bun! Doar azi e sărbătoare mare!

Ea se uită la el mirată, apoi plecă după vin.

– Acum adă un pahar şi pentru tine, zise el desfundând sticla prăfuită.

– Ah, vă rog, domnule, nu, e prea tare, mă ameţeşte!

– Ai auzit ce ţi-am spus?

– Da, domnule!

Boleslav turnă vinul în pahare. Licoarea de un auriu roşcat curgea ca untdelemnul în paharele grele de cristal, scăpate ca prin minune de foc.

– Noroc, Regina!

Paharele sunară cu clinchete înăbuşite.

„Blestemul unui preot m-a legat azi de ea“, gândi el pironind-o cu privirea. „Ce ciudat! Parcă a zis că această femeie să devină o parte din viaţa mea!“ Gândurile lui încercau să ocolească ţinutul misterios ale cărui culmi fuseseră întinate de vorbele preotului. „Nu“, îşi zise el hotărât, „nu! Tu eşti stăpânul, iar ea este sluga ta, ba, mai mult, roaba ta, şi aşa va rămâne.“

Spuse Reginei să strângă masa şi să mai aducă o sticlă. Apoi scoase dintr-un sertar o pană de scris şi hârtie şi o rugă să se aşeze pe scaun. Ea se aşeză sfioasă, dar şi bucuroasă, pentru că până atunci stătea, până la ora culcării, lângă soba de pe coridor.

– Va trebui să-mi răspunzi la câteva întrebări, Regina, spuse el. Să răspunzi scurt şi precis la tot ce te voi întreba.

– Da, domnule, spuse ea speriată.

– Bea, ca să ţi se dezlege limba!

Ea ascultă, dar de data asta vinul păru a o dezgusta.

– E vorba de urmările acelei nopţi când i-ai condus pe francezi peste Puntea Pisicilor... Era cineva la curte care ştia de această faptă?

– Nu, domnule!

– Atunci, cine a divulgat cele petrecute?

– Cred că eu, domnule, zise ea lăsând ochii în jos.

– Cui i-ai spus?

– Tatălui meu.

– Cum s-a întâmplat asta?

– Din când în când, venea pe furiş la castel, ca să-mi ceară bani. Când nu aveam să-i dau, mă înjura şi mă bătea.

– De ce nu strigai după ajutor?

– Venea noaptea, domnule, şi milostivul stăpân l-ar fi biciuit dacă l-ar fi prins.

– Bine. Zi-i mai departe!

– La puţină vreme după povestea cu Puntea Pisicilor, a venit din nou. M-a trimis să-i cer milostivului stăpân nişte bani sau să-i scotocesc prin buzunare. Ca să fiu lăsată în pace o dată pentru totdeauna, i-am dat punga pe care mi-o dăduse colonelul francez. Când a văzut, la lumina lunii, aurul acela roşcat, am crezut că o să înnebunească!

Fata se opri din povestit.

– Ei, şi mai depare? întrebă Boleslav.

– Trebuie să spun tot, domnule?

– Fireşte!

– Da, ştiţi, e totuşi tatăl meu!

– Ai să faci ceea ce-ţi poruncesc, Regina! spuse autoritar Boleslav.

Oftând adânc, fata continuă:

– După ce i-am dat banii, m-a apucat de beregată şi a început să strige: „Te omor dacă nu-mi spui pe loc de unde ai atâta aur!“ şi, fiindcă începusem să mă înăbuş...

Boleslav râse cu amărăciune. Şi tatăl lui, şi tatăl ei foloseau aceleaşi metode onorabile...

– Ah, domnule, continuă Regina cu priviri rugătoare, eram atât de proastă pe atunci... Peste patrusprezece zile, când m-au interogat, puteau să mă şi sugrume şi tot n-ar fi scos nimic de la mine! Dar în noaptea aceea...

– Văd că ai început să-ţi dai drumul la gură!

– Ei, bine, din noaptea aceea, am început să am remuşcări. Dimineaţa, când i-am adus cafeaua milostivului stăpân, i-am destăinuit totul. S-a făcut alb ca varul la faţă, dar n-a rostit nici un cuvânt. A luat doar puşca din perete şi a vrut să mă împuşte. Eu am închis ochii şi am încrucişat mâinile pe piept. Apoi l-am auzit înjurând şi, când am deschis ochii, am văzut că-şi pusese arma pe umăr şi ieşise afară. M-am gândit că se duce să-l doboare pe tata. Când l-am văzut alergând peste podul suspendat, urmat de cei doi câini ai săi, am fugit repede peste Puntea Pisicilor în sat, spre a-l anunţa pe tata. Dacă ar fi stat acasă, n-aş mai fi putut să-l scap, dar în acel moment se afla la „Vulturul Negru", beat turtă. Mi-am zis că de acolo stăpânul nu-l va mai putea scoate. De altfel, era şi prea târziu căci se aflase totul. Cum m-au văzut, schrandezii au început să strige şi să alerge după mine. M-au silit să vorbesc, dar eu mi-am muşcat limba până la sânge şi am tăcut. După ce mi-au dat drumul, am ieşit înaintea milostivului stăpân şi, când l-am văzut, am îngenuncheat la

picioarele lui, rugându-l să-l ierte, căci tot n-ar mai fi folosit la nimic. Stăpânul mi-a tras un picior în spate cu atâta putere, încât am căzut leşinată.

După paisprezece zile, a venit un jandarm să mă ia şi m-a dus la „Vulturul Negru". În odaia musafirilor se aflau cinci sau şase domni, nişte nobili străini, printre care şi domnul consilier de azi. Au încuiat uşa după mine şi m-au luat la întrebări. Îmi venea să plâng cu hohote, dar m-am stăpânit; le-am spus că tatăl meu bea peste măsură de mult şi că, probabil, visase tot ce le spusese schrandezilor. Dar ei mi-au arătat punga pe care i-o luaseră. Atunci le-am spus că banii aceia erau... ei, da, erau răsplata pentru că fusesem drăguţă cu ei...

Regina se opri şi, roşie ca focul, îşi acoperi faţa cu mâinile.

– Continuă... strigă Boleslav scrâşnind din dinţi.

– Nu m-au crezut, domnule, dar şi-au dat seama că de la mine nu vor scoate nimic, pentru că m-au lăsat în pace. S-au tot sfătuit o vreme între ei, dar eu am tras cu urechea şi am auzit că vor să ne bage la închisoare şi pe mine, şi pe milostivul stăpân. Alţii au spus că, dacă vor bate toba, toată această afacere va fi spre ruşinea întregului ţinut şi prin asta va fi dezonorată toată Prusia Orientală. Că, dacă nu există nici o dovadă sigură, cel mai bun lucru ar fi să lase toată afacerea baltă...

– Şi apoi te-au lăsat să pleci? întrebă Boleslav.

– Da. Domnul Merkel a spus să mă car, fiindcă îi spurc casa.

Regina tăcu. Boleslav dădu pe gât două pahare din vinul acela tare, apoi întrebă:

– Despre cele petrecute în noapte incendiului ce ştii?

Atunci ea sări de pe scaun şi se uită îngrozită la el.

– Eu să vorbesc despre foc?

– Da. Ce-ţi aduci aminte?

– Chiar vreţi să vă spun totul, domnule?

– Totul, Regina!

– Ei bine, nu pot să vă spun nimic!

– Cum adică?

Se ridicase de pe scaun şi o măsura cu ochii larg deschişi.

– V-am ascultat întotdeauna, domnule! Niciodată n-am şovăit şi nimic nu mi s-a părut prea greu. Sunt gata să fac tot ce-mi veţi porunci. Dacă-mi veţi spune: „Du-te să te bată ăia din sat cu pietre!“, mă duc într-o clipă. Dar vă rog din suflet să nu mă întrebaţi nimic niciodată în legătură cu focul!

Mirat şi supărat, Boleslav se uită la ea. Era atât de obişnuit cu supunerea ei necondiţionată, încât nu putu înţelege brusca sa încăpăţânare. Oare să se fi sfârşit cu răbdarea ei? Dar nu devenise ea de bunăvoie sclava lui, nu se vânduse cu trup şi suflet tatălui său? Să fi vrut să-şi recâştige libertatea? Mânios la culme, începu să zbiere la ea:

– Îţi poruncesc să vorbeşti imediat! Ai priceput?

Ea fugi spre perete. În întuneric, ochii îi sclipeau ca ochii unei tigroaice fugărite.

– Nu pot, răspunse ea întărâtată.

În Boleslav se trezi brusc violenţa moştenită de la tatăl său. Se repezi la ea, apucând-o de piept. Dar când trase de rochie, nasturii se rupseră şi sânii ei albi, tineri şi agitaţi se iviră aţâţându-i simţurile. Privirea i se împăienjeni.

„S-o sugrum sau s-o sărut?“ se întrebă el, apucând-o de gât. Dar, îngrozită, ea i-o luă înainte. Mâinile-i puternice i se înfipseră în umeri. Boleslav trebui să-şi adune toate forţele pentru a rezista tăriei acelor braţe. Pe nesimţite, între ei începu o luptă surdă. Fata părea îndârjită şi speriată. La un moment dat, nici unul dintre combatanţi nu mai ştiu pentru ce luptă. Ochii lui injectaţi îi căutau cu lăcomie ochii. Pieptul ei fierbinte se apropia tot mai mult de el. Răsuflările li se contopeau. Strâns încleştaţi, se clătinau încoace şi încolo, până când el reuşi în sfârşit s-o doboare în genunchi. O secundă se priviră nemişcaţi, ochi în ochi. Apoi, pe fată o cuprinse un tremur din cap până-n picioare şi, încă zbătându-se îşi lipi obrazul de mâna de care se apăra. Boleslav îi văzu ochii luminaţi de sclipirile unui foc straniu, îi văzu faţa înflorind de o fericire fără margini. Atunci se aplecă deasupra ei şi o sărută îndelung pe gura senzuală. Ea gemu de plăcere

apoi, înfigându-şi dinţii în buzele lui, căzu leşinată la picioarele sale, lovindu-se cu capul de podea.

Zăpăcit, Boleslav o privi cum zăcea ca o moartă. Pe buze simţi un strop de sânge pe care şi-l şterse cu limba. Cu cât privea mai mult trupul întins în faţa lui, cu atât creştea mai intens în el teama de ceea ce avea să urmeze.

„Fugi din casa asta, fugi, mai înainte ca ea să se trezească" strigă o voce din el. Luându-şi mantaua din cui îşi trase căciula pe cap şi fugi afară, în noaptea geroasă de iarnă, ca şi cum l-ar fi fugărit careva. Dar tot nu putu scăpa de ea. Imaginea ei îl urmărea fără încetare. Făptura ei clocotea în pieptul lui, îi ardea sângele, îi biciuia nervii. Era goana sălbatică a simţurilor tinereţii trezite din amorţire.

Fugi spre pădure. Dar gerul nu-l răcorea şi întunericul nu-l potolea. Oare să nu mai existe nici o scăpare, nici una? Îşi aminti de casa parohială. Elena fugise de el scuturându-se când el mai avea încă fiinţa curată, gândurile pure. Ce va face, oare, azi dacă el, blestemat şi plin de păcate, ar îndrăzni să se apropie de ea? Aproape fără să-şi dea seama se îndreptă spre sat. Orologiul din turn bătu ceasul unu din noapte. Rătăcise cinci ore pe afară şi totuşi timpul i se păruse nespus de scurt. Satul dormea liniştit. Numai la „Vulturul Negru" mai licărea o rază roşie pe faţa albă a zăpezii pe care luna o făcea să lucească de parcă ar fi fost de sticlă. Urmele săniilor străluceau ca nişte

panglici albe întinse pe pământ şi ţurţurii de gheaţă de pe streaşina bisericii îşi aruncau umbrele pe pereţii întunecoşi.

Ocoli biserica, trecând pe lângă grădina parohială. La ferestruica de la mansardă, lumina încă nu se stinsese. Sărind peste gărduleţul de şipci, se îndreptă prin zăpada înaltă spre chioşcul din grădină care se afla la vreo douăzeci de paşi distanţă de mansardă şi se ascunse în umbra lui. O perdea albă şi deasă acoperea fereastra luminată. Pe suprafaţa pânzei se zăreau umbrele şterse ale crengilor şi frunzelor din ghivecele delicate. Acesta era dormitorul Elenei, aici dormea ea, pură şi neprihănită ca fecioara din icoană. Oh, doar o clipă să-şi afunde privirea în ochii ei şi să învie ceea ce timpul dăduse uitării. Liniile unei siluete feminine se profilară câteva clipe pe perdeaua luminată. Apoi un colţ fu ridicat...

Aproape ameţit, Boleslav întinse braţele către ea. Perdeaua căzu repede la loc şi, peste câteva clipe, lumina se stinse. Boleslav aşteptă să vadă dacă Elena nu-i va face vreun semn la adăpostul întunericului. Dar nimic nu se clinti.

„Ceea ce nădăjduiesc eu e nebunie curată", îşi zise el. „Poate că nici nu m-a recunoscut! Poate că zărind umbra unui bărbat a stins imediat lumina!" Şi, sărind gărduleţul, rătăci vreme îndelungată pe uliţi. Sângele începu să i se liniştească. Iată deci că apropierea fetei pure avusese darul să-l facă să-şi

revină în fire. Dar amintirea ființei care zăcea jos, în casă, făcu din nou să-i tremure inima. Fără să știe încotro se îndreaptă, porni pe un drum lăturalnic, care se depărta printre garduri de insula castelului și care sfârșea în câmp. Departe, în față, se zărea conturul albastru al pădurii care mărginea câmpia albă, închizând orizontul. Se simțea atras acolo unde tăcerile iernii dormitau, sub sceptrul ei de gheață, în pacea unui somn fără vise.

Păși pe câmpia neumblată, unde se succedau la nesfârșit niște movilițe regulate peste care o mare de lumină își revărsa valurile. Pojghița înghețată se rupea scârțâind sub picioarele sale. La un moment dat, intră în zăpadă până la genunchi. Adunându-și puterile, o porni mai departe, ca și cum propriile sale gânduri l-ar fi împins să fugă mereu.

Ici și colo, crusta era destul de tare pentru a-l ține. Fundalul codrului se ridica în fața sa tot mai înalt și mai întunecos. Până la marginea lui mai avea vreo sută de pași. Deodată se împiedică de ceva. Părea un morman de pământ care se întindea spre pădure pe o lungime de cincizeci – șaizeci de pași, formele sale erau regulate, având marginile tăiate drept. Alături, la câțiva pași, se afla a doua, apoi o a treia ridicătură de pământ. Să fie oare grămezi de pietriș scoase în toamnă pentru a putea fi cărate imediat după căderea zăpezilor? Dar ce rost aveau aceste cruci pe care abia acum le observase? Acum se vedeau clar, pe fundalul

întunecat al pădurii, înălțându-se amenințătoare către cer, la capătul fiecărei ridicături de pământ. Da! Erau cruci! Fuseseră făcute din lemn brut de frasin și păreau adânc înfipte în pământ, căci nici una nu se mișcase când încercase să le scuture. Nu era scris nimic pe ele și, chiar dacă ar fi fost, tot n-ar fi putut citi. Aceste cruci i se părură lui Boleslav tot atât de enigmatice ca și cele ale unei vechi tragedii. Lumina lunii care se ridicase pe boltă poleia cu argint brațele lor cenușii.

Dar iată că brusc vălul îi căzu de pe ochi. Scoase un țipăt de animal rănit și-și acoperi fața cu mâinile.

Erau mormintele celor căzut în anul șapte, în noaptea aceea blestemată! Aici zăceau victimele tatălui său. Ce îndemn nefericit îl adusese în aceste locuri? Fusese numai o simplă întâmplare? N-a fost cumva chemat de mii de glasuri nevăzute încoace? N-o luase el ca un nebun pe drumul acesta, luptându-se cu el însuși, afundându-se și înotând în zăpadă și-n întuneric? Oare soarta să-i fi rezervat cea mai dureroasă dintre loviturile sale de bici pentru clipa celei mai rușinoase înjosiri, spre a-i arăta că pentru el nu există mântuire, că va trebui să dispară, fără nici o speranță, în blestem și deznădejde?

„E bine că am ajuns aici“, își spuse Boleslav, „căci pot vedea cu ochii mei că blestemul bătrânului n-a fost nedrept și că, dacă până acum n-am căzut încă în păcat, s-ar fi putut să cad.“

Privirea sa alunecă peste mormintele ce păreau că nu se mai sfârşesc. Doamne, oare câţi vor fi zăcând aici? Dacă au fost aşezaţi unul lângă altul, ar trebui ca în gropile astea să fie cel puţin o sută, poate chiar două sute, toţi soldaţi care s-au înrolat de bună voie pentru rege şi pentru ţară şi care şi-au găsit aici un sfârşit nemilos datorită unei trădări josnice şi laşe!

Boleslav îmbrăţişă una dintre cruci, apăsându-şi faţa pe lemnul aspru şi plin de aşchii care-l zgârie.

„Acuză-l pe tatăl tău aici, în faţa lumii! Acuz-o şi pe ea, apoi împuşc-o şi împuşcă-te şi tu!"

Privind în depărtare, cătă în zare silueta ruinelor. Dar nu se vedea nimic decât coroanele copacilor din parcul fostului castel. În spatele lor, spre dreapta, trebuia să fie Puntea Pisicilor. Pe acolo o luaseră cetele străine, lacome de sânge. Ce cumplit trebuie să fi sunat pe acea Punte cadenţa sumbră a paşilor. Drumul ducea mai departe, prin pădure, până la cărarea care se înfunda în hăţişuri.

Regina nu-i vorbise niciodată de acest drum şi totuşi el văzu clar cum trebuia să se fi petrecut totul. Când a trebuit apoi să se întoarcă singură acasă, cu aurul vânzării în mână, trebuie să fi fugit ca o nebună, gonită din urmă de larma împuşcăturilor, de bătaia tobelor, de fulgerele gloanţelor şi de strigătele de moarte ale celor loviţi! Lui Boleslav îi era greu să priceapă cum de mai putuse trăi Regina cu vuietul acelor furii dezlănţuite sunându-i în

urechi, cu înfricoşătorul tablou al celor văzute. Prima frânghie, prima cracă ar fi trebuit să fie pentru ea o mântuire! Dar nimic din toate astea n-o tulburaseră. Conştiinţa ei nu avea vedenii, nu avea remuşcări, nu se chinuia şi nici nu se simţea apăsată de vreo vină! Văzu brusc în ea o fiară, un demon căruia era să-i cadă pradă!

În clipa aceea de suprem impuls, Boleslav se aruncă în zăpadă peste unul din mormintele celor sacrificaţi, îşi împreună mâinile şi, în timp ce-l podideau lacrimile, rosti încet o rugăciune. Aerul rece care-i biciuia obrajii îl obligă să se ridice. Înconjură lungul şir de morminte, nefiind în stare să-şi adune gândurile. Avea impresia că era prins într-o plasă de fier ale cărei ochiuri se strângeau în jurul său din ce în ce mai des.

– Dumnezeule, Doamne, se rugă el, nu mă obliga să ispăşesc greşeala părintelui meu. Odihneşte, Doamne sufletul acestor morţi pe care nu eu i-am ucis. Trimite-mi un semn, fă o minune ca să ştiu că mă izbăveşti de păcatul de moarte săvârşit de alţii.

Ochii îi rătăciră în jur, implorând îndurare. Cerul sticlea rece şi indiferent, luminat de razele de plumb ale lunii. Nici un semn nu se arătă, nici o minune nu se întâmplă.

„Mi se pare că mă cuprinde nebunia!" îşi spuse Boleslav năucit. Apoi simţi cum îl învinge brusc o toropeală. Picioarele i se împleticeau, refuzând să-l

mai ţină. Atunci se lăsă să cadă şi se ghemui în culcuşul de zăpadă făcut de trupul său; ridicându-şi gulerul mantalei, rămase într-o stare de somnolenţă, scuturat din când în când de friguri. Dar, săgetat brusc de un gând conştient, sări în sus, cu mădularele amorţite de frig, zbătându-se să scape de moartea care începuse a-l îmbrăţişa.

La răsărit se zărea o geană tivită de purpură. Un tremur nervos îi cuprinse trupul. Trebuia să se întoarcă acasă! Dar de unde, Doamne, puterea de a uita tot ce se întâmplase în noaptea asta? Îşi trecu limba peste buzele crăpate de ger. Mica rană pe care i-o produsese Regina sărutându-l, îl ardea.

Şi cerul nu-i trimisese nici un semn! Nici o minune nu-l mântuise! Numai moartea mai putea de acum să smulgă răul din el! Moartea! Gândul acesta ţâşni ca o rază de lumină din el, dar creierul îi era prea obosit, sufletul prea obidit, pentru a putea stărui prea mult asupra lui. Gândul i se nărui la fel de repede precum îi venise. Se înapoie în sat mergând pe urma paşilor săi. Pe şosea nu era ţipenie de om. Fumul se înălţa încet din hornuri, găinile cârâiau în uşile coteţelor. În timp ce se îndrepta spre podeţ, i se păru că zăreşte silueta unei femei venind dinspre pârâu. Crezu că era Regina care-l aştepta şi acum îi ieşise înainte. Dar nu! Regina nu era atât de firavă, atât de subţirică. Oare cine din sat avea treabă la acea oră acolo?

Inima începu să-i bată. Un strigăt slab, subţire, îi ajunse la urechi şi în clipa următoare silueta dispăru după gardul unei uliţe lăturalnice. Boleslav nu se simţi în stare s-o urmărească. Poate că era vreo ţărancă venită după apă care se speriase dând cu ochii de el. Dar când ajunse la podeţ văzu în zăpadă urme de paşi ce duceau spre stâlpul de care era prinsă cutia de scrisori. Să-i fi trimis cineva din sat o scrisoare acum, când încă nu se luminase de ziuă? Gândul i se păru absurd şi totuşi, în sufletul său se revărsă un torent de speranţe. Scoase repede din buzunar cheiţa pe care, de obicei, o purta la el şi deschise cutia. Din ea căzu un plic pe care-l rupse cu degetele tremurânde. În josul paginii era iscălitura Elenei!

Oare să fi auzit Cel-de-Sus rugile sale? Se îndurase să-i trimită în sfârşit mântuirea?

Primele licăriri ale zorilor îi îngăduiră să citească cele scrise. Dar rândurile îi jucau în faţa ochilor. Dar ici şi colo îl izbea câte o frază, câte un cuvânt izolat.

„...aşteaptă ceasul când te voi chema... tinereţe ... fericire..."

Din tot ceea ce citi nu înţelese decât un singur lucru: că Domnul îi trimisese mântuirea pe care i-o ceruse... semnul pe care-l implorase!

Deci, încă nu-l părăsise norocul! Încă nu avea motive să deznădăjduiască! Curată, luminoasă, făptura dragă tinereţii sale îl ţinea strâns legat de fiinţa ei, avea încredere în cinstea şi fidelitatea lui! Ei bine, nu-i va

înşela această credinţă! Mai bine mort decât să se lase pradă ruşinii şi dispreţului de sine!

Apoi, parcă eliberat de o povară, porni spre casă. Trecând prin coridor în odaia sa, se uită în jur cu teamă. În lumina roşiatică a zorilor, o văzu pe Regina stând ghemuită pe patul ei, ţinându-şi genunchii cu mâinile. Rochia îi era sfâşiată, părul îi atârna în şuviţe pe obraz. O găsise aşa cum o lăsase. Privirea ei îl sperie.

– Nu te-ai culcat încă? o întrebă el.

Ea îl privi fix, dar nu-i răspunse.

– Regina, nu auzi ce te întreb?

Ea dădu semne că nu s-ar mai speria de el. Doar un fior o străbătu din cap şi până-n picioare, ca şi cum glasul lui ar fi bucurat-o. Apoi, zâmbi galeş, întrebă:

– Ce să aud, domnule?

– De ce nu te-ai culcat încă?

– V-am aşteptat pe dumneavoastră.

– Nu ţi-am spus să mă aştepţi...

– Dar nici nu m-aţi oprit, domnule.

El se sprijini de spătarul unui scaun.

„De ce te mai temi de ea?“. Apoi, pentru a o îndepărta, îi porunci să se ducă să-i pregătească ceva cald de mâncare.

Ea se ridică încet, întinzându-şi braţele amorţite. O lene de felină părea a-i stăpâni făptura. Doamne, cât se schimbase din seara trecută! De îndată ce se închise uşa în urma ei, smulse scrisoarea din buzunar şi începu a citi lacom:

„Dragul meu prieten din copilărie,

Am auzit de la tata că nobilul şi înţeleptul nostru rege te-a numit căpitan şi ţi-a dat o înaltă decoraţie, fapt ce mă bucură nespus. Tata n-a vrut să-mi povestească ce s-a mai întâmplat, dar mi-a spus că e foarte supărat pe tine.

Oh, dacă ai fi putut să recâştigi bunăvoinţa părintelui meu şi dragostea oamenilor... Ah, dragă Boleslav, te implor cu lacrimi în ochi să nu mai vii pe la noi, căci, dacă ar afla tata, cred că m-ar omorî! Mai ai răbdare! Aşteaptă ceasul când te voi chema. Vai, unde sunt clipele frumoase ale tinereţii noastre? Ce fericită eram pe atunci!

A ta, Elena.

P. S. Să nu mai intri niciodată în grădină. Dacă ne va fi dat să ne mai vedem, ne vom întâlni în alt loc.“

Ciudat! Ceea ce i se păruse mai înainte a fi o culme a fericirii, acum i se părea decolorat şi şters. Boleslav se simţi profund dezamăgit. Îşi zise că vinovată de toată povestea asta nu putea fi decât Regina, din pricina căreia îşi pierduse minţile.

Între timp, Regina se întoarse în odaie păşind ca o lunatică.

– Regina!

Ea clipi tresărind.

– Da, domnule!

– Ce ai azi?

– Nimic, domnule!

Şi din nou avu acea privire ciudată, parcă pierdută în visare.

Speriat, Boleslav se hotărî să n-o mai vadă, să n-o mai audă. Începu să răscolească din nou prin hârtii şi puse în ordine şi ultimele acte. Pe urmă făcu o serie de copii de pe cele de care socotea el că va avea nevoie. Şi astfel trecu ziua.

Seara, Regina se ghemui în cel mai ascuns colţ şi nu se mai mişcă. El nu îndrăzni s-o privească. Dar sângele începu din nou a-i zvâcni spre tâmple; în faţa ochilor îi jucau scântei galbene, iar în tot trupul îşi simţea nervii obosiţi, arzându-l.

Când ceasul bătu ora zece, ea se sculă, murmură un „noapte bună“ şi dispăru după draperia patului. El nu-i răspunse şi nici nu privi după ea. Spre ora unsprezece stinse lampa şi se duse şi el la culcare. Dar teama de fatalitatea pe care o simţea apropiindu-se pe întuneric nu-i pieri din suflet.

Se sculă şi se furişă spre panoplia luminată slab de razele lunii care răsărise. Luă de acolo un pistol care era încărcat, pentru orice eventualitate. Iată, în sfârşit, singurul apărător şi prieten în cele mai primejdioase situaţii! Acum trebuia să se apere de el însuşi! Îl aşeză alături, pe măsuţa de noapte, cu cocoşul ridicat.

„Oare voi putea închide ochii?“ se întrebă vârându-se în pat. Dar îşi făcuse griji degeaba, fiindcă după câteva momente simţi oboseala cum îl doboară. În timpul somnului avu un vis straniu, care-l smulse

din toropeala adâncă şi-l aduse într-un fel de stare de trezire tulbure. I se păru că vede, în întunericul care-l înconjura, doi ochi mari, strălucitori, ca de fiară flămândă, îndreptaţi asupra sa. Erau doar la câteva degete de faţa sa. Îl pironeau cu văpăile lor nemişcate, ca şi cum ar fi vrut să-l vrăjească. Simţi nevoia de aer, căci o altă respiraţie fierbinte se revărsă asupră-i, înăbuşindu-l.

Numai că ceea ce se întâmpla nu era vis. Se trezi brusc şi deschise ochii mari. Pe patul său, luna arunca o lumină slabă, ca de cretă. Cele două luminiţe sclipeau în faţa sa ca două văpăi mistuitoare. Apoi se iviră liniile unui cap şi făptura albă a unei femei se aplecă asupra sa. Îşi simţi trupul străbătut de o senzaţie plăcută.

– Regina!

Atunci ea căzu în genunchi lângă patul său, acoperindu-i mâinile cu lacrimi şi sărutări. Boleslav se simţi cuprins de un fel de amorţeală. Ceva îl îndemna să mângâie buclele negre ce se revărsaseră pe pernă, dar mâinile sale nu aveau puterea să se elibereze de sine însuşi.

„Gândește-te că te-ai jurat să nu te atingi de ea!“ îi strigă o voce poruncitoare din el.

O spaimă cumplită îl făcu să sară în sus.

Învăluit încă în năuceala somnului, întinse mâna şi luă pistolul.

„Sau eu sau tu!“ îşi spuse el trăgând. O bubuitură

zgudui pereţii. Regina scoase un ţipăt de durere şi căzu cu fruntea pe marginea patului. În clipa aceea, pe peretele din faţă se auzi un zgomot. Portretul bunicii căzu jos din cui.

Boleslav privi zăpăcit în jurul său, abia acum trezit la realitate.

– Regina, strigă el, ce s-a întâmplat? Eşti rănită? o întrebă el mângâindu-o pe creştet.

– Nu ştiu,domnule, şopti târându-se spre patul ei.

Îşi trase repede hainele pe el şi aprinse lampa: Totul i se părea a fi un coşmar. „Dacă moare“? se întrebă disperat.

Când dădu la o parte draperiile patului, o văzu ghemuită la perete, strângând de durere plapuma între dinţi. Cearşaful era plin de pete de sânge.

– Pentru numele lui Dumnezeu, arată-mi unde eşti lovită!

Ea dădu la o parte colţul plapumei şi-i arătă umărul gol din care sângele curgea şiroaie. Obişnuit cum era cu rănile, îşi dădu seama că era vorba de o rană superficială, care avea să se vindece de la sine în câteva zile.

– Domnul fie lăudat! zise el uşurat.

Ea îl privi cu ochii mari, fără să înţeleagă.

– Nu-ţi fie teamă, îi spuse el pansând-o, e o simplă zgârietură.

Ea părea să nu-l fi auzit.

Boleslav se întoarse, copleşit de milă şi de căinţă şi cu degete obosite puse lampa pe masă.

Ce-i mai rămânea de făcut acum? Încotro s-o apuce? A rămâne lângă Regina însemna pentru el pierzania! Trebuia să fugă, să fugă chiar atunci, căci nu mai putea rezista dorinţei şi mustrărilor de conştiinţă pentru răul pe care i-l făcuse acelei fiinţe nevinovate. Trebuia să fugă până acolo unde depărtarea avea să ridice între ei un zid care avea să-i despartă pe vecie.

Şi, cu o grabă înfrigurată, începu să strângă hârtiile ce dovedeau vina tatălui său, ca şi cum ele ar fi fost lucrul cel mai de preţ pe care-l poseda.

CAPITOLUL XV

Trecuseră peste trei luni de când tânărul baron Boleslav von Schranden părăsise fostul domeniu al strămoşilor săi. Între timp, sosise primăvara. În iarba crudă înfloreau ghioceii, şanţurile erau pline de buruieni şi de urzici iar din pomi – la fiecare adiere de vânt – cădea o ploaie de petale înmiresmate.

Pe câmp plugurile trăgeau brazde adânci în pământul reavăn iar gospodarii vrednici îşi pregăteau din timp hambarele. Era primul an care – după vreme destul de îndelungată – începuse în linişte şi pace şi toată lumea trăgea nădejde să se încheie la fel. Îngerul rău al Europei fusese răpus: la fel ca şi Prometeu, zăcea, înlănţuit pe stâncile neospitaliere din mijlocul

mării. Sabia putea fi, deci, agăţată în cui, brăzdarele şi sapele puteau reîncepe treaba.

În târgurile ponosite de provincie şi în satele învecinate din câmpie, nimeni nu ştia ce se întâmplase în martie pe ţărmurile însorite ale Mediteranei. Nimeni nu ştia de întreruperea bruscă a cadrilului lui Metternich, nici de mânia suveranilor şi de spaima excelenţelor; nimeni nu auzise despre ordinul de exilare al uzurpatorului evadat de pe insulă, nici de noile chemări la arme şi de pregătirile de război.

Sub cupola albastră a cerului, privighetorile cântau vesele iar pământul îşi deschidea pântecele flămând pentru a primi mult aşteptata sământă.

Într-una din ultimile zile ale lunii aprilie, pe şleaul ce duce spre oraşul de reşedinţă al districtului Wartenstein trecea o ceată ciudată ce stârnea mirarea localnicilor de pe drum. Nimeni nu putea spune dacă erau soldaţi sau lucrători. Cei mai mulţi erau înarmaţi, dar lângă puşcă se afla în spate şi câte o sapă, iar între curelele încrucişate pe spinare se zărea lama unei coase sau o piatră de ascuţit.

Zece sau doisprezece dintre ei erau călări. În urma alaiului venea un şir de căruţe – şaisprezece sau optsprezece – pline ochi cu saci cu cereale şi cu unelte de tot felul. Ceata avea vreo sută cincizeci de suflete şi mărşăluia într-o ordine aproape militară. Bărbaţii erau tineri, puternici, cei mai mulţi blonzi ca spicul, cu feţe late, cu trupuri îndesate şi oase puternice. Nu păreau a

fi prusaci, dar nici polonezi. Vorbeau o limbă pe care n-o mai auzise nimeni niciodată în acea regiune şi îngânau nişte cântece pe care nimeni nu putea să le cânte.

În fruntea coloanei călărea un bărbat ce atrăgea privirile tuturor – priviri pline de teamă, dar şi de simpatie –, ale cărui ordine scurte erau executate cu o bucurie aproape copilărească. Tânărul era Boleslav, care venise cu această oaste spre a-şi redobândi bunurile ce-i aparţineau. Îi adusese pe aceşti oameni de departe, din răsăritul Lituaniei, de acolo până unde nu răzbise încă numele de Schranden cu veştile sale jalnice.

Familiarizat cu limba şi obiceiurile acestui popor alături de care convieţuise cinci ani, Boleslav îşi alesese cu grijă oamenii, reţinându-i doar pe aceia care luaseră parte la război, fiind obişnuiţi cu disciplina militară şi care nu cunoşteau aproape deloc germana, ca să nu mai poată fi otrăviţi de limbile înveninate ale celor din Schranden. Dacă schrandezii vor îndrăzi să-i mai atace şi pe aceştia, aşa cum făcuseră odinioară cu polonezii aduşi de tatăl său, era sigur că se vor alege cu capetele sparte.

Deci satisfăcut şi plin de încredere, Boleslav aştepta să vadă ce urma să se întâmple.

Inima lui îl îndemnase să se întoarcă mai devreme, însă marea operă ce trebuia începută îl obliga să aştepte momentul când urma să aibă la

dispoziţie moştenirea mătuşii sale, pentru a dispune de mijloacele necesare refacerii domeniului.

Îşi aducea aminte cu emoţie de noaptea aceea de ianuarie când, fugind de demonul din el care nu-i dădea pace, o luase pe drumuri troienite spre meleaguri străine, luminat de razele reci ale lunii, păstrând încă în urechi ţipătul nefericitei fete care nu pricepea ce anume se întâmplase. Durase mult până ce putuse să se rupă de el însuşi, până începuse să i se mai stingă în suflet privirile rugătoare ale ochilor ei mari şi negri, priviri pline de teamă, care-l urmăreau pretutindeni.

Când ajunsese în Königsberg, se gândise să-şi caute totuşi dreptatea care-i fusese mereu refuzată. Deşi nu găsi uşi închise, aşa cum găsise odinioară tatăl său – căci înalta decoraţie de pe pieptul său i le deschisese pe toate –, totuşi acele făgăduieli vagi: „vom vedea ce putem face“, sfatul de a se adresa justiţiei, îl făcusă să priceapă că orice încercare de reabilitare era deocamdată imposibilă. Aşa că puse din nou la păstrare toate hârtiile importante ale tatălui său, nădăjduind că le va folosi totuşi o dată şi-o dată. Luptând mult prea aprig pentru această cauză, pierduse echilibrul logic şi, dacă mai era ascultat atunci când se apăra pe sine, de îndată ce aducea vorba despre tatăl său, nu-l mai băga nimeni în seamă.

În orice caz, după contactul acesta cu lumea exterioară care-l făcu să-şi vină în fire şi să judece cu răceală realitatea, impulsurile violente ale firii sale începură să dispară. Fusese prea des pus faţă în faţă cu probele, cu blestemul, cu ocările, cu faptele. Acest zbucium îi făcu bine şi-l linişti. Începu să facă planuri şi să se gândească tot mai insistent la viitorul său. Dar cel mai important lucru pentru el era faptul că farmecul femeii care îl ţinuse atâta vreme legat, aţipise. Fiecare om întâlnit, fiecare gând nou, îl îndepărta tot mai mult de ea. Remuşcarea pe care o simţise, pentru că se purtase brutal şi nemilos cu Regina, amuţi încetul cu încetul, iar vraja pe care Regina o exercitase luni de zile asupra lui acum i se păru de neînţeles.

Şi totuşi, uneori, când, în amurgul vioriu revedea – în mica sa cameră de hotel –, ochii nespus de frumoşi ai fetei, fiorii apropierii de ea îl făceau să tresară de nerăbdare.

Atunci avea impresia că cicatricea începea din nou să-l ardă, cicatricea care-i brăzda cu un semn nevăzut buza de jos, pecetea de foc a sărutului, singurul sărut care-l apropiase până atunci de buzele fierbinţi ale fetei. În astfel de momente, avea impresia că acea clipă zăvorâse întreaga fericire a existenţei sale.

Încercând să se liniştească, având în vedere plecarea sa neaşteptată, îi scrise de câteva ori Reginei,

rugând-o să-i răspundă şi făgăduindu-i că se va întoarce curând.

O dată chiar primise un plic de la ea cu o scrisoare calmă, scrisă cu litere frumoase şi cu o ortografie fără cusur. Şcoala bătrânului preot nu-şi pierduse nimic din temeinicie în tot cursul anilor ei de robie.

În bucuria reîntoarcerii acasă, Boleslav scoase din buzunar foaia de hârtie şi o reciti mergând călare, deşi o cunoştea aproape pe dinafară.

„Dragul meu stăpân,

Să nu vă faceţi griji pentru mine. Nimeni nu-mi face nici un rău. Cei din sat nici nu ştiu că aţi plecat. Se tem, de altfel, de cursele de lupi, neştiind că le-am dezgropat. Totuşi, controlez în fiecare seară pistoalele şi puştile, ca să fie pregătite în caz că totuşi cineva ar încerca să intre peste mine. Dar sunt sigură că n-are nimeni un astfel de curaj.

La rana mea nici nu mă mai gândesc. Negustorul din Bockeldorf mi-a pus un plasture englezesc. Când a căzut, totul se vindecase.

Slavă Domnului că îngheţul şi revărsările au trecut.

Câteva zile am răbdat de foame, căci câmpia din Lickewas era acoperită de apă şi nu se mai putea trece pe acolo.

La Merkel nu mă mai duc. Prefer să mor de foame decât să mai calc pe acolo.

Ah, dragul meu stăpân, mă bucur nespus că vă veţi întoarce în curând, căci nu mai pricep de ce mai trăiesc de când nu vă mai pot sluji. De câte ori am timp, stau pe Puntea Pisicilor şi aştept să vă întâmpin.

Vă rog să nu veniţi noaptea, iar marţea în nici un caz înainte de ora şapte dimineaţa, căci atunci sunt în drum spre Bockeldorf.

Zăpada s-a topit de tot, iar iarba a început să încolţească.

Ieri am auzit ciripind primele rândunele care şi-au făcut cuib sub streaşină. De văzut încă nu le-am văzut.

Câteodată sufăr de nişte junghiuri în inimă şi de ameţeli. Mănânc foarte puţin. Cred că totul se datorează singurătăţii pe care nu mai pot să o îndur.

Dar nici nu ştiu de ce vă scriu toate acestea. Poate pentru că aţi fost întotdeauna bun cu mine.

Cu acestea, rămân a dumneavoastră prea supusă,

Regina Hackelberg“

Scrisoarea îl umpluse de bucurie şi mulţumire fiindcă îi dovedea, pe de o parte, că ea se resemnase în faţa împrejurărilor şi că îngrijorarea sa fusese de prisos, iar, pe de alta, că ţinea la el cu aceeaşi sinceritate, aparţinându-i din tot sufletul. Oricât ar fi fost de mulţumit să scape de otrava pe care i-o strecurase ea în sânge, tot nu voia să se lipsească cu totul de acest sentiment plăcut.

Încrederea sa în influenţa binefăcătoare a Elenei primise între timp noi confirmări. Cum scrisoarea ei îl salvase în ceasurile de grea cumpănă, o purta plin de

recunoştinţă lângă inimă ca pe un talisman de preţ, deşi n-o citise tot atât de des cum citise scrisoarea Reginei.

De îndată ce sosise la Königsberg, simţise dorinţa de a vizita catedrala, pentru a vedea din nou uşa altarului unde îngenunchease de atâtea ori în faţa icoanei ce i se păruse că seamănă cu Elena. De data asta, dezamăgirea lui îl umplu de amărăciune, căci Madona dintre crini şi trandafiri i se păru de-a dreptul caraghioasă. Stătea în faţa lui ca o prăjitură coaptă, iar florile din jur îşi ridicau atât de semeţ capetele încât păreau a-i pune unele întrebări cam necuviincioase! Şi când te gândeşti că purtase ani de-a rândul în suflet această imagine ce-i amintea de fiinţa iubită! Abia acum înţelese că adevăratul dor al inimii sale, pe măsură ce se apropia de casă, era Regina. Căci numai pentru ea îi bătea inima în bucuria reîntoarcerii!

Rămăsese peste noapte într-un sat din preajma Wartensteinului; avea de gând să treacă repede prin capitala districtului pentru a evita să atragă atenţia celor din jur asupra sa şi a pâlcului de ostaşi. Din capitală şi până acasă mai erau trei mile şi un sfert, aşa că aveau să ajungă în Schranden după ora stingerii. Orologiile aflate pe cele două turnuri din Wartenstein bătură ora opt când Boleslav şi oamenii săi intrară pe porţile oraşului. Trăgea nădejde că la acea oră putea trece fără a fi luat în seamă.

Nu bănuia însă ce surpriză îl aştepta. În loc să ceară hârtiile pentru plata taxelor de intrare în oraş, străjerii strigară de la fereastra turnului:

– Trageţi clopotele, trageţi clopotele! Au sosit primii soldaţi!

Apoi prezentară armele pentru onor, în timp ce clopotele anunţau târgoveţilor din Wartenstein sosirea lui Boleslav.

– Oare ce înseamnă asta? întrebă tânărul.

Mirarea sa spori şi mai tare când, călărind mai departe, văzu străzile înţesate de oameni care, fluturându-şi batistele şi pălăriile, îi primiră cu urale frenetice.

Lituanienii săi, obişnuiţi cu astfel de manifestări încă din timpul glorioaselor lor campanii, nu se mirară. Boleslav, în schimb, socotind că era vorba de o neînţelegere, vru să lămurească lucrurile pe loc. Când ajunse în Piaţa oraşului, ticsită până la refuz de oameni, fu întâmpinat de un cortegiu solemn în frunte cu Consilierul de Stat, urmat de primar şi de consilierii oraşului. Punându-şi mâna slabă, osoasă, pe piept şi dregându-şi glasul, Consilierul de Stat se pregăti să vorbească. Recunoscându-l pe Boleslav care sări jos de pe cal, se dădu surprins înapoi, dar totuşi începu:

– Vă felicit, baroane von Schranden, că aţi fost primul care aţi venit încoace cu ceata de luptători…

– Staţi un pic, domnule Consilier, îl întrerupse Boleslav; eu cred că e o greşeală! Aceşti oameni sunt

muncitorii pe care i-am adus din Lituania pentru a lucra pe domeniul meu din Schranden.

Din rândurile adunării se ridică un murmur. Le făcea mare plăcere ori de câte ori domnul Consilier călca în străchini.

– Cum, nu știți nimic? se bâlbâi acesta încercând să-și ascundă ciuda.

– Vin din cel mai îndepărtat colț al Prusiei, domnule Consilier!

– N-ați auzit că Napoleon a evadat din insula Elba și că regele nostru își cheamă din nou supușii la luptă?

Boleslav simți brusc un amestec ciudat de teamă și de bucurie. Deci istoria lumii luase încă o dată neînsemnatul lui destin pe umerii ei, purtându-i pașii în necunoscut. Toate planurile pe care și le făcuse se prăbușiseră. Opera căreia vroia să-și închine viața se sfârșise încă înainte de a începe.

– Vă mulțumesc, domnule Consilier, spuse el, pentru cinstea prilejuită mie și schrandezilor. Ne vom arăta vrednici de ea, prezentându-ne în douăzeci și patru de ore să ne apărăm patria.

Consilierul îi întinse mâna. Boleslav se dădu un pas înapoi gândindu-se că sosise clipa în care să-i plătească jignirea crâncenă de odinioară, când nu voise să dea mâna cu el. Dar se opri.

„În fața chemării Patriei ce rost mai au micile noastre orgolii, uri și iubiri!" își spuse el. Și apucând mâna osoasă a Consilierului, o scutură puternic.

Apoi află o mulțime de amănunte. În ajun, spre seară, sosise la Wartenstein proclamația Regelui purtând data de 7 aprilie. Toată noaptea, serviciile speciale lucraseră la ordinele ce trebuiau trimise urgent primarilor din comune, prin curieri călări.

– Și ordinul pentru Schranden? întrebă Boleslav.

– Desigur!

– Îmi îngăduiți să adaug și un ordin militar?

– Cum doriți.

Rupând o foaie de hârtie din carnetul său, Boleslav scrise:

„Mâine, la ora 5 dimineață, toți bărbații apți să poarte arme se vor prezenta pentru mobilizare, cu efecte și muniții, în Piața bisericii. Ora plecării va fi comunicată atunci.

Von Schranden, căpitan al Landwehrului"

„Și cu Regina cum rămâne?" strigă o voce alarmată dinlăuntrul său. Dar Boleslav nu vru s-o mai audă, căci fusese cuprins de febra acțiunii.

Își chemă deci oamenii pe care-i adusese cu sine și le spuse că din clipa aceea contractul lor de muncă fusese desfăcut, sfătuindu-i să se grăbească să ajungă acasă pentru a se putea prezenta fiecare la unitățile lor. Le plăti drepturile ce li se cuveneau și le dădu drumul să plece cu câte o strângere de mână și cu un cuvânt de rămas bun.

Tinerii – care îi deveniseră devotați trup și suflet – îi sărutară colțul mantalei și se îndepărtară cu lacrimi în ochi.

Boleslav adăposti căruțele a căror încărcătură însemna pentru el o avere, prin vinderea grâului de sământă, precum și a proviziilor de hrană. Caii îi puse la dispoziția armatei, păstrându-și pentru sine doar pe cel pe care se afla călare.

Când își termină treburile și porni spre casă era două și jumătate după-amiază. În vitrina unui croitor văzuse o uniformă simplă, de război, fără podoabe, fără fireturi de aur și nasturi sclipitori. Cum îi venea ca turnată, îi înlocui doar gulerul brodat cu aur, cu unul simplu roșu, cumpărând-o fără să mai stea pe gânduri.

Echipat sobru, putea să se înfățișeze înaintea schrandezilor. Nu nădăjduise niciodată că va mai avea un asemenea prilej de a-i pune la punct.

În timp ce Boleslav se îndrepta spre casă, locotenentul Felix Merkel, clocotind de furie, măsura în lung și în lat camera din dos a „Vulturului Negru":

– N-am să-i îngădui acestui ticălos să-mi ordone mie! îi spuse el tatălui său care, pentru a-l mai potoli, pusese pe masă cel mai bun vin al său.

– Felix, îl rugă tatăl său, bagă-ți mințile în cap! Dacă Regele a poruncit astfel și autoritatea o cere...

– Dar dacă onoarea îmi poruncește contrariul, tată? strigă Felix, răsucindu-și mustața. Eu sunt ofițer, tată, și onoarea nu-mi îngăduie să lupt sub comanda fiului unui trădător!

– Dar dacă Regele poruncește... stărui bătrânul.

– Ce știe Regele? E înșelat, tras pe sfoară! Dar lasă că-i voi deschide eu ochii!

– Hai, Felix, bea un păhărel, se rugă bătrânul ștergându-și năduşeala de pe frunte. Vinul acesta mă costă un taler sticla!

– Dă-o dracului de poșircă! strigă Felix, lovind sticla cu mânerul sabiei. Nu, nu-mi vând onoarea! Onoarea mea mă obligă să-l dobor pe acest câine afurisit! Și am s-o fac! Această cangrenă a corpului ofițeresc prusac trebuie în sfârșit extirpată! Cât timp mai bate în mine o inimă bravă de soldat, voi fi gata să-mi salvez onoarea. Cu bine, tată! Mă duc să-mi iau rămas bun de la iubita mea!

Și, beat turtă, Felix ieși pe ușă fluierând, bătând tactul în aer cu sabia.

Când Boleslav intră călare în sat, puțin după ora patru, găsi șoseaua plină de femei și bătrâni care – tăcuți și plini de teamă – se dădură înapoi din fața copitelor calului, apoi se luară după el.

Boleslav pipăi pistoalele aflate la îndemână și slăbi garda sabiei, căci avea presimțirea unei ciocniri apropiate.

„Dacă n-au putut să vadă pe altul în uniforma mea, mă tem să nu le vină ideea de a mă ucide!" își zise el.

În Piața bisericii, cam la vreo douăzeci de pași distanță de treptele de la intrare, văzu trupa aliniată pe două rânduri, vreo cinsprezece sau șaisprezece

căprării. Locotenentul Merkel se plimba prin fața lor, rostind câte un cuvânt de îmbărbătare. Fața îi ardea; mersul îi era nesigur, sabia de cavalerist i se încurcă, de câteva ori, printre picioare.

Boleslav aruncă o privire spre casa parohială, dar la ferestre toate perdelele fuseseră trase.

Oftând adânc, tânărul intră călare în cercul de oameni care se închise imediat după el. Și iată-l singur împotriva tuturor lupilor din Schranden! Dar calmul lui de fier, pe care era întotdeauna stăpân când era vorba de viață și de moarte, nu-l părăsi nici de data asta.

– Aștept raportul, domnule locotenent! strigă el cu glas tunător.

Dar nu se auzi decât un hohot de râs scos din gâtlejul unui bețivan. Deci se revoltau! Presimțirea nu-l înșelase! Trase sabia din teacă.

– Drepți! comandă el.

Un murmur străbătu rândurile. Doi sau trei ieșiră sfidători în față. Locotenentul – scoțând o înjurătură – se repezi asupra lui trăgând sabia. Această clipă avea să-i hotărască viața sau moartea. Vai de el dacă șovăia! O sclipire, un fulger, un țipăt și locotenentul Merkel se prăbuși icnind în nisip! Rândurile ce păruseră gata să se arunce asupra lui încremeniseră de surpriză și de spaimă.

– Drepți! răsună pentru a doua oară comanda lui și schrandezii nu îndrăzniră să mai miște nici măcar

din sprâncene. Boleslav scoase cu mâna stângă un pistol, în timp ce cu dreapta ținea sabia și dârlogii calului.

– Oameni din Landwehr! tună el cu glas ce se auzea până dincolo de Piață, știți că de șase ore vă aflați în stare de război și că cea mai mică încercare de nesupunere va fi plătită cu viața! Voi trece cu buretele peste tot ce s-a întâmplat în trecut. Dar cine – de azi înainte – nu va accepta fără murmur ordinele mele, va primi pe loc un glonte în cap!

Felix Merkel, care sângera puternic din rana de la frunte, își revenise și încerca să se ridice de jos.

– Luați-i sabia și legați-l! ordonă Boleslav.

Milițienii se uitară unul la altul. Nu aveau frânghie, dar, șovăind, știau ce-i așteaptă.

Boleslav sări jos de pe cal și smulse dârlogii acestuia, dând cureaua unuia din flancul stâng.

– Luați asta și legați-l! zise el.

Încet, cu privirile pline de ură, înspăimântați totuși, oamenii executară ordinul. Locotenentul se zbătea, dând din mâini și din picioare, încercând să-și șteargă cu mâna sângele de pe ochi. Dar împotrivirea fu zadarnică. Mâinile îi fură strânse în curele, iar zăbala udă încă de spuma calului îi fu vârâtă în gură drept căluș.

În timpul acesta armăsarul scăpase, izbutind să-și croiască drum printre oamenii speriați. Privind în jur, Boleslav văzu ușa bisericii deschisă, probabil pentru slujba de plecare; cheia era în broască.

– Închideţi prizonierul în biserică, ordonă el.

În acea clipă sosi şi cârciumarul urlând şi frângându-şi mâinile.

– Felix, ţipă el, ce s-a întâmplat? Nu te lăsa, cere ajutor! Săriţi, oameni buni! Eu sunt primarul, eu poruncesc aici! Voinţa mea e lege!

– Aici are cine să poruncească acum! se răsti Boleslav.

Atunci, cârciumarul schimbă tactica, încercând să-l înmoaie pe neînduplecatul tânăr.

– Domnule căpitan, fie-vă milă de un tată nenorocit! Doar v-am ţinut în braţe când eraţi mic!

Când văzu că fiul său e târât în biserică, alergă disperat după el încercând să-l apuce de pulpanele hainei. Dar uşa se închise după el.

– Daţi-mi cheia! porunci Boleslav.

Bătrânul se aruncă pe trepte şi începu să bată cu pumnii în scândurile groase de stejar. Miliţianul chemat aduse cheia.

– Cum te numeşti? îl întrebă Boleslav.

– Michel Grossjohann, răspunse printre dinţi schrandezul.

– Şi voi, ăştia doi?

– Franz Malky.

– Emil Rosner.

Boleslav îşi notă numele lor în carnet.

– Voi trei îl veţi păzi în noaptea asta pe prizonier. Răspundeţi cu capul de executarea ordinului!

Văzând că toate lamentările sunt zadarnice, cârciumarul Merkel se mai linişti. Fără a fi observat şi aruncând priviri furişe spre Boleslav, se strecură în curtea parohiei. Boleslav îl văzu şi bănui ce anume căuta el acolo.

– Veţi sta de gardă, continuă el, la uşa altarului, a cărui cheie n-o am! Nu va intra nimeni în biserică în afară de bărbier, care-l va pansa pe prizonier! S-a înţeles?

– Înţeles! răspunseră cei trei, tremurând de furie dar şi de frică.

– Şi acum la lucru, băieţi! Conform listelor Consilierului de Stat, satul Schranden va trebui să prezinte toţi oamenii apţi pentru serviciul militar…

Şi înrolarea începu.

CAPITOLUL XVI

Peste două ceasuri, când Boleslav – străbătând rândurile mulţimii de gură-cască ce-l privea cuprinsă de un fel de superstiţioasă încremenire, ca şi cum ar fi fost vrăjită – ieşi în câmp deschis, avu impresia că scăpase dintr-un ţarc de fiare hămesite pe care trebuia să le îmblânzească.

Primejdia părea definitiv înlăturată.

„Dacă azi am reuşit să-i stăpânesc“, îşi zise el, „mâine nu vor mai crâcni!“

Îşi înălţă braţele spre cer, cuprins de bucuria

deplină de a-i fi învins. Mai avea să-şi ia rămas bun de la Regina şi cu asta zbuciumul lui va lua sfârşit. Începuse să vadă lumea cu alţi ochi; în zorii care prindeau a lumina cerul, auzi sunet de trompete şi strigăt de luptă.

– Acum, haidem la Regina! strigă vocea lăuntrică o voce pornită din străfundurile sufletului, atât de puternică, încât se sperie de el însuşi.

Încercând să se liniştească, hotărî ca, înainte de a trece peste Puntea Pisicilor, să facă un ocol prin pădure. Soarele în amurg ajunsese deasupra coroanelor copacilor. Peste câmpie se lăsase un val de umbre înmiresmate, iar din şanţurile umede se ridicau miasmele dospite ale mocirlelor. Dar crângul de pini rămăsese tot atât de încremenit şi de tăcut ca însăşi iarna. Doar ici, colo, se zărea câte o crenguţă de un verde crud profilându-se pe cerul întunecat.

Obosit, Boleslav se trânti în iarbă. Amurgul cernea o boare purpurie peste tufişurile întunecate. Întâmplările din ultimele ore îi reveniră în mine. În faţa ochilor îi apărură ferestrele oblonite. Cu câtă încăpăţânare se ascundea, fata aceasta şi lumea ei, de privirile nedorite! Sigur că se întreba ce rost avea el acolo, în mijlocul mulţimii. Ştia că mâine va pleca şi poate că nu se va mai întoarce niciodată. Să nu mai fi dorit să-l vadă nici măcar pentru ultima oară? Nu sosise, în sfârşit, clipa pe care i-o făgăduise? Ce preţ mai avea scrisoarea pe care o purta lângă inima sa,

când mâna care o scrisese îl evita? Şi iată că imaginea ei dispăru brusc din inima lui. Fusese scris ca nici a doua oară să nu-l însoţească în primejdii. Dar, poate că totuşi va veni...

„Dacă mă mai iubeşte, mă va chema; de nu, va fi definitiv pierdută pentru mine...“

Cu această hotărâre, Boleslav părăsi pădurea şi se îndreptă spre râu. Scăldată în verdele crud, întreaga natură îi surâdea. O brumă argintie sclipea peste crengile plopilor de ale căror ramuri se agăţase, întunecată, iedera.

Ce frumoasă era această ţară a sa care nu-i dăruise până acum decât umilinţe şi suferiţă! Cât de strâns se simţea legat de acele grămezi de moloz după care se ascunsese până atunci ca un ocnaş! Nu se mai temea de ce va urma. De când patria îl chemase din nou în ajutor, se ştia apărat de orice slăbiciune şi de orice păcat. De altfel, de mult se simţise Boleslav eliberat de ispită, de mult n-o mai privea pe Regina decât cu ochii minţii şi nu ai inimii. Încă o noapte şi blestemul preotului se va spulbera în vânt. Dar fata? Ce va face? Va trebui să-şi găsească singură un rost; partea materială i-o asigurase din belşug; mai mult decât atât nu putea face pentru ea. Va dubla, ba chiar va tripla suma pe care i-o dăduse, spre a putea fi totuşi luată de nevastă de vreun flăcău destoinic. Atunci de ce-şi mai făcea atâtea gânduri în legătură cu soarta tinerei femei? Deşi încercase să se linişească, inima îi bătea îngrijorată.

Când ajunse la Puntea Pisicilor, zări pe malul din faţă silueta cunoscută, îmbrăcată în aur de razele soarelui care apunea.

– Regina! strigă el.

Ea nu se mişcă.

– Vino încoace, Regina!

Abia atunci ea se îndreptă încet către el, cu mâinile încrucişate acoperindu-şi pieptul. El o privi şi se înspăimântă.

– Dumnezeule, ce ai? Ce ai păţit?

Fata părea sălbăticită. Rochia îi era ruptă, părul pe care se obişnuise să şi-l pieptene atât de frumos îi atârna în şuviţe încurcate pe frunte şi obraji. Ochii înfundaţi în orbitele vinete îl priveau sclipind, ficşi, pătimaşi.

„Moare", strigă o voce din el, „şi moare din cauza ta!"

Tânărul apucă mâna care, lăsându-se în jos, îi atârna fără vlagă.

– Regina, vorbeşte! Nu te bucuri deloc că m-am întors?

Ea tresări la fel ca odinioară când se temea de bătaia stăpânului. Boleslav îi mângâie părul lung şi negru.

– De ce nu mi-ai scris că te simţi atât de rău?

Fata tresări puternic la atingerea mâinii lui, dar nu scoase nici o vorbă.

– Sărmana de tine! Ai fost nefericită că te-am lăsat singură!

– Nu e de vină singurătatea, domnule, spuse ea cu glas sfios.

– Atunci ce e? Răspunde!

– Am... am crezut că nu veţi mai veni... răspunse ea cu frică.

– Dar, fiinţă necugetată ce eşti! Ţi-am scris doar că voi veni!

– Da, e adevărat, aţi scris o dată că sosiţi peste opt zile. De atunci am aşteptat zi şi noapte pe Puntea Pisicilor, dar n-aţi mai venit. După trei săptămâni, aţi scris din nou că veniţi peste opt zile... Dar n-aţi venit... Atunci am crezut că vreţi doar să mă amăgiţi, ca să mă obişnuiesc cu gândul că voi rămâne singură, că poate v-a părut rău că aţi fost bun cu mine fiindcă nu meritam şi fiindcă....

Ea se opri brusc şi-şi ascunse faţa în mâini.

– Dar scrisoarea ta părea atât de cuminte!

– Da, domnule, fiindcă n-ar fi fost prea frumos din partea mea să scriu altceva.

Muşcându-şi buzele, Boleslav privi peste capul ei la frunzişul înverzit. Să fi presimţit oare sărmana fată ce avea să pătimească peste câteva ceasuri?

– Acum e totul iarăşi bine, nu-i aşa? întrebă el nesigur.

Atunci ea căzu hohotind de plâns la picioarele lui şi, îmbrăţişându-i genunchii, spuse printre lacrimi:

– Totul ar fi bine dacă aţi putea rămâne, domnule! Dar mi-e groază că veţi pleca din nou!

Vai, biata de ea, nu bănuia nimic! Va avea de înfruntat clipe nespus de grele. Boleslav avu brusc impresia că ţinea în mână un fulger care, la prima atingere, avea s-o nimicească. Dar, deocamdată, mai avea încă destulă vreme la dispoziţie. Mai întâi trebuia să-i ofere acelei inimi zbuciumate şi înspăimântate un răgaz de câteva ceasuri, ca să-şi vină în fire, înainte de a-i da ultima şi cea mai grea lovitură.

– Ridică-te, Regina, spuse el cu multă căldură în glas. Să ne veselim şi să ne gândim puţin şi la viitor!

Porniră împreună în înserarea albastră prin grădina presărată îngrijit cu pietriş alb şi cu micile pâraiaşe clipocind printre răzoare. Miresme suave, purtate de adierile line ale vântului, se ridicau din crâng. Dintre crengile înmugurite, se auzea un ciripit lin şi melancolic.

– Vai, cum s-au mai schimbat toate de când am plecat, spuse Boleslav.

– Da, domnule, niciodată n-a fost atât de frumos ca acum.

Boleslav se uită pe furiş la fată. Umbrele adânci ce-i brăzdaseă obrajii dispăruseră sub o roşeaţă gingaşă.

„A început să se trezească la viaţă“, îşi spuse el întunecându-se, ştiind că acestea erau ultimele clipe fericite înainte de apusul sortit.

– Dar tu ai muncit, nu glumă, în lipsa mea, şi-i arătă răzoarele plivite cu grijă şi împodobite pe margine cu mărgăritare albe.

Obrajii fetei înfloriră într-un surâs de mulţumire.

– Păi, nu trebuia să găsiţi totul în ordine la înapoiere?

– Ar fi fost şi mai bine, draga mea, să fi avut puţină grijă de tine!

– Vreţi să vă spun adevărul, domnule?

– Sigur că vreau!

– Am vrut să mor... Şi, atunci, ştiţi... Nu m-a mai interesat nimic!

Boleslav tăcu. Un fluid îmbătător izvora din fiinţa ei şi se revărsa în valuri asupra lui cu fiecare vorbă rostită.

Se apropiară de peluza ce cobora în pantă uşoară spre parc. Drept în mijloc, pe soclul ros de ploi, mai rămăsese o bucată din piciorul zeiţei Diana, ridicat din iarbă de Regina. Trupul zeiţei, pe care nu-l putuse urni din loc, fusese trântit jos, iar capul privea cu ochii goi în neant. Ceva mai încolo se vedea groapa neagră, pătrată, căscată în gazonul verde. Acolo o văzuse Boleslav pentru prima oară pe Regina, căznindu-se să sape groapa celui care-şi bătuse joc de ea şi pe care nimeni nu voise să-l îngroape.

– Am lăsat-o aşa, ca amintire pentru mine, spuse ea arătând spre mormanul de pământ scos din groapă care începuse a fi năpădit de buruieni.

Apoi trecură mai departe spre boschetele care împrejmuiau serele.

– Am reparat şi acoperişul de sticlă al serelor, spuse ea.

– Tu singură? se miră Boleslav.

Privirile li se încrucişară, dar, speriate, se îndreptară în zare.

În faţa lor se ivi, primitoare, căsuţa grădinarului, singura care scăpase pârjolului. În ferestre mai juca veselă o rază de soare în vreme ce în jur începuseră să coboare umbrele serii. Bucuria de a se vedea din nou acasă îl cuprinse brusc pe Boleslav, potolindu-i pentru un timp neliniştea ce-l rodea.

– Da, domnule, răspunse ea, n-a fost niciodată atât de frumos aici!

– Regina, zise el, n-ai vrea să pregăteşti ceva pentru cină? Mi-e o foame de lup şi sunt frânt de oboseală.

Îşi aminti brusc de calul său. Oare pe unde o fi rătăcind?

Apoi, uitând de cal, îi spuse Reginei:

– Şi fă-te şi tu frumoasă! Să nu vii la masă în halul ăsta!

– Numaidecât, domnule! Voi face tot ce pot ca să fiţi mulţumit.

Se despărţiră pe coridor. Ea intră în bucătărie, el în camera sa. Oftând adânc, se trânti pe sofaua care trosni sub greutatea lui.

Totul era la fel ca în noaptea plecării. Ba nu! Perdeaua de lângă sobă şi patul ei dispăruseră. Lipsea şi tabloul buniciii lui; glontele care o lovise pe Regina în umăr probabil că-l distrusese.

Fereastra era larg deschisă. Mirosul de pământ reavăn care-l urmărea pretutindeni pătrundea în valuri şi în odaie. Sub straşină se aflau câteva grămezi de pământ negru pentru îngrăşat straturile. Neliniştea sa creştea cu fiecare clipă. Nu putu să mai stea singur. De ce să-şi complice astfel ceasurile pe care le mai avea de petrecut în acele locuri? îşi spuse pregătindu-se să intre în bucătărie. Dar la lumina flăcărilor din sobă o văzu pe Regina cu umerii goi, cosându-şi rochia. Speriat, se trase înapoi. Dar peste câteva clipe fata, îmbrăcată, îi deschise uşa.

– Doriţi ceva, domnule? întrebă ea sfioasă.

– Aş vrea să văd cum ai reparat acoperişul, zise el, nevenindu-i altceva în minte.

Lăudă treaba pe care o făcuse ea, fără să se uite la fată. Apoi se aşeză lângă foc privind preocupat flăcările.

Afară se întunecase. Focul pâlpâia iscând umbre şi lumini stranii pe pereţii afumaţi

– Am să te ajut şi eu, spuse el.

– Vai, domnule, răspunse ea, vreţi să râdeţi de mine? şi o undă de fericire trecu peste chipul ei.

– Ce vrei să găteşti?

– N-am prea multe provizii, domnule. Ouă şi şuncă fiartă şi nişte salată proaspătă. Cam asta e tot…

– Slavă Domnului! Dar dacă… Se opri brusc, căci era cât pe-aci să se trădeze. Nu, ea nu trebuia încă să afle. Fericirea ei trebuia să fie deplină până în zorii zilei.

– Atunci să-i dăm drumul, spuse el vesel, în timp ce inima i se strângea de temeri şi de presimţiri. Să mâncăm! Îmi vine să cad jos de foame!

– Trebuie să aşteptăm să fiarbă apa, domnule.

– Bine, să aşteptăm.

Şi se aşeză pe o ladă.

– Regina, vino mai aproape. Nu-mi place părul ăsta al tău!

– N-am mai avut timp să-l pieptăn, domnule.

– Ia piaptănă-te acum!

– În faţa dumneavoastră, domnule? protestă ea.

– De când ai devenit atât de ruşinoasă?

– Nu e vorba de asta, domnule…

– Atunci, hai, nu mai face mofturi! Retrăgându-se în colţul cel mai întunecat unde se afla patul, Regina îşi revărsă cu o mişcare bruscă splendoarea valurilor de bucle negre care o învăluiau până la coapse. În timp ce se pieptăna, observând privirile lui calde, căzu în genunchi lângă pat şi, izbucnind în plâns, îşi ascunse faţa în perne.

El tăcu, aşteptând să se liniştească. După un timp, fata se potoli, se ridică, îşi strânse minunăţia de păr şi se apropie de sobă unde începu să se ocupe de oale şi de crătiţi fără să se mai uite la el.

– Povesteşte-mi şi mie, Regina, ce ai făcut în acest timp?

– Am fost la Bockeldorf. Acolo, ca de obicei, în afară de negustor şi de soţia lui, nu m-a văzut nimeni.

În sat n-am mai pus piciorul; am răbdat şi puţin de foame. Dar să nu uit… Au venit câteva scrisori de la prefectuara din Wartenstein… Chiar şi azi a mai venit un plic…

– Bine, le vom vedea mai târziu, când vei aprinde lampa.

Ce-l mai priveau pe el legăturile cu lumea, când trebuia să rupă toate punţile cu trecutul pentru ca nimic să nu-l mai lege de ce a fost, de ce a văzut, de ce a suferit? Când masa fu gata şi Regina aprinse lampa în odaia scundă, trecură împreună în camera lui.

– De ce nu pui un tacâm şi pentru tine?

– Îmi îngăduiţi acest lucru, domnule?

– De ce mă mai întrebi?

– Ce fel de vin doriţi să vă aduc?

– De nici un fel!

Stăteau din nou, faţă în faţă, cum stătuseră de atâtea ori iarna trecută, când zăpada cădea în geamuri şi viscolul gemea printre grinzile podului. Acum în jurul lămpii zburau molii cu aripi diafane şi o adiere plină de miresme se strecura în cameră.

Prin frunzişul tânăr, pentru prima oară de la sărbătorile Paştelui, se ivi luna plină.

Boleslav dădu farfuria la o parte. Nu-i plăcu nimic din ce mâncase. Amorţeala de care se temea îi cuprinse iarăşi membrele. Când îşi îndreptă din nou privirea spre Regina, tresări, căci ochii ei îl priveau cu o înfrigurare atât de pătimaşă, încât păruse a uita totul:

pământ și cer – pentru el. Nefericirea și suferința dispăruseră de pe chipul ei. Fața i se rotunjise din nou și o gingașă frăgezime îi îmbujorase obrajii tineri. Dar ceea ce nu observase până acum Boleslav era moliciunea visătoare de care îi era cuprinsă ființa și în care părea că i se topesc și viața, și trupul.

– Regina! șopti el.

Bătăile inimii care i se urcaseră până în gâtlej îl sufocau.

„Ferește-te! Apără-te! Este ultima oară când ispita îți dă târcoale! Ultima oară! răsună ca un ecou jalnic în adâncul ființei sale. Cu toate că știi foarte bine că fără tine va muri de dor!" I se păru că mușcătura de pe buze începuse din nou să-l ardă. „Posed-o și apoi ucide-o! Va scăpa de toată nefericirea care-o așteaptă!" îi șoptea o voce. „Asta-i nebunie curată! își zise el. Și din nou privirile li se întâlniră. Trupurile lor erau numai dorință, deși sufletele li se luptau cu disperare.

„Gândește-te la blestem!" îi strigă vocea interioară. „Păstrează-te neprihănit ca să nu ai mustrări de conștiință!"

Căută disperat un cuvânt ca să rupă vraja, dar nu-i veni în minte nici unul. Atunci se ridică și se duse la fereastră lăsând vântul înmiresmat să-i răcorească fața. Apoi își aminti brusc de scrisorile despre care îi vorbise fata.

– Ia dă-mi scrisoarile alea! zise el.

Glasul îi devenise aspru.

Ea îi aduse supusă teancul de scrisori pe care le pusese la îndemână pe măsuța din colț.

Boleslav rupse primul plic, uitându-se peste rânduri fără să le vadă. Nu era mai bine să-i vorbească acum despre ceea ce nu putea fi înlăturat? De ce să mai întârzie despărțirea hotărâtă de destin? Dar respinse îngrozit această idee. „Las-o liniștită până la miezul nopții... Posed-o, apoi..."

„Domniei sale, domnului baron Boleslav von Schranden

Vă înștiințăm că, în urma cererii dumneavoastră, s-au reluat cercetările și ancheta cu privire la incendiul provocat ce a avut loc în 6 martie 1809, la castelul Schranden, și s-a fixat termen pentru..."

Cu un surâs ironic, aruncă hârtia și luă alt plic. Zărind scrisul Elenei se simți cuprins de o senzație neplăcută. Ce mai voia fata asta de la el? De ce îl mai tulbura până și în această clipă?

„Dragă Boleslav,

Nu pot să te las să pleci la război fără să te mai văd o dată. Te rog, te implor să vii astă-seară la ora nouă la ușa din spate a bisericii, unde te voi aștepta.

A ta, Elena"

„De ce să nu mă duc?" își zise el. „Atât cât mai am timp..."

Avu impresia că îngerul său păzitor și-a mai întins o dată aripa protectoare asupra sa. Se uită la ceas. Până la ora fixată mai erau câteva minute. Se ridică greoi.

– Trebuie să cobor în vale, spuse el șovăind.

Ea își împreună mâinile și i se așeză în cale.

– Ce dorești, fato? o întrebă el, burzuluindu-se.

– Nu vă duceți, domnule! Mă tem că se va întâmpla o nenorocire.

– De când ți-e teamă de stafii, Regina? încercă el să glumească.

– Domnule, nu știu… dar simt că mă înăbuș… Vă rog să nu vă duceți!

El o dădu încet la o parte. Mâna care se întinse spre a-l opri căzu fără vlagă.

– Domnule, vă rog… vă implor…

Dar Boleslav, strângând din dinți, plecă spre îngerul său păzitor.

CAPITOLUL XVII

Între timp, țăranii din Schranden își lăsaseră treburile și se adunaseră la „Vulturul Negru“ pentru a bea un pahar cu vin în cinstea celor care plecau. Făcea cinste Merkel-bătrânul. Stătea în dosul tejghelei și – cu un zâmbet îndurerat pe buze – umplea pahar după pahar.

– Beți, dragii mei, spunea el. Nu fiți necăjiți de nenorocirea mea! Ce dacă va fi împușcat? Va muri eroic pentru patria sa!

În timp ce-și tot ștergea năduşeala de pe frunte, ochii săi mici lunecau plini de neliniște, de la unul la altul.

– Amalia, spuse el servitoarei, du niște vin celor ce-mi păzesc băiatul! N-am nici o pică pe ei, că nu-s decât uneltele celui care vrea să mi-l ducă la pieire!

Tulburați de atâta bunătate și uitare de sine, țăranii din Schranden priveau tăcuți în paharele lor. Pe de-o parte, erau rușinați că lăcomia îi împingea să bea pe degeaba, dar, pe de alta, ar fi socotit o prostie să nu tragă folos de pe urma dărniciei neașteptate a cârciumarului. Așa că vinul și berea curgeau în valuri, fiecare având grijă să nu fie întrecut în vrednicie de vecinul său. Slujitoarea, grasă și la fel de vicleană ca și stăpânul ei, ieși afară cu o jumătate de duzină de pahare pline, după ce primise câteva instrucțiuni date pe șoptite de către stăpânul ei.

– Dacă-l întâlnești pe bătrânul Hackelberg, strigă el după ea, cheamă-l încoace, căci și el a fost târât în prăpastie de acel ticălos! Nu vreau ca tocmai el să lipsească de la acest trist chiolhan. O, bravi soldați, continuă el, prefăcându-se că-și șterge lacrimile, beți, beți ca să uitați că azi v-ați înmormântat onoarea! Da, sunteți de plâns mai rău decât bietul meu fiu care cel puțin are prilejul să moară pentru onoarea sa! Dar voi? Ce-o să se aleagă de voi când fiul baronului trădător, blestemat de preot, vă va lua cu el mâine dimineață? „Tu, Born, ia curăță-mi cizmele!“ o să spună el. „Iar tu, Bichler, ține scările calului…!“ La voi, ceilalți, va zbiera sau vă va înjura fiindcă are acest drept, iar cel care va crâcni va fi pur și simplu împușcat. Iată ce

soartă vă așteaptă, bravii și dragii mei prieteni. Mâine, nici câinii nu vor mai primi o bucată de pâine din mâna voastră.

Un murmur surd trecu prin ceata amețită de băutură și ațâțată de vorbele pline de venin ale cârciumarului. Și tocmai atunci intră în prăvălie și tâmplarul Hackelberg, care se tot împleticise o vreme prin împrejurimi. Bătrânul Merkel îl întâmpină solemn și, luându-l de mână, îl așeză la masă.

– Și tu ești tot un părinte nefericit ca și mine, i se adresă el cu glasul înecat de emoție, căci inima ți-a fost zdrobită de nenorocirea fiicei tale! Ticălosul din Schranden ne are pe amândoi pe conștiință. Stai jos, sărmane om, și bea cu noi un pahar cu vin!

Bețivanul – care era obișnuit să fie îmbrâncit și hulit de toți, chiar și atunci când îi dădeau câte ceva de pomană – nu știu ce să creadă văzându-se atât de onorat. Neștiind ce să facă, începu să bea zdravăn.

– Uitați-vă la el! Nenorocitul ăsta e victima cea mai de plâns a baronului, continuă Merkel. Așa decade un om când nimeni nu-l ajută să se răzbune și când trebuie să înghită, zi de zi, ceas de ceas, veninul urii sale! Dar și viermele se încovoaie când e călcat în picioare și cine ne poate lua în nume de rău dacă dorim cu toții ca acest nelegiuit să nu mai apuce ziua de mâine?

– Să-l omorâm... gângăvi tâmplarul, care începuse să se aprindă.

Dar nu-i răspunse nimeni fiindcă acum, când erau cu toți soldați, uciderea comandantului lor putea să-i coste viața.

Cârciumarul se înverzi de mânie. Consternat, încercă s-o ia pe altă cale:

– Ei, nici așa, oameni buni! În calitate de primar al acestui sat nu mi-e îngăduit să ascult astfel de vorbe! Să te revolți așa, pe față, ar fi o prostie și nu m-aș gândi niciodată să vă cer așa ceva! Dar cine poate stăvili furia mulțimii dezlănțuite? Eu socot că vrăjmașul vostru ar fi bine să moară în noaptea asta, în patul său, să dispară apoi fără urmă sau să fie găsit mâine dimineață înecat în râul Maraune! Atunci am vedea cu toții că mai există un Dumnezeu care ține cumpăna dreptății acolo sus și-i pedepsește așa cum merită pe cei blestemați! Amin!

– Amin! spuseră câțiva, lipsiți de convingere.

– Dar acestui nelegiuit nu i se va mai întâmpla acest lucru! Nu! Îl vom vedea cu toții îngrășându-se și îmbătrânind în această vale a plângerii. Mâine, când va sosi călare, îl vom întâmpina cu toții. Mâine îl va târî pe Felix al meu la moarte și-i va trimite în fața Consiliului de Război pe toți cei care au murmurat azi împotriva lui și ar fi de mirare dacă acești oameni vor scăpa cu viață, căci el are de gând să calce în picioare întregul Schranden, lăsându-vă pe drumuri copiii și văduvele.

Un urlet de mânie izbucni atât de năprasnic, încât cel care-i ațâțase se dădu speriat înapoi.

– Stați, dragii mei, luați-o încet, nu așa! Deși printre noi nu există nici un trădător – căci mai bine să ne tăiem limba decât să ne trădăm între noi –, eu cred că cel mai nimerit să se răzbune pe tânărul baron este Hackelberg... Nu-i așa, dragă prietene? Numai dacă domnul căpitan nu spionează el însuși pe la vreo fereastră!

– Chiar credeți că ar fi în stare de așa ceva? întrebă careva.

– O, nu-i el omul care să se dea înapoi de la o mârșăvie. Eu vă spun doar atât: Dacă vreunul dintre voi îl întâlnește noaptea asta pe vreo potecă singuratică, bănuiesc că știe ce are de făcut!

– Știm! Știm! răcniră schrandezii amețiți de băutură.

– Dar pentru numele lui Dumnezeu, nu mai strigați așa! Vreți să mă asurziți sau ce dracu? Astfel de vorbe se spun în taină, nu se strigă în gura mare! De pildă, iaca, se aude o împușcătură: un braconier își face de cap prin pădure... Cerbi sunt destui pe-acolo, nu-i așa, Hackelberg?

Bețivanul plescăi din limbă.

– Ce stai așa, plouat? Ce, ai bragă în vine în loc de sânge? Ai uitat cum a poruncit baronul să fii biciuit? Cum ți-a tăbăcit pielea, încât ar fi putut tăiat curele din ea? Ai uitat cum mai țopăiai și urlai? A fost o plăcere să te privim, dragă Hackelberg...

Tâmplarul mormăi ceva și dădu de dușcă vinul din pahar.

– E adevărat însă că pe atunci erai vânător iscusit și glonțul tău nu-și greșea niciodată ținta. Hai, bea, omule! Azi nici nu te-ar mai crede nimeni că ai putut să tragi cu pușca vreodată!

– Ba pot, gângăvi tâmplarul.

– Ha, ha, ha! Mă faci să râd, bătrâne! Eu sunt ferm convins că ți-ai pierdut și pușca.

– N-am pierdut-o! E ascunsă bine...

– Dar ce folos, fiindcă mâna îți tremură prea tare și nu mai ești în stare să ochești, iar onoarea ta s-a dus de mult pe apa sâmbetei și, odată cu ea, și curajul.

Tâmplarul râse tâmp.

– Doar nu vrei să susții că mai ai onoare, când fiică-ta a fost batjocorită, devenind târfa fostului baron? Și când noul baron i-a luat locul, vârând-o în patul lui? Când această ființă nerecunoscătoare și netrebnică, sânge din sângele tău și carne din carnea ta, te urăște și te disprețuiește?

Tâmplarul sări în sus împleticindu-se.

– Să nu prind pe unul după mine, strigă el, că-l împușc!

– Unde te duci, omule?

– Asta e treaba mea! spuse el.

Schrandezii încercară râzând să-i ațină calea, dar Merkel spuse:

– Lăsați-l! Se duce să-și scoată pușca din gunoi!

Dar la ce folosesc toate astea? spuse el oftând. Domnul baron se va feri de noi, iar mâine dimineață, când nici unul dintre voi nu va mai putea face nimic, va veni să vă dea pe mâna călăilor, așa cum îl va da și pe fiul meu Felix, și nici unul dintre voi nu va mai vedea vreodată Schrandenul! Așa că beți, băieți, luați-vă rămas bun de la bătrânul vostru primar Merkel! Ia stați! Mi se pare că vine cineva! se întrerupse el cu ochii ațintiți la ușă.

Slujnica cea grăsană, năpustindu-se ca o furtună, se apropie de el și-i șopti ceva la ureche. Fața lui Merkel se lumină. Fericit, își împreună mâinile grase ca și când ar fi vrut să înalțe o rugă de mulțumire.

– Schrandezi, strigă el, iată că mai există un Dumnezeu în cer! Baronul e în mâna voastră!

Izbucnind în strigăte de bucurie, schrandezii săriră de la locurile lor.

– Cum? Când? Cine l-a văzut? Și unde?

– Spune-le, Amalia! gâfâi el căzând istovit pe scaun ca unul care-și isprăvise treaba în acea zi.

Și Amalia povesti... După ce santinelele și-au băut berea, ea s-a mai plimbat puțin în noaptea luminată de lună. Atunci a văzut pe câmp un bărbat venind dinspre Puntea Pisicilor și îndreptându-se spre cimitir. Bărbatul purta o haină de ofițer cu guler roșu și cu nasturi lucioși.

– Era înarmat? întrebă prevăzător careva.

– Da. Sabia îi sclipea sub razele lunii.

– Sigur că voia să inspecteze santinelele, spuse un țăran scărpinându-se în cap.

– Ei, asta-i, zise domnul Merkel. De când santinele în cimitir? Vă spun eu ce căuta acolo! Se ducea la „nevinovatul“ său tată, să jure pe mormântul lui că-l va răzbuna, îndată ce-o să vă aibă la mână. Așa că puteți să vă luați adio de la viață!

În clipa aceea interveni un aliat neprevăzut pe care nu mai conta: bătrânul tâmplar care agita în mâna dreaptă o armă de vânătoare, pe care mai erau încă lipite paie și se mai vedeau urme de noroi. Moșneagul părea cuprins de turbare. Bătându-se cu pumnii în piept, sărea de colo, colo, împleticindu-se și înjurând.

– Cine spune că eu nu-s om de onoare? Cine spune că las să mi se batjocorească fata? Unde e târfa care mi-a necinstit părul meu alb? Eu cu mâna mea îi voi face coșciug! O împușc, strigă el, pe amândoi îi împușc!

– Haideți la cimitir! se auzi o voce din gloata care mai prinsese curaj.

Bătrânul cârciumar se sperie.

– Nu la cimitir, oameni buni! Mai întâi că locul este sfânt, apoi pentru că acolo vă poate scăpa! Dacă aveți vreo răfuială cu el – de altfel, nu știu de ce și nici nu mă interesează –,vă sfătuiesc să vă duceți pe Puntea Pisicilor. Acolo sunt destule tufișuri pe mal, unde vă puteți ascunde.

– Dar dacă se întoarce în sat peste podeț? întrebă unul.

– N-o ia el pe acolo, râse cârciumarul. O ia pe la Puntea Pisicilor.

– Haideţi la Puntea Pisicilor! strigă tâmplarul izbind mesele şi scaunele cu patul puştii.

Ceata se revărsă pe uşă. Fericit, domnule Merkel le umplu braţele cu sticle de rachiu.

– Luaţi, oameni buni, luaţi! striga el. Totul e pentru voi, fiindcă sunteţi oameni de onoare!

Închizând uşa după ei, îşi şterse năduşeala de pe frunte, îşi împreună mâinile şi spuse oftând îngrijorat:

– Ah, Amalia, numai de n-ar fi prea târziu!

CAPITOLUL XVIII

Când Boleslav ajunse la şosea, zări peste drum, în umbra gardului cimitirului, o siluetă feminină care se îndrepta şovăitor spre el. Clipa pe care Boleslav o aşteptase vreme de opt ani sosise în sfârşit. Dar inima sa nu mai tresări.

„Ar trebui să fii mulţumit!“ strigă o voce din el. „Te iubeşte! Te salvează din ghearele Reginei!“

Dar numele Reginei răsună ca un ecou în sufletul său.

Liniile siluetei zvelte a Elenei se conturau clar pe fondul luminat puternic de lună. Din talia ridicată sus, rochia cădea în falduri largi până la picioare. Boleslav sări peste şanţ şi-i întinse mâinile. Dar fata, ruşinată, şi le ascunse la spate.

– Ai răbdare! Lasă-mă să mă obişnuiesc, şopti ea.

Boleslav tresări. Ceva rece, încă nedefinit, îl îndepărta de ea şi tânărul lupta din răsputeri să biruie acel sentiment.

– M-ai lăsat să te aştept mult, Regina!

Profilul ei se contura în lumina lunii. Avea o faţă îngustă, mică, şi un năsuc în vânt, care-i dădea un aer de şiretenie.

– Numele meu este Elena, spuse ea cam înţepată. Văd că l-ai uitat! Şi, supărată, se întoarse cu spatele.

– Iartă-mă, şopti el. A fost fără voia mea!

Deşi cam bosumflată, păru totuşi dornică să se împace.

– Hai să plecăm de aici! şopti ea. Mi-e frică!

– De cine?

– De cimitir.

Boleslav avu din nou senzaţia neplăcută de mai înainte. Fără să-şi dea seama, o compara tot timpul cu Regina, iar comparaţia nu era câtuşi de puţin în favoarea ei.

– Trebuie să ştii că sunt tare fricoasă – continuă fata, în timp ce se îndreptau spre şosea – şi a fost o prostie din partea mea că te-am chemat aici. De fapt, totul a fost o mare greşeală. Şi dacă nu…

Îl privi străduindu-se să surâdă cât mai drăgăstos ca şi cum ar fi vrut să-şi ceară iertare pentru anul trecut. Dar când vru s-o ajute să sară şanţul, ea scoase un ţipăt uşor şi se trase înapoi. Dezamăgirea lui Boleslav se schimbă în uimire.

– Nici aici nu vom putea sta, şopti ea după ce se uită cu grijă în toate părţile. Dacă trece cineva şi mă vede cu un bărbat?

– Atunci unde vrei să mergem?

– Alege tu!

– Haide în pădure!

Ea bătu din palme prefăcându-se speriată.

– Ce tot vorbeşti? Noaptea în pădure, singură, cu un bărbat?

El îşi şterse fruntea asudată. Doamne, oare asta era Elena cea de odinioară? Îngerul către care îşi înălţase privirea ca spre o fiinţă dumnezeiască? Sau poate că el era vinovat. Poate că se dezobişnuise să înţeleagă limbajul virtuţii şi al castităţii. Poate că apriga şi pătimaşa Regina îi tulburase felul de a judecat?

– Bine. Atunci să ne plimbăm pe şosea, spuse el.

– Numai de nu ne-ar vedea cineva…

– Vezi doar că nu e ţipenie de om…

– Dar dacă totuşi apare cineva?

Boleslav tăcu, fiindcă îi fu silă să mai răspundă. Un timp merseră tăcuţi unul lângă altul. „Regina te aşteaptă şi tu îţi pierzi vremea aiurea!“ îi şopti vocea dinlăuntrul său.

– De ce taci? îl întrebă Elena, apucându-l de cot. Băiat rău ce eşti, chiar nu simţi nimic pentru mine?

Boleslav recunoscu în sinea lui că fata crezuse în cuvântul său şi că-l aşteptase vreme de opt ani. Nu

putea deci s-o dezamăgească din nou. Dar când el murmură un „da“ şovăit, ea clătină din cap spunând:

– Am auzit atâtea despre tine, încât nici nu ştiu ce să mai cred. Sper însă să nu fie adevărat…

– Ce anume? întrebă el obosit.

– O, ştii, o fată tânără nu poate rosti asemenea lucruri imorale. Tu erai înainte un tânăr nobil… Nu pot să-mi închipui ce anume te-a putut schimba astfel. Văd că nu-mi răspunzi… Te pomeneşti că este adevărat ce vorbesc oamenii din sat despre tine. De altfel, tata spune mereu despre tine că vei sfârşi rău.

Rosti acele cuvinte cu atâta prostie şi înfumurare, încât Boleslav nu se putu abţine să nu râdă.

Fata văzu că greşise şi, jignită de râsul lui, continuă:

– Da, râzi de o biată fată care îţi vrea binele. Află, Boleslav, că m-ar durea mult să ştiu că ai ajuns rău!

– Te-aş ruga să nu-ţi mai faci griji din pricina mea! răspunse el.

– Nu încerca să te arăţi mai rău decât eşti, spuse ea. Ştiu că eşti un băiat nobil şi, chiar dacă soarta ne va despărţi pentru totdeauna, eu am să te iubesc totuşi până în ultima zi a vieţii mele. O, câte lacrimi amare am vărsat pentru tine! Şi cât m-am rugat Domnului să te apere de păcate şi mai ales de răzbunare…

– Schrandezilor nu le place răzbunarea, răspunse el.

– Schrandezii sunt o turmă de dobitoace; astfel de

oameni ar trebui lăsaţi în plata Domnului. Află că eu mă simt mult mai bine la mătuşa mea din Wartenstein decât acasă, în Schranden. Acolo trăiesc cel puţin printre oameni manieraţi, care ştiu să-şi scoată pălăria în faţa unei doamne. Or, un amărât de schrandez habar n-are de aşa ceva, afară de Merkel şi, bineînţeles, de Felix. La ultimul, adăugă ea gânditoare, nici nu e de mirare, având în vedere gradul lui.

Apoi, ca şi cum abia atunci şi-ar fi adus aminte de întâmplările din după-amiaza acelei zile, gemu:

– O, Boleslav, Boleslav!

– Ce este, Elena?

– Boleslav, cum ai putut fi atât de crud? Sărmanul, bietul Felix! Eu n-am fost de faţă, eram tocmai în fundul curţii, în grădina de zarzavaturi… Oh, l-ai lovit în cap cu mânerul sabiei şi sângele îi curgea şiroaie!

Tremurând, Elena se căzni să-şi stăpânească plânsul. Apoi, depărtându-se de Boleslav, fugi de cealaltă parte a drumului:

– Pleacă, nu mai vreau să ştiu de tine, strigă ea. Ai fost rău şi brutal!

– Tu nu poţi înţelege astfel de lucruri, Elena!

– Vai, continuă ea, a fost prietenul tău încă din copilărie. Se juca tot timpul cu noi în grădină! Îţi aduci aminte de câte ori s-a căţărat pentru tine pe garduri când mingea ta cădea în altă grădină? Îţi dăruia şoricei cu care să te joci… Cum de ai uitat toate astea? Iar acum l-ai închis în biserică. Tata spune că nu aveai acest

drept. A vrut să te reclame la comandant ca să te pedepsească.

„Ce puţin seamănă fata cu tatăl ei", îşi spuse Boleslav. „Abia acum văd cât este de proastă! Numai fleacuri şi iar fleacuri! Nimic serios!" Şi el încercase ca pieirea sau existenţa sa să depindă de cotcodăceala acestei găinuşe!

– Lumea spune, continuă ea, că ai să-l trimiţi legat în faţa unui consiliu de război ca să fie împuşcat! Trag nădejde că nu-i adevărat, nu-i aşa? Nu cred că ai putea face una ca asta! Nu, nu poţi fi atât de rău!

Boleslav îşi stăpâni cu greu un gest de nerăbdare.

– Dar, dacă te rog eu mult, dragă Boleslav, zise ea ştergându-şi lacrimile, nu-i aşa că-i vei da drumul? Dacă mai ai o fărâmă de dragoste pentru mine, nu mă vei lăsa să plec plângând.

– Iartă-mă, Elena, dacă voi fi crud cu tine. Dar nu-ţi pot îndeplini dorinţa. Nu pot face absolut nimic.

Cum fata nu se aştepta la un asemenea răspuns, se uită o clipă la el cu ochi răi. Apoi se sprijini plângând de un pom, acoperindu-şi faţa cu mâinile.

În clipa aceea răsună în depărtare un foc de armă al cărui ecou se răsfrânse peste pădure. Frângându-şi mâinile, Elena strigă înspăimântată:

– Sigur că au tras în el din ordinul tău, brută!

Încercând să-şi dea seama de unde se auzise împuşcătura, Boleslav vru s-o liniştească spunându-i că nu era vorba de Felix Merkel. Probabil că vreun

braconier trăsese în pădurea de dincolo de castel urmărind vreun cerb.

– Ţie ce-ţi pasă, plângea fata. Oricum, tu tot la moarte îl duci!

Boleslav – pe care disperarea ei crescândă începuse să-l înstrăineze de ea – făgădui să facă tot posibilul pentru a obţine iertarea judecătorilor. Va jura că Felix fusese beat. Îl va lua cu el pe câmpul de luptă pentru a evita nenorocirea.

Mai mult de atât nu putea face!

Dar iată că Elena căzu în faţa lui, în praful drumului, şi-i cuprinse genunchii:

– Ai milă şi scapă-l! strigă ea.

– Ridică-te, pentru numele lui Dumnezeu!

– Nu mă ridic până nu-mi făgăduieşti că-l scapi!

– Dar nu înţelegi că mă acuz pe mine, dacă-l declar pe el nevinovat?

– Ei şi? Dacă mă iubeşti, vei face acest mic sacrificiu pentru mine!

Abia acum pricepu Boleslav că nu pentru el venise Elena, ci pentru celălalt. Deci aceasta fusese femeia pe care ani de zile o asemuise cu Maica Domnului! Ea fusese cea care întruchipase în ochii lui bunătatea, blândeţea şi puritatea şi pe care socotea că o pângăreşte dacă rosteşte cu aceleaşi buze numele ei şi numele Reginei! Regina, decăzuta, faţă în faţă cu această mironosiţă vicleană şi ipocrită! Îl apucă brusc un râs nebun.

– De ce nu mi-ai spus din capul locului că e iubitul tău?

– Sunt o fată cinstită, strigă ea foarte puţin convinsă.

– Sunteţi logodiţi?

Ea începu din nou să plângă, scuturându-şi între timp praful de pe rochie.

– O, Boleslav! Numai tu eşti vinovat! De ce m-ai lăsat să te aştept atât? Şi de ce ai dat prilej oamenilor să vorbească atât de urât despre tine? Colac peste pupăză, a mai intervenit şi tata, care a spus că nu va consimţi în vecii vecilor la legătura noastră. Ce era să fac?

– Nu te mai scuza, spuse el amuzat.

– Nu eşti supărat pe mine?

– Ferească sfântul! De ce să fiu supărat?

Apoi o însoţi până la marginea satului, îşi luă rămas bun de la ea şi-i făgădui din nou că va face tot posibilul să-i scape logodnicul. Ea îi mulţumi, făcu o reverenţă şi se îndepărtă. Aşa se încheia „marea dragoste" a vieţii sale!

După ce Elena dispăru, în sufletul său îşi făcu loc, cu o sălbatică bucurie, numele Reginei.

Acum calea era liberă, liberă pentru iubirea la care râvnea cu toate fibrele fiinţe sale! Săvârşea un păcat? Dar ce însemna oare păcatul când virtutea se prăbuşise atât de jalnic? Unde era răul, când bunătatea nu era decât o farsă?

„Posed-o! Strânge-o la pieptul tău! Nu te mai gândi la ziua de mâine! Te va urma dintr-o luptă în alta, se va îmbrăca bărbăteşte, întocmai ca Eleonora Prohaska, pe care toţi germanii o sărbătoreau ca pe o eroină!"

Regina! Regina!

Şi trăgând un chiot o luă la goană spre castel. Crângul se apropia tot mai mult şi mai întunecos. Mai mult ca sigur că-l aştepta pe Puntea Pisicilor, cum făcea întotdeauna.

– Regina! strigă el peste râu.

Dar nu-i răspunse nimeni. De jur împrejur domnea o tăcere adâncă. Doar din frunzişul tânăr al aninilor se auzea un fel de murmur uşor ca răsuflarea regulată a unei fiinţe adormite. Dinspre râul nevăzut se auzea un freamăt ritmic. Apa scăzuse şi se spărgea de pietrele ascuţite. Boleslav urcă grăbit scara.

– Regina! strigă el încă o dată.

Dar nu-i răspunse decât tăcerea.

Abia atunci observă că în mijlocul Punţii Pisicilor, balustrada era ruptă. Cioturi putrede atârnau de ambele părţi.

Speriat, se aplecă şi privi în jos spre apă.

Pe luciul de argint al râului plutea trupul unei femei.

CAPITOLUL XIX

Părăsind „Vulturul Negru", schrandezii se îndreptară către casele lor pentru a se înarma fiecare cu ce avea la îndemână. Mai mult de jumătate dintre ei nu se mai întoarseră. Doar vreo douăzeci se luară după tâmplarul cel şchiop şi beţiv, apucând-o pe drumul care – înconjurând castelul – ducea la Puntea Pisicilor. După ce se adunară cu toţii în umbra tufişurilor de pe malul râului, o porniră mai departe într-o linişte desăvârşită.

Tăcuţi, se strecurau în linişte prin iarba umedă. Doar beţivanul de tâmplar, neputându-se stăpâni, trăncănea întruna, blestemând şi înjurând.

Când schrandezii ajunseră la Puntea Pisicilor, care brăzda râul întunecat cu marginile ei luminoase, se împărţiră în două, păşind fără zgomot pe marginea apei, atât cât le îngăduiau aburii beţiei, slujindu-se de umbra aninilor. Cei care aveau arme de foc, în frunte cu bătrânul tâmplar, se pitiră jos, pe marginea plajei înguste de nisip, pentru a-l doborî pe cel ce ar fi izbutit să scape de târnăcoapele şi ciomegele celor ce pândeau la capătul Punţii Pisicilor.

Vreme de cinci, şase minute nu se auzi nici un zgomot. Pe insulă domnea o tăcere ca de mormânt.

Deodată, tâmplarul, a cărui privire fu din nou limpezită de o înghiţitură de rachiu, văzu desprinzându-se din tufişul de pe insulă o umbră întunecată

care stătuse probabil ascunsă acolo şi care acum se îndrepta încet şi fără zgomot spre punte. Când ieşi din umbră, o recunoscu în lumina lunii pe fiică-sa. Regina, care-l văzuse şi ea pe criminal, se hotărâse să iasă înaintea lui Boleslav, ca să-l prevină de pericolul ce-l pândea.

Furia nenorocitului de tâmplar, care înţelese că prada vrea să-i scape, îi înnegură mintea.

– Înapoi, târfă! strigă el.

Regina vru să se arunce printr-un salt îndrăzneţ, dar chiar în clipa aceea răsună o bubuitură şi fata căzu pe balustradă. Aceasta – putredă – se rupse şi trupul fără viaţă se prăbuşi în apa joasă a râului. Stropi mari săriră în sus sclipind în lumina lunii. Apoi, cadavrul, clătinat încet de apă, se legănă şi se învârti în loc până ce faţa moartei se ivi din beznele în care plutea, scăldată acum din plin de argintul lunii.

Pe maluri domnea o tăcere adâncă. Speriaţi, cu răsuflarea tăiată, toţi priveau ţintă la moarta care, cu ochii larg deschişi, părea că-i ameninţă. O cracă a unui pin de pe mal îi agăţase marginea rochiei, ţinând trupul în loc. Încet, ca şi cum ar fi vrut să se joace cu el, curentul apei întorcea capul fetei în aşa fel încât, de oriunde ar fi privit-o, cei de pe mal o vedeau mereu cu faţa în sus, uitându-se la ei cu ochii mari şi negri, larg deschişi, ca şi cum i-ar fi mustrat.

Speriaţi, cu conştiinţa încărcată, schrandezii începură să se furişeze prin tufişuri, dând bir cu fugiţii.

Bătrânul tâmplar, care privea prostit cadavrul fiicei sale, se trezi la un moment dat singur. Înspăimântat, aruncă puşca în apă, lângă moartă, şi o luă la goană, clătinându-se, după ceilalţi.

Acum nimic nu se mai mişca pe Puntea Pisicilor. Drumul lui Boleslav era liber.

Până să înţeleagă Boleslav ce se întâmplase, trecu o bună bucată de vreme. Privea cu ochii rătăciţi când la cadavru, când la balustrada ruptă.

„De mult trebuia s-o fi reparat", îşi zise el încă năucit.

Apoi, ca şi cum s-ar fi trezit din somn, se lăsă jos, pe mal. Văzu crengi rupte şi pământul proaspăt călcat de paşi şi o bănuială dispăru, gonită de nădejdea că fata mai putea fi totuşi readusă la viaţă. Agăţându-se de crengi până în apropierea apei, o trase pe Regina spre el, apoi o întinse pe nisipul neted. Apa curgea şiroaie din modesta ei îmbrăcăminte. Sfâşie cu sabia rochia udă de pe trupul ei. Atunci văzu sângele care-i înroşise cămaşa, iar de sub sânul stâng văzu şiroindu-i pe piept un izvor fin, strălucitor. Abia atunci înţelese ce însemnase focul de armă pe care-l auzise mai înainte. După primul impuls de răzbunare, care-i striga: „Du-te şi dă-le foc la case! Omoară-i şi tu pe ei, până ce te vor ucide şi ei pe tine!", se potoli şi, prăbuşindu-se alături de cadavru, izbucni într-un plâns sfâşietor.

După o vreme se sculă şi, luând moarta în braţe, o

duse peste punte, spre insulă. Nu era o povară prea ușoară și de trei ori căzu în genunchi sub greutatea ei. La margine crângului care împrejmuia sera, se simți atât de slăbit încât trebui s-o lase jos. Acum zăcea în același loc unde o găsise însângerată și leșinată după înmormântarea tatălui său. La fel ca și atunci, lumina lunii îi mângâia fruntea palidă, numai că de data asta nu-i mai stătea în putere s-o readucă la viață.

– Deci tot te-au prins ticăloșii! strigă el.

O durere ascuțită îi sfredeli creierul. Simțea că-și va pierde mințile dacă acei ochi mari, sticloși, îl vor mai privi multă vreme. Gândul de a-i găsi un mormânt potrivit îl făcu să-și vină în fire. Schrandezii ar fi fost în stare să îngroape moarta cine știe unde în pădure, ca să dispară orice urmă a crimei făptuite.

Singurul om în care mai avea o fărâmă de încredere era bătrânul preot din sat. Chiar dacă o blestemase, n-ar fi fost în stare să ascundă crima.

Boleslav se gândi să-l scoale și să-l aducă la fața locului, ca mai târziu să existe totuși un martor. Când ajunse pe șosea, ceasul din turla bisericii bătu orele unsprezece. În fața bisericii văzu santinelele care se plimbau tăcute încolo și-ncoace. Satul părea cufundat într-un somn adânc.

Deodată auzi într-una din casele prin fața cărora trecea gălăgie mare, urmată de țipete și de înjurături. Se uită într-acolo și văzu coșciugul verde – reclama tâmplarului Hackelberg – ce se oferea sinistră

privirilor. Brusc îi veniră în minte cuvintele strigate cândva de bețiv.

„Iată că i s-a împlinit dorința“, își spuse el, „de a-i face coșciug fiicei sale“. Și plin de amărăciune, se hotărî să-l înștiințeze pe bătrân despre moartea năprasnică a fiicei sale, obligându-l să-și țină făgăduiala.

Intrând în coridorul întunecat își dădu seama că înjurăturile și strigătele se auzeau din camera din dreapta. Printre strigăte, Boleslav auzi și un fel de țiuit scurt, pe care nu și-l putu explica.

Apăsând pe clanță, avu în fața ochilor un tablou atât de înfricoșător, încât până și el – care în ziua aceea avusese parte numai de scene de groază – se dădu înfiorat înapoi.

Plin de sânge pe mâini și pe față, bătrânul tâmplar, îmbrăcat în zdrențe, țopăia de colo-colo prin odaia de o murdărie dezgustătoare. Mâinile și picioarele i se bâțâiau, făcuse spume la gură, ochii i se roteau în orbite și mișcări convulsive îi schimonoseau trăsăturile. În mâna dreaptă ținea o rindea mare și, unde vedea o bucată de lemn neted, îl fățuia repede cu rindeaua care scotea un șuierat ascuțit.

– Gata... Acușica e gata... striga el în nebunia lui. Hopa! Foc! Foc! Bine că am dat foc castelului... Arde! Ha! Ha! Ha! Pleacă de aici, târfo! Dacă vei spune cuiva că m-ai văzut cu gazul și cu pămătuful de cânepă... Gata! Nu-ți mai termin coșciugul! Piei din calea mea, viperă!

Se lovise de Boleslav care, cuprins de o bănuială groaznică, încercă să se apropie de el. Dar în sminteala sa, tâmplarul îl confundă cu fiică-sa.

– Du-te înapoi! Pe Puntea Pisicilor! Înapoi sau trag... Poc! făcu el întinzând rindeaua şi ochind cu ea ca şi cu o puşcă. Ţi-am spus că trag! Vrei să-l cruţi, hai? Staţi, oameni buni, nu plecaţi! Da, am ucis-o! Căţeaua! Ah, flăcările... Ajutor! Vin după mine... Mă ard... Nu fugiţi... Ha! Ha! Fata mea e o târfă! Acum zace în apă şi nu mai crâcneşte! De ce n-ai fugit, proasto? Doar ştiai că nu greşesc niciodată ţinta! Acum am să-i găuresc şi pielea domnului baron! Aşa m-a învăţat Merkel-bătrânul! Ura, trăiască Merkel care ne dă de băut pe gratis la toţi!

Boleslav se uită îngrozit la el. În lumina albă a lunii, tâmplarul Hackelberg părea o marionetă jalnică şi dezarticulată, bălăbănindu-se din toate încheieturile.

Înnebunit de groază, abia acum înţelese Boleslav, din aiurelile bătrânului smintit, întregul adevăr.

CAPITOLUL XX

Când Boleslav se întoarse pe pajiştea unde zăcea trupul neînsufleţit al Reginei, ceasornicul din turla bisericii bătea miezul nopţii. Luna se ascunsese sub un nor. Un întuneric ocrotitor învălui faţa albă a fetei, dar ochii ei îl priveau din beznă tot atât de mari şi de sticloşi, părând a-i pune aceeaşi stăruitoare întrebare,

la care nu mai exista nici un răspuns, nici pe lumea asta, nici pe celălalt tărâm.

Căzând în genunchi lângă moartă, Boleslav îşi luă rămas bun de la ambele stele stinse pentru vecie, apoi trase uşor pleoapele peste ele. Acum, când fata părea că doarme, o pace amară se lăsă în sufletul lui.

– Eşti a mea, numai a mea, şopti el. Nimeni să nu aibă parte de tine, nici în viaţă, nici în moarte!

Şi gândurile care-l chinuiseră cumplit de când părăsise casa criminalului începură a se lămuri acum sub liniştea tâmplelor sale.

Tot ceea ce se petrecuse cu ani în urmă părea un lanţ de păcate, la care se adăugaseră, an de an, şi alte verigi. Şi iată că la capătul acestui lanţ mai atârna o verigă: dragostea lui pentru iubita tatălui său. Pentru această dragoste mai păcătoasă ca iadul şi mai curată decât cerul, tot ce urzise el noaptea în tăcere trebuia îngropat, tot noaptea şi tot în tăcere. Îngropat odată cu moarta.

Ce ispăşire mai putea cere mărunta dreptate a oamenilor, acolo unde destinul însuşi îşi impusese legea? Nu însemna a pângări acel trup neînsufleţit, dacă l-ar mai fi dus la bara justiţiei, pentru ca vreun curios necioplit să-l răsucească pe toate feţele? Sau să-i ceară preotului, care o blestemase când trăia, s-o binecuvânteze la moarte? Să fie culcată în sicriul lucrat de mâinile criminale ale tatălui ei, iar părtaşii la crimă, care odinioară o fugăriseră aruncând cu pietre

după ea, să urmeze acum convoiul de înmormântare?

Nu, cu nici un preţ! Nici una din fiarele din Schranden n-o va atinge! El, pentru care ea trăise şi murise, el o va aşeza în ultimul ei lăcaş de odihnă. O va ascunde în sânul primitor al pământului şi va semăna peste ea iarbă, pentru ca nici o mână pângăritoare să nu mai tulbure vreodată pacea acelui loc. Luă deci cadavrul în braţe, aducându-l pe pajiştea peste care luna de pe bolta presărată cu stele îşi risipea din belşug pulberea de argint. Rămăşiţele Dianei luceau albe în iarba umedă de rouă. O rezemă cu capul de soclu, cu faţa spre lună. Aşezată astfel, Regina părea că doarme.

Uitându-se în toate părţile ca să caute un loc bun pentru mormânt, privirea îi căzu peste groapa pe care fata o săpase pentru tatăl lui. O vedea în gând, cu faţa pârguită de soare, tânără, puternică, aprigă, sfidătoare, apăsând cu piciorul cazmaua cu care scotea pământul. Dacă atunci n-ar fi întrerupt-o din treabă, azi n-ar fi avut de îndeplinit această sarcină dureroasă. Cel mai bun lucru era să adâncească acea groapă pe care ea o săpase odinioară, fără a-i trece prin minte că-şi sapă propriul mormânt!

Luă o cazma din bucătărie, unde focul aprins de ea încă nu se stinsese, şi începu să scoată pămânul din fundul gropii.

Din când în când se uita la ea. Luminată de razele lunii, stătea rezemată de soclu şi părea că-l priveşte muncind.

O dată, când umbra unui nor alunecă peste ea, păru că se mişcă vrând parcă să se scoale.

Neputinţa de a crede în moartea unei fiinţe dragi, frământarea de care e cuprins orice muritor în astfel de împrejurări îl cuprinse şi pe el; o strigă pe nume, apoi alergă spre ea. Mâna fetei se odihnea pe capul Dianei, rostogolit în iarbă. Boleslav o privi mut de durere, dar neîndrăznind s-o atingă se întoarse, cu faţa în palme, spre groapă. Când socoti că nu va mai putea ieşi dacă mai sapă, aduse din seră un stelaj de flori pe care erau aşezate, într-o ordine desăvârşită, oale şi farfurii.

„Acum nu mai sunt de folos nimănui!“ spuse el, aruncând vasele şi oalele care se făcură bucăţi. Dând drumul stelajului în groapă pentru a-l folosi ca scară, continuă să sape. Când sună ora două din noapte, el terminase jalnica sa treabă. Ca să n-o culce pe pământul negru şi umed, aduse, din patul pe care ea îl aşternuse pentru el, un cearşaf şi două perne, pe care le puse sub ea. Apoi o duse în braţe până la marginea gropii. Aşezându-se pe iarbă pentru a se odihni, îi luă capul pe genunchi. Niciodată nu putuse s-o privească pe îndelete, căci niciodată nu îndrăznise să-şi oprească privirile asupra ei mai mult de o secundă. Acum îi cercetă atent fiecare trăsătură a feţei, îi mângâie obrajii de marmură şi-i stoarse de apă minunea de păr negru, ondulat. Doamne, cât fusese de frumoasă! Şi el, orbul, nu văzuse nimic!

– Adio! murmură el, sărutând-o pe frunte.

Dar când vru s-o sărute pe buze, se trase îndată pălind.

– Nu, zise el, dacă n-ai ştiut să ţi-o apropii în viaţă, atunci să nu fie a ta nici în moarte!

Apoi, puse cu grijă trupul jos, pe cearşaf, şi-i aşeză capul pe pernă. Vru s-o mai sărute o dată dar nu mai avu puterea să mai coboare în groapă. Apoi trase sus cazmaua şi stelajul. Dar îşi aminti că uitase să-i acopere faţa cu ceva pentru a nu fi murdărită cu pământ.

„Şi florile pot servi de linţoiu", îşi zise el şi începu să adune din jur anemone, gălbenele, viorele şi clopoţei, sădite şi îngrijite de mâinie ei. Cu braţele încărcate cu flori, se apropie de mormânt, dar uitându-se în jos tresări ca de o vrajă. Trecând de zenit, luna coborâse aruncându-şi paloarea spectrală pe peretele de răsărit al mormântului până jos, scăldându-i faţa într-o lumină dulce, în timp ce trupul rămăsese în întuneric. Iar faţa ei albă privea în sus, zâmbind ca în somn.

Aruncă florile, se aşeză pe grămada de pământ scoasă şi o privi mult timp în tăcere, slujind mut prohodul morţii.

Sub tâmple gândurile i se încâlceau ca zborul orb al unor păsări de noapte; dar, treptat, această încâlceală începu să se destrame şi să se limpezească. Sărmana Regina! Trecuse prin această lume, batjocorită şi chinuită şi totuşi nu arătase niciodată că-i pare rău. Cândva, în nişte momente de înfrigurare, se întrebase

dacă nu cumva sălăşluia în ea geniul rău al unui demon care făcea ca voinţa să-i fie atât de puternică, iar conştiinţa atât de ştearsă. Atunci nu găsise răspuns la această întrebare. Acum însă îşi dăduse seama că fata asta atât de simplă, de modestă şi de obidită avusese un suflet mare. Semăna cu una din acele fiinţe zămislite pe vremea când omul nu distrusese, cu ereziile sale, natura, când fiecare vietate tânără putea să se dezvolte nestânjenită până la înflorirea matură, păstrând, atât în bine, cât şi în rău, tot ceea ce moştenise de la natură.

Adâncit în aceste gânduri avu – la un moment dat – impresia că ceaţa care desparte concretul fiinţei omeneşti de abstractul conştiinţei se ridică, descoperind zarea – mult mai îndepărtată decât poate s-o vadă omul – a inconştientului. Ceea ce numim noi bine sau rău plutea în ceţurile de la suprafaţă; undeva, în adâncuri, se zbătea naturalul!

„Cine e binecuvântat de natură" – îşi spuse el – „prinde rădăcini puternice din adâncuri şi răsare, drept, spre lumină, fără ca mrejele înţelepciunii şi ale iluziilor să-l tulbure."

O asemenea zămislire binecuvântată fusese şi această fiinţă dezonorată şi umilită! „Dar eu, eu, pentru care ea a trăit şi şi-a dat viaţa, sunt oare vrednic de această jertfă? Am fost oare vrednic să se uite la mine cu ochii ei atât de plini de încredere? Nu, eu mă număr printre aceia care pendulează întreaga viaţă

între bine şi rău, fără a izbuti să-şi croiască drum prin beznă! Ceea ce ne impune natura preschimbăm în păcat, ceea ce ne sfătuieşte înţelepciunea ni se pare gol şi fad! Oscilăm tot timpul între temeri şi ambiţii. Alergăm după binecuvântări în care nu credem şi ne temem de blesteme de care râdem.

Odinioară, am socotit o ocară să-l îngrop aici pe taică-meu; azi aş fi fericit să pot face acest lucru.

Odinioară, am avut ambiţia să reînalţ castelul; azi vreau să plec cât mai repede de aici.

Odinioară, femeia aceasta mi s-a părut atât de păcătoasă, încât mi-ar fi fost silă să primesc o bucată de pâine din mâna ei; azi iată că plâng amarnic pe mormântul ei.

M-am legat de văpaia stinsă a unei amăgiri prosteşti a tinereţii; mă închinam în faţa fecioarei năzuroase şi viclene care de mult nu mai însemna nimic pentru mine, respingând acest sănătos fruct al naturii plin de sevă şi de putere. Dar, oare, dacă aş fi cules acest fruct atât de râvnit, nu mi-aş fi pângărit propriul sânge?

Noroc că mai există o stea călăuzitoare în acest haos unde binele şi răul, dreptatea şi nedreptatea, cinstea şi ruşinea sunt atât de încâlcite, încât nici bunul Dumnezeu nu mai poate să le descurce!

Noroc că mai există o stâncă de care noi, naufragiaţii vieţii, ne putem agăţa, salvându-ne sufletul: Patria!“

Astfel îşi şopti sieşi fiul trădătorului de patrie, împreunându-şi mâinile. Între timp, luna se ridicase lăsând mormântul în întuneric.

– E timpul! spuse Boleslav uitându-se în jur.

Spre răsărit, se aprinsese o geană de lumină. Ochii albaştri ai zorilor începuseră a se deschide peste câmpii, iar crângul începu a vui de ciripitul vesel al păsărilor.

Dădu să arunce florile în mormânt, dar se opri brusc.

– Ce înseamnă slăbiciunea asta de femeie? zise el cu glas tare. Pământul nu trebuie să se teamă de pământ!

Şi, luând lopata – cu ochii închişi – acoperi cu pământ trupul iubit. Într-un sfert de ceas, groapa se umplu. Deasupra puse nişte pătrate mari de iarbă, cără pământul care mai rămăsese precum şi florile risipite pe jos şi, când soarele răsări, căută zadarnic cu razele lui locul unde se odihnea trupul Reginei.

Umblând după o piatră cu care să însemne locul, privirea îi căzu pe capul zeiţei care se uita la el cu orbitele goale ale ochilor săi de piatră. Îl luă de jos şi-l puse cu grijă pe mormânt.

– Casta Diana, spuse el, îi va sluji de piatră funerară. Este cât se poate de vrednică de sora ei, pe care o va păzi!

La ora şase se pregăti de plecare.

„Schrandezii mei“, îşi spuse el, „ar fi nişte imbecili dacă nu mi-ar face de petrecanie!“

Puse cartuşe noi în pistoale şi-şi pregăti sabia, căci avea de gând să-şi vândă cât mai scump pielea. Dar când trecu puntea, văzu apropiindu-se nişte feţe prietenoase: erau camarazii din Heide care – în drum spre locul de adunare – se opriseră în satul Schranden.

– Am venit să te numim comandantul nostru, ziseră ei înconjurându-l şi întinzându-i mâinile.

– Vrem să îndreptăm pe cât putem greşeala pe care am săvârşit-o faţă de tine, zise Karl Engelbert.

– Vă mulţumesc, zise Boleslav, am iertat şi am uitat totul.

Apoi se apropie de soldaţii din Schranden care stăteau lângă uşa bisericii, galbeni la faţă ca nişte condamnaţi la ultimul lor drum. Mâinile lui Boleslav erau încă pline de sângele nevinovat al Reginei, dar niciunul nu avu curajul să întrebe ceva.

– Scoateţi-l pe arestat şi faceţi rost de o căruţă pentru el! ordonă Boleslav.

Felix Merkel fu scos afară din biserică.

După ce oamenii îşi luară rămas-bun de la ai lor şi totul fu gata de plecare, dintre rânduri îşi făcu loc bătrânul preot al satului. Faţa îi era răvăşită şi mâinile îi tremurau. Apropiindu-se de Boleslav, şopti:

– Am auzit că, în noaptea care a trecut, Regina şi-a găsit moartea... Aş vrea s-o îngrop creştineşte...

– Mulţumesc, părinte – răspunse rece Boleslav – am îngropat-o eu păgâneşte!

Şi-i întoarse spatele.

Unul dintre schrandezi, care, pentru a i se vârî pe sub piele, alergase toată noaptea ca să-i găsească bidiviul, i-l aduse rânjind supus. Boleslav urcă în şa şi scoase sabia:

– Drepţi! ordonă el.

Glasul său suna aspru şi tunător.

– Ocolire la dreapta, înainte marş!

Drumul ducea afară din sat. Călare pe calul său, Boleslav nu se mai uită înapoi...

Despre întâmplările de mai târziu ale lui Boleslav nu se mai ştie nimic.

Ca urmare a celor petrecute, comandamentul găsise de cuviinţă să-l mute în fostul său regiment.

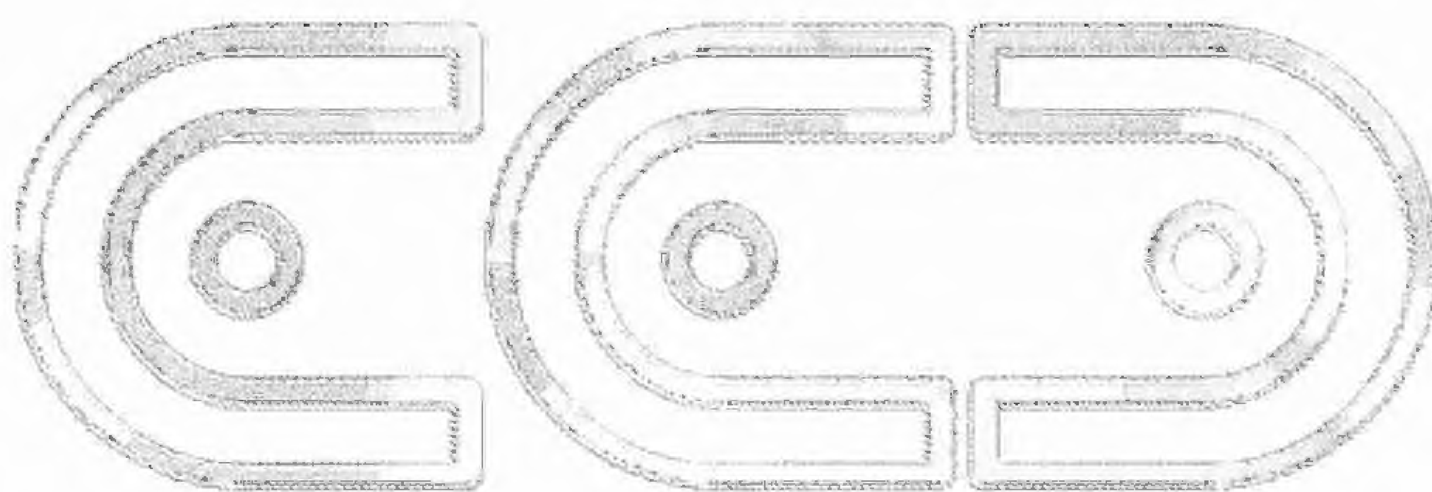
În timp ce Landwehrul din Prusia Orientală rămăsese încă în garnizoanele de pace, lui Boleslav i se aprobă cererea de a pleca imediat pe front.

Se spune că ar fi căzut în luptele de la Ligny.

Sfârşit

CUPRINS

Scanare și prelucrare digitală

de

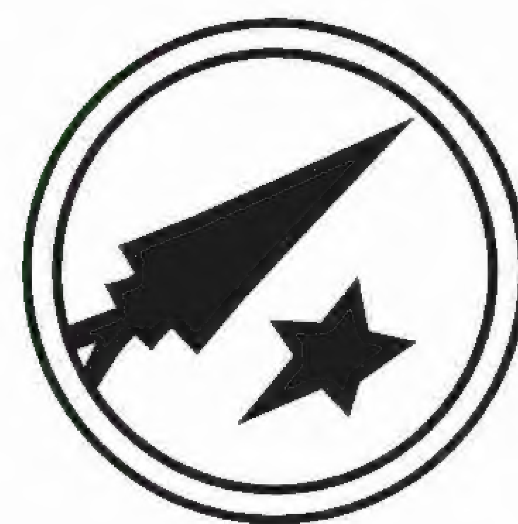

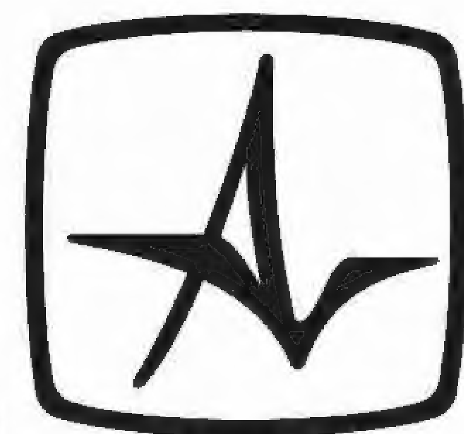
Anonim

și

CAT Graur

Antwerpen

2024

